

Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet

REGERINGSKANSLIET

Justitiedepartementet

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst.
Beställningsadress: Fritzes kundtjänst, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Webbplats: fritzes.se

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför.

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02)

En kort handledning för dem som ska svara på remiss. Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remisser

Omslag: Regeringskansliets standard.
Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2015.

ISBN 978-91-38-24332-9
ISSN 0284-6012

Innehåll

Sammanfattning	5
1 Författningsförslag	7
1.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	7
1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn.....	16
1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.....	17
1.4 Förslag till förordning om ändring i utlänningsförordningen (2006:97).....	19
1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:996) med instruktion för Migrationsverket.....	25
2 Ärendet	29
3 Det gemensamma europeiska asylsystemet	31
3.1 Första etappen i det gemensamma europeiska asylsystemet.....	31
3.2 Andra etappen i det gemensamma europeiska asylsystemet.....	33
4 Skyddsbehövande i svensk rätt	35
4.1 Flyktingar och andra skyddsbehövande	35
4.2 Uppehållstillstånd och statusförklaring	37
4.3 Beslut om avvisning eller utvisning och hinder mot att verkställa sådana beslut.....	38
4.4 Nya omständigheter och ny prövning.....	40
4.5 Förfarandet.....	41

4.6	Särskilda förfarandebestämmelser när den asylsökande har utvisats på grund av brott	45
4.7	Ärenden med säkerhetsaspekter.....	46
5	Svensk rätt anpassas till det omarbetade asylprocedurdirektivet	49
5.1	Allmänt om det omarbetade asylprocedurdirektivet och dess genomförande i svensk rätt.....	49
5.2	Allmänna bestämmelser i det omarbetade asylprocedurdirektivet.....	51
5.2.1	Tillämpningsområde.....	51
5.2.2	Ansvariga myndigheter	52
5.3	Grundläggande principer och garantier.....	57
5.3.1	Rätt till prövning av ansökan.....	57
5.3.2	Ansökningar som görs för underåriga	60
5.3.3	Information och rådgivning i förvarsanläggningar och vid gränsövergångsställen	61
5.3.4	Rätt att stanna kvar i medlemsstaten under prövningen av ansökan.....	63
5.3.5	Krav som ställs på prövningen av ansökningar.....	65
5.3.6	Krav som ställs på beslut av den beslutande myndigheten	66
5.3.7	Garantier för sökande	67
5.3.8	Skyldigheter för sökande	73
5.3.9	Personlig intervju	75
5.3.10	Krav på den personliga intervjun.....	78
5.3.11	Den personliga intervjuens innehåll.....	80
5.3.13	Rapportering och upptagning av personliga intervjuer.....	81
5.3.14	Läkarundersökning	86
5.3.15	Kostnadsfritt tillhandahållande i första instans av rättslig information och information om förfarandet	87
5.3.16	Kostnadsfritt rättsligt bistånd eller biträde vid överklaganden.....	89
5.3.18	Rätt till rättsligt bistånd och biträde i alla skeden av förfarandet.....	92

5.3.19	Räckvidden för rättsligt bistånd och biträde.....	93
5.3.20	Sökande i behov av särskilda förfarandegarantier.....	97
5.3.21	Garantier för ensamkommande barn.....	99
5.3.22	Förvar	108
5.3.23	Insamling av uppgifter om enskilda ärenden	108
5.4	Förfaranden i första instans	109
5.4.1	Prövningsförfarande.....	109
5.4.2	Ogrundade ansökningar.....	112
5.4.3	Ansökningar som inte kan tas upp till prövning	117
5.4.4	Särskilda bestämmelser om intervjuer för att avgöra om ansökan ska tas upp till prövning	118
5.4.5	Begreppet första asylland	119
5.4.6	Begreppet säkert tredjeland.....	120
5.4.7	Efterföljande ansökan.....	122
5.4.8	Undantag från rätten att stanna kvar vid efterföljande ansökningar.....	125
5.4.9	Förfaranderegler	127
5.5	Förfaranden för återkallande av internationellt skydd	128
5.6	Överklagande och rätten att stanna kvar under tiden ett överklagande provas.....	131
5.7	Samarbete	144
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	145
7	Kostnader och andra konsekvenser.....	147
8	Författningskommentar	149
8.1	Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)	149
8.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn.....	157
8.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll.....	158
	Det omarbetade asylprocedurdirektivet.....	161

Sammanfattning

I denna promemoria behandlas genomförandet i svensk rätt av det omarbetade asylprocedurdirektivet.

I promemorian föreslås bl.a. att det uttryckligen ska anges i lag att en asylsökande kan anses uppenbart ogrundad endast i fall då de skäl som utlänningen åberopar bedöms vara otillräckliga eller sakna trovärdighet. Vidare föreslås att behörig migrationsdomstol ska pröva om ett beslut om omedelbar verkställighet ska kvarstå, om ett sådant överklagas. Under denna prövning får verkställighet inte ske. Vid överklagande av ett beslut att neka ny prövning i fall där nya omständigheter inte har varit föremål för tidigare prövning ska behörig migrationsdomstol pröva frågan om inhibition och under denna prövning får verkställighet inte ske. När det gäller ensamkommande barn ska ett beslut om omedelbar verkställighet inte få verkställas förrän tidigast en vecka efter det att barnet fick del av beslutet. Detsamma gäller när ett ensamkommande barn nekas ny prövning.

Det förslås också att det ska anges i lag att ensamkommande barn alltid ska ha rätt till ett offentligt biträde i asylärenden och ärenden om ny prövning, att muntlig handläggning med ett ensamkommande asylsökande barn inte får ske utan att barnets gode man eller offentliga biträde närvarar och att ensamkommande barn omedelbart efter förordnandet ska informeras om vem som har förordnats som god man.

Vidare föreslås att det på förordningsnivå ska införas bestämmelser om bl.a. tidsfrister för handläggning av asylsökningar.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om utlänningslagen (2005:716) dels att nuvarande 12 kap. 19 a § ska betecknas 12 kap. 19 b §, dels att 1 kap. 7 §, 8 kap. 19 §, 12 kap. 6, 7, 8 a, 10 och 19 §§, 14 kap. 5 § och 18 kap. 1 och 1 a §§ ska ha följande lydelse, dels att det ska införas två nya paragrafer, 12 kap. 8 b och 19 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

7 §²

Säkerhetsärenden enligt denna lag är ärenden där Säkerhetspolisen av skäl som rör rikets säkerhet eller som annars har betydelse för allmän säkerhet förordar

- att en utlänning ska avvisas eller utvisas,
- att en utlännings ansökan om uppehållstillstånd eller arbetstillstånd ska avslås eller att en utlännings uppehållstillstånd eller arbetstillstånd ska återkallas,
- att en utlänning inte ska beviljas statusförklaring eller att en utlännings statusförklaring ska återkallas,
- att en utlänning inte ska beviljas resedokument, eller
- att en utlännings ansökan om ställning som varaktigt bosatt ska avslås eller att en utlännings ställning som varaktigt bosatt ska återkallas.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning).

² Senaste lydelse 2014:198.

Ett ärende hos Migrationsverket om huruvida ny prövning ska beviljas enligt 12 kap. 19 eller 19 *a* § är ett säkerhetsärende om beslutet om avvísning eller utvisning har fattats i ett säkerhetsärende.

Ett ärende hos Migrationsverket om huruvida ny prövning ska beviljas enligt 12 kap. 19 eller 19 *b* § är ett säkerhetsärende om beslutet om avvísning eller utvisning har fattats i ett säkerhetsärende.

8 kap.

19 §³

Migrationsverket får besluta att verkets beslut om avvísning enligt 17 § första stycket får verkställas även om det inte har *vunnit* laga kraft (avvísning med omedelbar verkställighet), om det är uppenbart att det inte finns grund för asyl och att uppehållstillstånd inte heller ska beviljas på någon annan grund.

Migrationsverket får besluta att verkets beslut om avvísning enligt 17 § första stycket *1 eller 2* får verkställas även om det inte har *fått* laga kraft (avvísning med omedelbar verkställighet), om det, *på grund av att de skäl som utlänningsen åberopar är otillräckliga eller saknar trovärdighet*, är uppenbart att det inte finns grund för asyl och *det är uppenbart* att uppehållstillstånd inte heller ska beviljas på någon annan grund.

Migrationsverket får också besluta om avvísning med omedelbar verkställighet om en asylansökan avvisas med stöd av 5 kap. 1 b § första stycket 1 eller 2.

I 12 kap. 7 § finns närmare bestämmelser om verkställigheten av beslut om avvísning med omedelbar verkställighet.

12 kap.

6 §⁴

Polismyndighetens beslut Polismyndighetens beslut

³ Senaste lydelse 2014:198.

⁴ Senaste lydelse 2014:655.

om avvisning får verkställas även om det har överklagats. Detsamma gäller för Migrationsverkets beslut enligt 8 kap. 17 § andra stycket.

om avvisning får verkställas även om det har överklagats. Detsamma gäller för Migrationsverkets beslut enligt 8 kap. 17 § *första stycket 3 eller* andra stycket.

7 §⁵

Migrationsverkets beslut om avvisning enligt 8 kap. 17 § första stycket eller utvisning får verkställas även om beslutet inte har *vunnit* laga kraft, om

Migrationsverkets beslut om avvisning enligt 8 kap. 17 § första stycket *1 eller 2* eller utvisning får verkställas även om beslutet inte har *fått* laga kraft, om

1. utlänningen har förklarat sig nöjd med beslutet (nöjdförklaring), eller

2. Migrationsverket enligt 8 kap. 19 § har beslutat att verkets beslut om avvisning får verkställas trots att det inte *vunnit* laga kraft.

2. Migrationsverket enligt 8 kap. 19 § har beslutat att verkets beslut om avvisning får verkställas trots att det inte *fått* laga kraft.

8 a §⁶

Om en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a §, får ett beslut om avvisning eller utvisning inte verkställas innan ansökan har prövats och då avslagits genom ett beslut som har *vunnit* laga kraft eller innan ett beslut att avvisa ansökan enligt 5 kap. 1 b § har *vunnit* laga kraft.

Om en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a §, får ett beslut om avvisning eller utvisning inte verkställas innan ansökan har prövats och då avslagits genom ett beslut som har *fått* laga kraft eller innan ett beslut att avvisa ansökan enligt 5 kap. 1 b § har *fått* laga kraft.

⁵ Senaste lydelse 2014:198.

⁶ Senaste lydelse 2014:198.

Första stycket gäller inte om Migrationsverket har beslutat om omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 19 § eller om utläningen har utvisats på grund av brott. I dessa fall får beslutet om avvisning eller utvisning verkställas när ansökan om uppehållstillstånd har prövats i en instans och då avslagits.

Första stycket hindrar inte att utläningen överlämnas, utlämnas eller överförs till en annan stat eller internationell domstol eller tribunal för att lagföras eller avtjäna en frihetsberövande påföljd.

Första stycket gäller inte om Migrationsverket har beslutat om omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 19 §. Då gäller i stället att beslutet om avvisning får verkställas när ansökan om uppehållstillstånd har prövats i en instans och då avslagits eller avvisats. Om beslutet avser ett ensamkommande barn får det dock verkställas tidigast en vecka från den dag då barnet fick del av beslutet. Om utläningen överklagar beslutet i fråga om uppehållstillstånd ska den migrationsdomstol som ska pröva överklagandet pröva om beslutet att avvisningen ska ske med omedelbar verkställighet ska kvarstå. Beslutet om avvisning får inte verkställas innan denna prövning har gjorts.

8 b §

Det som sägs i 8 a § gäller inte om utläningen har utvisats på grund av brott. Då gäller i stället att beslutet om utvisning får verkställas när ansökan om uppehållstillstånd har prövats i en instans och då avslagits eller avvisats.

Bestämmelsen i 8 a § hindrar inte att utläningen överlämnas, utlämnas eller överförs till en annan stat eller internationell domstol eller tribunal för att lagföras eller avtjäna en frihetsberövande påföljd.

10 §⁷

Har en utlänning överklagat ett beslut om att avvisas med omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 19 §, ska Migrationsverket pröva om verkställigheten av beslutet tills vidare ska avbrytas (inhibition).

Även i andra fall när Migrationsverket omprövar ett avvisningsbeslut ska verket pröva frågan om inhibition.

När Migrationsverket omprövar ett avvisningsbeslut ska verket pröva om verkställigheten av beslutet tills vidare ska avbrytas (inhibition).

19 §⁸

Om utläningen i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som *vunnit* laga kraft återoppar nya omständigheter

Om utläningen i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som *fått* laga kraft återoppar nya omständigheter, *inbegripet nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen*

1. som kan antas utgöra ett bestående sådant hinder mot verkställigheten som avses i 1, 2 eller 3 §, och

2. dessa omständigheter inte kunnat återopparas av utläningen tidigare, eller utläningen visar giltig ursäkt för att inte ha återopparat omständigheterna tidigare,

⁷ Senaste lydelse 2014:198.

⁸ Senaste lydelse 2009:1542.

ska Migrationsverket, om beslut om uppehållstillstånd inte kan meddelas enligt 18 §, ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning.

Är förutsättningarna enligt första stycket inte uppfyllda, ska Migrationsverket besluta att inte bevilja ny prövning.

Beslutet om avvisning eller utvisning får inte verkställas innan Migrationsverket har avgjort frågan om ny prövning ska ske eller, om ny prövning beviljas, innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har vunnit laga kraft.

Vad som sägs i första stycket gäller inte om utlänningen ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § och en sådan ansökan inte tidigare under utlänningens vistelse i Sverige har prövats genom ett lagakraftvunnet beslut. I ett sådant fall ska Migrationsverket pröva ansökan och besluta om inhibition i verkställighetsärendet.

Första stycket gäller inte om utlänningen ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § och en sådan ansökan inte tidigare under utlänningens vistelse i Sverige har prövats genom ett beslut som har fått laga kraft. I ett sådant fall ska Migrationsverket pröva ansökan och besluta om inhibition i verkställighetsärendet.

19 a §

Om utlänningen i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som har fått laga kraft åberopar sådana nya omständigheter som avses i 19 § första stycket får beslutet om avvisning eller utvisning inte verkställas innan Migrationsverket har avgjort frågan om ny

prövning ska ske.

Om Migrationsverket beviljar ny prövning får beslutet om avvisning eller utvisning inte verkställas innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft. Om Migrationsverket inte beviljar ny prövning och beslutet avser ett ensamkommande barn får beslutet om avvisning eller utvisning verkställas tidigast en vecka från den dag då barnet fick del av beslutet.

Om utlänningen överklagar ett beslut att inte bevilja ny prövning, och frågan om ny prövning inte har avgjorts tidigare, ska den migrationsdomstol som ska pröva överklagandet pröva om inhibition ska meddelas. Beslutet om avvisning eller utvisning får inte verkställas innan denna prövning har gjorts.

14 kap.

5 §⁹

Migrationsverkets beslut att inte bevilja ny prövning enligt 12 kap. 19 § får överklagas till en migrationsdomstol. Detsamma gäller verkets beslut att inte bevilja prövning enligt 12 kap. 16 a eller 19 a §.

Migrationsverkets beslut att inte bevilja ny prövning enligt 12 kap. 19 § får överklagas till en migrationsdomstol. Detsamma gäller verkets beslut att inte bevilja prövning enligt 12 kap. 16 a eller 19 b §.

⁹ Senaste lydelse 2013:648.

18 kap.**1 §¹⁰**

Offentligt biträde ska förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, i mål och ärenden om

1. avvisning, dock inte hos Polismyndigheten om inte utlänningen enligt 10 kap. 1 eller 2 § hållits i förvar sedan mer än tre dagar,

2. utvisning enligt 8 kap. 6 eller 10 § eller 11 § andra stycket,

3. verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning enligt denna lag, om beslut om inhibition meddelats av Migrationsverket, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen eller om ny prövning beviljats,

4. verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning enligt denna lag, dock endast när det gäller fråga om förvar enligt 10 kap. 1 eller 2 § och utlänningen hållits i förvar sedan mer än tre dagar, och

5. hemsändande enligt 23 kap. 2 §.

Offentligt biträde ska alltid förordnas i mål och ärenden enligt första stycket 1 och 2 för barn som har ansökt om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a §, om barnet saknar vårdnadshavare här i landet. Offentligt biträde ska också förordnas för ett barn som saknar vårdnadshavare här i landet om ny prövning har beviljats barnet enligt 12 kap. 19 §.

Offentligt biträde ska alltid förordnas för barn som hålls i förvar enligt 10 kap. 2 §, om barnet saknar vårdnadshavare här i landet.

¹⁰ Senaste lydelse 2014:655.

1 a §¹¹

I mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring ska på utlänningens begäran offentligt biträde förordnas om utlänningen befinner sig i Sverige och det inte är uppenbart att *utlänningen inte kommer att beviljas yrkad statusförklaring.*

I mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring *och beslut att inte bevilja ny prövning* ska på utlänningens begäran offentligt biträde förordnas om utlänningen befinner sig i Sverige och det inte är uppenbart att *överklagandet inte kommer att bifallas.*

Offentligt biträde ska alltid förordnas i mål enligt första stycket för barn som befinner sig i Sverige och som saknar vårdnadshavare här i landet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

¹¹ Senaste lydelse 2009:1542.

1.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn

Härigenom föreskrivs¹ att 3 § lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Ansökan om god man får göras av Migrationsverket och av socialnämnden i den kommun där barnet vistas. Överförmyndaren får också självmant ta upp frågan.

God man *skall* förordnas så snart det är möjligt.

I ett ärende om förordnande av god man *skall* överförmyndaren ge barnet tillfälle att yttra sig, om det kan ske.

God man *ska* förordnas så snart det är möjligt.

I ett ärende om förordnande av god man *ska* överförmyndaren ge barnet tillfälle att yttra sig, om det kan ske.

Överförmyndaren ska omedelbart efter förordnandet informera barnet om vem som har förordnats som god man.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning).

1.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §¹

I ärenden enligt denna lag gäller följande föreskrifter i utlänningslagen (2005:716) i tillämpliga delar:

- 1 kap. 3 b § om EES-medborgare,
- 1 kap. 13 § om skyndsam handläggning,
- 3 a kap. 2 § om familjemedlemmar till EES-medborgare,
- 4 kap. 1–4 §§ om flyktingar och andra skyddsbehövande,
- 5 kap. 1–1 c, 2 a–d, 3–10, 12–16 och 17–19 §§ om uppehållstillstånd,
- 5 a kap. 1–4 och 6 §§ om ställning som varaktigt bosatt,
- 6 kap. 3 § om arbetstillstånd,
- 6 a kap. 1–11 §§ om EU-blåkort,
- 8 kap. 12 och 13 §§ om utvisning av EES-medborgare och sådana medborgares familjemedlemmar,
- 8 kap. 14 § om utvisning av utlänningar med permanent uppehållsrätt, EES-medborgare som har vistats i Sverige under de tio närmast föregående åren och EES-medborgare som är barn,
- 8 a kap. 2 § första stycket om sådana hänsyn som ska tas till anknytningen till det svenska samhället, om fråga uppkommit om utvisning av en utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige,
- 9 kap. 8 § om fotografi och fingeravtryck,
- 10 kap. 1, 2, 4–11 och 17 §§ om förvar och uppsikt,
- 12 kap. 1–5, 13 a och 21–23 §§ om verkställighet av beslut om utvisning,
- 13 kap. 1–7 §§ om muntlig handläggning hos förvaltningsmyndighet,
- 13 kap. 10 § om motivering av beslut,
- 13 kap. 11 § om tolkersättning,

¹ Senaste lydelse 2014:589.

13 kap. 12 § om rättelse av beslut på grund av oriktig uppgift,
13 kap. 15 och 16 §§ om DNA-analys,
16 kap. 1 § andra stycket om Migrationsöverdomstolen,
17 kap. 1 och 2 §§ om skyldighet att lämna uppgifter,
18 kap. 1 § *andra* stycket om 18 kap. 1 § *tredje* stycket om
offentligt biträde för barn, och offentligt biträde för barn, och
19 kap. 1–4 §§ om kostnadsansvar.
Skyldigheten enligt 17 kap. 1 § utlänningslagen att lämna
uppgifter gäller vid tillämpningen av denna lag även i förhållande
till regeringen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

1.4 Förslag till förordning om ändring i utlänningsförordningen (2006:97)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om utlänningsförordningen (2006:97)

dels att 7 kap. 8 och 21 §§, 8 kap. 9 a, 9 b, 10 f och 10 g §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 8 kap. 9 c och 10 §§, och närmast före 8 kap. 10 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 8 §²

Migrationsverket ska omedelbart underrätta Polismyndigheten om

1. verket beslutar om inhibition av en allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott eller upphäver ett sådant inhibitionsbeslut, eller

2. en utlänning som har utvisats på grund av brott ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § utlänningslagen (2005:716) eller när fråga om ny prövning enligt 12 kap. 19 a § utlänningslagen aktualiseras genom att sådana omständigheter som avses i den bestämmelsen åberopas innan utvisningsbeslutet har verkställts.

2. en utlänning som har utvisats på grund av brott ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § utlänningslagen (2005:716) eller när fråga om ny prövning enligt 12 kap. 19 b § utlänningslagen aktualiseras genom att sådana omständigheter som avses i den bestämmelsen åberopas innan utvisningsbeslutet har verkställts.

Migrationsverket ska alltid underrätta Polismyndigheten om sitt slutliga ställningstagande i ärenden om uppehållstillstånd för den

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning).

² Senaste lydelse 2014:1192.

som av allmän domstol har utvisats på grund av brott eller om upphävande av ett sådant utvisningsbeslut.

En migrationsdomstol och Migrationsöverdomstolen ska omedelbart underrätta Polismyndigheten om beslut som innebär att inhibition av en allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott meddelas eller upphävs. Polismyndigheten ska alltid underrättas om en domstols slutliga beslut i mål om uppehållstillstånd för den som av allmän domstol har utvisats på grund av brott eller om upphävande av ett sådant utvisningsbeslut.

21 §³

De myndigheter som behandlar personuppgifter i informationssystemet för viseringar (VIS) med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen) ska till Migrationsverket lämna de uppgifter som Migrationsverket behöver för att fullgöra uppgiften enligt 3 § första stycket 11 förordningen (2007:996) med instruktion för Migrationsverket att föra register över all behandling av personuppgifter i VIS och över de personer som är behöriga att föra in eller använda uppgifter i VIS.

De myndigheter som behandlar personuppgifter i informationssystemet för viseringar (VIS) med stöd av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen) ska till Migrationsverket lämna de uppgifter som Migrationsverket behöver för att fullgöra uppgiften enligt 3 § första stycket 12 förordningen (2007:996) med instruktion för Migrationsverket att föra register över all behandling av personuppgifter i VIS och över de personer som är behöriga att föra in eller använda uppgifter i VIS.

³ Senaste lydelse 2011:954.

8 kap.

9 a §⁴

Vid muntlig handläggning hos Migrationsverket ska det föras protokoll.

Vid muntlig handläggning hos Migrationsverket ska det föras protokoll.

Innan Migrationsverket avgör ett ärende om asyl eller statusförklaring ska utlänningen få tillfälle att kontrollera protokollet och tillfrågas om han eller hon har något att invända mot innehållet. Även en invändning som inte leder till någon ändring ska antecknas, liksom skälen för invändningen. Därefter får protokollet inte ändras.

Första och andra stycket gäller inte om den muntliga handläggningen har dokumenterats genom ljud- eller bildupptagning och det har gjorts en utskrift av upptagningen. Migrationsverket ska i dessa fall ge utlänningen tillgång till upptagningen och utskriften innan verket fattar beslut om asyl eller statusförklaring.

9 b §⁵

Den som förordnats som god man för ett ensamkommande barn enligt lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn ska kallas till den muntliga handläggningen hos Migrationsverket.

Om god man har förordnats för ett ensamkommande barn får muntlig handläggning inte ske

⁴ Senaste lydelse 2009:1549.

⁵ Senaste lydelse 2009:1549.

med barnet utan att den som förordnats som god man eller, om sådant har förordnats, barnets offentliga biträde är närvarande.

9 c §

Inför muntlig handläggning hos Migrationsverket ska utlänningen tillfrågas om han eller hon föredrar en manlig eller kvinnlig utredare respektive tolk. Utlänningens önskemål ska tillgodoses om det är möjligt.

Handläggning av ärenden som rör skyddsbehov

10 §⁶

Ett ärende om uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen (2005:716) ska avgöras senast inom sex månader från det att ansökan lämnades in. Om det finns särskilda skäl får tiden förlängas med högst nio månader. Sökanden ska i sådant fall få upplysning om förlängningen samt om skälen till förlängningen.

Om en asylansökan varit föremål för ett förfarande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om

⁶ Tidigare 10 § upphävd genom 2013:654.

internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (omarbetning) och det fastställts att ansökan ska prövas i Sverige räknas tidsfristen för att avgöra ärendet från denna tidpunkt. Om utlänningen vid denna tidpunkt inte befinner sig i Sverige räknas tidsfristen i stället från den tidpunkt då utlänningen anländer till Sverige.

Första stycket gäller även ärenden om statusförklaring enligt 4 kap. 3 c § utlänningslagen och ärenden om ny prövning enligt 12 kap. 19 § eller 19 b § utlänningslagen.

10 f §⁷

Migrationsverket ska i samband med att en utlänning ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § utlänningslagen (2005:716) informera utlänningen om förfarandet, om utlänningens rättigheter och skyldigheter och om tänkbara konsekvenser av att inte uppfylla skyldigheterna eller att inte samarbeta med myndigheterna. Detsamma

Migrationsverket ska i samband med att en utlänning ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § utlänningslagen (2005:716) informera utlänningen om förfarandet, om utlänningens rättigheter och skyldigheter och om tänkbara konsekvenser av att inte uppfylla skyldigheterna eller att inte samarbeta med myndigheterna. Detsamma

⁷ Senaste lydelse 2014:185.

gäller om Migrationsverket beviljar ny prövning enligt 12 kap. 19 eller 19 a § utlänningslagen. gäller om Migrationsverket beviljar ny prövning enligt 12 kap. 19 eller 19 b § utlänningslagen.

Migrationsverket ska i samband med att en utlänning beviljas uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § utlänningslagen informera utlänningen om de rättigheter och skyldigheter som följer av att han eller hon bedömts vara flykting eller annan skyddsbehövande. Motsvarande gäller om en utlänning beviljas statusförklaring enligt 4 kap. 3 c § utlänningslagen.

Informationen ska lämnas på ett språk som utlänningen kan förstå.

10 g §⁸

En utlänning som har ansökt om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § utlänningslagen (2005:716) ska underrättas om Migrationsverkets beslut på ett språk som han eller hon kan förstå.

En utlänning som har ansökt om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § utlänningslagen (2005:716) ska underrättas om Migrationsverkets beslut på ett språk som han eller hon kan förstå.
Detsamma gäller en utlänning som har ansökt om ny prövning enligt 12 kap. 19 eller 19 b § utlänningslagen.

Denna förordning träder ikraft den 1 januari 2016 i fråga om 7 kap. 8 § samt 8 kap. 10 f och g §§, den 1 juli 2018 i fråga om 8 kap. 10 § och i övrigt den 1 december 2015.

⁸ Senaste lydelse 2014:185.

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:996) med instruktion för Migrationsverket

Härigenom föreskrivs¹ att 3 § förordningen (2007:996) med instruktion för Migrationsverket ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §²

Migrationsverket ska

1. ha hand om det nationella systemet (den nationella åtkomstpunkten) som ska användas för kommunikationen med den centrala databasen för fingeravtryck enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 av den 26 juni 2013 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, samt om ändring av förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en Europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (omarbetning) (Eurodacförordningen),

2. ha åtkomst till uppgifter i den centrala databasen för fingeravtryck enligt artikel 27.1 i Eurodacförordningen,

3. föra en förteckning över enheter inom myndigheten som ska ha sådan åtkomst som avses i 2,

4. vara kontaktmyndighet för informationsutbyte om nationella åtgärder på asyl- och invandringsområdet enligt rådets beslut 2006/688/EG av den 5 oktober 2006 om upprättande av ett system

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning).

² Senaste lydelse 2015:376.

för ömsesidigt informationsutbyte om medlemsstaternas åtgärder rörande asyl och invandring,

5. vara kontaktmyndighet för ersättningsanspråk i samband med ömsesidigt erkännande av beslut om avvisning och utvisning enligt rådets beslut 2004/191/EG av den 23 februari 2004 om fastställande av kriterier och närmare föreskrifter för ersättning för finansiella obalanser som uppstår till följd av tillämpningen av direktiv 2001/40/EG om ömsesidigt erkännande av beslut om avvisning eller utvisning av medborgare i tredje land,

6. vara ansvarig och attesterande myndighet gentemot Europeiska kommissionen i frågor som rör den europeiska flyktingfond som inrättats enligt rådets beslut 2004/904/EG av den 2 december 2004 om inrättande av Europeiska flyktingfonden för perioden 2005–2010 samt rådets beslut 573/2007/EG av den 23 maj 2007 om inrättande av Europeiska flyktingfonden för perioden 2008–2013,

7. vara ansvarig och attesterande myndighet gentemot Europeiska kommissionen i frågor som rör den europeiska återvändandefond som inrättats enligt rådets beslut 575/2007/EG av den 23 maj 2007 om inrättande av Europeiska återvändandefonden för perioden 2008–2013,

8. vara kontaktmyndighet i frågor som rör massflyktssituationer enligt 21 kap. utlänningslagen (2005:716),

9. vara kontaktmyndighet för informationsutbyte om utlänningar som har ställning som varaktigt bosatt enligt 5 a kap. utlänningslagen,

10. vara kontaktpunkt i det europeiska migrationsnätverk som inrättats enligt rådets beslut 2008/381/EG av den 14 maj 2008 om inrättande av ett europeiskt migrationsnätverk och i den egenskapen fullgöra de uppgifter som enligt beslutet ska fullgöras av en kontaktpunkt,

11. vara kontaktmyndighet för informationsutbyte som avser Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (omarbetning),

12. vara kontaktmyndighet för informationsutbyte som avser Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning),

12. vara registeransvarig och ha centralt ansvar för Sveriges behandling av personuppgifter i informationssystemet för viseringar (VIS) enligt artikel 41.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen),

13. föra register enligt artikel 34 i VIS-förordningen över all behandling av personuppgifter i VIS och över de personer som är behöriga att föra in eller använda uppgifter i VIS,

14. vara den myndighet som ger övriga behöriga svenska myndigheter åtkomst till VIS enligt artikel 28.2 i VIS-förordningen,

15. vara den nationella kontaktpunkt som ansvarar för kontakterna med Europeiska stödkontoret för asylfrågor enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr

13. vara registeransvarig och ha centralt ansvar för Sveriges behandling av personuppgifter i informationssystemet för viseringar (VIS) enligt artikel 41.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 767/2008 av den 9 juli 2008 om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse (VIS-förordningen),

14. föra register enligt artikel 34 i VIS-förordningen över all behandling av personuppgifter i VIS och över de personer som är behöriga att föra in eller använda uppgifter i VIS,

15. vara den myndighet som ger övriga behöriga svenska myndigheter åtkomst till VIS enligt artikel 28.2 i VIS-förordningen,

16. vara den nationella kontaktpunkt som ansvarar för kontakterna med Europeiska stödkontoret för asylfrågor enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr

439/2010 av den 19 maj 2010 om inrättande av ett europeiskt stödkontor för asylfrågor,

16. vara kontaktmyndighet för informationsutbyte som avser rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning, och

17. vara ansvarig myndighet för förvaltning och kontroll av det nationella programmet för asyl-, migrations- och integrationsfonden enligt förordningen (2014:1538) om förvaltning av asyl-, migrations- och integrationsfonden.

439/2010 av den 19 maj 2010 om inrättande av ett europeiskt stödkontor för asylfrågor,

17. vara kontaktmyndighet för informationsutbyte som avser rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning, och

18. vara ansvarig myndighet för förvaltning och kontroll av det nationella programmet för asyl-, migrations- och integrationsfonden enligt förordningen (2014:1538) om förvaltning av asyl-, migrations- och integrationsfonden.

Denna förordning träder i kraft den 1 december 2015.

2 Ärendet

Europaparlamentet och rådet antog den 26 juni 2013 direktiv 2013/32/EU om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning). I det följande kommer direktivet att omnämnas som det omarbetade asylprocedurdirektivet. Direktivet trädde i kraft den 19 juli 2013 och ska vad avser merparten av bestämmelserna vara genomfört i medlemsstaterna senast den 20 juli 2015 och i sin helhet senast den 20 juli 2018. Direktivet finns som bilaga till promemorian.

Artikel 33.2 a i direktivet, som reglerar möjligheten att avvisa en ansökan om internationellt skydd om en annan medlemsstat har beviljat sökanden internationellt skydd, har genomförts i svensk rätt genom en ändring i 5 kap. 1 b § utlänningslagen (SFS 2014:792)¹ som trädde i kraft den 1 augusti 2014.

I denna promemoria föreslås de ytterligare ändringar som bedöms nödvändiga för att genomföra direktivet i svensk rätt.

¹ Prop. 2013/14:197, bet. 2013/14:SfU20, rskr. 2013/14:340.

3 Det gemensamma europeiska asylsystemet

3.1 Första etappen i det gemensamma europeiska asylsystemet

EU har sedan 1999 arbetat med att skapa ett gemensamt europeiskt asylsystem som grundar sig på en fullständig tillämpning av FN:s konvention från 1951 angående flyktingars rättsliga ställning (Genèvekonventionen) och dess tilläggsprotokoll från 1967 (New York-protokollet). Arbetet med att skapa det gemensamma europeiska asylsystemet har bedrivits i två etapper. Den första etappen slutfördes 2005 då skyddsgrundsdirektivet¹, asylprocedurdirektivet², mottagandedirektivet³, Dublin-förordningen⁴, Eurodacförordningen⁵ och massflyktsdirektivet⁶ hade antagits.

Skyddsgrundsdirektivet utgör kärnan i det gemensamma europeiska asylsystemet. Det innehåller kriterierna för när en person ska anses vara i behov av internationellt skydd och

¹ Rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd samt om dessa personers rättsliga ställning och om innehållet i det beviljade skyddet.

² Rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus.

³ Rådets direktiv 2003/9/EG av den 27 januari 2003 om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna.

⁴ Rådets förordning (EG) nr 343/2003 av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat.

⁵ Rådets förordning (EG) nr 2725/2000 av den 11 december 2000 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av Dublinkonventionen.

⁶ Rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta.

bestämmelser om de rättigheter som följer med att internationellt skydd beviljas. I direktivet finns ett antal definitioner, bl.a. följande.

Med *internationellt skydd* avses flyktingstatus och status som alternativt skyddsbehövande.

Med *flykting* avses en tredjelandsmedborgare som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd, eller en statslös person som av samma skäl befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare hade sin vanliga vistelseort och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill återvända dit och som inte omfattas av undantagen i direktivets artikel 12.

Med *flyktingstatus* avses en medlemsstats erkännande av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som flykting.

Med *person som uppfyller kraven för att betecknas som alternativt skyddsbehövande* avses en tredjelandsmedborgare eller statslös person som inte uppfyller kraven för att betecknas som flykting, men där det finns grundad anledning att förmoda att den berörda personen, om han eller hon återsänds till sitt ursprungsland, eller, i fråga om en statslös person, till det land där han eller hon tidigare hade sin vanliga vistelseort, skulle utsättas för en verklig risk att lida allvarlig skada enligt artikel 15 (med vilket avses a) dödsstraff eller avrättning, b) tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av en sökande i ursprungslandet, eller c) allvarligt och personligt hot mot en civilpersons liv eller lem på grund av urskillningslöst våld i situationer av internationell eller intern väpnad konflikt) och som inte omfattas av undantagen i direktivets artikel 17.1 och 17.2 och som inte kan, eller på grund av sådan risk inte vill begagna sig av det landets skydd.

Med *status som alternativt skyddsbehövande* avses en medlemsstats erkännande av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som en person som uppfyller kraven för att betecknas som alternativt skyddsbehövande.

Med *ansökan om internationellt skydd* avses en ansökan om skydd som ges in till en medlemsstat av en tredjelandsmedborgare eller statslös person och där det finns skäl att anta att personen

söker flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande och att denne inte uttryckligen ansöker om en annan typ av skydd som ligger utanför skyddsgrundsdirektivets tillämpningsområde och som kan omfattas av en separat ansökan.

Asylprocedurdirektivet innehåller bestämmelser om de förfaranden som ska tillämpas för beviljande eller återkallande av flyktingstatus. Mottagandedirektivet innehåller bestämmelser om mottagandet av asylsökande. Dublinförordningen innehåller kriterier för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat och Eurodacförordningen innehåller bestämmelser om jämförelse av fingeravtryck för att underlätta tillämpningen av Dublinförordningen. Massflyktsdirektivet innehåller bestämmelser om tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer.

3.2 Andra etappen i det gemensamma europeiska asylsystemet

De rättsakter som ingår i det gemensamma europeiska asylsystemet (utom massflyktsdirektivet) har omförhandlats och omarbetade versioner har antagits. Omarbetningen har syftat bl.a. till ökad harmonisering och till att flyktingar och alternativt skyddsbehövande i största möjliga utsträckning ska behandlas lika vad gäller såväl innehållet i det internationella skyddet som förfarandet för att bevilja och återkalla skyddet.

Den 13 december 2011 antogs det omarbetade skyddsgrundsdirektivet⁷. De definitioner som redogjorts för i avsnitt 3.1 kvarstår oförändrade i det omarbetade direktivet.

Den 26 juni 2013 antogs det omarbetade asylprocedurdirektivet⁸, det omarbetade mottagandedirektivet⁹,

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (omarbetning).

⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning).

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/33/EU av den 26 juni 2013 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd (omarbetning).

den omarbetade Dublinförordningen¹⁰ och den omarbetade Eurodacförordningen¹¹.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (omarbetning).

¹¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 av den 26 juni 2013 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av förordning (EU) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter begär jämförelser med Eurodacuppgifter för brottsbekämpande ändamål, samt om ändring av förordning (EU) nr 1077/2011 om inrättande av en Europeisk byrå för den operativa förvaltningen av stora it-system inom området frihet, säkerhet och rättvisa (omarbetning).

4 Skyddsbehövande i svensk rätt

4.1 Flyktingar och andra skyddsbehövande

De centrala bestämmelserna om skyddsbehövande i svensk rätt finns i 4 kap. utlänningslagen (2005:716), förkortad UtlL. Där finns definitioner av tre kategorier skyddsbehövande: flyktingar, alternativt skyddsbehövande och övriga skyddsbehövande. Alternativt skyddsbehövande och övriga skyddsbehövande omfattas av samlingsbegreppet *andra skyddsbehövande*.

I 4 kap. 1 § UtlL definieras begreppet *flykting*. Definitionen motsvarar i allt väsentligt den som finns i artikel 1 A 2 i Genèvekonventionen, reviderad genom New York-protokollet, och i skyddsgrundsdirektivet. Med flykting avses i utlänningslagen en utlänning som befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon känner välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, nationalitet, religiös eller politisk uppfattning eller på grund av kön, sexuell läggning eller annan tillhörighet till en viss samhällsgrupp, och inte kan, eller på grund av sin fruktan inte vill, begagna sig av detta lands skydd (4 kap. 1 § första stycket UtlL). Detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen riskerar att utsättas för förföljelse eller om utlänningen riskerar att utsättas för förföljelse från enskilda och inte kan antas bli erbjuden ett effektivt skydd som inte är av tillfällig natur. Vid bedömningen av om skydd erbjuds beaktas endast skydd som ges av staten eller av parter eller organisationer som kontrollerar hela eller en betydande del av statens territorium (4 kap. 1 § andra stycket UtlL). Första och andra styckena gäller även för en statslös utlänning som befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare har haft sin vanliga vistelseort (4 kap. 1 § tredje stycket UtlL).

I 4 kap. 2 § UtlL definieras begreppet *alternativt skyddsbehövande*. Definitionen motsvarar i allt väsentligt den som finns i skyddsgrundsdirektivet och har sin bakgrund i FN:s konvention från 1984 mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (FN:s tortyrkonvention) och artikel 3 i den europeiska konventionen av den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Med alternativt skyddsbehövande avses i utlänningslagen en utlänning som i andra fall än som avses i 1 § (dvs. flyktingdefinitionen) befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att 1. det finns grundad anledning att anta att utlänningen vid ett återvändande till hemlandet skulle löpa risk att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, eller som civilperson löpa en allvarlig och personlig risk att skadas på grund av urskillningslöst våld med anledning av en yttre eller inre väpnad konflikt, och 2. utlänningen inte kan, eller på grund av sådan risk som avses i 1 inte vill, begagna sig av hemlandets skydd (4 kap. 2 § första stycket UtlL). Detta gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen löper sådan risk som avses där eller om utlänningen löper sådan risk genom handlingar från enskilda och inte kan antas bli erbjuden ett effektivt skydd som inte är av tillfällig natur. Vid bedömningen av om skydd erbjuds beaktas endast skydd som ges av staten eller av parter eller organisationer som kontrollerar hela eller en betydande del av statens territorium (4 kap. 2 § andra stycket UtlL). Första och andra styckena gäller även för en statslös utlänning som befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare har haft sin vanliga vistelseort (4 kap. 2 § tredje stycket UtlL).

I 4 kap. 2 a § UtlL definieras begreppet *övrig skyddsbehövande*, som är en skyddskategori som saknar EU-rättslig eller annan internationell bakgrund. Definitionen infördes i utlänningslagen i samband med genomförandet av det första skyddsgrundsdirektivet, men har sitt ursprung i äldre svenska bestämmelser. Med övrig skyddsbehövande avses i utlänningslagen en utlänning som i andra fall än som avses i 1 och 2 §§ (dvs. definitionerna av flykting och alternativt skyddsbehövande) befinner sig utanför det land som utlänningen är medborgare i, därför att han eller hon 1. behöver

skydd på grund av en yttre eller inre väpnad konflikt eller på grund av andra svåra motsättningar i hemlandet känner välgrundad fruktan för att utsättas för allvarliga övergrepp, eller 2. inte kan återvända till sitt hemland på grund av en miljökarastrof (4 kap. 2 a § första stycket UtlL). Första stycket 1 gäller oberoende av om det är landets myndigheter som är ansvariga för att utlänningen löper sådan risk som avses där eller om utlänningen löper sådan risk genom handlingar från enskilda och inte kan antas bli erbjuden ett effektivt skydd som inte är av tillfällig natur. Vid bedömningen av om skydd erbjuds beaktas endast skydd som ges av staten eller av parter eller organisationer som kontrollerar hela eller en betydande del av statens territorium (4 kap. 2 a § andra stycket UtlL). Första och andra styckena gäller även för en statslös utlänning som befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare har haft sin vanliga vistelseort (4 kap. 2 a § tredje stycket UtlL).

Av 4 kap. 2 b och 2 c §§ UtlL framgår när en utlänning är utesluten från att anses som flykting eller annan skyddsbehövande och av 4 kap. 5 och 5 a §§ UtlL framgår förutsättningarna för att en utlänning ska upphöra att vara flykting eller annan skyddsbehövande.

4.2 Uppehållstillstånd och statusförklaring

Flyktingar och andra skyddsbehövande som befinner sig i Sverige har enligt 5 kap. 1 § första stycket UtlL rätt till uppehållstillstånd. I vissa fall kan dock uppehållstillstånd vägras en flykting med stöd av 5 kap. 1 § andra stycket UtlL. Som huvudregel ska enligt 5 kap. 1 § tredje stycket UtlL uppehållstillståndet vara permanent eller gälla i minst tre år.

En utlänning, som med återopande av skyddsskäl ansökt om uppehållstillstånd, ska enligt 4 kap. 3 § UtlL förklaras vara flykting (flyktingstatusförklaring) om han eller hon omfattas av definitionen i 1 § och inte är utesluten från att anses som flykting enligt 2 b §. Flyktingstatusförklaring får dock vägras under vissa förutsättningar. En utlänning, som med återopande av skyddsskäl ansökt om uppehållstillstånd, ska enligt 4 kap. 3 a § UtlL förklaras vara alternativt skyddsbehövande (alternativ skyddsstatusförklaring) om han eller hon omfattas av definitionen i 2 § och inte

är utesluten från att anses som alternativt skyddsbehövande, eller övrig skyddsbehövande (övrig skyddsstatusförklaring) om han eller hon omfattas av definitionen i 2 a § och inte är utesluten från att anses som övrig skyddsbehövande. Förutsättningarna för att bevilja flyktingar och andra skyddsbehövande statusförklaring korresponderar med förutsättningarna för att bevilja dessa utlänningar uppehållstillstånd. Prövningen av såväl status som uppehållstillstånd bör enligt förarbetena till utlänningslagen ske i ett sammanhang (prop. 2009/10:31 s. 98).

Även en utlänning som har beviljats uppehållstillstånd i Sverige på någon annan grund än skyddsskäl får ansöka om statusförklaring och ansökan ska då enligt 4 kap. 3 c § UtL prövas enligt 3 eller 3 a §.

I 4 kap. 5 b och 5 c §§ UtL anges förutsättningarna för att återkalla en flyktingstatusförklaring, en alternativ skyddsstatusförklaring eller en övrig skyddsstatusförklaring.

4.3 Beslut om avvisning eller utvisning och hinder mot att verkställa sådana beslut

Om en ansökan om uppehållstillstånd avslås eller avvisas eller om ett uppehållstillstånd återkallas och utlänningen befinner sig i Sverige, ska det enligt 8 kap. 16 § UtL samtidigt meddelas beslut om avvisning eller utvisning, om inte särskilda skäl talar emot det. Detta gäller dock inte om ansökan avvisas för att det fattats ett beslut om överföring enligt Dublinförordningen (se avsnitt 4.5).

I vissa situationer får beslut om avvisning eller utvisning inte verkställas. Bestämmelser om detta finns i 12 kap. UtL. När en fråga om avvisning eller utvisning prövas med anledning av att utlänningen t.ex. saknar de tillstånd som krävs för att få uppehålla sig i landet ska, enligt 8 kap. 7 § UtL, hänsyn tas till om utlänningen på grund av bestämmelserna i 12 kap. inte kan sändas till ett visst land eller om det annars finns särskilda hinder mot att beslutet verkställs. Enligt 5 kap. 11 § UtL får ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas om det finns ett hinder, som inte är bestående, mot att ett avvisnings- eller utvisningsbeslut verkställs.

Enligt 12 kap. 1 § UtL får avvisning och utvisning av en utlänning aldrig verkställas till ett land om det finns skälig

anledning att anta att utlänningen där skulle vara i fara att straffas med döden eller att utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Verkställighet får inte heller ske till ett land där utlänningen inte är skyddad mot att sändas vidare till ett land där han eller hon skulle vara i sådan fara. Bestämmelsen motsvarar vad som gäller enligt artikel 3 i FN:s tortyrkonvention och artiklarna 2 och 3 i Europakonventionen. Förbudet mot verkställighet enligt paragrafen är absolut, vilket innebär att någon avvägning mot svenska säkerhetsintressen inte kan göras.

Enligt 12 kap. 2 § första stycket UtlL får avvisning och utvisning av en utlänning inte verkställas till ett land om utlänningen riskerar att utsättas för förföljelse i det landet eller om han eller hon inte är skyddad i det landet mot att sändas vidare till ett land där han eller hon löper risk för förföljelse. Förbudet mot verkställighet enligt denna paragraf är inte absolut. Undantag får enligt paragrafens andra stycke göras om utlänningen genom ett synnerligen grovt brott har visat att det skulle vara förenat med allvarlig fara för allmän ordning och säkerhet att låta honom eller henne stanna i Sverige och det inte är möjligt att verkställa avvisningen eller utvisningen till något annat land. Undantag får dock inte göras om den förföljelse som hotar i det andra landet innebär fara för utlänningens liv eller annars är av särskilt svår art. Undantag från förbudet mot verkställighet till ett land där utlänningen riskerar att utsättas för förföljelse får enligt paragrafens tredje stycke också göras om utlänningen har bedrivit verksamhet som inneburit fara för rikets säkerhet och det finns anledning att anta att han eller hon skulle fortsätta verksamheten här i landet och det inte är möjligt att sända honom eller henne till något annat land. Bestämmelserna i 12 kap. 2 § UtlL motsvarar i stort vad som gäller enligt den s.k. principen om *non-refoulement* som finns i artikel 33 i Genèvekonventionen.

Enligt 12 kap. 3 § UtlL får ett beslut om avvisning eller utvisning av en utlänning som avses i 4 kap. 2 § första stycket, i fall av väpnad konflikt, eller 2 a § första stycket inte verkställas till utlänningens hemland eller till ett land där han eller hon riskerar att sändas vidare till hemlandet, om det finns synnerliga skäl mot det.

4.4 Nya omständigheter och ny prövning

I 12 kap. 22 § första stycket UtlL anges som huvudregel att ett beslut om avvisning eller utvisning som inte har meddelats av allmän domstol upphör att gälla fyra år från det att beslutet vann laga kraft. Under vissa förutsättningar kan en utlänning ändå beviljas uppehållstillstånd eller beviljas ny prövning av frågan om uppehållstillstånd, trots att beslutet om avvisning eller utvisning inte upphört att gälla.

Av 12 kap. 18 § första stycket UtlL framgår att om det i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som fått laga kraft kommer fram nya omständigheter som innebär att 1. det finns ett hinder mot verkställighet enligt 1, 2 eller 3 § (se avsnitt 4.3), 2. det finns anledning att anta att det avsedda mottagarlandet inte kommer att vara villigt att ta emot utlänningen, eller 3. det finns medicinska hinder eller någon annan särskild anledning att beslutet inte bör verkställas, får Migrationsverket bevilja utlänningen permanent uppehållstillstånd om hindret är bestående. Om det endast finns ett tillfälligt hinder mot verkställighet får verket enligt 12 kap. 18 § andra stycket UtlL bevilja ett tidsbegränsat uppehållstillstånd. Barn får enligt 12 kap. 18 § tredje stycket UtlL beviljas permanent eller tidsbegränsat uppehållstillstånd enligt första stycket 3 även om de omständigheter som kommer fram inte har samma allvar och tyngd som krävs för att tillstånd ska beviljas vuxna personer. Enligt 12 kap. 18 § fjärde stycket UtlL ska konsekvenserna för ett barn av att skiljas från sin förälder särskilt beaktas vid bedömningen enligt första stycket 3 av om det finns någon annan särskild anledning att ett beslut inte bör verkställas, om det står klart att uppehållstillstånd på grund av stark anknytning skulle ha beviljats enligt vissa angivna paragrafer om prövningen gjorts före inresan i Sverige.

Utöver Migrationsverkets skyldighet att *ex officio* beakta verkställighetshinder enligt 12 kap. 18 § UtlL har utlänningen en möjlighet att enligt 12 kap. 19 § första stycket UtlL få en ny prövning av ett lagakraftvunnet beslut om han eller hon i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning åberopar nya omständigheter (dvs. omständigheter som inte har prövats tidigare) som kan antas utgöra ett bestående sådant hinder

mot verkställigheten som avses i 1, 2 eller 3 § och dessa omständigheter inte har kunnat åberopas av utlänningen tidigare, eller om han eller hon visar en giltig ursäkt för att inte ha åberopat dem tidigare. Migrationsverket ska då, om verket inte kan meddela beslut om uppehållstillstånd enligt 12 kap. 18 § UtlL, ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning. Är förutsättningarna enligt första stycket inte uppfyllda ska Migrationsverket enligt 12 kap. 19 § andra stycket UtlL besluta att inte bevilja ny prövning. Beslutet om avvisning eller utvisning får enligt 12 kap. 19 § tredje stycket UtlL inte verkställas innan Migrationsverket har avgjort frågan om ny prövning ska ske eller, om ny prövning beviljas, innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft. Bestämmelserna i första stycket gäller enligt 12 kap. 19 § fjärde stycket UtlL inte om utlänningen ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 § eller 2 a § och en sådan ansökan inte tidigare under utlänningens vistelse i Sverige har prövats genom ett lagkraftvunnet beslut. I ett sådant fall ska Migrationsverket pröva ansökan och besluta om inhibition i verkställighetsärendet.

4.5 Förfarandet

En ansökan om uppehållstillstånd av en utlänning som vistas i Sverige ges enligt 4 kap. 20 § andra stycket utlänningsförordningen (2006:97), förkortad UtlF, in till Migrationsverket. Enligt 5 kap. 20 § UtlL är det Migrationsverket som meddelar beslut om uppehållstillstånd. Migrationsverket får dock inte bevilja uppehållstillstånd för en utlänning som av allmän domstol har utvisats på grund av brott (se avsnitt 4.6). Beslut om uppehållstillstånd får också i vissa fall meddelas av Regeringskansliet. Enligt 4 kap. 6 § UtlL meddelas beslut om statusförklaring av Migrationsverket. Migrationsverket får dock inte bevilja statusförklaring för en utlänning som av allmän domstol har utvisats på grund av brott (se avsnitt 4.6).

I 1 kap. 3 § UtlL definieras *asyl* som ett uppehållstillstånd som beviljas en utlänning därför att han eller hon är flykting eller alternativt skyddsbehövande. Av 1 kap. 12 § UtlL framgår att en

ansökan om uppehållstillstånd som grundar sig på sådana omständigheter som anges i 4 kap. 2 a § UtlL (dvs. definitionen av övrig skyddsbehövande) ska handläggas som en ansökan om asyl.

Handläggningen av ärenden regleras dels av de allmänna bestämmelserna i förvaltningslagen (1986:223), förkortad FL, dels av bestämmelserna i 13 kap. UtlL. Bestämmelser som är av intresse för handläggningen av asylärenden är bl.a. bestämmelser om muntlig handläggning, kommunikation och beslutsmotivering. I 14 § första stycket FL föreskrivs att en sökande, klagande eller annan part som vill lämna uppgifter muntligt i ett ärende som avser myndighetsutövning mot någon enskild ska få tillfälle till det, om det kan ske med hänsyn till arbetets behöriga gång. Enligt 13 kap. 1 § UtlL får Migrationsverket inte besluta om avvisning eller utvisning av en utlänning som har ansökt om asyl i Sverige, eller vägra en utlänning begärd statusförklaring, utan att det har förekommit muntlig handläggning hos verket. Muntlig handläggning ska även annars företas på begäran av utlänningen, om inte en sådan handläggning skulle sakna betydelse för att avgöra asylärendet. Handläggningen kan ske i form av muntlig förhandling eller i annan form. I 13 kap. 3 § UtlL anges att de omständigheter som behöver kartläggas noga ska utredas vid den muntliga handläggningen och vidare att utlänningen ska få tillfälle att redogöra för sin ståndpunkt och att uttala sig om de omständigheter som åberopas i ärendet. I 13 kap. 4 § UtlL anges att vid en muntlig förhandling ska utlänningen höras och att myndigheten får bestämma att även andra personer än utlänningen ska höras vid förhandlingen.

Enligt den allmänna bestämmelsen om kommunikation i 17 § FL får ett ärende inte avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än honom eller henne själv och han eller hon har fått tillfälle att yttra sig över den, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Myndigheten får dock i vissa i paragrafen angivna fall avgöra ärendet ändå. Underrättelseskyldigheten gäller med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL.

När Migrationsverket inleder ett ärende om återkallelse av statusförklaring ska utlänningen enligt 13 kap. 9 a § UtlL

underrättas. En statusförklaring får inte återkallas utan att utlänningen har fått tillfälle att yttra sig.

Beslut om bl.a. uppehållstillstånd och statusförklaring ska enligt 13 kap. 10 § UtlL vara skriftliga och alltid innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet.

I 18 kap. UtlL finns bestämmelser om att offentligt biträde ska förordnas i vissa fall. I lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn finns bestämmelser om god man i vissa fall för den som är under 18 år och som är utländsk medborgare eller statslös.

Under vissa förutsättningar får en asylansökan avvisas, dvs. inte sakprövas. Så är fallet enligt 5 kap. 1 b § första stycket UtlL om sökanden 1. i en annan EU-stat har förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande, 2. i ett land som inte är en EU-stat har förklarats vara flykting eller har motsvarande skydd, om sökanden kommer att släppas in i det landet och där är skyddad mot förföljelse och mot att sändas vidare till annat land där han eller hon riskerar förföljelse (s.k. första asylland), eller 3. kan sändas till ett land där han eller hon inte riskerar att utsättas för förföljelse, inte riskerar att utsättas för dödsstraff, kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, är skyddad mot att sändas vidare till ett land där han eller hon inte har motsvarande skydd, har möjlighet att ansöka om skydd som flykting, och har en sådan anknytning till det aktuella landet att det är rimligt för honom eller henne att resa dit (s.k. säkert tredjeland). Vissa undantag från denna bestämmelse finns i 5 kap. 1 b § andra stycket UtlL. Bestämmelserna i Dublinförordningen avgör vilken medlemsstat som ska pröva en asylansökan. Om en asylansökan lämnas in i Sverige men en annan medlemsstat är ansvarig för prövningen ska den sökande överföras dit. Asylansökan ska då avvisas enligt 5 kap. 1 c § andra stycket UtlL. Enligt 4 kap. 3 b § UtlL får frågan om statusförklaring inte prövas om asylansökan avvisas enligt 5 kap. 1 b eller 1 c § andra stycket UtlL. Om en utlännings asylansökan har avvisats enligt 5 kap. 1 b § första stycket 2 eller 3 UtlL, ska utlänningen, enligt 4 kap. 4 § UtlF, få en särskild handling av vilken det framgår att de skäl för asyl som han eller hon har anfört inte har prövats i sak i Sverige.

Migrationsverkets beslut om avvisning eller utvisning, avslag på en ansökan om uppehållstillstånd och återkallelse av uppehållstillstånd får enligt 14 kap. 3 § UtL överklagas till en migrationsdomstol. Detsamma gäller enligt 14 kap. 14 a § UtL verkets beslut att avvisa en asylansökan med tillämpning av 5 kap. 1 b § eller 1 c § andra stycket och enligt 14 kap. 6 § UtL verkets beslut i fråga om statusförklaring eller återkallelse av statusförklaring. Migrationsdomstolens beslut får enligt 16 kap. 9 § UtL överklagas till Migrationsöverdomstolen där det enligt 16 kap. 11 § UtL som huvudregel krävs prövningstillstånd. Prövningstillstånd meddelas enligt 16 kap. 12 § UtL om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Migrationsöverdomstolen, eller om det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet. Handläggningen hos domstolarna regleras av bl.a. bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (1971:291), förkortad FPL, och bestämmelserna i 16 kap. UtL. Förfarandet hos domstolen är enligt 16 kap. 5 § UtL skriftligt men i handläggningen får ingå muntlig förhandling i en viss fråga när det kan antas vara till fördel för utredningen eller främja ett snabbt avgörande av målet. I en migrationsdomstol ska muntlig förhandling hållas bl.a. om en utlänning som för talan i målet begär det samt förhandlingen inte är obehövlig och inte heller särskilda skäl talar emot det.

Om en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § UtL, får enligt 12 kap. 8 a § UtL ett beslut om avvisning eller utvisning inte verkställas innan ansökan har prövats och då avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft eller innan ett beslut att avvisa ansökan enligt 5 kap. 1 b § UtL har fått laga kraft. Detta gäller dock inte om Migrationsverket har beslutat om omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 19 § UtL eller om utlänningen har utvisats på grund av brott. I dessa fall får beslutet om avvisning eller utvisning verkställas när ansökan om uppehållstillstånd har prövats i en instans och då avslagits. Migrationsverket får enligt 8 kap. 19 § UtL besluta om avvisning med omedelbar verkställighet, dvs. att ett beslut om avvisning får verkställas även om det inte har fått laga kraft, om det är uppenbart att det inte finns grund för asyl och att uppehållstillstånd inte heller ska beviljas på någon annan grund.

Om en utlänning har överklagat ett beslut om att han eller hon ska avvisas med omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 19 § UtlL ska, enligt 12 kap. 10 § UtlL, Migrationsverket pröva om verkställigheten av beslutet tills vidare ska avbrytas (inhibition). Även i andra fall när Migrationsverket omprövar ett avvisningsbeslut ska verket pröva frågan om inhibition.

4.6 Särskilda förfarandebestämmelser när den asylsökande har utvisats på grund av brott

Enligt 5 kap. 20 § andra stycket UtlL får Migrationsverket inte bevilja uppehållstillstånd för en utlänning som av allmän domstol har utvisats på grund av brott. Om Migrationsverket finner att en sådan utlänning bör beviljas uppehållstillstånd, ska verket inte besluta i ärendet utan med ett eget yttrande lämna över detta till den migrationsdomstol till vilken verkets beslut om uppehållstillstånd hade kunnat överklagas. I 12 kap. 16 b § UtlL anges förutsättningarna för att den som utvisats på grund av brott ska kunna beviljas uppehållstillstånd.

Enligt 4 kap. 6 § andra stycket UtlL får inte Migrationsverket bevilja statusförklaring för en utlänning som av allmän domstol har utvisats på grund av brott. Om en sådan utlänning ansöker om statusförklaring och Migrationsverket finner att han eller hon bör beviljas statusförklaring, ska verket inte besluta i ärendet utan med eget yttrande lämna över detta till den migrationsdomstol till vilken verkets beslut om statusförklaring hade kunnat överklagas.

Enligt 12 kap. 8 a § andra stycket UtlL får ett beslut om utvisning på grund av brott av en utlänning som ansöker om uppehållstillstånd som skyddsbehövande verkställas när en ansökan om uppehållstillstånd har prövats i en instans och då avslagits.

Av 12 kap. 19 a § första stycket UtlL framgår att om en utlänning som av allmän domstol har utvisats på grund av brott åberopar bestående verkställighetshinder enligt 1, 2 eller 3 § (se avsnitt 4.3) och dessa omständigheter inte kunnat åberopas av utlänningen tidigare, eller utlänningen visar giltig ursäkt för att inte ha åberopat omständigheterna tidigare, ska Migrationsverket ta upp frågan om uppehållstillstånd till prövning. Är förutsättningarna inte uppfyllda ska verket enligt 12 kap. 19 a § andra stycket UtlL

besluta att inte bevilja prövning. Utvisningsbeslutet får enligt 12 kap. 19 a § tredje stycket UtlL inte verkställas innan verket har avgjort frågan om prövning ska ske eller, om prövning beviljas, innan frågan om uppehållstillstånd har prövats i en instans och ansökan därvid avslagits. Enligt 12 kap. 19 a § fjärde stycket gäller vad som sägs i första stycket inte om utlänningen ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § och en sådan ansökan inte tidigare under utlänningens vistelse i Sverige har prövats genom ett lagakraftvunnet beslut. I ett sådant fall ska Migrationsverket pröva ansökan. Av 12 kap. 20 § UtlL framgår att om det i ett ärende som avser en allmän domstols beslut om utvisning på grund av brott kommer fram sådana skäl som kan ligga till grund för uppehållstillstånd enligt 16 b §, ska Migrationsverket inte fatta beslut i ärendet utan med eget yttrande lämna över detta till den migrationsdomstol till vilken verkets beslut i fråga om uppehållstillstånd hade kunnat överklagas. I ett sådant ärende får Migrationsverket besluta om inhibition.

4.7 Ärenden med säkerhetsaspekter

Det finns två olika typer av säkerhetsärenden: säkerhetsärenden enligt utlänningslagen och säkerhetsärenden enligt lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll, förkortad LSU. De flesta säkerhetsärenden handläggs enligt utlänningslagen.

Enligt 1 kap. 7 § UtlL utgörs säkerhetsärenden enligt utlänningslagen av ärenden där Säkerhetspolisen av skäl som rör rikets säkerhet eller som annars har betydelse för allmän säkerhet förordar att en utlänning ska avvisas eller utvisas, att en utlännings ansökan om uppehållstillstånd eller arbetstillstånd ska avslås eller att en utlännings uppehållstillstånd eller arbetstillstånd ska återkallas, att en utlänning inte ska beviljas statusförklaring eller att en utlännings statusförklaring ska återkallas, att en utlänning inte ska beviljas resedokument, eller att en utlännings ansökan om ställning som varaktigt bosatt ska avslås eller att en utlännings ställning som varaktigt bosatt ska återkallas. Därtill är ett ärende hos Migrationsverket om huruvida ny prövning ska beviljas enligt 12 kap. 19 § eller 19 a § ett säkerhetsärende om beslutet om

avvisning eller utvisning har fattats i ett säkerhetsärende. För säkerhetsärenden enligt utlänningslagen gäller med några undantag samma bestämmelser som för motsvarande ärenden som inte är säkerhetsärenden enligt lagen.

Bestämmelserna i lagen om särskild utlänningskontroll är avsedda för kvalificerade säkerhetsärenden, dvs. ärenden som är av sådan karaktär att deras utgång har särskilt stor betydelse för den nationella säkerheten. En utlänning får enligt 1 § LSU utvisas ur landet enligt den lagen om det är särskilt påkallat av hänsyn till rikets säkerhet, eller om det med hänsyn till vad som är känt om utlänningsens tidigare verksamhet och övriga omständigheter kan befaras att han eller hon kommer att begå eller medverka till terroristbrott enligt 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott eller försök, förberedelse eller stämpling till sådant brott.

Beslut om utvisning enligt lagen om särskild utlänningskontroll meddelas enligt 2 § första stycket LSU av Migrationsverket på ansökan av Säkerhetspolisen. Om Säkerhetspolisen har ansökt om utvisning enligt 1 § och utlännen har ansökt om uppehållstillstånd, statusförklaring, resedokument eller ställning som varaktigt bosatt, ska ansökningarna handläggas tillsammans enligt lagen. Detsamma gäller enligt 2 § tredje stycket LSU om utlännen ansöker om uppehållstillstånd, statusförklaring, resedokument eller ställning som varaktigt bosatt under handläggningen av ärendet om utvisning. Även en ansökan om uppehållstillstånd, statusförklaring, resedokument eller ställning som varaktigt bosatt som görs av en utlänning som är utvisad enligt 1 § eller har meddelats motsvarande beslut enligt äldre lag ska enligt 2 § fjärde stycket LSU handläggas enligt denna lag om utlännen befinner sig i Sverige.

Migrationsverkets beslut enligt lagen om särskild utlänningskontroll i fråga om utvisning, uppehållstillstånd, statusförklaring, resedokument eller ställning som varaktigt bosatt får enligt 2 a § första stycket LSU överklagas till regeringen. Har Migrationsverket beslutat att en utlänning som har ansökt om uppehållstillstånd, statusförklaring, resedokument eller ställning som varaktigt bosatt inte ska utvisas enligt lagen, ska enligt 2 b § LSU ett överklagande från utlännen handläggas enligt utlänningslagen, om inte Säkerhetspolisen överklagar

Migrationsverkets beslut. När Migrationsverkets beslut i fråga om utvisning överklagas, ska verket enligt 3 § första stycket LSU skyndsamt lämna över handlingarna i ärendet till Migrationsöverdomstolen. Migrationsöverdomstolen ska enligt 3 § andra stycket LSU med ett eget yttrande lämna handlingarna vidare till regeringen. I yttrandet ska det enligt 3 § tredje stycket LSU särskilt anges om det finns hinder enligt 12 kap. 1, 2 eller 3 § UtIL (se avsnitt 4.3) mot att beslutet verkställs. Finner Migrationsöverdomstolen att sådant hinder mot verkställighet finns, får regeringen inte avvika från den bedömningen. Om regeringen handlägger ett ärende om utvisning och utlännigen ansöker om uppehållstillstånd, statusförklaring, resedokument eller ställning som varaktigt bosatt ska regeringen enligt 3 a § LSU upphäva det överklagade beslutet och överlämna ärendet till Migrationsverket för handläggning. Beslutar regeringen att en utlänning inte ska utvisas enligt lagen om särskild utlänningskontroll och har utlännigen ansökt om uppehållstillstånd, statusförklaring, resedokument eller ställning som varaktigt bosatt, får regeringen enligt 3 b § LSU överlämna ärendet i dessa delar till Migrationsverket för prövning enligt utlänningslagen.

I 5 § LSU anges de föreskrifter i utlänningslagen som i tillämpliga delar gäller i ärenden enligt lagen om särskild utlänningskontroll. Bland dessa föreskrifter finns bl.a. bestämmelser om flyktingar och andra skyddsbehövande, verkställighetshinder, muntlig handläggning och motivering av beslut. Enligt 13 § första stycket LSU ska som huvudregel ett beslut enligt denna lag verkställas så snart det kan ske efter det att beslutet fått laga kraft. I 10 och 13 a §§ LSU finns bestämmelser om verkställighetshinder och inhibition. Enligt 13 b § första stycket LSU ska Migrationsöverdomstolen som huvudregel hålla muntlig förhandling innan den yttrar sig enligt denna lag. I 27 § LSU finns bestämmelser om rätt till offentligt biträde.

5 Svensk rätt anpassas till det omarbetade asylprocedurdirektivet

5.1 Allmänt om det omarbetade asylprocedurdirektivet och dess genomförande i svensk rätt

Det omarbetade asylprocedurdirektivet trädde i kraft den 19 juli 2013 och ska vad avser merparten av bestämmelserna vara genomfört i medlemsstaterna senast den 20 juli 2015 och i sin helhet senast den 20 juli 2018.

Syftet med direktivet är enligt artikel 1 att fastställa gemensamma förfaranden för beviljande och återkallande av internationellt skydd enligt det omarbetade skyddsgrundsdirektivet. Omarbetningen av direktivet har bl.a. syftat till att beslut om internationellt skydd ska fattas snabbare, vara rättvisare och hålla högre kvalitet.

Medlemsstaterna får enligt artikel 5 i det omarbetade asylprocedurdirektivet införa eller behålla förmånligare bestämmelser för förfaranden för beviljande och återkallande av internationellt skydd, förutsatt att de är förenliga med direktivet.

Av skälen till det omarbetade asylprocedurdirektivet framgår att skyldigheten att införliva direktivet med nationell lagstiftning endast bör gälla de bestämmelser som utgör en innehållsmässig ändring i förhållande till det första asylprocedurdirektivet. Det första asylprocedurdirektivet genomfördes i svensk rätt genom författningsändringar som trädde i kraft den 1 januari 2010¹. I det följande kommer därför endast artiklar som har ändrats till sitt

¹ Prop. 2009/10:31, bet. 2009/10:SfU8, rskr. 2009/10:133.

innehåll att behandlas, medan artiklar som inte har ändrats alls eller endast ändrats språkligt kommer att förbigås. Om endast en del av en artikel har ändrats och det går att redogöra för den delen separat kommer övriga delar av artikeln, som inte har ändrats, också att förbigås.

I den mån en artikel eller en del av en artikel handlar om sådana förfaranden eller begrepp som inte finns i svensk utlänningsrätt och eventuella ändringar därför saknar betydelse för svensk del, kommer den inte att behandlas i det följande. Detta gäller t.ex. ansökningar som görs för personer i beroendeställning, särskilda regler för när en sökandes agerande ska tolkas som ett underförstått återkallande av ansökan, påskyndade förfaranden, gränsförfaranden, säkra ursprungsländer och europeiska säkra tredjeländer. I den mån det bedöms att förfaranden i direktivet som inte finns i svensk rätt bör införas kommer de artiklar som berör dessa förfaranden att behandlas.

Det omarbetade asylprocedurdirektivet är tillämpligt på ansökningar om internationellt skydd (dvs. status som flykting eller alternativt skyddsbehövande), till skillnad från det första asylprocedurdirektivet vars utgångspunkt är att det är tillämpligt endast på asylansökningar (vilket enligt direktivet är ansökningar om skydd som flykting enligt Genèvekonventionen). Vad detta innebär för svensk rätt kommer att kommenteras i avsnitt 5.2.1. En genomgående ändring i det omarbetade asylprocedurdirektivet med anledning av det vidgade tillämpningsområdet är att begrepp som t.ex. *asylsökande*, *asylansökan* och *återkallande av flyktingstatus* har ersatts med *sökande*, *ansökan om internationellt skydd* och *återkallande av internationellt skydd*. Eftersom dessa ändringar endast är följdändringar kommer de inte att kommenteras särskilt. Det bör påpekas i detta sammanhang att begreppet *asylansökan* i svensk rätt motsvarar ansökan om internationellt skydd i det omarbetade asylprocedurdirektivet och därför kommer att användas vid redogörelse för svensk rätt.

Begreppet *person eligible for subsidiary protection* översattes i det första asylprocedurdirektivet med *alternativt skyddsbehövande*, vilket också är det uttryck som förekommer i svensk rätt. I den svenska versionen av det omarbetade asylprocedurdirektivet översätts *person eligible for subsidiary protection* med *subsidiärt skyddsbehövande*. Det är endast den svenska översättningen av

begreppet i direktivet som har ändrats och direktivet har inte i detta avseende ändrats i sak eller innehåll. För att inte onödigt komplicera texten i denna promemoria kommer i det följande endast begreppet *alternativt skyddsbehövande* att användas även när det redogörs för eller hänvisas till artiklar i det omarbetade asylprocedurdirektivet.

5.2 Allmänna bestämmelser i det omarbetade asylprocedurdirektivet

5.2.1 Tillämpningsområde

Bedömning: Det omarbetade asylprocedurdirektivets bestämmelser om på vilka ansökningar direktivet ska eller får tillämpas stämmer överens med gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Av artikel 3.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 3.1 i det första asylprocedurdirektivet, framgår att direktivet är tillämpligt på alla ansökningar om internationellt skydd som lämnas in på medlemsstaternas territorium, inbegripet vid gränsen, i deras territorialvatten eller i deras transitzoner, samt på återkallande av internationellt skydd. Enligt artikel 3.3 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar 3.4 i det första asylprocedurdirektivet, får medlemsstaterna tillämpa direktivet på förfaranden för att fatta beslut om ansökningar om alla typer av skydd som inte ingår i tillämpningsområdet för det omarbetade skyddsgrundsdirektivet. Enligt definitionen i artikel 2 b i det omarbetade asylprocedurdirektivet avses med ansökan om internationellt skydd en ansökan om skydd som lämnas in till en medlemsstat av en tredjelandsmedborgare eller statslös person och där det finns skäl att anta att personen söker flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande och att denne inte uttryckligen ansöker om en annan typ av skydd som ligger utanför tillämpningsområdet för det omarbetade skyddsgrundsdirektivet och som kan omfattas av en separat ansökan.

Det omarbetade asylprocedurdirektivet har ett vidare tillämpningsområde än det första asylprocedurdirektivet, eftersom dess bestämmelser ska tillämpas på ansökningar om internationellt skydd och inte bara på ansökningar om skydd som flykting enligt Genèvekonventionen. Likaså ska bestämmelserna i direktivet tillämpas vid återkallande av internationellt skydd och inte bara vid återkallande av flyktingstatus. I det omarbetade asylprocedurdirektivet har förtydligats att medlemsstaternas territorium också inbegriper deras territorialvatten.

Alla ansökningar om uppehållstillstånd där skyddsskäl åberopas handläggs på samma sätt enligt svensk rätt, oberoende av om den sökande åberopar skäl som kan ligga till grund för att betrakta honom eller henne som flykting, alternativt skyddsbehövande eller övrig skyddsbehövande (1 kap. 3 och 12 §§ UtlL). Samtliga åberopade grunder prövas i ett förfarande. Bestämmelserna i svensk rätt om asylansökningar är tillämpliga på ansökningar som görs på svenskt territorium, vilket inbegriper de svenska territorialvattnen. Svensk rätt stämmer alltså överens med bestämmelserna i artikel 3 i det omarbetade asylprocedurdirektivet och några författningsändringar är därmed inte nödvändiga.

5.2.2 Ansvariga myndigheter

<p>Bedömning: Det omarbetade asylprocedurdirektivets bestämmelser om ansvariga myndigheter är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.</p>
--

Skälen för bedömningen

Direktivets bestämmelser

I artikel 4.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 4.1 i det första asylprocedurdirektivet, anges som huvudregel att medlemsstaterna för alla förfaranden ska utse en beslutande myndighet som ska ansvara för en korrekt prövning av ansökningarna enligt direktivet. Medlemsstaterna ska se till att denna myndighet förses med de resurser som krävs, inbegripet

tillräckligt med kompetent personal, för att utföra sina uppgifter i enlighet med direktivet. Enligt definitionen i artikel 2 f i det omarbetade asylprocedurdirektivet avses med beslutande myndighet en myndighet med domstolsliknande uppgifter eller en administrativ myndighet i en medlemsstat som är ansvarig för att pröva ansökningar om internationellt skydd och behörig att fatta beslut i första instans i sådana ärenden. Av artikel 4.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 4.2 i det första asylprocedurdirektivet, framgår att medlemsstaterna får föreskriva att en annan myndighet ska vara ansvarig då syftet är att handlägga ärenden enligt den omarbetade Dublinförordningen eller då syftet är att bevilja eller neka inresa inom ramen för det förfarande som avses i artikel 43 (dvs. gränsförfarande). Enligt artikel 4.3 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska medlemsstaterna se till att personalen vid den beslutande myndighet som avses i punkt 1 har den utbildning som krävs. Därför ska medlemsstaterna tillhandahålla relevant utbildning som ska omfatta de moment som anges i artikel 6.4 a–e i förordning (EU) nr 439/2010 av den 19 maj 2010 om inrättande av ett europeiskt stödkontor för asylfrågor (nedan EASO-förordningen). Medlemsstaterna ska också ta hänsyn till den relevanta fortbildning som har tagits fram och utvecklats av Europeiska stödkontoret för asylfrågor (stödkontoret). Personer som intervjuar sökande i enlighet med direktivet ska även ha tillägnat sig allmänna kunskaper om problem som kan ha en negativ inverkan på sökandens förmåga att bli intervjuad, till exempel indikationer på att sökanden tidigare kan ha varit utsatt för tortyr.

I förhållande till det första asylprocedurdirektivet har det i det omarbetade asylprocedurdirektivet tillkommit ett krav i artikel 4.1 på att den beslutande myndigheten ska förses med de resurser som krävs. I artikel 4.2 har några av de situationer då medlemsstaterna får föreskriva att en annan myndighet ska vara ansvarig tagits bort. Därtill har kravet i artikel 4.3 på att personalen vid den beslutande myndigheten ska ha viss utbildning tillkommit.

Ansvariga myndigheter

Enligt svensk rätt är det Migrationsverket som i första instans prövar och fattar beslut avseende asyl och statusförklaring. I fråga om asyl och statusförklaring för en utlänning som av allmän domstol har utvisats på grund av brott gäller dock särregler. Enligt 5 kap. 20 § andra stycket UtlL ska Migrationsverket, om verket finner att en utlänning som av allmän domstol har utvisats på grund av brott bör beviljas uppehållstillstånd, inte besluta i ärendet utan med eget yttrande lämna över detta till den migrationsdomstol till vilken verkets beslut om uppehållstillstånd hade kunnat överklagas. Av 12 kap. 16 b § UtlL framgår förutsättningarna för en migrationsdomstol, eller Migrationsöverdomstolen, att bevilja uppehållstillstånd för en utlänning som av allmän domstol har utvisats på grund av brott. Enligt 4 kap. 6 § UtlL gäller att i de fall en utlänning som har utvisats på grund av brott ansöker om statusförklaring, och Migrationsverket finner att han eller hon bör beviljas sådan, ska verket inte besluta i ärendet utan med eget yttrande lämna över detta till den migrationsdomstol till vilken verkets beslut hade kunnat överklagas. Anledningen till den nu redovisade ordningen i fråga om beslutande instans är att det har ansetts olämpligt att låta en förvaltningsmyndighet upphäva en allmän domstols beslut om utvisning. Vid genomförandet av det första asylprocedurdirektivet bedömdes denna ordning stå i överensstämmelse med direktivet, med hänvisning till att direktivet i vissa fall gav utrymme för att göra undantag från huvudregeln om ansvarig myndighet (se prop. 2009/10:31 s. 230 f.).

Den uttryckliga undantagsbestämmelse i artikel 4.2 b i det första asylprocedurdirektivet, som medgav att medlemsstaterna fick utse en annan ansvarig myndighet än den beslutande myndigheten då syftet var att fatta beslut om ansökan med hänsyn till nationella säkerhetsbestämmelser, har tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet. I skälen till det omarbetade asylprocedurdirektivet anges dock att direktivet, i enlighet med artikel 72 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget), inte påverkar medlemsstaternas ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten. Artikel 72 i EUF-fördraget innebär en begränsning av EU:s kompetens när det gäller medlemsstaternas ansvar för att

upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten. Det innebär att medlemsstaternas rättigheter och skyldigheter som följer av det exklusiva ansvaret för lag och ordning och inre säkerhet inte inskränks av bestämmelser som är antagna med stöd av avdelning V i fördraget, t.ex. bestämmelser som rör asyl. Primärrätten, dvs. fördragstexten och EU-domstolens tolkning av denna, gäller före sekundärrätten, dvs. bestämmelser antagna av EU:s institutioner såsom direktiv och förordningar. Artikel 72 i EUF-fördraget kan därmed i vissa fall medföra att bestämmelser i sekundärrätten inte gäller även om de är gynnande för enskilda. Att den uttryckliga bestämmelsen om undantag från huvudregeln om ansvarig myndighet med hänsyn till nationella säkerhetsbestämmelser har tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet innebär inte att Sverige inte kan göra undantag från direktivets bestämmelser om ansvarig myndighet med hänsyn till behovet av att upprätthålla lag och ordning och att skydda den inre säkerheten.

En förutsättning för att en utlänning som inte är EES-medborgare eller familjemedlem till en EES-medborgare ska kunna dömas till utvisning på grund av brott är enligt 8 a kap. 1 § UtlL att han eller hon döms för ett brott som kan leda till fängelse. Därtill får utvisning endast ske om utlänningen döms till svårare påföljd än böter och om 1. gärningen är av sådant slag och övriga omständigheter är sådana att det kan antas att han eller hon kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet i Sverige, eller 2. brottet med hänsyn till den skada, fara eller kränkning som det har inneburit för enskilda eller allmänna intressen är så allvarligt att han eller hon inte bör få stanna kvar. Den brottslighet som kan föranleda en dom om utvisning på grund av brott är alltså av så allvarligt slag att den får anses omfattas av artikel 72 i EUF-fördraget och Sveriges ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten. Det kan därför inte anses oförenligt med artikel 4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet att Sverige i fråga om den som är dömd för sådan brottslighet har en ordning där en annan instans än Migrationsverket fattar beslut om att bevilja asyl och statusförklaring. Därtill kommer att det endast är i de situationer då Migrationsverket bedömer att en utlänning som har utvisats på grund av brott bör beviljas asyl eller statusförklaring som verket inte är den myndighet som fattar

beslut om detta. Verket är dock även i dessa situationer ansvarig myndighet i fråga om handläggning och prövning av ansökan, vilket mynnar ut i ett yttrande till den migrationsdomstol som sedan fattar beslut i ärendet. Migrationsdomstolarna ingår även annars i instanskedjan i migrationsärenden och prövar överklagade beslut i fråga om asyl och statusförklaring när utlänningen inte har utvisats på grund av brott eller i de fall en utlänning som har utvisats på grund av brott har fått avslag av Migrationsverket på sin ansökan om asyl eller statusförklaring. Den svenska ordningen med migrationsdomstol som första beslutande instans i fråga beviljande av asyl och statusförklaring till en utlänning som har utvisats på grund av brott får därmed också anses uppfylla de rättssäkerhetsgarantier som är syftet bakom bestämmelserna om ansvarig myndighet i artikel 4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet. Gällande svensk lagstiftning är således förenlig med kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet i fråga om ansvarig myndighet och några författningsåtgärder krävs därför inte.

Krav på myndigheters kompetens

Det är en grundläggande förutsättning inom svensk förvaltning att varje myndighet allmänt sett ska vara kompetent för sitt ansvarsområde. Myndigheterna ska enligt 8 § myndighetsförordningen (2007:515) se till att de anställda är väl förtrogna med målen för verksamheten och ta till vara och utveckla de anställdas kompetens och erfarenhet. Det genomförs regelbundet utbildningsinsatser inom Migrationsverket. De krav som tillkommit i artikel 4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet på kompetens hos personalen vid den beslutande myndigheten är uppfyllda i svensk rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

5.3 Grundläggande principer och garantier

5.3.1 Rätt till prövning av ansökan

Bedömning: Det omarbetade asylprocedurdirektivets bestämmelser om rätt till prövning av ansökan är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Det omarbetade asylprocedurdirektivets bestämmelse om möjlighet att förlänga tidsfristen för registrering av en asylansökan i vissa fall bör inte utnyttjas.

Skälen för bedömningen: Av artikel 6.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som till största delen är ny utom en mindre del som motsvarar artikel 6.5 i det första asylprocedurdirektivet, framgår att om en person ansöker om internationellt skydd vid en myndighet som enligt nationell rätt är behörig att registrera sådana ansökningar ska diarieföring ske senast tre arbetsdagar efter det att ansökan gjorts. Om ansökan om internationellt skydd görs vid en annan myndighet som kan förväntas få ta emot sådana ansökningar men som inte är behörig att registrera dem i enlighet med nationell rätt ska medlemsstaterna säkerställa att diarieföringen sker senast sex arbetsdagar efter det att ansökan gjorts. Medlemsstaterna ska säkerställa att de andra myndigheter som kan förväntas få ta emot ansökningar om internationellt skydd, till exempel polisen, gränsbevakningen, invandringsmyndigheterna och personalen vid förvarsanläggningar har relevant information och att deras personal erhåller nödvändig utbildning med hänsyn till utförandet av sina uppgifter och sitt ansvar och instrueras att upplysa sökande om var och hur ansökningar om internationellt skydd kan lämnas in. Enligt artikel 6.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska medlemsstaterna se till att en person som har ansökt om internationellt skydd har en faktisk möjlighet att lämna in sin ansökan så snart som möjligt. Om sökanden inte lämnar in sin ansökan får medlemsstaterna tillämpa artikel 28, som handlar om förfaranden om sökanden implicit återkallar eller avstår från sin ansökan, i enlighet därmed. Av artikel 6.4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att en ansökan om internationellt skydd anses ha lämnats in när en blankett har lämnats in av sökanden eller en officiell rapport inkom till de

behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten i enlighet med nationell rätt. I artikel 6.5 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, anges att om ett stort antal tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ansöker om internationellt skydd samtidigt, med följderna att det i praktiken blir mycket svårt att respektera den tidsfrist som föreskrivs i punkt 1 (dvs. tidsfristen för registrering), får medlemsstaterna besluta att tidsfristen ska förlängas till tio arbetsdagar.

Bestämmelserna om registrering av ansökan i artikel 6.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet är nya i förhållande till det första asylprocedurdirektivet. Vad gäller andra myndigheter som kan förväntas få ta emot ansökningar har det i det omarbetade asylprocedurdirektivet blivit en skyldighet för medlemsstaterna att säkerställa att dessa myndigheter har relevant information och att personalen erhåller nödvändig utbildning och instrueras att upplysa sökande om var och hur ansökningar om internationellt skydd kan lämnas in. Möjligheten för medlemsstaterna att kräva att ansökan vidarebefordras till den behöriga myndigheten i stället för, eller i tillägg till, att upplysa sökanden om var och hur en ansökan kan lämnas in har tagits bort. Därtill har bestämmelsen i artikel 6.2 om att sökanden ska ha en faktisk möjlighet att lämna in sin ansökan, bestämmelsen i artikel 6.4 om när en ansökan ska anses ha lämnats in och bestämmelsen i artikel 6.5 om förlängning av tidsfristen för registrering tillkommit i det omarbetade asylprocedurdirektivet.

En asylansökan ska enligt 4 kap. 20 § UtIF ges in till Migrationsverket. Om en person ansöker om asyl hos Migrationsverket sker samtidigt en registrering av ansökan. Enligt Migrationsverkets handbok för migrationsärenden ska en sökande som uppsöker någon av verkets ansökningsenheter i syfte att söka asyl ha blivit registrerad innan han eller hon lämnar lokalerna. Det som utgör tre olika moment i det omarbetade asylprocedurdirektivet – ansökan om asyl, registrering av ansökan och inlämnande av ansökan – utgör normalt ett sammanhållet moment hos Migrationsverket. En skriftlig asylansökan som getts in till Migrationsverket är en allmän handling (jfr 2 kap. 3 § första stycket tryckfrihetsförordningen, förkortad TF) på vilken bestämmelserna om allmänna handlingar är tillämpliga. Bestämmelser om registrering av allmänna handlingar finns i 5 kap. offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL. Av

5 kap. 1 § första stycket OSL framgår att en allmän handling som huvudregel ska registreras så snart den kommit in till eller upprättats hos en myndighet. De undantag som föreskrivs torde normalt inte vara relevanta för en asylansökan. Justitieombudsmannen har uttalat att handlingar som omfattas av registreringskyldighet ska registreras så snart det är praktiskt möjligt, normalt samma dag som – eller senast dagen efter – handlingen kom in eller upprättades (JO 2002/03.s 491). Enligt gällande svensk rätt ska alltså Migrationsverket registrera en asylansökan senast dagen efter att den kom in. Det finns inte någon anledning att införa särskilda regler i svensk rätt för registrering av just asylansökningar.

Vad gäller ansökningar om asyl som görs hos andra myndigheter än Migrationsverket kan följande konstateras. Polismyndigheten och Säkerhetspolisen har en skyldighet enligt 7 kap. 2 § UtIF att omedelbart underrätta Migrationsverket om det uppkommit en fråga om avvissning eller utvisning som ska prövas av verket, vilket normalt är fallet då en utlänning ansöker om asyl. Därutöver gäller att svenska myndigheter har en allmän serviceskyldighet som följer framförallt av 4 § förvaltningslagen (1986:223), förkortad FL. Bestämmelsen innebär att varje myndighet ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälp ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov och myndighetens verksamhet. Frågor från enskilda ska besvaras så snart som möjligt. Om någon enskild av misstag vänder sig till fel myndighet bör myndigheten hjälpa honom eller henne till rätta. Även personer som inte har ställning som part ska få denna service. Myndigheter som typiskt sett kan komma i kontakt med personer som vill söka asyl är Polismyndigheten (särskilt gränspolisen), Tullverket och Kustbevakningen och det ligger inom deras serviceskyldighet att hänvisa personen i fråga till Migrationsverket. I praktiken finns ett nära samarbete mellan Migrationsverket och andra myndigheter. Den person som säger att han eller hon söker asyl försätts normalt i omedelbar kontakt med Migrationsverket, som sedan tar emot och registrerar asylansökan enligt vad som redovisats ovan.

En handling anses enligt 2 kap. 6 § första stycket TF som huvudregel inkommen till en myndighet när den har anlänt till myndigheten eller kommit behörig befattningshavare till handa. Detta stämmer överens med bestämmelsen i artikel 6.4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet om när en ansökan om internationellt skydd ska anses ha lämnats in.

Sammanfattningsvis uppfyller svensk rätt kraven i artikel 6.1, 6.2 och 6.4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet och några författningsåtgärder är därmed inte nödvändiga.

Möjligheten i artikel 6.5 att besluta om en förlängd tidsfrist för registrering av asylansökningar i fall då ett stort antal personer ansöker om internationellt skydd samtidigt bör inte utnyttjas.

5.3.2 Ansökningar som görs för underåriga

Bedömning: Det omarbetade asylprocedurdirektivets bestämmelser om ansökningar som görs för underåriga är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 7.3 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska medlemsstaterna se till att en underårig har rätt att lämna in en ansökan om internationellt skydd för sin egen räkning, om han eller hon har rättslig handlingsförmåga enligt den berörda medlemsstatens rätt, eller genom sina föräldrar eller andra vuxna familjemedlemmar, eller genom en vuxen person som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten har ansvar för henne eller honom, eller genom en företrädare. Av artikel 7.4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att medlemsstaterna ska se till att de lämpliga organ som avses i artikel 10 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (det s.k. återvändandedirektivet) har rätt att lämna in en ansökan om internationellt skydd för ensamkommande barns räkning om organen efter en individuell prövning av barnets situation anser att

barnet kan ha sådant behov av skydd som avses i det omarbetade skyddsgrundsdirektivet.

Ett barns vårdnadshavare kan alltid ansöka om asyl för barnets räkning, liksom en god man som förordnats enligt lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn. I svensk rätt anses god man enligt lagen om god man för ensamkommande barn motsvara de organ som avses i artikel 10 i återvändandedirektivet. Om en sådan god man inte är förordnad är, enligt 18 kap. 3 § UtL, den som är förordnad som offentligt biträde för ett barn som saknar vårdnadshavare i Sverige ställföreträdare för barnet och kan i egenskap av sådan ansöka om asyl för barnet i det mål eller ärende som förordnandet avser. I 18 kap. 4 § UtL finns därutöver bestämmelser om skyldighet för god man eller offentligt biträde att ansöka om asyl för ett barns räkning, om detta inte är uppenbart obehövligt. Om ett barn själv ansöker om asyl ska dess ställföreträdare föreläggas att föra barnets talan för att ansökan ska prövas. Svensk rätt uppfyller därmed kraven i artikel 7.3 och 7.4 om ansökningar för underåriga och några författningsåtgärder är inte nödvändiga.

5.3.3 Information och rådgivning i förvarsanläggningar och vid gränsövergångsställen

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om information och rådgivning i förvarsanläggningar och vid gränsövergångsställen är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Av artikel 8.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att om det finns indikationer på att tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som hålls i förvarsanläggningar eller som finns vid gränsövergångsställen, inbegripet transitzoner vid de yttre gränserna, kan vilja ansöka om internationellt skydd, ska medlemsstaterna ge dem information om möjligheten att göra detta. I dessa förvarsanläggningar och vid dessa gränsövergångsställen ska medlemsstaterna tillhandahålla tolkning i den utsträckning som behövs för att underlätta tillgång till

asylförfarandet. Enligt artikel 8.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska medlemsstaterna se till att organisationer och personer som tillhandahåller rådgivning till sökande har faktiskt tillträde till sökande som befinner sig vid gränsövergångsställen, däribland transitzoner, vid de yttre gränserna. Medlemsstaterna får anta bestämmelser om sådana organisationers och personers närvaro på gränsövergångsställen och i synnerhet om att tillträdet är föremål för en överenskommelse mellan de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna. Tillträdet får endast begränsas om detta objektivt och på grundval av nationell rätt är nödvändigt av skäl som har att göra med säkerhet, allmän ordning eller den administrativa driften av det berörda gränsövergångsstället under förutsättning att tillträdet därigenom inte begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt.

Svenska myndigheter har enligt 4 § FL en allmän serviceskyldighet som innebär att varje myndighet ska lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör myndighetens verksamhetsområde. Hjälp ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov och myndighetens verksamhet. Frågor från enskilda ska besvaras så snart som möjligt. Om någon enskild av misstag vänder sig till fel myndighet bör myndigheten hjälpa honom eller henne till rätta. Även personer som inte har ställning som part ska få denna service. De svenska reglerna om myndigheternas serviceskyldighet innebär att om det finns indikationer på att en person som hålls i förvar eller som finns vid ett gränsövergångsställe kan vilja söka asyl ska han eller hon få information om möjligheten att göra detta. Det får också anses ingå i serviceskyldigheten att i någon mån undersöka vad den enskilde vill för att sedan kunna hjälpa honom eller henne till rätta. Eftersom svenska är myndighetsspråk i Sverige kan det dock inte generellt anses att en myndighet ska bistå med tolkning när den berörda personen inte har något ärende hos myndigheten. Vad gäller de myndigheter som inom ramen för sin verksamhet möter utlänningar som befinner sig vid gränsövergångsställen eller i förvar kan dock ställas krav på att de även på annat språk än svenska ska kunna undersöka om utlänningen vill söka asyl och hänvisa honom eller henne rätt. Så sker också redan i praktiken. På

förvarsanläggningar i Sverige är personalen anställd av Migrationsverket och i deras dagliga verksamhet ingår att de måste kunna kommunicera med den enskilda förvarstagna. En utlänning som är tagen i förvar kan också under vissa förutsättningar placeras i häkte och då är det Kriminalvårdens personal som utlänningen i första hand har kontakt med. Även i Kriminalvårdens verksamhet ingår att personalen måste kunna kommunicera med de enskilda häktesplacerade. Vid gränsövergångsställen är Polismyndigheten (gränspolisen) den myndighet som en utlänning först kommer i kontakt med och myndigheten har stor erfarenhet av att möta personer som kan tänkas vilja söka asyl. Ett nära praktiskt samarbete finns uppbyggt mellan gränspolisen och Migrationsverket, där gränspolisen hänvisar utlänningar som vill söka asyl vidare till Migrationsverket. Direktivets krav på tillhandahållande av tolkning innebär inte ett krav på att en tolk ska användas, utan kan uppfyllas genom att någon annan språkkunnig bistår med den tolkning som behövs. Svensk rätt får därmed anses uppfylla kraven i artikel 8.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet och några författningsåtgärder är inte nödvändiga.

Sverige har inte sådana särskilda gränsförfaranden som finns i en del andra medlemsstater. Det innebär att en person som ansöker om asyl vid ett svenskt gränsövergångsställe inte hålls kvar vid gränsen eller i en transitzon. Bestämmelsen i artikel 8.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet om faktiskt tillträde för organisationer och personer som tillhandahåller rådgivning till sökande som befinner sig vid gränsövergångsställen kräver därför inte några författningsåtgärder.

5.3.4 Rätt att stanna kvar i medlemsstaten under prövningen av ansökan

Bedömning: Svensk rätt står i överensstämmelse med bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om tillåtna undantag från rätten att stanna kvar i medlemsstaten under prövningen av ansökan i första instans. Några författningsändringar krävs inte.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 9.3 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, får en medlemsstat frångå huvudregeln att en sökande ska ha rätt att stanna kvar i medlemsstaten till dess att den beslutande myndigheten fattat beslut i enlighet med de förfaranden i första instans som fastställs i kapitel III och utlämna en sökande till ett tredjeland endast om de behöriga myndigheterna är säkra på att ett utlämningsbeslut inte kommer att resultera i direkt eller indirekt *refoulement* i strid med den medlemsstatens internationella och unionsrättsliga åtaganden.

I 12 kap. 8 a § första stycket UtL anges att ett beslut om avvísning eller utvisning av en utlänning som har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller som annan skyddsbehövande som huvudregel inte får verkställas innan ansökan har prövats och då avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft eller innan ett beslut att avvisa ansökan enligt 5 kap. 1 b § UtL har fått laga kraft. Av 12 kap. 8 a § tredje stycket UtL framgår att första stycket inte hindrar att utlänningen överlämnas, utlämnas eller överförs till en annan stat eller internationell domstol eller tribunal för att lagföras eller avtjäna en frihetsberövande påföljd. När det gäller utlämning för brott finns ett skydd mot *refoulement* i 7 § lagen (1957:668) om utlämning för brott. Enligt denna bestämmelse får en person som på grund av sin härstamning, tillhörighet till viss samhällsgrupp, religiösa eller politiska uppfattning eller annars på grund av politiska förhållanden löper risk att i den främmande staten utsättas för förföljelse inte utlämnas, om förföljelsen riktar sig mot hans liv eller frihet eller annars är av svår beskaffenhet. Detsamma gäller om han eller hon i den stat till vilken han eller hon skulle utlämnas inte åtnjuter trygghet mot att sändas till en stat, i vilken han eller hon löper en sådan risk. En utlämning får inte heller ske i strid med bestämmelserna i Europakonventionen om t.ex. förbud mot tortyr. Att en sådan prövning måste göras innan en utlämning kan ske framgår av rättspraxis (se bl.a. NJA 2007 s. 574 och NJA 2009 s. 280). Svensk rätt uppfyller därmed kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet att utlämning inte får ske i strid med principen om *non refoulement*. Några författningsåtgärder med anledning av bestämmelsen i artikel 9.3 i det omarbetade asylprocedurdirektivet är alltså inte nödvändiga.

5.3.5 Krav som ställs på prövningen av ansökningar

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om krav som ställs på prövningen av ansökningar är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 10.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska den beslutande myndigheten vid prövning av ansökningar om internationellt skydd först fastställa om sökanden uppfyller kraven på flyktingstatus och, om så inte är fallet, besluta om sökanden kan komma i fråga för alternativt skydd. I artikel 10.3 d i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, anges att medlemsstaterna ska se till att den personal som prövar ansökningar och fattar beslut om dessa har möjlighet att vid behov inhämta råd från experter i särskilda frågor, t.ex. medicinska frågor, kulturella frågor och religionsfrågor samt barn- eller könsrelaterade frågor. Av artikel 10.5 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 8.4 i det första asylprocedurdirektivet, framgår att medlemsstaterna ska föreskriva regler för översättning av handlingar som är relevanta för prövningen av ansökningar. Denna bestämmelse har gjorts obligatorisk till skillnad från dess motsvarighet i det första asylprocedurdirektivet.

Av 4 kap. 2 § UtL framgår att en alternativt skyddsbehövande är en utlänning som i andra fall än som avses i 1 § (dvs. flyktingdefinitionen) befinner sig utanför det land som är han eller hon är medborgare i på grund av de skäl som sedan anges i paragrafen. Detta innebär att prövningen av om det finns behov av skydd som alternativt skyddsbehövande måste göras efter prövningen av om det finns behov av skydd som flykting. Svensk rätt uppfyller därmed kraven i artikel 10.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet och några författningsåtgärder krävs inte.

Varje förvaltningsmyndighet har ett ansvar för att dess ärenden blir tillräckligt utredda, vilket innebär att myndigheten ska leda utredningen och se till att nödvändigt material kommer in. I en myndighets utredningsansvar ligger ofta en skyldighet att skaffa upplysningar och yttranden från andra myndigheter, kommuner, landsting, organisationer, företag eller andra enskilda. Remiss är en

viktig form för detta. Vissa bestämmelser om inhämtande av yttrande genom remiss finns i 13 § FL. Migrationsverket har alltså redan genom gällande rätt möjlighet att vid behov inhämta råd från experter i särskilda frågor. Några författningsåtgärder med anledning av bestämmelsen i artikel 10.3 d i det omarbetade asylprocedurdirektivet är därför inte nödvändiga.

När en myndighet har att göra med någon som inte behärskar svenska eller som är allvarligt hörsel- eller talskadad, bör myndigheten enligt 8 § FL vid behov anlita tolk. Med tolk menas i lagen inte bara den som tolkar muntligt utan även den som gör en skriftlig översättning. Det finns alltså regler om översättning i svensk rätt och kraven i artikel 10.5 i det omarbetade asylprocedurdirektivet är därmed uppfyllda. Några författningsåtgärder är inte nödvändiga.

5.3.6 Krav som ställs på beslut av den beslutande myndigheten

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om krav som ställs på beslut av den beslutande myndigheten är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Av artikel 11.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 9.2 i det första asylprocedurdirektivet, ska medlemsstaterna när en ansökan avslås med avseende på flyktingstatus och/eller status som alternativt skyddsbehövande se till att de faktiska och rättsliga skälen för detta anges i beslutet och att det ges skriftlig information om hur ett beslut som går sökanden emot kan överklagas. Medlemsstaterna behöver inte lämna skriftlig information om hur ett negativt beslut ska överklagas tillsammans med beslutet om sökanden har försetts med sådan information i ett tidigare skede antingen skriftligen eller med hjälp av elektroniska medel som är tillgängliga för sökanden.

I förhållande till det första asylprocedurdirektivet har bestämmelserna om motivering av beslut ändrats på så vis att också ett avslag på en ansökan om status som alternativt skyddsbehövande måste motiveras. Ett avslag på en ansökan om

flyktingstatus måste motiveras även om sökanden har beviljats status som alternativt skyddsbehövande. Vidare har den bestämmelse i det första asylprocedurdirektivet som tillät att medlemsstaterna inte uppgav skälen för att neka flyktingstatus i beslutet om sökanden beviljades en status som gav samma rättigheter och förmåner enligt den nationella lagstiftningen och gemenskapslagstiftningen som flyktingstatus enligt det första skyddsgrundsdirektivet tagits bort.

I 13 kap. 10 § första stycket UtlL anges att ett beslut i fråga om bl.a. uppehållstillstånd och statusförklaring ska innehålla de skäl som ligger till grund för beslutet. Undantag från denna motiveringsskyldighet finns inte. Ett beslut om att neka status som flykting ska motiveras även om status som alternativt skyddsbehövande beviljas. Svensk rätt uppfyller därmed kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet om krav på motivering av beslut och några författningsåtgärder är inte nödvändiga.

5.3.7 Garantier för sökande

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om garantier för sökande är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Det bör förtydligas att en utlänning som har ansökt om ny prövning ska informeras om Migrationsverkets beslut på ett språk som han eller hon kan förstå.

Skälen för bedömningen

Direktivets bestämmelser

Enligt artikel 12.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet ska medlemsstaterna se till att alla sökande omfattas av ett antal uppräknade garantier i samband med förfaranden i första instans. Av artikel 12. 1 a, som delvis motsvarar artikel 10.1 a i det första asylprocedurdirektivet, framgår att sökandena ska upplysas på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå om det förfarande som ska följas och om sina rättigheter och skyldigheter

under detta förfarande och de tänkbara konsekvenserna av att inte uppfylla sina skyldigheter och inte samarbeta med myndigheterna. De ska upplysas om den tidsram och de medel som står till deras förfogande för att uppfylla skyldigheten att lägga fram de fakta som avses i artikel 4 i det omarbetade skyddsgrundsdirektivet (bl.a. uppgifter om identitet, tidigare bosättningsländer, tidigare asylansökningar, resvägar och orsaker till ansökan om internationellt skydd), liksom om konsekvenserna av ett uttryckligt eller implicit tillbakadragande av ansökan. Informationen ska tillhandahållas i så god tid att de kan utöva de rättigheter som garanteras genom det omarbetade asylprocedurdirektivet och uppfylla de skyldigheter som anges i direktivets artikel 13 (dvs. skyldighet att samarbeta med de behöriga myndigheterna för att fastställa t.ex. identitet). Av artikel 12.1 b, som delvis motsvarar artikel 10.1 b i det första asylprocedurdirektivet, framgår att sökandena närhelst så är nödvändigt ska få hjälp av en tolk som kan framföra deras argument till de behöriga myndigheterna. Medlemsstaterna ska anse det vara nödvändigt att tillhandahålla tolk åtminstone när sökanden ska intervjuas i enlighet med artiklarna 14, 15, 16, 17 och 34 och adekvat kommunikation inte kan säkerställas utan sådana tjänster. I detta fall, liksom i andra situationer då de behöriga myndigheterna kallar in sökanden, ska kostnaderna för tolken täckas med offentliga medel. Enligt artikel 12.1 c, som delvis motsvarar artikel 10.1 c i det första asylprocedurdirektivet, får sökandena inte nekas möjlighet att meddela sig med UNHCR eller någon annan organisation som erbjuder juridisk eller annan rådgivning till sökande i enlighet med nationell rätt i den berörda medlemsstaten. Av artikel 12.1 d, som är ny, framgår att sökandena och i förekommande fall deras juridiska rådgivare eller andra rådgivare i enlighet med artikel 23.1, ska ha tillgång till den information som avses i artikel 10.3 b (dvs. information bl.a. om den allmänna situationen i sökandenas ursprungsländer) eller den information som tillhandahålls av de experter som avses i artikel 10.3 d, om den beslutande myndigheten har tagit hänsyn till denna information när den fattar beslut om deras ansökan. Av artikel 12.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet framgår att medlemsstaterna i fråga om de förfaranden som avses i kapitel V

(dvs. överklaganden) ska se till att alla sökande omfattas av garantier som är likvärdiga dem som anges i punkt 1 b–e.

I förhållande till det första asylprocedurdirektivet har det gjorts ett tillägg om att sökanden även ska informeras om konsekvenserna av ett uttryckligt eller implicit tillbakadragande av ansökan. Skyldigheten för medlemsstaterna att tillhandahålla tolk har i det omarbetade asylprocedurdirektivet vidgats till att avse även intervjuer för att avgöra frågan om en ansökan ska tas upp till prövning. I fråga om sökandens rätt att hålla kontakt med UNHCR eller någon annan organisation har i förhållande till det första asylprocedurdirektivet organisationer som verkar för flyktingkommissariatets räkning på medlemsstatens territorium enligt avtal med denna medlemsstat ersatts med organisationer som erbjuder juridisk eller annan rådgivning till sökande i enlighet med nationell rätt i den berörda medlemsstaten. Rätten för sökanden och hans eller hennes rådgivare att få tillgång till information om bl.a. den allmänna situationen i ursprungslandet och sakkunnigyttranden är ny i förhållande till det första asylprocedurdirektivet.

Information till asylsökande

Migrationsverket har enligt 8 kap. 10 f § första stycket UtlF en skyldighet att i samband med att en utlänning ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § UtlL informera utlänningen om förfarandet, om utlänningens rättigheter och skyldigheter och om tänkbara konsekvenser av att inte uppfylla skyldigheterna eller att inte samarbeta med myndigheterna. Detsamma gäller om Migrationsverket beviljar ny prövning enligt 12 kap. 19 eller 19 a § UtlL. Informationen ska enligt 8 kap. 10 f § tredje stycket UtlF lämnas på ett språk som utlänningen kan förstå. Enligt 8 kap. 10 g § UtlF ska en utlänning som har ansökt om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § UtlL underrättas om Migrationsverkets beslut på ett språk som han eller hon kan förstå.

Såsom bestämmelsen om information i samband med ansökan är formulerad i svensk rätt omfattar den även de tillägg som har gjorts

i artikel 12.1 a i det omarbetade asylprocedurdirektivet om information till sökanden om konsekvenserna av ett uttryckligt eller implicit återkallande av ansökan. Det krävs därför inte några författningsåtgärder för att uppfylla direktivets krav i denna del. Bestämmelsen om att en utlänning som har ansökt om uppehållstillstånd som skyddsbehövande ska informeras om verkets beslut på ett språk som han eller hon förstå bör förtydligas så att det framgår att även en utlänning som har ansökt om ny prövning ska få information om beslutet på ett språk som han eller hon kan förstå.

Tolkning

Av 8 § FL framgår att en myndighet, när den har att göra med en person som inte behärskar svenska eller är allvarligt hörsel- eller talskadad, vid behov bör anlita tolk. För domstolar gäller enligt 50 § förvaltningsprocesslagen (1971:291), förkortad FPL, att tolk ska anlitas vid behov om part som ska höras inför rätten inte behärskar svenska språket eller är allvarligt hörsel- eller talskadad. Rätten till tolk enligt förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen gäller generellt vid muntlig handläggning eller förhandling. De tillägg om rätt till tolk i olika intervjusituationer som gjorts i artikel 12.1 b i det omarbetade asylprocedurdirektivet kräver därför inte några författningsåtgärder.

Kontakt med organisationer

Utgångspunkten i svensk rätt är att alla enskilda har rätt att ta kontakt med vilken person eller organisation som helst. De enda situationer när rätten att ta kontakt med andra personer kan begränsas är när den enskilde är frihetsberövad. I samband med genomförandet av det första asylprocedurdirektivet bedömdes att svensk rätt uppfyllde kraven på att den enskilde ska ha rätt att meddela sig med UNHCR och andra flyktingorganisationer (prop. 2009/10:31 s. 185 f.). Rätten för en enskild att meddela sig med organisationer som erbjuder juridisk eller annan rådgivning är inte mer begränsad än rätten för en enskild att meddela sig med

UNHCR. Svensk rätt uppfyller därför kraven i artikel 12.1 c i det omarbetade asylprocedurdirektivet och några författningsåtgärder är därför inte nödvändiga.

Partsinsyn och kommunikationsplikt

Bestämmelserna i artikel 12.1 d i det omarbetade asylprocedurdirektivet motsvaras närmast av bestämmelserna om partsinsyn och kommunikation i förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen. Enligt 16 § FL har en sökande, klagande eller annan part rätt till partsinsyn, dvs. att ta del av det som har tillförts ärendet, om detta avser myndighetsutövning mot någon enskild. Av 17 § första stycket FL framgår myndigheternas kommunikationsplikt, dvs. att ett ärende inte får avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än honom eller henne själv och han eller hon har fått tillfälle att yttra sig över den, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Myndigheten får dock avgöra ärendet utan att så har skett 1. om avgörandet inte går parten emot, om uppgiften saknar betydelse eller om åtgärderna av någon annan anledning är uppenbart obehövliga, 2. om ärendet rör tjänstetillsättning, antagning för frivillig utbildning, betygssättning, tilldelning av forskningsbidrag eller något jämförbart och det inte är fråga om prövning i högre instans efter överklagande, 3. om det kan befaras att det annars skulle bli avsevärt svårare att genomföra beslutet i ärendet, eller 4. om avgörandet inte kan uppskjutas. Vad gäller mål i domstol ska, enligt 18 § FPL, part ha fått kännedom om det som tillförts målet genom annan än honom själv och haft tillfälle att yttra sig över det innan ett mål avgörs, om det inte föreligger sådana skäl däremot som anges i 10 § andra stycket, dvs. 1. att det inte finns anledning att anta att talan kommer att bifallas helt eller delvis, 2. om underrättelsen annars är uppenbart onödig, 3. om motparten är en förvaltningsmyndighet och en underrättelse är onödig eller 4. om det kan befaras att underrättelse skulle avsevärt försvåra genomförandet av beslut i målet. Enligt 43 § FPL har en sökande, klagande eller annan part rätt att ta del av det som tillförts målet.

Samtliga nu redovisade bestämmelser gäller med de begränsningar som följer av 10 kap. 3 § OSL. I 10 kap. 3 § första stycket OSL anges att sekretess inte hindrar att en enskild eller en myndighet som är part i ett mål eller ett ärende hos domstol eller annan myndighet och som på grund av sin partsställning har rätt till insyn i handläggningen, tar del av en handling eller annat material i målet eller ärendet. En sådan handling eller ett sådant material får dock inte lämnas ut till parten i den utsträckning det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att sekretessbelagd uppgift i materialet inte röjs. I sådana fall ska myndigheten på annat sätt lämna parten upplysning om vad materialet innehåller i den utsträckning det behövs för att parten ska kunna ta till vara sin rätt och det kan ske utan allvarlig skada för det intresse som sekretessen ska skydda. Sekretess i förhållande till den asylsökande själv förekommer praktiskt taget bara i s.k. säkerhetsärenden. De sekretessbestämmelser som kan komma i fråga i dessa ärenden är bl.a. sekretess med hänsyn till förhållande till annan stat eller mellanfolklig organisation enligt 15 kap. 1 § OSL och förundersökningssekretess enligt 18 kap. 1 § OSL. Det finns här anledning att jämföra bestämmelsen om tillgång till information i artikel 12.1 d med den i artikel 23.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet. I den senare artikeln anges att en juridisk rådgivare eller annan rådgivare som bistår eller företräder en sökande ska ha tillgång till den information i sökandens akt som ligger eller kommer att ligga till grund för ett beslut. Denna bestämmelse avser all information i akten och inte bara landinformation och sakkunnigutlåtanden. Från denna bestämmelse får medlemsstaterna göra undantag för sådana fall där offentliggörande av uppgifter eller källor skulle äventyra den nationella säkerheten, säkerheten för de organisationer eller den eller de personer som tillhandahöll uppgifterna eller säkerheten för den eller de personer som uppgifterna hänför sig till eller där utredningar i samband med medlemsstaternas behöriga myndigheters behandling av ansökningar om internationellt skydd eller medlemsstaternas internationella relationer skulle äventyras. I sådana fall ska medlemsstaterna fastställa förfaranden i nationell rätt som garanterar att sökandens rätt till försvar iakttas. Bestämmelsen är i dessa delar i princip oförändrad i förhållande till det första asylprocedurdirektivet som i detta avseende har bedömts

förenligt med gällande svensk rätt (prop. 2009/10:31 s. 194 f.). Det framstår som ett förbiseende i det omarbetade asylprocedurdirektivet att inte också bestämmelsen i artikel 12.1 d omfattas av nu redovisade undantag. Den information som avses i artikel 12.1 d omfattas också av artikel 23 och en juridisk rådgivare eller annan rådgivare till den sökande omfattas av båda bestämmelserna. Syftet med artikel 12.1 d kan inte rimligen vara att ge en absolut rätt till information vars utlämnande skulle kunna skada allmänt eller enskilt intresse. De svenska bestämmelserna om begränsning med hänsyn till 10 kap. 3 § OSL får därför, med beaktande av att sökandens rättssäkerhet ändå garanteras genom att han eller hon ska upplysas om materialet i den utsträckning som behövs för att han eller hon ska kunna ta till vara sin rätt, anses vara förenliga med direktivet.

Sammanfattningsvis uppfyller bestämmelserna om partsinsyn och kommunikation bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om tillgång till information och några författningsåtgärder krävs inte.

5.3.8 Skyldigheter för sökande

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om skyldigheter för sökande är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Av artikel 13.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 11.1 i det första asylprocedurdirektivet, framgår att medlemsstaterna ska ålägga sökande en skyldighet att samarbeta med de behöriga myndigheterna för att fastställa sin identitet och andra förhållanden som avses i artikel 4.2 i det omarbetade skyddsgrundsdirektivet (bl.a. tidigare bosättningsländer, tidigare asylansökningar, resvägar, resehandlingar och orsakerna till ansökan om internationellt skydd). Medlemsstaterna får ålägga sökande andra skyldigheter att samarbeta med de behöriga myndigheterna i den utsträckning behandlingen av ansökan kräver sådana skyldigheter. I artikel 13.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet finns en uppräknning av skyldigheter som medlemsstaterna särskilt får föreskriva. Av artikel

13.2 d i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 11.2 d i det första asylprocedurdirektivet, framgår att de behöriga myndigheterna får kroppsvisitera sökanden och söka igenom de föremål han eller hon bär med sig. Utan att det påverkar den kroppsvisitation som genomförs av säkerhetsskäl ska en kroppsvisitation av sökanden som företas enligt det omarbetade asylprocedurdirektivet utföras av en person av samma kön som sökanden under fullständigt beaktande av principerna om mänsklig värdighet samt fysisk och psykisk integritet.

I det omarbetade asylprocedurdirektivet är det, till skillnad från i det första asylprocedurdirektivet, obligatoriskt för medlemsstaterna att ålägga sökande en skyldighet att samarbeta för att fastställa bl.a. sin identitet. Möjligheten för medlemsstaterna att ålägga sökande andra skyldigheter att samarbeta med de behöriga myndigheterna i den utsträckning behandlingen av ansökan kräver sådana skyldigheter kvarstår oförändrad i förhållande till det första asylprocedurdirektivet. I bestämmelsen om kroppsvisitation har det i förhållande till det första asylprocedurdirektivet gjorts ett tillägg om hur kroppsvisitation får gå till.

Det är en allmän princip inom svensk förvaltningsrätt att den som ansöker om en förmån har bevisbördan för att han eller hon har rätt till den sökta förmånen. Den utlänning som söker asyl i Sverige måste alltså samarbeta med Migrationsverket och tala om varför han eller hon är i behov av skydd. I detta ligger också att utlänningen ska samarbeta för att fastställa sin identitet och andra omständigheter kring bl.a. resväg som har betydelse för bedömningen av ansökan. Den person som inte samarbetar riskerar att få avslag på sin ansökan på grund av att han eller hon inte har gjort sitt skyddsbehov sannolikt. Som exempel på vad medlemsstaterna kan föreskriva anges i artikel 13.2 b i det omarbetade asylprocedurdirektivet att sökanden måste överlämna handlingar som de innehar som är av betydelse för prövningen av ansökan, t.ex. egna pass, och i artikel 13.2 e att de behöriga myndigheterna får ta ett fotografi av sökanden. Enligt 9 kap. 4 § UtlL får Migrationsverket eller Polismyndigheten, om en utlänning ansöker om uppehållstillstånd när han eller hon kommer till Sverige eller därefter, ta hand om hans eller hennes pass eller andra identitetshandlingar i väntat på att utlänningen får tillstånd att vistas här i landet eller lämnar det. Enligt 9 kap. 8 § UtlL får

Migrationsverket eller Polismyndigheten fotografera en utlänning bl.a. om han eller hon ansöker om uppehållstillstånd som flykting eller annan skyddsbehövande. I svensk rätt finns alltså sådana bestämmelser som anges i artikel 13 i det omarbetade asylprocedurdirektivet. Sammanfattningsvis uppfyller gällande svensk rätt bestämmelserna om den sökandes samarbetskyldighet i det omarbetade asylprocedurdirektivet och några författningsåtgärder är därför inte nödvändiga.

Det finns inte i svensk rätt några regler som gäller situationer där kroppsvisitation kan anses företas enligt det omarbetade asylprocedurdirektivet (jfr prop. 2009/10:31 s. 187). Några författningsåtgärder med anledning av tillägget i artikel 13.2 d i det omarbetade asylprocedurdirektivet om hur kroppsvisitation får genomföras är därför inte nödvändiga.

5.3.9 Personlig intervju

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om personlig intervju är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Möjligheten att i vissa situationer låta en annan myndighet än Migrationsverket genomföra personliga intervjuer bör inte utnyttjas.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 14.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 12.1 i det första asylprocedurdirektivet, ska sökanden innan den beslutande myndigheten fattar något beslut ges tillfälle att höras om sin ansökan om internationellt skydd av en person som är behörig att genomföra en sådan intervju enligt nationell rätt. Intervjuer om innehållet i en ansökan om internationellt skydd ska genomföras av personal vid den beslutande myndigheten. Denna punkt ska inte påverka tillämpningen av artikel 42.2 b (som gör undantag från skyldigheten att genomföra en intervju vid den preliminära prövningen av en efterföljande ansökan). Om ett stort antal tredjelandsmedborgare eller statslösa personer samtidigt ansöker om internationellt skydd, vilket gör det praktiskt omöjligt för den beslutande myndigheten att i tid genomföra intervjuer om

innehållet i varje ansökan, får medlemsstaterna besluta att personalen vid en annan myndighet tillfälligt engageras för att genomföra sådana intervjuer. I sådana fall ska personalen vid den andra myndigheten på förhand erhålla relevant fortbildning, som ska omfatta de moment som anges i artikel 6.4 a–e i EASO-förordningen. Personer som genomför personliga intervjuer med sökande i enlighet med det omarbetade asylprocedurdirektivet ska även ha tillägnat sig allmänna kunskaper om problem som kan ha en negativ inverkan på en sökandes förmåga att bli intervjuad, till exempel indikationer på att sökanden tidigare kan ha varit utsatt för tortyr. Medlemsstaterna får genom nationell lagstiftning fastställa i vilka fall en underårig ska ges möjlighet till en personlig intervju. Artikel 14.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 12.2 i det första asylprocedurdirektivet, innehåller undantag från skyldigheten att genomföra en intervju. Enligt artikel 14.2 a i det omarbetade asylprocedurdirektivet behöver en personlig intervju inte genomföras om den beslutande myndigheten kan fatta ett positivt beslut om flyktingstatus på grundval av tillgänglig bevisning. Av artikel 14.2 b framgår att en personlig intervju inte behöver genomföras om den beslutande myndigheten anser att sökanden inte bör eller kan höras på grund av varaktiga omständigheter som ligger utanför hans eller hennes kontroll. Om oklarhet råder ska den beslutande myndigheten anlita en medicinsk yrkesutövare för att fastställa om tillståndet som gör att sökanden inte bör eller kan höras är övergående eller varaktigt. Om en personlig intervju inte genomförs enligt led b ska skäligen ansträngningar göras för att ge sökanden eller personen i beroendeställning möjlighet att lämna ytterligare upplysningar.

I förhållande till det första asylprocedurdirektivet har det gjorts ett tillägg om att personliga intervjuer, med en möjlighet till undantag i en situation då ett stort antal personer samtidigt ansöker om internationellt skydd, ska genomföras av personal vid den beslutande myndigheten. Några av undantagen från skyldigheten att genomföra en intervju har tagits bort. Det har förtydligats att möjligheten att inte genomföra en intervju inför ett positivt beslut avser ett beslut om att bevilja flyktingstatus. Vidare har det gjorts ett tillägg om anlitan av en medicinsk yrkesutövare i de fall en sökande inte bör eller kan höras på grund av varaktiga omständigheter som ligger utanför hans eller hennes kontroll.

Enligt 13 kap. 1 § UtL får inte Migrationsverket besluta om avvisning eller utvisning av en utlänning som har ansökt om asyl i Sverige eller vägra en utlänning begärd statusförklaring utan att det förekommit muntlig handläggning hos Migrationsverket. Det är alltså bara Migrationsverket som genomför muntliga asylutredningar enligt gällande rätt. Möjligheten i det omarbetade asylprocedurdirektivet att i en situation med ett stort antal sökande låta någon annan myndighet genomföra muntliga utredningar bör inte utnyttjas. Det enda undantaget som stadgas i utlänningslagen från kravet på att hålla muntlig handläggning i fråga om en asylansökan är om utlänningen beviljas begärd statusförklaring. I normalfallet ansöker den som söker asyl om flyktingstatus i första hand och status som annan skyddsbehövande i andra hand. Muntlig handläggning kan då inte underlåtas annat än om utlänningen beviljas flyktingstatusförklaring. I ett fåtal fall kan det förekomma att en person endast söker status som annan skyddsbehövande och inte åberopar flyktingsskäl. Enligt bestämmelsen i 13 kap. 1 § UtL kan muntlig utredning underlåtas i sådant fall om begärd statusförklaring beviljas. De situationer då statusförklaring kan beviljas direkt utan muntlig handläggning torde vara väldigt få. Direktivet medger uttryckligen undantag endast när positivt beslut kan fattas om flyktingstatus. Det skulle därför kunna ifrågasättas om svensk rätt i denna del uppfyller kraven i direktivet. Av skälen till direktivet framhålls dock vikten av att beslut om ansökningar om internationellt skydd kan fattas så fort som möjligt. Det måste därför vara förenligt med direktivet att inte hålla muntlig handläggning i de fall den sökande endast ansöker om status som alternativt skyddsbehövande och det går att bevilja sådan status utan muntlig handläggning. Den sökande ska dessutom enligt 14 § FL få tillfälle att lämna uppgifter muntligt i ett ärende som avser myndighetsutövning mot någon enskild om det kan ske med hänsyn till arbetets behöriga gång. Migrationsverket kan också enligt samma bestämmelse, utöver vad som gäller enligt 13 kap. 1 § UtL, besluta om muntlig handläggning och ska då särskilt beakta att muntlig handläggning kan underlätta för den enskilde. Svensk rätt uppfyller därmed bestämmelserna om rätt till personlig intervju i det omarbetade asylprocedurdirektivet och några författningsåtgärder är inte nödvändiga.

5.3.10 Krav på den personliga intervjun

Bedömning: Inför muntlig handläggning hos Migrationsverket bör utlänningen tillfrågas om han eller hon föredrar manlig eller kvinnlig utredare respektive tolk. Utlänningens önskemål bör tillgodoses om det är möjligt. En bestämmelse om detta kan föras in på förordningsnivå.

Övriga bestämmelser i det omarbetade asylprocedurdirektivet om krav på den personliga intervjun är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: I artikel 15.3 a i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 13.3 a i det första asylprocedurdirektivet, anges att medlemsstaterna ska se till att den person som genomför intervjun har den kompetens som krävs för att kunna beakta de personliga och allmänna omständigheter som ligger bakom ansökan, inklusive sökandens kulturella ursprung, kön, sexuell läggning, könsidentitet eller utsatta ställning. Enligt artikel 15.3 b i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska medlemsstaterna om möjligt ordna så att intervjun med sökanden genomförs av en person av samma kön, om sökanden så begär, såvida inte den beslutande myndigheten har skäl att anta att en sådan begäran grundar sig på omständigheter utan koppling till sökandens eventuella svårigheter att på ett uttömmande sätt lägga fram grunderna för sin ansökan. Av artikel 15.3 c i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 13.3 b i det första asylprocedurdirektivet, framgår att medlemsstaterna ska utse en tolk som kan säkerställa en fungerande kommunikation mellan sökanden och den person som genomför intervjun. Kommunikationen ska äga rum på det språk som sökanden föredrar, såvida det inte finns något annat språk som han eller hon förstår och som han eller hon kan kommunicera tydligt på. När det är möjligt ska medlemsstaterna tillhandahålla en tolk av samma kön som sökanden, om sökanden så begär, såvida inte den beslutande myndigheten har skäl att anta att en sådan begäran grundar sig på omständigheter utan koppling till sökandens eventuella svårigheter att på ett uttömmande sätt lägga fram grunderna för sin ansökan. I artikel 15.3 d i det

omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, anges att medlemsstaterna ska se till att en person som intervjuar en person som ansökt om internationellt skydd om innehållet i ansökan inte bär militär eller brottsbekämpande myndighets uniform. Av artikel 15.3 e i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att medlemsstaterna ska se till att intervjuer med underåriga genomförs på ett barnvänligt sätt.

I förhållande till det första asylprocedurdirektivet har kraven på kompetens hos den person som genomför intervjun skärpts. Vidare har det tillkommit bestämmelser om att intervjuare och tolk om möjligt ska vara av samma kön som sökanden om sökanden så begär, att intervjuaren inte får bära militär eller brottsbekämpande myndighets uniform och att intervjuer med underåriga genomförs på ett barnvänligt sätt.

Som angetts i avsnitt 5.2.2 är det en grundläggande förutsättning inom svensk förvaltning att varje myndighet allmänt sett ska vara kompetent för sitt ansvarsområde. Myndigheterna ska enligt 8 § myndighetsförordningen se till att de anställda är väl förtrodda med målen för verksamheten och ta till vara och utveckla de anställdas kompetens och erfarenhet. Det genomförs regelbundet utbildningsinsatser på Migrationsverket. Av Migrationsverkets handbok för migrationsärenden framgår att sökanden ska tillfrågas om han eller hon föredrar en kvinnlig eller manlig utredare och tolk och att hänsyn till önskemålet ska tas om möjligt. Migrationsverkets personal bär inte uniform. Av 1 kap. 10 § UtL framgår att i fall som rör ett barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. Det framgår vidare av Migrationsverkets handbok för migrationsärenden att de handläggare som utreder barn bör ha stor utredningserfarenhet och ha genomgått Migrationsprogrammets utbildningar "Barns utveckling" och "Att utreda barn" eller inneha motsvarande erfarenheter och kunskaper. Sverige uppfyller alltså bestämmelserna om krav på den personliga intervjun i det omarbetade asylprocedurdirektivet. För tydlighets skull bör det dock införas en bestämmelse om att en sökande ska tillfrågas om han eller hon föredrar en manlig eller kvinnlig utredare respektive tolk vid den muntliga handläggningen och att detta önskemål om möjligt ska tillgodoses. En sådan bestämmelse kan föras in på

förordningsnivå. I övrigt är några författningsåtgärder inte nödvändiga.

5.3.11 Den personliga intervjuens innehåll

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om den personliga intervjuens innehåll är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 16 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska den beslutande myndigheten när den genomför en personlig intervju om innehållet i en ansökan om internationellt skydd se till att sökanden har lämpliga möjligheter att lägga fram underlag som behövs för att styrka ansökan om internationellt skydd i enlighet med artikel 4 i det omarbetade skyddsgrundsdirektivet så fullständigt som möjligt. Detta ska innebära en möjlighet för sökanden att förklara eventuella saknade uppgifter och/eller eventuella oförenligheter och motsägelser i sökandens utsagor.

Migrationsverket har som alla andra förvaltningsmyndigheter en allmän utredningsskyldighet. I ärenden som rör asyl har Migrationsverket ett större utredningsansvar än vad som gäller i många andra ansökningsärenden (se prop. 2004/05:170 s. 155). Av 13 kap. 3 § UtlL framgår att vid den muntliga handläggningen ska de omständigheter som behöver klargöras noga utredas. Utlänningen ska få tillfälle att redogöra för sin ståndpunkt och att uttala sig om de omständigheter som åberopas i ärendet. Svensk rätt uppfyller därmed kraven på den personliga intervjuens innehåll i det omarbetade asylprocedurdirektivet och några författningsåtgärder är inte nödvändiga.

5.3.13 Rapportering och upptagning av personliga intervjuer

Bedömning: Migrationsverket bör undantas från skyldigheten att föra protokoll vid muntlig handläggning i de fall verket i stället dokumenterar den muntliga handläggningen genom ljud- eller bildupptagning och gör en utskrift av upptagningen.

Innan Migrationsverket avgör ett ärende om asyl eller statusförklaring bör utlänningen få tillfälle att kontrollera protokoll från den muntliga handläggningen och tillfrågas om han eller hon har något att invända mot innehållet. Även en invändning som inte leder till någon ändring bör antecknas, liksom skälen för invändningen. Därefter får det som skrivits inte ändras. Om den muntliga handläggningen i stället har dokumenterats genom ljud- eller bildupptagning och det har gjorts en utskrift av upptagningen bör Migrationsverket ge utlänningen tillgång till upptagningen och utskriften innan verket fattar beslut i ärenden om asyl eller statusförklaring. Bestämmelser om detta kan föras in på förordningsnivå.

Skälen för bedömningen

Direktivets bestämmelser

I artikel 17.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 14.1 i det första asylprocedurdirektivet, anges att medlemsstaterna ska se till att det i samband med varje personlig intervju antingen upprättas en ingående, objektiv rapport som innehåller alla väsentliga uppgifter eller att det görs en utskrift. Av artikel 17.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att medlemsstaterna får föreskriva ljud- eller videoupptagning av den personliga intervjun. Om en sådan upptagning görs ska medlemsstaterna se till att upptagningen eller utskriften av denna finns tillgänglig i anslutning till sökandens akt. Enligt artikel 17.3 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som till största delen är ny men i en mindre del motsvarar artikel 14.3 i det första asylprocedurdirektivet, ska medlemsstaterna se till att sökanden ges möjlighet att muntligen och/eller skriftligen kommentera eller förtydliga eventuella felöversättningar eller

missuppfattningar i rapporten eller utskriften, antingen i samband med att den personliga intervjun avslutas eller inom en fastställd tidsfrist innan den beslutande myndigheten fattar beslut. För detta ändamål ska medlemsstaterna säkerställa att sökanden underrättas om rapportens hela innehåll eller innehållet i de väsentliga delarna av utskriften, om nödvändigt med bistånd av en tolk. Medlemsstaterna ska därefter begära att sökanden bekräftar att rapportens eller utskriftens innehåll återger intervjun korrekt. Om den personliga intervjun tas upp i enlighet med punkt 2 och om upptagningen får användas som bevisning i sådana överklaganden som avses i kapitel V behöver inte medlemsstaterna begära att sökanden bekräftar att rapportens eller utskriftens innehåll återger intervjun korrekt. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 16 (dvs. innehållet i en personlig intervju) kan medlemsstaterna, om de tillhandahåller både en utskrift och upptagning av den personliga intervjun, neka sökanden att lämna in kommentarer och/eller förtydliganden med avseende på utskriften. Av artikel 17.4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 14.3 i det första asylprocedurdirektivet, framgår att om en sökande vägrar bekräfta att innehållet i rapporten eller utskriften återger den personliga intervjun korrekt, ska skälen till vägran noteras i sökandens akt. En sådan vägran ska inte hindra den beslutande myndigheten från att fatta beslut om ansökan. Enligt artikel 17.5 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 14.2 i det första asylprocedurdirektivet, ska sökanden och hans eller hennes juridiska rådgivare eller andra rådgivare, såsom dessa definieras i artikel 23, ha tillgång till rapporten eller utskriften och, i förekommande fall, upptagningen innan den beslutande myndigheten fattar beslut. Om en medlemsstat föreskriver både en utskrift och en upptagning av den personliga intervjun behöver medlemsstaten inte ge tillgång till upptagningen under förfaranden i första instans. I sådana fall ska medlemsstaten likväl ge tillgång till upptagningen vid de överklaganden som avses i kapitel V.

I det omarbetade asylprocedurdirektivet har ändringar gjorts på så sätt att det vid den personliga intervjun ska upprättas en ingående objektiv rapport som innehåller alla väsentliga uppgifter eller göras en utskrift. Det har tillkommit bestämmelser om att medlemsstaterna får föreskriva ljud- eller videoupptagning av

intervjun och att sökanden, med vissa undantag, ska ges möjlighet att kommentera eller förtydliga eventuella felöversättningar eller missuppfattningar i rapporten eller utskriften. I det omarbetade asylprocedurdirektivet har det blivit en obligatorisk huvudregel för medlemsstaterna att begära att sökanden bekräftar att rapportens eller utskriftens innehåll återger intervjun korrekt. Det har införts en möjlighet för medlemsstaterna att i vissa fall neka en sökande att lämna kommentarer eller förtydliganden avseende en utskrift. Bestämmelsen om att sökanden ska få tillgång till rapporten eller utskriften och, i förekommande fall, upptagningen har ändrats så att även sökandens rådgivare omfattas av bestämmelsen och att tillgång som huvudregel ska beredas innan den beslutande myndigheten fattar beslut.

Protokoll och ljud- och bildupptagning vid muntlig handläggning

Enligt 8 kap. 9 a § UtIF ska det vid muntlig handläggning hos Migrationsverket föras protokoll. Att ett protokoll ska vara objektivt behöver inte anges särskilt eftersom detta följer av 1 kap. 9 § regeringsformen, där det anges att domstolar samt förvaltningsmyndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter i sin verksamhet ska beakta allas likhet inför lagen samt iakttä saklighet och opartiskhet. För att möjliggöra en effektivare handläggning hos verket bör verket undantas från skyldigheten att föra protokoll i de fall verket i stället gör en ljud- eller bildupptagning av den muntliga handläggningen och gör en utskrift av upptagningen. En sådan bestämmelse kan föras in på förordningsnivå.

Migrationsverket får redan enligt gällande regelverk dokumentera muntlig handläggning genom ljud- eller bildupptagning, under förutsättning att det sker i enlighet med tillämpliga bestämmelser om hantering av personuppgifter. Någon särskild reglering av verkets möjlighet att göra ljud- eller bildupptagningar behövs därför inte. Av 4 kap. 3 § OSL framgår att om en myndighet för handläggning av ett mål eller ärende använder sig av en upptagning för automatiserad behandling, ska upptagningen tillföras handlingarna i målet eller ärendet i läsbar form, om det inte finns särskilda skäl mot det. Några

författningsåtgärder för att uppfylla direktivets krav i dessa delar är alltså inte nödvändiga.

Myndigheters kommunikationsplikt

För myndigheter föreskrivs en kommunikationsplikt i 17 § FL. Ett ärende får som huvudregel inte avgöras utan att den som är sökande, klagande eller annan part har underrättats om en uppgift som har tillförts ärendet genom någon annan än honom eller henne själv och han eller hon har fått tillfälle att yttra sig över den, om ärendet avser myndighetsutövning mot någon enskild. Protokollet från Migrationsverkets muntliga handläggning omfattas inte av kommunikationsplikten. I Migrationsverkets handbok för migrationsärenden och Verksamhetschefens instruktion om kommunicering och uppläsning av protokoll från muntlig handläggning (VCI 6/2011) anges att det ändå kan finnas goda skäl att ge den sökande och hans eller hennes offentliga biträde möjlighet att kommentera vad som slutligen nedtecknas i ett protokoll från en muntlig handläggning. Det kan ske genom att protokollet läses upp för den sökande eller att protokollet översänds till biträdet efter sammanträdet och att denne då ges möjlighet att inom viss tid lämna synpunkter. Vilken metod som är lämpligast får avgöras från fall till fall. Den omständigheten att den sökande eller biträdet hellre önskar få möjlighet att enskilt gå igenom protokollet och därefter eventuellt kommentera detta och andra omständigheter kan ha betydelse vid val av metod. För det fall den sökande inte har ett offentligt biträde som närvarar och bistår vid den muntliga handläggningen – företrädesvis i ärenden där ansökan primärt bedöms som uppenbart ogrundad – bör protokollet emellertid läsas upp för den sökande som ges möjlighet att kommentera eller slutligt godkänna detta direkt efter utredningen.

Även om Migrationsverkets handläggning i praktiken redan uppfyller det omarbetade asylprocedurdirektivets krav i fråga om kommunikation av ett protokoll från en muntlig utredning kan det finnas skäl att införa en bestämmelse om att en sökande, innan verket avgör ärendet om asyl eller statusförklaring, ska få tillfälle att kontrollera protokollet från den muntliga handläggningen och

tillfrågas om han eller hon har något att invända mot innehållet. Formerna för hur detta ska gå till rent praktiskt, dvs. om protokollet ska läsas upp för utlänningen eller om protokollet ska skickas i efterhand med en fastställd tidsfrist för yttrande, kan beslutas av Migrationsverket från fall till fall. Om uppläsning sker i samband med den muntliga handläggningen har verket en skyldighet enligt 8 § FL att vid behov anlita tolk. Om protokollet istället skickas till det offentliga biträdet får det ankomma på biträdet att säkerställa kommunikationen med sökanden, om nödvändigt med tolk. Det offentliga biträdet kan sedan begära ersättning för utlägg för tolkning enligt 27 § rättshjälpslagen (1996:1619) och 5 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde.

Det finns inte i svensk rätt någon bestämmelse om att sökanden ska bekräfta att innehållet i protokollet från den muntliga handläggningen är korrekt och att skälen för en eventuell vägran ska noteras i sökandens akt. För att kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet ska vara uppfyllda bör en sådan bestämmelse införas. Som anges ovan föreslås att det införas en bestämmelse om att sökanden ska få tillfälle att kontrollera protokollet och att han eller hon ska tillfrågas om han eller hon har något att invända mot innehållet. Detta får anses täcka också direktivets bestämmelse om att medlemsstaterna ska begära att sökanden bekräftar att innehållet i rapporten återger intervjun korrekt. Därutöver bör det anges i denna bestämmelse att även en invändning som inte leder till någon ändring ska antecknas, liksom skälen för invändningen, och att det som skrivits därefter inte får ändras.

Som anges ovan föreslås att det införas en möjlighet för Migrationsverket att göra en ljud- eller bildupptagning av den muntliga handläggningen samt en utskrift av denna i stället för att föra protokoll. En sådan upptagning får användas som bevisning i domstol vid ett överklagande. I sådant fall krävs enligt direktivet inte att sökanden kontrollerar utskriften och bekräftar att den är korrekt. För att underlätta Migrationsverkets handläggning bör detta undantag i direktivet utnyttjas. Enligt direktivet krävs dock att sökanden får tillgång till utskriften innan beslut fattas och tillgång till upptagningen vid ett överklagande. En bestämmelse om att verket ska ge tillgång till utskriften före beslut bör därför

införas. För att inte onödigt komplicera bestämmelsen bör detsamma gälla för en ljud- eller bildupptagning.

Samtliga bestämmelser som föreslås ovan införs lämpligen på förordningsnivå.

5.3.14 Läkarundersökning

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om läkarundersökning är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Av artikel 18.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att om den beslutande myndigheten bedömer att det är relevant för bedömningen av en ansökan om internationellt skydd ska medlemsstaterna, med förbehåll för sökandens medgivande, anordna en läkarundersökning av sökanden med avseende på tecken som skulle kunna tyda på tidigare förföljelse eller allvarlig skada. Alternativt får medlemsstaterna föreskriva att sökanden anordnar en sådan läkarundersökning. De läkarundersökningar som avses ska utföras av kvalificerade medicinska yrkesutövare och resultatet därav ska överlämnas till den beslutande myndigheten, så snart som möjligt. Medlemsstaterna får utse de medicinska yrkesutövare som får utföra sådana läkarundersökningar. En sökandes vägran att genomgå en sådan läkarundersökning ska inte hindra den beslutande myndigheten att fatta beslut om ansökan om internationellt skydd. Läkarundersökningar som utförs enligt denna punkt ska täckas av offentliga medel. Av artikel 18.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att om ingen läkarundersökning utförs i enlighet med punkt 1 ska medlemsstaterna informera sökande om att de på eget initiativ och på egen bekostnad får genomföra en läkarundersökning med avseende på tecken som skulle kunna tyda på tidigare förföljelse eller allvarlig skada. Enligt artikel 18.3 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska resultaten av de läkarundersökningar som avses i punkterna 1 och 2 vägas in i den beslutande myndighetens bedömning tillsammans med övriga delar av ansökan.

Migrationsverket har en skyldighet att se till att ett ärende blir tillräckligt utrett. I detta ligger en skyldighet för verket att när det är relevant för bedömningen av en ansökan se till att ett ärende kompletteras med medicinsk utredning. Utredningsskyldigheten innebär dock inte att verket måste sköta utredningen själv utan verket kan ge anvisningar till sökanden om vilken utredning som behövs (jfr MIG 2006:1). När Migrationsverket hänvisar en asylsökande till att genomgå en utredning av en expert/specialist i rättsmedicin eller tortyrskador ligger kostnaderna för utredningen på staten. I ett asylärende där frågan om läkarintyg aktualiseras ska den sökande ha fått ett offentligt biträde förordnat. Det offentliga biträdet kan också besluta om utredning som är skäligen påkallad för att tillvarata den sökandes rätt och som inte kan erhållas av verket. Ersättning för sådan utredning betalas av staten enligt 6 och 4 §§ lagen (1996:1620) om offentligt biträde och den som har medverkat vid sådan utredning har rätt till ersättning av allmänna medel. I Migrationsverkets serviceskyldighet får anses ingå att upplysa den sökande om möjligheten att på eget initiativ och på egen bekostnad genomgå en läkarundersökning i syfte att göra tidigare förföljelse eller annan skyddsgrundande behandling sannolik i de fall verket inte föranstaltar om en sådan undersökning. Att en sökande inte medverkar till att komplettera ärendet utgör inte något hinder mot att ärendet avgörs, under förutsättning att sökanden har fått tillfälle att slutföra sin talan. De läkarintyg som ges in till verket vägs in i bedömningen av skyddsbehovet. Sverige uppfyller därmed kraven på läkarundersökning i det omarbetade asylprocedurdirektivet och några författningsåtgärder är inte nödvändiga.

5.3.15 Kostnadsfritt tillhandahållande i första instans av rättslig information och information om förfarandet

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om kostnadsfritt tillhandahållande i första instans av rättslig information och information om förfarandet är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Av artikel 19.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår när de gäller förfaranden i första instans att medlemsstaterna ska se till att sökanden på begäran får kostnadsfri rättslig information och information om förfarandet, vilket åtminstone inbegriper information om förfarandet mot bakgrund av sökandens särskilda förhållanden. Om beslutet angående en ansökan i första instans skulle gå sökanden emot ska medlemsstaterna också på begäran ge sökanden information utöver den information som ges i enlighet med artiklarna 11.2 och 12.1 f i syfte att tydliggöra skälen till beslutet och förklara hur det kan överklagas. Av artikel 19.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att det kostnadsfria tillhandahållandet av rättslig information och information om handläggningen i ärendet ska omfattas av de villkor som anges i artikel 21. I artikel 21.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet anges att medlemsstaterna får föreskriva att den kostnadsfria rättsliga information och information om förfarandet som avses i artikel 19 ska tillhandahållas av icke-statliga organisationer, av personal vid myndigheter eller av särskilda statliga organ. Av artikel 20.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet framgår att om medlemsstaterna tillhandahåller kostnadsfritt rättsligt bistånd och/eller biträde i förfaranden i första instans ska artikel 19 inte tillämpas.

Enligt 18 kap. 1 § UtL ska offentligt biträde förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, i mål och ärenden hos Migrationsverket om avvisning eller utvisning. Många asylsökande får ett offentligt biträde förordnat redan i asylärendets inledande skede och bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om kostnadsfritt tillhandahållande i första instans av rättslig information och information om förfarandet är då inte tillämpliga.

I Migrationsverkets allmänna serviceskyldighet, som följer av 4 § FL, ingår att lämna upplysningar, vägledning, råd och annan sådan hjälp till enskilda i frågor som rör verkets verksamhetsområde. Hjälpens ska lämnas i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov av hjälp och myndighetens verksamhet. Sådan information som omfattas av artikel 19.1 får anses vara sådan information som typiskt sett ingår i en myndighets serviceskyldighet, liksom att på begäran av den

enskilde tydliggöra skälen till ett beslut. I fråga om ett beslut varigenom myndigheten avgör ett ärende framgår av 21 § FL att, om det går parten emot och kan överklagas, ska parten underrättas om hur han eller hon kan överklaga det. Om parten begär ytterligare praktisk information om hur han eller hon kan överklaga får det anses falla inom myndighetens serviceskyldighet att ge sådan information i lämplig omfattning. Kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet på rättslig information och information om förfarandet är alltså uppfyllda redan genom gällande rätt och några författningsåtgärder är inte nödvändiga. De ytterligare villkor för tillhandahållandet av information som kan föreskrivas enligt artikel 21 i det omarbetade asylprocedurdirektivet är inte relevanta för svensk del.

5.3.16 Kostnadsfritt rättsligt bistånd eller biträde vid överklaganden

Förslag: I mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut att inte bevilja ny prövning ska på utlänningens begäran offentligt biträde förordnas om utlänningen befinner sig i Sverige och det inte är uppenbart att överklagandet inte kommer att bifallas.

Bedömning: Övriga bestämmelser i det omarbetade asylprocedurdirektivet om kostnadsfritt rättsligt bistånd eller biträde vid överklaganden är såvitt gäller andra utlänningar än ensamkommande barn uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för förslaget och bedömningen: Enligt artikel 20.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 15.2 i det första asylprocedurdirektivet, ska medlemsstaterna se till att kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde beviljas på begäran i överklaganden. Detta ska åtminstone omfatta utarbetande av de nödvändiga inlagorna och deltagande i förhandlingarna i domstol eller tribunal i första instans på sökandens vägnar. Av artikel 20.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att medlemsstaterna också får tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd och/eller biträde i förfaranden i första instans. Av artikel

20.3 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 15.3 i det första asylprocedurdirektivet, framgår att medlemsstaterna får föreskriva att kostnadsfritt rättsligt bistånd och/eller biträde inte ska beviljas om en domstol, tribunal eller annan behörig myndighet anser att sökandens överklagande saknar rimliga utsikter till framgång. Om en myndighet som inte är en domstol beslutar att inte bevilja kostnadsfritt rättsligt bistånd eller biträde med hänvisning till denna punkt ska medlemsstaterna se till att sökanden har rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot det beslutet. Vid tillämpningen av denna punkt ska medlemsstaterna se till att det rättsliga biståndet och biträdet inte inskränks godtyckligt och att sökandens faktiska tillgång till rättslig prövning inte hindras. Av artikel 20.4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet framgår att kostnadsfri tillgång till rättsligt bistånd och biträde ska omfattas av de villkor som anges i artikel 21 (t.ex. att medlemsstaterna får föreskriva att endast personer som saknar tillräckliga medel ska beviljas kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde och att det endast ska beviljas för överklaganden vid en domstol i första instans och inte för ytterligare överklagande eller omprövning).

I förhållande till det första asylprocedurdirektivet har det i det omarbetade asylprocedurdirektivet preciserats att kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde åtminstone ska omfatta utarbetade av de nödvändiga inlagorna och deltagande i förhandlingarna i domstol eller tribunal i första instans på sökandens vägnar. Det anges också uttryckligen att medlemsstaterna får tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd och/eller biträde även i första instans. Vidare har tillkommit bestämmelsen om att ett beslut av en myndighet som inte är en domstol att neka kostnadsfritt rättsligt bistånd eller biträde ska kunna överklagas till domstol. Avseende villkoren för rättsligt bistånd och biträde har det tillkommit en bestämmelse om att medlemsstaterna får föreskriva att kostnadsfritt rättsligt bistånd eller biträde inte ska beviljas en sökande som inte längre befinner sig på territoriet vid tillämpning av artikel 41.2 c (undantag från rätten att stanna kvar vid efterföljande ansökningar).

Enligt 18 kap. 1 § UtIL ska offentligt biträde förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, i mål och ärenden hos Migrationsverket om avvisning och

utvisning och i mål om verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning om ny prövning beviljats. Av 18 kap. 1 a § UtlL framgår att i mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring ska på utlänningens begäran offentligt biträde förordnas om utlänningen befinner sig i Sverige och det inte är uppenbart att utlänningen inte kommer att beviljas yrkad statusförklaring. Beslut av Migrationsverket enligt utlänningslagen får enligt 14 kap. 8 § UtlL överklagas särskilt bl.a. när myndighetens beslut avser en fråga om offentligt biträde.

Enligt nuvarande reglering finns inte någon rätt till offentligt biträde i mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut att inte bevilja ny prövning. För att bestämmelserna om kostnadsfritt rättsligt bistånd eller biträde vid överklaganden ska vara uppfyllda bör en sådan rätt införas. I likhet med vad som gäller för mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring bör rätten till offentligt biträde begränsas till de fall då utlänningen begär att ett offentligt biträde ska förordnas och utlänningen befinner sig i Sverige. Vidare bör gälla att offentligt biträde endast ska förordnas om det inte är uppenbart att överklagandet inte kommer att bifallas.

I ett offentligt biträdes uppdrag ingår att utarbeta nödvändiga inlagor och delta i förhandlingar i domstol, vilket innebär att kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet på vad det rättsliga biståndet minst ska omfatta är uppfyllda genom gällande rätt. Enligt svensk rätt har en asylsökande som huvudregel rätt till offentligt biträde genom hela processen, även i första instans, vilket är förenligt med vad som nu uttryckligen anges i direktivet. Ett beslut av Migrationsverket att inte förordna offentligt biträde kan överklagas till domstol och kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet på ett effektivt rättsmedel är därmed uppfyllda. I avsnitt 5.3.19 finns förslag på författningsåtgärder avseende ensamkommande barns rätt till offentligt biträde.

5.3.18 Rätt till rättsligt bistånd och biträde i alla skeden av förfarandet

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om rätt till rättsligt bistånd och biträde i alla skeden av förfarandet är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 22.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 15.1 i det första asylprocedurdirektivet, ska sökande ges en faktisk möjlighet att på egen bekostnad rådgöra med en juridisk rådgivare eller annan enligt nationell rätt godkänd eller tillåten rådgivare i frågor som rör ansökningar om internationellt skydd i alla skeden av förfarandet, också efter ett beslut som gått sökanden emot. Av artikel 22.2, som är ny, framgår att medlemsstaterna får tillåta icke-statliga organisationer att lämna kostnadsfritt rättsligt bistånd och/eller biträde till sökande i förfaranden i första instans och i överklaganden i enlighet med nationell rätt.

Till skillnad från i det första asylprocedurdirektivet anges i det omarbetade asylprocedurdirektivet att sökanden ska ha möjlighet att anlita rådgivare i alla skeden av förfarandet. Därtill har tillkommit bestämmelsen om icke-statliga organisationer får tillåtas lämnas kostnadsfritt rättsligt bistånd eller biträde.

Vid genomförandet av det första asylprocedurdirektivet bedömdes svensk rätt uppfylla direktivets krav i fråga om rätten till rättsligt bistånd på egen bekostnad (prop. 2009/10:31 s. 192). I svensk rätt görs i detta avseende inte någon skillnad på förfaranden i första instans och överklaganden. Kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet på rätt till rättsligt bistånd och biträde i alla skeden av förfarandet är därmed uppfyllda genom gällande rätt och några författningsåtgärder krävs inte. Det finns inga hinder i svensk rätt mot att icke-statliga organisationer lämnar kostnadsfritt rättsligt biträde till asylsökande, vilket är förenligt med direktivets bestämmelser.

5.3.19 Räckvidden för rättsligt bistånd och biträde

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om räckvidden för rättsligt bistånd och biträde är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Möjligheten i det omarbetade asylprocedurdirektivet att föreskriva att ett ombud endast får göra inlägg i slutet av den muntliga utredningen bör inte utnyttjas.

Skälen för bedömningen

Direktivets bestämmelser

Enligt artikel 23.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 16.1 i det första asylprocedurdirektivet, ska medlemsstaterna se till att en juridisk rådgivare eller en annan, enligt nationell rätt godkänd eller tillåten, rådgivare som bistår eller företräder en sökande i enlighet med villkoren i nationell rätt har tillgång till den information i sökandens akt som ligger till grund eller kommer att ligga till grund för ett beslut. Medlemsstaterna får göra undantag för sådana fall där offentliggörande av uppgifter eller källor skulle äventyra den nationella säkerheten, säkerheten för de organisationer eller den eller de personer som tillhandahåll uppgifterna eller säkerheten för den eller de personer som uppgifterna hänför sig till eller där utredningar i samband med medlemsstaternas behöriga myndigheters behandling av ansökningar om internationellt skydd eller medlemsstaternas internationella relationer skulle äventyras. I sådana fall ska medlemsstaterna a) ge de myndigheter som avses i kapitel V (dvs. besvärsinstanser) tillgång till uppgifterna eller källorna, och b) fastställa förfaranden i nationell rätt som garanterar att sökandens rätt till försvar iakttas. När det gäller led b får medlemsstaterna i synnerhet bevilja juridiska rådgivare eller andra rådgivare som genomgått säkerhetskontroll tillgång till uppgifterna eller källorna i fråga, i den mån uppgifterna är relevanta för prövningen av ansökan eller beslutet om att återkalla internationellt skydd. Enligt artikel 23.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar

artikel 16.2 i det första asylprocedurdirektivet, ska medlemsstaterna se till att den juridiska rådgivaren eller en annan rådgivare som bistår eller företräder en sökande har tillträde till områden med begränsat tillträde som förvarsenheter och transitzoner för att kunna rådgöra med denne, i enlighet med artiklarna 10.4 och 18.2 b och c i det omarbetade mottagandedirektivet. I dessa artiklar anges att rådgivaren ska ges möjlighet att kommunicera med och besöka den sökande under förhållanden som respekterar avskildhet. Vidare anges att tillträde till förvarsanläggningar får begränsas endast om det enligt nationell rätt är objektivt nödvändigt av hänsyn till säkerhet, allmän ordning eller den administrativa driften av förvarsanläggningen, förutsatt att tillträdet inte begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt. Enligt artikel 23.3 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 16.4 i det första asylprocedurdirektivet, ska medlemsstaterna tillåta sökanden att till den personliga intervjun medföra en juridisk rådgivare eller annan, enligt nationell rätt godkänd eller tillåten, rådgivare. Medlemsstaterna får föreskriva att den juridiska rådgivaren eller den andra rådgivaren endast får göra inlägg i slutet av intervjun.

I det omarbetade asylprocedurdirektivet anges att sökandens rådgivare ska ha tillgång till den information i sökandens akt som ligger eller kommer att ligga till grund för ett beslut, till skillnad från det som angavs i det första asylprocedurdirektivet att sökandens rådgivare skulle ha tillgång till sådan information i sökandens akt som kunde komma att prövas av besvärinstanserna i den mån uppgifterna var relevanta för prövningen av ansökan. I de fall medlemsstaterna får göra undantag från rådgivarens rätt till tillgång till information anges inte i det omarbetade asylprocedurdirektivet att besvärinstanserna inte behöver ges tillgång till uppgifter och källor när sådan tillgång är utesluten i fall som rör den nationella säkerheten. I det omarbetade asylprocedurdirektivet har det gjorts ett tillägg om att medlemsstaterna ska fastställa förfaranden i nationell rätt som garanterar sökandens rätt till försvar i de fall då medlemsstaterna får göra undantag från skyldigheten att ge tillgång till information i sökandens akt, samt att medlemsstaterna då får bevilja rådgivare som genomgått säkerhetskontroll tillgång till uppgifterna eller källorna. Villkoren för en rådgivares tillträde till en sökande som

sitter i förvar anges inte i det omarbetade asylprocedurdirektivet utan i stället har det införts en hänvisning till bestämmelser om detta i det omarbetade mottagandedirektivet. I det omarbetade asylprocedurdirektivet är det till skillnad från i det första asylprocedurdirektivet obligatoriskt för medlemsstaterna att tillåta sökanden att medföra en rådgivare till den personliga intervjun. Därtill har det införts en möjlighet för medlemsstaterna att föreskriva att rådgivaren endast får göra inlägg i slutet av intervjun.

Rådgivares tillgång till information i sökandens akt

I samband med genomförandet av det första asylprocedurdirektivet bedömdes i fråga om rådgivares tillgång till information i sökandens akt att svensk rätt var förenlig med direktivet (prop. 2009/10:31 s. 194 f.). Att det i det omarbetade asylprocedurdirektivet anges att den information som avses är sådan som ligger eller kommer att ligga till grund för ett beslut medför inte någon annan bedömning. Informationen i sökandens akt lämnas enligt gällande svensk ordning vid ett överklagande vidare till besvärinstansen utan undantag. Att det undantag som tidigare gällde med hänsyn till den nationella säkerheten har tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet saknar alltså betydelse för svensk del. Tillägget i det omarbetade asylprocedurdirektivet om att medlemsstaterna ska fastställa förfaranden som garanterar att sökandens rätt till försvar tillvaratas i de undantagsfall rådgivaren inte har tillgång till informationen i akten är uppfyllt genom bestämmelsen i 10 kap. 3 § OSL. I denna bestämmelse anges att i de fall det av hänsyn till allmänt eller enskilt intresse är av synnerlig vikt att sekretessbelagd uppgift inte röjs ska myndigheten på annat sätt lämna parten upplysning om vad materialet innehåller i den utsträckning det behövs för att parten ska kunna ta till vara sin rätt och det kan ske utan allvarlig skada för det intresse som sekretessen ska skydda. Detta gäller även partens ombud i de fall ett sådant finns. Några författningsåtgärder för att uppfylla bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet avseende rådgivares tillgång till information i sökandens akt är alltså inte nödvändiga.

Rådgivares tillträde till förvarsenheter

I samband med genomförandet av det första asylprocedurdirektivet bedömdes i fråga om rådgivarens tillträde till förvarsenheter att svensk rätt var förenlig med direktivet (prop. 2009/10:31 s. 192 f.). Genom hänvisningen i det omarbetade asylprocedurdirektivet till det omarbetade mottagandedirektivet har det tillkommit att det nu anges att rådgivaren ska kunna kommunicera med sökanden i avskildhet. Möjligheten att begränsa tillträdet för att sörja för en effektiv prövning av ansökan finns inte längre. I 11 kap. 4 § andra stycket UtlL anges att ett besök hos en förvarstagen får övervakas om det är nödvändigt med hänsyn till säkerheten. Ett besök av ett offentligt biträde eller en advokat får övervakas endast om biträdet eller advokaten själv begär det. För en förvarstagen som är placerad i kriminalvårdsanstalt, häkte eller polisarrest gäller enligt 3 kap. 2 § häkteslagen (2010:611) att ett besök får kontrolleras t.ex. genom att personal övervakar besöket om det är nödvändigt av säkerhetsskäl. Dessa begränsningar får anses förenliga med artikel 10.4 i det omarbetade mottagandedirektivet som anger att tillträdet till förvarsanläggningar får begränsas om det enligt nationell rätt objektivt är nödvändigt med hänsyn till bl.a. säkerhet och allmän ordning. Någon begränsning av rådgivarens tillträde till förvarsenheter med hänsyn till en effektiv prövning av ansökan finns inte i svensk rätt. Några författningsåtgärder med anledning av bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om rådgivarens tillträde till förvarsenheter är alltså inte nödvändiga.

Rådgivares närvaro vid intervjuer

Det är gällande svensk ordning att den som har ett ombud eller ett offentligt biträde också har rätt medföra ombudet eller biträdet till en muntlig utredning hos en myndighet. Möjligheten i det omarbetade asylprocedurdirektivet att föreskriva att ett ombud endast får göra inlägg i slutet av den muntliga utredningen bör inte utnyttjas. Några författningsåtgärder med anledning av bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om rådgivarens närvaro vid intervjuer är alltså inte nödvändiga.

5.3.20 Sökande i behov av särskilda förfarandegarantier

Bedömning: Bestämmelserna om sökande i behov av särskilda förfarandegarantier i det omarbetade asylprocedurdirektivet är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 24.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet ska medlemsstaterna inom rimlig tid efter det att en ansökan om internationellt skydd har gjorts bedöma huruvida sökanden är i behov av särskilda förfarandegarantier. Av artikel 24.2 framgår att den bedömning som avses i punkt 1 får integreras i befintliga nationella förfaranden och/eller i den bedömning som avses i artikel 22 i det omarbetade mottagandedirektivet (dvs. bedömning av utsatta personers särskilda mottagandebehov) och behöver inte ske genom ett administrativt förfarande. Enligt artikel 24.3 ska medlemsstaterna säkerställa att sökande som har identifierats som sökande i behov av särskilda förfarandegarantier får det stöd som behövs för att de ska kunna utnyttja de rättigheter och uppfylla de skyldigheter som följer av det omarbetade asylprocedurdirektivet under hela asylförfarandet. Om det stöd som behövs inte kan ges inom ramen för de förfaranden som avses i artiklarna 31.8 och 43 (påskyndade förfaranden och gränsförfaranden), särskilt i de fall där medlemsstaterna anser att sökanden är i behov av särskilda förfarandegarantier på grund av tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld, ska medlemsstaterna antingen inte tillämpa eller upphöra att tillämpa artiklarna 31.8 och 43. Om medlemsstaterna tillämpar artikel 46.6 (dvs. gör undantag från rätten att stanna kvar i medlemsstaten under prövningen av ett överklagande) på sökande på vilka artiklarna 31.8 och 43 inte kan tillämpas i enlighet med detta stycke ska medlemsstaterna åtminstone ge de garantier som föreskrivs i artikel 46.7 (dvs. tillgång till nödvändig tolkning, nödvändigt rättsligt bistånd och biträde, minst en veckas tid för att förbereda en begäran om inhibition av verkställigheten och för att lägga fram argument för en inhibition, samt en prövning i domstol av de faktiska och rättsliga omständigheterna inom ramen för inhibitionsprövningen). Av artikel 24.4 framgår att

medlemsstaterna ska säkerställa att behovet av särskilda förfarandegarantier även uppfylls, i enlighet med detta direktiv, om behovet framkommer i ett senare skede av förfarandet, utan att nödvändigtvis börja om förfarandet. Hela artikel 24 är ny i förhållande till det första asylprocedurdirektivet.

Med sökande i behov av särskilda förfarandegarantier avses enligt artikel 2 d i det omarbetade asylprocedurdirektivet en sökande vars förmåga att utnyttja de rättigheter eller uppfylla de skyldigheter som följer av detta direktiv är begränsad på grund av individuella omständigheter. Enligt skälen till det omarbetade asylprocedurdirektivet kan sökande vara i behov av särskilda förfarandegarantier på grund av ålder, kön, sexuell läggning, könsidentitet, funktionshinder, svår sjukdom, mental ohälsa eller sviter av tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld. Vidare anges i skälen att sådana sökande bör ges det stöd som behövs, inbegripet tillräckligt med tid, för att de faktiskt ska få tillgång till förfarandena och kunna lägga fram det underlag som krävs.

Som angetts ovan har varje förvaltningsmyndighet ett ansvar för att deras ärenden blir tillräckligt utredda. I asylärenden har Migrationsverket en långtgående utredningsskyldighet (se prop. 2004/05:170 s. 155). Denna blir givetvis än mer långtgående i fall då den enskilde asylsökande har svårigheter att föra sin talan. Varje förvaltningsmyndighet har också en serviceskyldighet. Av utredningsskyldigheten och serviceskyldigheten följer att Migrationsverket, under hela förfarandet, ska ge stöd och tillräckligt med tid för en sökande i behov av särskilda förfarandegarantier. Bedömningen av vem som är i behov av sådant stöd görs som en integrerad del i det befintliga förfarandet. I svensk rätt finns inte bestämmelser om påskyndade förfaranden eller gränsförfaranden och direktivets bestämmelser om sökande i behov av särskilda förfarandegarantier saknar i detta avseende betydelse för svensk rätt. Garantier i fråga om rätten att stanna kvar under tiden ett överklagande prövas behandlas i avsnitt 5.6.

Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om sökande i behov av särskilda förfarandegarantier är alltså uppfyllda genom gällande svensk rätt och några författningsåtgärder är inte nödvändiga.

5.3.21 Garantier för ensamkommande barn

Förslag: När god man har förordnats för ett ensamkommande barn ska överförmyndaren omedelbart informera barnet om vem som har förordnats.

Ensamkommande barn ska alltid ha rätt till ett offentligt biträde i mål eller ärende om avvisning eller utvisning hos Migrationsverket och om ny prövning beviljats. Detsamma ska gälla i mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring och beslut att inte bevilja ny prövning, om barnet befinner sig i Sverige.

Bedömning: Muntlig handläggning bör inte få hållas med ett ensamkommande barn utan att den som förordnats som god man för barnet eller den som förordnats som offentligt biträde för barnet närvarar. En bestämmelse om detta kan föras in på förordningsnivå.

Flertalet bestämmelser i det omarbetade asylprocedurdirektivet om garantier för ensamkommande barn är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivets bestämmelser

I artikel 25.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 17.1 i det första asylprocedurdirektivet, anges att när det gäller alla förfaranden som fastställs i detta direktiv ska medlemsstaterna, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 14–17 (dvs. de artiklar som handlar om personlig intervju), snarast möjligt vidta åtgärder för att säkerställa att en företrädare företräder och biträder det ensamkommande barnet, för att göra det möjligt för honom eller henne att utnyttja de rättigheter och uppfylla de skyldigheter som följer av det omarbetade asylprocedurdirektivet. Det ensamkommande barnet ska omedelbart informeras om att en företrädare har utsetts; denna företrädare ska utföra sitt uppdrag i enlighet med principen om barnets bästa och ska ha de nödvändiga sakkunskaperna för detta.

Företrädaren ska endast bytas ut om det är nödvändigt. Organisationer eller personer som befinner sig i eller skulle kunna befinna sig i en intressekonflikt med det ensamkommande barnet ska inte kunna utses till företrädare. Företrädaren kan också vara den företrädare som avses i det omarbetade mottagandedirektivet. Medlemsstaterna ska också se till att företrädaren ges tillfälle att informera det ensamkommande barnet om innebörden och de tänkbara konsekvenserna av den personliga intervjun och, i förekommande fall, om hur han eller hon kan förbereda sig inför den personliga intervjun. Medlemsstaterna ska se till att företrädaren och/eller en juridisk rådgivare eller annan, enligt nationell rätt godkänd eller tillåten, rådgivare är närvarande vid denna intervju och har möjlighet att ställa frågor och lämna synpunkter, inom den ram som fastställs av den person som genomför intervjun. Medlemsstaterna får kräva att det ensamkommande barnet ska närvara vid den personliga intervjun, även om företrädaren är närvarande. Enligt artikel 25.4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska ensamkommande barn och deras företrädare kostnadsfritt förse med rättslig information och information om förfarandet enligt artikel 19 också i sådana förfaranden om återkallande av internationellt skydd som föreskrivs i kapitel IV.

Av artikel 25.5 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 17.5 i det första asylprocedurdirektivet, framgår att medlemsstaterna får använda sig av läkarundersökningar för att fastställa åldern på ensamkommande barn i samband med prövningen av en ansökan om internationellt skydd i sådana fall där medlemsstaterna, efter sökandens allmänna uttalanden eller andra relevanta indikationer hyser tvivel beträffande sökandens ålder. Om medlemsstaterna därefter fortfarande hyser tvivel när det gäller sökandens ålder ska de utgå ifrån att sökanden är underårig. Alla läkarundersökningar ska ske med full respekt för den personliga värdigheten varvid den minst ingripande typen av undersökning bör föredras och utföras av kvalificerade medicinska yrkesutövare, för att i möjligaste mån medge ett tillförlitligt resultat. När läkarundersökningar används ska medlemsstaterna se till att ensamkommande barn före prövningen av ansökan om internationellt skydd informeras om att en åldersbestämning genom en läkarundersökning kan komma att

göras och att denna information ska ges på ett språk de förstår eller rimligen kan förväntas förstå. Denna information ska innehålla upplysningar om undersökningsmetoden och eventuella konsekvenser som resultatet av läkarundersökningen kan få för prövningen av ansökan om internationellt skydd och också om konsekvenserna av en vägran från det ensamkommande barnet att genomgå en läkarundersökning. När läkarundersökningar används ska medlemsstaterna se till att ensamkommande barn och/eller deras företrädare ger sitt samtycke till att en läkarundersökning görs för att fastställa de berörda underårigas ålder, och att ett beslut om avslag på en ansökan om internationellt skydd från ett ensamkommande barn som har vägrat att undergå en läkarundersökning inte baserar sig enbart på denna vägran. Det faktum att ett ensamkommande barn har vägrat att genomgå en läkarundersökning ska inte vara hinder för den beslutande myndigheten att fatta beslut om ansökan om internationellt skydd.

Av artikel 25.6 c i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att om en medlemsstat under asylförfarandet fastställer att en person är ett ensamkommande barn får den neka prövning i enlighet med artikel 33.2 c om ett land som inte är en medlemsstat anses vara ett säkert tredjeland för sökanden i enlighet med artikel 38 under förutsättning att detta är för den underåriges bästa. Av artikel 25.6 d i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att om en medlemsstat under asylförfarandet fastställer att en person är ett ensamkommande barn får den tillämpa det förfarande som avses i artikel 20.3 (dvs. neka kostnadsfritt rättsligt bistånd och/eller biträde om domstol, tribunal eller annan behörig myndighet anser att sökandens överklagande saknar rimliga utsikter till framgång) om den underåriges företrädare har juridisk utbildning i enlighet med nationell rätt. Enligt artikel 25.6 sista stycket ska medlemsstaterna, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 41 (dvs. rätten att stanna kvar i medlemsstaten vid en efterföljande ansökan) vid tillämpningen av artikel 46.6 (dvs. undantag från rätten att stanna kvar i medlemsstaten under prövningen av ett överklagande) på ensamkommande barn åtminstone ge de garantier som föreskrivs i artikel 46.7 i samtliga fall (dvs. tillgång till nödvändig tolkning, nödvändigt rättsligt bistånd och biträde, minst en veckas tid för att förbereda en begäran om inhibition av verkställigheten och för att

lägga fram argument för en inhibition, samt en prövning i domstol av de faktiska och rättsliga omständigheterna inom ramen för inhibitionsprövningen).

I det omarbetade asylprocedurdirektivet har det i bestämmelserna om företrädare för ensamkommande barn tillkommit en skyldighet för medlemsstaterna att omedelbart informera barnet om att en företrädare utsetts. Vidare har det tillkommit krav på att företrädaren ska utföra sitt uppdrag i enlighet med principen om barnets bästa och ha de nödvändiga sakkunskaperna för detta och att företrädaren bara får bytas ut om det är nödvändigt. Det anges nu också att den som befinner sig i eller skulle kunna befinna sig i en intressekonflikt med det ensamkommande barnet inte ska kunna utses till företrädare och att företrädaren kan vara samma företrädare som avses i det omarbetade mottagandedirektivet. Det har blivit obligatoriskt för medlemsstaterna att se till att företrädaren eller annan rådgivare närvarar vid intervjun med det ensamkommande barnet. Flera av de undantag från skyldigheten att utse någon företrädare som fanns i det första asylprocedurdirektivet har tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet. En skyldighet för medlemsstaterna att förse det ensamkommande barnet och dess företrädare med rättslig information och information om förfarandet också i förfarandet om återkallande av internationellt skydd har tillkommit. I fråga om läkarundersökningar anges nu att sådana får användas i fall där medlemsstaterna efter sökandens allmänna uttalanden eller andra relevanta indikationer hyser tvivel beträffande sökandens ålder och att medlemsstaterna, om de efter läkarundersökningen fortsatt hyser tvivel om sökandens ålder, ska utgå från att sökanden är underårig. Bestämmelser om hur läkarundersökningen ska ske har också tillkommit. En begränsning av när medlemsstaterna får avvisa en ansökan från ett ensamkommande barn med hänvisning till att det finns ett säkert tredjeland har tillkommit liksom en begränsning av möjligheten att inte föreskriva att kostnadsfritt rättsligt bistånd och/eller biträde ska beviljas ett ensamkommande barn. Vidare har det tillkommit bestämmelser om garantier för ensamkommande barn i fråga om överklaganden som inte har suspensiv verkan.

Företrädare för ensamkommande barn

Enligt 1 och 2 §§ lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn ska god man förordnas för barn som inte är svenska medborgare och som vid ankomsten till Sverige är skilda från båda sina föräldrar eller från någon annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe. Detsamma gäller om barnets föräldrar eller en annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe, efter barnets ankomst till Sverige men innan barnet har fått uppehållstillstånd här på grund av dödsfall eller sjukdom eller av någon annan orsak upphör att kunna utöva förmynderskapet eller vårdnaden. God man ska inte förordnas om det är uppenbart obehövligt. I förarbetena till bestämmelsen anges att det vanligen kan anses vara uppenbart obehövligt att förordna en god man t.ex. för ett utländskt barn som utan sina föräldrar (eller motsvarande) vistas här i landet under en resa eller som utbytesstudent. Likaså kan det finnas skäl att underlåta att förordna god man för ett barn som inom en kortare tid kommer att fylla 18 år och inte i övrigt är i behov av någon som kan träda i hans eller hennes förmyndares och vårdnadshavares ställe. I ett fall som det senast nämnda torde det i stället vara tillfyllest att barnet förses med ett offentligt biträde enligt utlänningslagen, om så inte redan skett (prop. 2004/05:136 s. 49). Det enda undantaget från ett ensamkommande asylsökandes barns rätt till en god man är alltså att barnet inom en kortare tid kommer att fylla 18 år och inte i övrigt är i behov av god man. Detta är förenligt med det enda kvarvarande undantaget i direktivet. I praktiken informeras givetvis barnet redan enligt gällande ordning om förordnandet. Någon uttrycklig bestämmelse om detta finns dock inte i lagen om god man för ensamkommande barn. Av tydlighetsskäl bör det därför införas en bestämmelse om att överförmyndaren omedelbart efter förordnandet ska informera barnet om vem som har förordnats.

Till god man ska utses en rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig person enligt 4 § lagen om god man för ensamkommande barn och 11 kap. 12 § föräldrabalken. Innan någon förordnas ska hans eller hennes lämplighet kontrolleras i den utsträckning som behövs. Vid bedömningen av om den som utses är lämplig för uppdraget ska överförmyndaren enligt 4 § lagen om god man för ensamkommande barn fästa särskild vikt vid den utsatta situation

som barnet befinner sig i. I den bedömning som ska göras av att den gode mannen är lämplig ingår att bedöma att han eller hon har de sakkunskaper som behövs för uppdraget och att han eller hon kommer att utföra uppdraget i enlighet med principen om barnets bästa. En person kan inte anses som lämplig som god man om han eller hon befinner sig i en intressekonflikt med barnet. Gällande svensk rätt uppfyller därmed kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet på den som ska utses till företrädare för ett ensamkommande barn. Några författningsåtgärder är inte nödvändiga.

Enligt 6 § första stycket lagen om god man har en god man rätt att på begäran bli entledigad från sitt uppdrag. Ska godmanskapet fortsätta, är den gode mannen dock skyldig att kvarstå till dess en ny god man har utsetts. Av 6 § andra stycket i samma lag framgår att en god man som gör sig skyldig till missbruk eller försummelse vid utövandet av sitt uppdrag eller som kommer på ekonomiskt obestånd och på grund av detta är olämplig för uppdraget eller som av någon annan orsak inte längre är lämplig att inneha uppdraget ska entledigas. Dessa bestämmelser får anses förenliga med kravet i det omarbetade asylprocedurdirektivet att byte av företrädare för ett ensamkommande barn bara får ske om det är nödvändigt. Några författningsåtgärder är inte nödvändiga.

Enligt 8 kap. 9 b § Utf ska den som förordnats som god man för ett ensamkommande barn enligt lagen om god man för ensamkommande barn kallas till den muntliga handläggningen hos Migrationsverket. Även barnets offentliga biträde ska kallas till den muntliga handläggningen, även om detta inte uttryckligen har författningsreglerats. I det omarbetade asylprocedurdirektivet ställs nu ett uttryckligt krav på att det ensamkommande barnets företrädare och/eller juridiska rådgivare eller annan rådgivare faktiskt ska närvara vid den muntliga utredningen. I praktiken torde det vara mycket sällsynt att Migrationsverket genomför en muntlig utredning med ett ensamkommande barn utan att vare sig barnets gode man eller offentliga biträde närvarar. Av tydlighetsskäl bör det dock komma till uttryck i författning att den muntliga handläggningen inte får hållas utan att den som har förordnats som god man eller den som har förordnats som offentligt biträde närvarar. Detta hindrar inte att sådan inledande muntlig handläggning som är nödvändig för att registrera en

asylansökan och avgöra om god man eller offentligt biträde ska förordnas kan genomföras. Den bestämmelse som nu föreslås kan föras in på förordningsnivå.

I fråga om rätten för ensamkommande barn och deras företrädare att få kostnadsfri rättslig information och information om förfarandet även i förfaranden som rör återkallande av internationellt skydd kan konstateras att Migrationsverket ska ge sådan information inom ramen för sin allmänna serviceskyldighet. I 21 § FL finns bestämmelser om att part ska få information om hur ett beslut kan överklagas. Kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet på rättslig information till ensamkommande barn och deras företrädare är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Läkarundersökning av ensamkommande barn

I svensk rätt gäller principen om fri bevisföring och fri bevisvärdering. Det är den asylsökande som har bevisbördan och som ska göra både sin berättelse och sin identitet sannolik. Läkarundersökningar för att bedöma en persons ålder får användas som bevismedel. Enligt 8 kap. 10 h § UtlF ska Migrationsverket, i samband med att ett ensamkommande barn ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § UtlL informera barnet om möjligheten att genomgå en läkarundersökning för att fastställa barnets ålder. Resultatet av den medicinska åldersbedömningen utgör ett bland flera bevismedel som den enskilde kan använda sig av för att uppfylla sin bevisbörda i fråga om ålder och resultatet måste värderas tillsammans med övrig bevisning (MIG 2014:1). I svensk rätt gäller den inom asylrätten internationellt vedertagna bevislätnadsregeln *benefit of the doubt*, som framgår av bl.a. UNHCR:s handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll angående flyktingars rättsliga ställning. Principen innebär att en sökandes uppgifter ska läggas till grund för beslut om han eller hon gjort vad som varit möjligt för att göra sin berättelse sannolik och den inte präglas av bristande trovärdighet eller inkonsekvens. Principen om *benefit of the doubt*

gäller även i fråga om sökandens eventuella underårighet. Det innebär att sökandens uppgifter ska läggas till grund för bedömningen om de framstår som rimliga och de faktiska förhållandena inte kan klarläggas. Bestämmelsen i artikel 25.5 i det omarbetade asylprocedurdirektivet måste ses som ett uttryck för denna bevislätnadsregel. Svensk rätt uppfyller därmed direktivets krav i den delen.

Det får anses vara en allmän princip att läkarundersökningar ska ske med full respekt för den personliga värdigheten. De medicinska utredningar som görs för att bedöma ålder utförs av kvalificerade medicinska yrkesutövare. Gällande svensk ordning uppfyller därmed kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet på hur läkarundersökningarna för att bedöma ensamkommande barns ålder ska genomföras.

Sammanfattningsvis krävs inte några författningsåtgärder för att uppfylla bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om läkarundersökning av ensamkommande barn.

Nekande av prövning av en asylansökan

Enligt 1 kap. 10 § UtL ska i fall som rör ett barn särskilt beaktas vad hänsyn till barnets hälsa och utveckling samt barnets bästa i övrigt kräver. I 5 kap. 1 b § UtL finns bestämmelser om att en asylansökan under vissa förutsättningar får avvisas, t.ex. när det finns ett säkert tredjeland dit den sökande kan sändas. Denna bestämmelse ska, liksom alla andra bestämmelser i utlänningslagen, tillämpas med beaktande av den nyss nämnda portalparagrafen i 1 kap. 10 § UtL om barnets bästa. Det innebär att redan enligt gällande svensk rätt ska principen om barnets bästa beaktas vid bedömningen av om ett ensamkommande barn kan sändas till ett säkert tredjeland. Några författningsåtgärder är därför inte nödvändiga med anledning av bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om att en ansökan från ett ensamkommande barn får avvisas på grund av att det finns ett säkert tredjeland endast om det är förenligt med barnets bästa.

Rätt till kostnadsfritt rättsligt bistånd eller biträde

Enligt 18 kap. 1 § UtlL ska offentligt biträde förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, bl.a. i mål och ärenden om avvisning och utvisning hos Migrationsverket och i mål och ärenden om verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning enligt utlänningslagen om ny prövning beviljats. Av 18 kap. 1 a § UtlL framgår att i mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring ska offentligt biträde förordnas på utlänningens begäran om utlänningen befinner sig i Sverige och det inte är uppenbart att utlänningen inte kommer att beviljas yrkad statusförklaring. Den som utses till god man för ett ensamkommande barn behöver inte ha juridisk utbildning. För ett asylsökande ensamkommande barn förordnas dock i princip undantagslöst ett offentligt biträde (prop. 2004/05:136 s. 18 f.). I praktiken uppfyller därmed gällande svensk rätt kravet på kostnadsfritt rättsligt bistånd eller biträde till ensamkommande barn. Det kan ändå finnas skäl att författningsreglera ensamkommande barns rätt till offentligt biträde. I utlänningslagen bör därför föras in bestämmelser om att offentligt biträde alltid ska förordnas i mål och ärenden om avvisning och utvisning hos Migrationsverket för ensamkommande barn som har ansökt om uppehållstillstånd på grund av skyddsbehov och om ny prövning beviljats enligt 12 kap. 19 § UtlL. Detsamma ska också gälla i mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring och beslut att inte bevilja ny prövning för ensamkommande barn som befinner sig i Sverige.

Garantier i fråga om överklaganden som inte har suspensiv verkan

Enligt artikel 25.6 i det omarbetade asylprocedurdirektivet ska ensamkommande barn alltid ha vissa garantier vid överklaganden som inte har suspensiv verkan. Rätten att stanna kvar i medlemsstaten under tiden ett överklagande prövas behandlas i avsnitt 5.6. Frågan om garantier för ensamkommande barn behandlas där.

5.3.22 Förvar

Bedömning: Behovet av författningsåtgärder med anledning av bestämmelserna om förvar i det omarbetade asylprocedurdirektivet bör inte bedömas inom ramen för detta lagstiftningsärende.

Skälen för bedömningen: I artikel 26.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som till viss delvis motsvarar artikel 18.1 i det första asylprocedurdirektivet, anges att medlemsstaterna inte får hålla en person i förvar endast av det skälet att han eller hon är en sökande. Skäl och villkor för förvar samt garantier för sökande i förvar ska utformas i enlighet med det omarbetade mottagandedirektivet. Av artikel 26.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 18.2 i det första asylprocedurdirektivet, framgår att i de fall en sökande hålls i förvar ska medlemsstaterna säkerställa att det finns en möjlighet till påskyndad rättslig prövning i enlighet med det omarbetade mottagandedirektivet.

I förhållande till det första asylprocedurdirektivet har de ändringarna gjorts att det i det omarbetade asylprocedurdirektivet hänvisas till det omarbetade mottagandedirektivet.

Det omarbetade asylprocedurdirektivet innehåller inte i sig några konkreta bestämmelser om förvar utan hänvisar till bestämmelser i det omarbetade mottagandedirektivet. Inom Regeringskansliet pågår arbete med att analysera om och i så fall på vilket sätt svensk rätt behöver anpassas efter det omarbetade mottagandedirektivet. Det finns därför inte skäl att i detta lagstiftningsärende närmare behandla förvarsbestämmelserna.

5.3.23 Insamling av uppgifter om enskilda ärenden

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om insamling av uppgifter om enskilda ärenden är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 30 a i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 22 a i det första asylprocedurdirektivet, får medlemsstaterna inte vid prövning av enskilda ärenden röja uppgifter om enskilda ansökningar om internationellt skydd, eller det faktum att en ansökan har lämnats in, till den eller de påstådda aktörer som bedriver förföljelse eller orsakar allvarlig skada. I förhållande till det första asylprocedurdirektivet har bestämmelsen ändrats i det omarbetade asylprocedurdirektivet på så sätt att det inte längre bara är ett direkt röjande av uppgifter som är förbjudet.

Bestämmelserna om utlänningssekretess i 21 kap. 5 § och 37 kap. 1 § OSL avser såväl direkt som indirekt röjande av uppgifter. Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om insamling av uppgifter om enskilda ärenden är därför uppfyllda genom gällande rätt och några författningsåtgärder krävs inte.

5.4 Förfaranden i första instans

5.4.1 Prövningsförfarande

Bedömning: Ärenden om uppehållstillstånd som skyddsbehövande, ärenden om statusförklaring och ärenden om ny prövning bör avgöras senast inom sex månader från det att ansökan lämnades in. Om det finns särskilda skäl får tiden förlängas med högst nio månader. Sökanden bör i så fall få upplysning om förlängningen samt om skälen till förlängningen. Om en asylansökan varit föremål för ett förfarande enligt Dublinförordningen och det fastställts att ansökan ska prövas i Sverige bör tidsfristen räknas från denna tidpunkt. Om utlänningsen inte befinner sig i Sverige vid denna tidpunkt bör tidsfristen i stället räknas från den tidpunkt då utlänningsen anländer till Sverige. Bestämmelser om detta kan föras in på förordningsnivå.

Möjligheten i det omarbetade asylprocedurdirektivet att ytterligare förlänga tiden för prövning av en ansökan bör inte utnyttjas. Inte heller bör möjligheten att i vissa fall skjuta upp avgörandet utnyttjas och det bör inte anges någon yttersta

tidsfrist för prövningen utöver de två tidsfrister på sex respektive nio månader som nu föreslås.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 31.3 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska medlemsstaterna säkerställa att prövningsförfarandet avslutas inom sex månader från det att ansökan lämnats in. Om en ansökan är föremål för det förfarande som föreskrivs i den omarbetade Dublinförordningen ska tidsfristen på sex månader inledas vid den tidpunkt då det i enlighet med den förordningen fastställs vilken medlemsstat som är ansvarig för prövningen samt sökanden befinner sig på den medlemsstatens territorium och har tagits om hand av den behöriga myndigheten. Medlemsstaterna får förlänga den tidsfrist på sex månader som anges i denna punkt med en period på högst ytterligare nio månader om ärendet involverar komplicerade faktiska och/eller rättsliga omständigheter, ett stort antal tredjelandsmedborgare eller statslösa personer samtidigt ansöker om internationellt skydd, med följden att det i praktiken blir mycket svårt att avsluta förfarandet inom sexmånadersfristen, eller förseningen uppenbart kan hänföras till sökandens underlåtenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 13. I vederbörligen motiverade undantagsfall får medlemsstaterna överskrida de tidsfrister som föreskrivs i denna punkt med högst tre månader om det krävs för att säkerställa tillräcklig och fullständig prövning av ansökan om internationellt skydd. Enligt artikel 31.4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, får medlemsstaterna, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 13 och 18 i det omarbetade skyddsgrundsdirektivet (dvs. att medlemsstaterna ska bevilja en sökande flyktingstatus eller status som alternativt skyddsbehövande om han eller hon uppfyller kraven för detta), skjuta upp avslutandet av prövningsförfarandet om den beslutande myndigheten, på grund av osäkra förhållanden i ursprungslandet som förväntas vara av tillfällig natur, inte rimligen kan fatta beslut inom de tidsfrister som fastställs i punkt 3. I dessa fall ska medlemsstaterna se över situationen i det berörda ursprungslandet minst var sjätte månad, i rimlig tid informera de berörda sökandena om skälen till senareläggandet, och i rimlig tid informera kommissionen om uppskjutandet av förfarandena för det ursprungslandet. Av artikel 31.5 i det omarbetade

asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att medlemsstaterna under alla omständigheter ska slutföra prövningsförfarandet inom högst 21 månader från det att ansökan inkommit. Enligt artikel 31.6 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 23.2 i det första asylprocedurdirektivet, ska medlemsstaterna, om inget beslut kan fattas inom sex månader, se till att sökanden informeras om förseningen och på begäran erhåller information om skälen för förseningen och om den tidsfrist inom vilken beslut om hans eller hennes ansökan är att vänta. I artikel 31.8 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 23.4 i det första asylprocedurdirektivet, får medlemsstaterna under vissa angivna förutsättningar föreskriva att ett prövningsförfarande i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II ska påskyndas och/eller genomföras vid gränsen eller i transitzoner. Enligt artikel 31.9 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska medlemsstaterna fastställa tidsfrister för att fatta ett beslut i första instans i enlighet med punkt 8. Dessa tidsfrister ska vara rimliga. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 3, 4 och 5 får medlemsstaterna överskrida dessa tidsfrister om det krävs i syfte att säkerställa en adekvat och fullständig prövning av ansökan om internationellt skydd.

Bestämmelserna om tidsfrister i det omarbetade asylprocedurdirektivet är nya. Enligt det första asylprocedurdirektivet skulle förfarandet avslutas så snart som möjligt och om beslut inte kunde fattas inom sex månader skulle medlemsstaterna se till att sökanden antingen blev informerad om förseningen, eller på begäran erhöll information om den tidsfrist inom vilken beslut om hans eller hennes ansökan var att vänta. Det senare har ändrats i det omarbetade asylprocedurdirektivet på så sätt att medlemsstaterna, om beslut inte kan fattas inom sex månader, både ska se till att sökanden får information om förseningen och på begäran erhåller information om skälen för förseningen och om den tidsfrist inom vilken beslut om hans eller hennes ansökan är att vänta. Enligt det omarbetade asylprocedurdirektivet måste medlemsstaterna fastställa en tidsfrist för beslut i första instans i påskyndade förfaranden.

Det finns inte några bestämmelser om handläggningstid för asylansökningar i svensk rätt. En bestämmelse om att ett ärende

om uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 § UtlL (dvs. som skyddsbehövande) ska avgöras inom sex månader bör därför införas. En sådan tidsfrist bör även gälla ärenden om statusförklaring enligt 4 kap. 3 c § UtlL (dvs. då en person som redan har uppehållstillstånd ansöker om statusförklaring) och ärenden om ny prövning enligt 12 kap. 19 § UtlL. Tidsfristen bör få förlängas om det finns särskilda skäl, med vilket avses att ärendet är av komplicerad natur, att en omfattande asylinströmning gör att Migrationsverket inte kan avgöra ärendena inom sex månader, eller att sökanden inte medverkar till utredningen. En specialbestämmelse för beräkningen av tidsfristen i de fall det enligt Dublinförordningen har fastställts att Sverige har ansvar för att pröva en asylansökan bör också införas i enlighet med direktivet. Samtliga nu föreslagna bestämmelser kan införas på förordningsnivå. Den möjlighet till förlängning av tidsfristen på ytterligare tre månader som föreskrivs i det omarbetade asylprocedurdirektivet bör inte utnyttjas.

Det finns inte heller anledning att införa den möjlighet som föreskrivs i direktivet att skjuta upp prövningsförfarandet på grund av osäkra förhållanden i ursprungslandet som kan förväntas vara av tillfällig natur. För det fall de osäkra förhållandena varar längre än de föreslagna tidsfristerna är det rimligt att sökanden ändå får ett beslut. Om Migrationsverket bedömer att de skyddsgrundande omständigheterna i sökandens hemland är av tillfällig natur, kan ett tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas.

Eftersom de nu föreslagna bestämmelserna begränsar handläggningstiden till femton månader, finns inte heller någon anledning att genomföra den bestämmelse i det omarbetade asylprocedurdirektivet som anger att prövningsförfarandet under alla omständigheter ska vara avslutat inom högst 21 månader från det att ansökan inkom.

5.4.2 Ogrundade ansökningar

Förslag: Det ska preciseras i lag att en asylansökan kan anses uppenbart ogrundad om de skäl som utlänningen åberopar är otillräckliga eller saknar trovärdighet.

Skälen för förslaget: I artikel 32.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 28.1 i det första asylprocedurdirektivet, anges att där någon av de omständigheter som förtecknas i artikel 31.8 är tillämplig, får medlemsstaterna anse en ansökan som uppenbart ogrundad, om den definieras på detta sätt i nationell lagstiftning. I artikel 31.8 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 23.4 i det första asylprocedurdirektivet, anges att (a) sökanden vid inlämnandet av sin ansökan och framläggandet av de faktiska omständigheterna endast tagit med uppgifter som saknar betydelse för prövningen av hans eller hennes rätt att betraktas som en person som ska beviljas internationellt skydd enligt det omarbetade skyddsgrundsdirektivet, eller (b) sökanden kommer från ett säkert ursprungsland enligt det omarbetade asylprocedurdirektivet, eller (c) sökanden har vilselett myndigheterna genom att lämna oriktiga uppgifter eller falska handlingar eller genom att undanhålla relevanta uppgifter eller handlingar som rör hans eller hennes identitet och/eller medborgarskap och som kunde ha påverkat beslutet i negativ riktning, eller (d) det är troligt att sökanden i ond tro har förstört eller gjort sig av med en identitets- eller resehandling som skulle ha bidragit till att fastställa hans eller hennes identitet eller medborgarskap, eller (e) sökanden har lämnat uppenbart inkonsekventa och motsägelsefulla, klart falska eller uppenbart osannolika uppgifter som motsäger tillräckligt kontrollerad information om ursprungslandet på ett sätt som gör att hans eller hennes påstående om rätt att betraktas som en person som ska beviljas internationellt skydd enligt det omarbetade skyddsgrundsdirektivet uppenbart är föga övertygande, eller (f) sökanden har lämnat in en efterföljande ansökan om internationellt skydd som inte kan nekas prövning i enlighet med artikel 40.5, eller (g) sökanden lämnar in en ansökan enbart för att försena eller hindra verkställigheten av ett redan fattat eller förestående beslut som skulle leda till att sökanden avlägsnas, eller (h) sökanden olagligen anlände till medlemsstatens territorium eller olagligen förlängde sin vistelse och, utan goda skäl, varken har anmält sig till myndigheterna eller lämnat in en ansökan om internationellt skydd så snart som möjligt med tanke på omständigheterna kring inresan, eller (i) sökanden vägrar att fullgöra sin skyldighet att lämna

fingeravtryck i enlighet med den omarbetade Eurodacförordningen, eller (j) sökanden på allvarliga grunder kan betraktas som en fara för den inre säkerheten och den allmänna ordningen i den aktuella medlemsstaten eller har med tvång utvisats som ett allvarligt hot mot allmän ordning och säkerhet enligt nationell rätt. Den rättsföljd som i det omarbetade asylprocedurdirektivet är knuten till att en ansökan betraktas som uppenbart ogrundad är att sökanden enligt artikel 46.6 a inte har rätt att stanna kvar i medlemsstaten under tiden ett överklagande prövas i en domstol.

I förhållande till det första asylprocedurdirektivet har några av de omständigheter som kan utgöra grund för att betrakta en ansökan om internationellt skydd som uppenbart ogrundad tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet, t.ex. att det finns ett säkert tredjeland för sökanden. Några av de andra omständigheterna har formulerats om i det omarbetade asylprocedurdirektivet, t.ex. punkten (a) där det nu bara anges den situationen att sökanden har lämnat uppgifter som saknar betydelse och inte den situationen att uppgifterna har en mycket liten betydelse, och punkten (e) där det nu anges att de uppgifter som sökanden har lämnat ska vara uppenbart inkonsekventa och motsägelsefulla, klart falska eller uppenbart osannolika och som motsäger tillräckligt kontrollerad information om ursprungslandet. I punkten (e) har också tagits bort den situationen att de uppgifter sökanden har lämnat är otillräckliga.

I 8 kap. 19 § UtlL anges att Migrationsverket får besluta att verkets beslut om avvisning enligt 17 § första stycket (bl.a. när utlännings sökaren söker asyl eller har en nära familjemedlem som söker asyl) får verkställas även om det inte har fått laga kraft (avvisning med omedelbar verkställighet), om det är uppenbart att det inte finns grund för asyl och att uppehållstillstånd inte heller ska beviljas på någon annan grund. När paragrafen infördes angavs i förarbetena (prop. 1988/89:86 s. 124 och s. 198 f.) att omedelbar verkställighet kan ske när de skäl som sökanden åberopar antingen är otillräckliga eller saknar trovärdighet, eller när sökanden kan sändas till ett s.k. första asylland (vilket motsvarar både första asylland och säkert tredjeland enligt nu gällande svensk rätt och det omarbetade asylprocedurdirektivet, se avsnitt 5.4.5 och 5.4.6).

I det omarbetade asylprocedurdirektivet har den omständigheten att sökanden kan sändas till ett säkert tredjeland tagits bort som grund för att betrakta en ansökan som uppenbart ogrundad. Den omständigheten att det finns ett första asylland utgör inte heller en grund för att betrakta en ansökan som uppenbart ogrundad. Rättsföljderna av att det finns ett första asylland är att ansökan enligt artikel 33.2 b inte behöver sakprövas och att sökanden enligt artikel 46.6 b inte har rätt att stanna kvar i medlemsstaten under tiden ett överklagande prövas i en domstol. Den enda rättsföljd som enligt det omarbetade asylprocedurdirektivet är knuten till den omständigheten att det finns ett säkert tredjeland är att ansökan enligt artikel 33.2 c inte behöver sakprövas. Enligt gällande svensk rätt innebär det faktum att det finns ett första asylland eller ett säkert tredjeland att ansökan kan komma att betraktas som uppenbart ogrundad och att sökanden därmed kan komma att avvisas med omedelbar verkställighet, dvs. direkt efter beslut i första instans oavsett om han eller hon överklagar eller inte. Att en sökande som kan sändas till ett första asylland kan avvisas utan rätt att stanna kvar under tiden en domstol prövar ett överklagande är som framgått ovan förenligt med direktivet och det finns inte, utöver vad som redovisas i avsnitt 5.6, skäl att ändra gällande svensk rätt i detta avseende. För att uppnå bättre överensstämmelse med hur direktivet är uppbyggt bör dock ansökningar från sökande som kan skickas till ett första asylland inte kategoriseras som uppenbart ogrundade. Inte heller bör ansökningar från sökande som kan skickas till ett säkert tredjeland kategoriseras som uppenbart ogrundade. Begreppet uppenbart ogrundad bör därför förtydligas på ett sådant sätt att förekomsten av ett första asylland eller ett säkert tredjeland inte längre innefattas. Rätten att stanna kvar i landet under tiden ett överklagande prövas i domstol när en ansökan har nekats prövning för att det finns ett första asylland eller ett säkert tredjeland behandlas i avsnitt 5.6.

De grunder som kvarstår enligt gällande rätt för att betrakta en ansökan som uppenbart ogrundad är att den sökande har åberopat skäl som är otillräckliga eller saknar trovärdighet. Att en ansökan kan anses som uppenbart ogrundad på grund av att uppgifterna saknar trovärdighet stämmer överens med vad som anges i artikel 31. 8 e i det omarbetade asylprocedurdirektivet. I artikel 23.4 g i det

första asylprocedurdirektivet angavs uttryckligen som grund för att en ansökan kunde betraktas som uppenbart ogrundad att sökanden hade lämnat otillräckliga uppgifter. Denna grund har tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet. Möjligen kan dess borttagande förklaras med att den täcks utav artikel 31.8 a i det omarbetade asylprocedurdirektivet (som i allt väsentligt är oförändrad i förhållande till det första asylprocedurdirektivet). I den artikeln anges att sökanden endast har tagit med uppgifter som saknar betydelse för prövningen av hans eller hennes rätt att betraktas som en person som har behov av internationellt skydd. Artikeltexten skiljer sig inte mycket från hur UNHCR:s exekutivkommitté formulerade sina slutsatser 1982 (Conclusion No.28 XXXIII). Exekutivkommittén skrev då att en ansökan kan betraktas som uppenbart ogrundad bl.a. om den grundas på omständigheter som saknar samband med de kriterier som gäller för beviljande av flyktingstatus. Vid införandet av bestämmelsen om uppenbart ogrundade ansökningar i svensk rätt bör exekutivkommitténs slutsatser ha beaktats. Svenska bestämmelser om asyl tillämpas med beaktande av Genèvekonventionen och hur den ska tolkas enligt UNHCR. Det kan mot denna bakgrund antas att innebörden av gällande svensk rätt i fråga om uppenbart ogrundade ansökningar på grund av otillräckliga uppgifter från sökanden motsvarar vad som regleras i artikel 31.8 a i det omarbetade asylprocedurdirektivet. Svensk rätt överensstämmer alltså med direktivet i dessa delar. När bestämmelsen om uppenbart ogrundade ansökningar i utlänningslagen ska preciseras finns skäl att använda de inom svensk rätt etablerade uttrycken att de skäl som sökanden åberopar är otillräckliga eller saknar trovärdighet. Alternativet hade varit att föra in texten från direktivet i svensk lag. Bestämmelserna i direktivet är dock inte skrivna på ett sätt som passar en svensk författning. De olika kumulativa och alternativa rekvisit som anges i direktivets bestämmelser riskerar också att skapa otydlighet. Någon ändring i sak av gällande rätt i dessa avseenden är inte avsedd. Inte heller är någon ändring avsedd i fråga om de överväganden som ska göras för att bedöma om det är uppenbart att uppehållstillstånd inte heller ska beviljas på någon annan grund.

5.4.3 Ansökningar som inte kan tas upp till prövning

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om ansökningar som inte kan tas upp till prövning är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Artikel 33 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som till stor del motsvarar artikel 25 i det första asylprocedurdirektivet, handlar om ansökningar som inte kan tas upp till prövning. Förutom den ändring som redan har genomförts i svensk rätt genom SFS 2014:792 (prop. 2013/14:137), då det infördes en möjlighet att avvisa en asylansökan på den grunden att sökanden har förklarats vara alternativt skyddsbehövande i en annan EU-stat, har två av de grunder för att neka sakprövning som angavs i det första asylprocedurdirektivet tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet; att sökanden har rätt att stanna kvar i den berörda medlemsstaten av andra skäl vilka har lett till att han eller hon beviljats en status med motsvarande rättigheter och förmåner som flyktingstatus eller att sökanden har rätt att stanna kvar i den berörda medlemsstaten av andra skäl som skyddar honom eller henne från att avvisas i väntan på resultatet av förfarandet för att fastställa en status som ger motsvarande rättigheter och förmåner som flyktingstatus.

I 5 kap. 1 b § UtL anges i vilka fall en asylansökan får avvisas och i 12 kap. 19 och 19 a §§ UtL anges förutsättningarna för att Migrationsverket ska besluta att inte bevilja ny prövning. De grunder för att inte sakpröva en ansökan som har tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet har inte genomförts i svensk rätt. Gällande rätt uppfyller bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om ansökningar som inte kan tas upp till prövning och några ytterligare författningsåtgärder utöver de redan vidtagna behövs inte.

5.4.4 Särskilda bestämmelser om intervjuer för att avgöra om ansökan ska tas upp till prövning

Bedömning: Bestämmelserna om intervjuer för att avgöra om ansökan ska tas upp till prövning i det omarbetade asylprocedurdirektivet är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 34.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska medlemsstaterna ge sökande möjligheten att lägga fram sina synpunkter på tillämpningen av de grunder som avses i artikel 33 (dvs. grunder för att neka sakprövning) på de särskilda omständigheterna i hans eller hennes fall, innan den beslutande myndigheten beslutar huruvida ansökan om internationellt skydd ska tas upp till prövning eller inte. Medlemsstaterna ska därför genomföra en personlig intervju för att avgöra om ansökan ska tas upp till prövning. Om medlemsstaterna vill avvika från denna regel i samband med en efterföljande ansökan får detta ske endast med stöd av artikel 42 (förfarande för preliminär prövning av efterföljande ansökan). Denna punkt ska inte påverka tillämpningen av artikel 4.2 a i det omarbetade asylprocedurdirektivet (dvs. att medlemsstaterna får föreskriva att en annan myndighet än den ansvariga myndigheten ska handlägga ärenden enligt den omarbetade Dublinförordningen) och artikel 5 i den omarbetade Dublinförordningen (som handlar om personlig intervju i syfte att fastställa ansvarig medlemsstat). Enligt artikel 34.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, får medlemsstaterna föreskriva att personal vid andra myndigheter än den beslutande myndigheten ska genomföra den personliga intervjun för att avgöra om ansökan om internationellt skydd ska tas upp till prövning eller inte. I sådana fall ska medlemsstaterna säkerställa att sådan personal i förväg får nödvändig grundläggande utbildning, särskilt om internationell människorättslagstiftning, unionens asylregelverk och intervjuteknik.

Enligt 13 kap. 1 § UtIL får inte Migrationsverket besluta om avvisning eller utvisning av en utlänning som har ansökt om asyl i Sverige eller vägra en utlänning begärd statusförklaring utan att det förekommit muntlig handläggning hos Migrationsverket. Av 8 kap. 16 § första stycket UtIL framgår att om en ansökan om

uppehållstillstånd avslås eller avvisas, eller ett sådant tillstånd återkallas, och utlänningen befinner sig i Sverige, ska det samtidigt meddelas beslut om avvisning eller utvisning, om inte särskilda skäl talar emot det. Ett beslut att avvisa en asylansökan enligt 5 kap. 1 b § UtL ska alltså enligt huvudregeln förenas med ett beslut om avvisning eller utvisning och ett sådant beslut får inte fattas i fråga om en asylsökande utan att det förekommit muntlig handläggning hos Migrationsverket. Av 13 kap. 3 § UtL framgår att de omständigheter som behöver klarläggas noga ska utredas vid den muntliga handläggningen. Utlänningen ska få tillfälle att redogöra för sin ståndpunkt och att uttala sig om de omständigheter som åberopas i ärendet. Detta innebär att om Migrationsverket avser att avvisa asylansökan med stöd av 5 kap. 1 b § UtL ska utlänningen få tillfälle att uttala sig om de omständigheter som Migrationsverket avser att lägga till grund för sitt beslut. Migrationsverket kan besluta att inte bevilja ny prövning enligt 12 kap. 19 och 19 a §§ UtL utan att hålla muntlig handläggning. Detta är förenligt med direktivet eftersom en preliminär prövning av en efterföljande ansökan får genomföras enbart på grundval av skriftliga inlagor enligt artikel 42. Kraven på personlig intervju i artikel 34.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet är därför uppfyllda genom gällande rätt och några författningsåtgärder krävs inte. Endast Migrationsverket gör muntliga asylutredningar enligt svensk rätt. Vad som föreskrivs i den nya artikel 34.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet saknar därför relevans för svensk del.

5.4.5 Begreppet första asylland

Bedömning: Bestämmelserna om första asylland i det omarbetade asylprocedurdirektivet är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Artikel 35 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som till stor del motsvarar artikel 26 i det första asylprocedurdirektivet, handlar om begreppet första asylland. Med första asylland avses ett land där den sökande har erkänts som flykting och fortfarande kan erhålla detta skydd, eller åtnjuta annat tillräckligt skydd inbegripet skydd enligt principen

om *non refoulement*, förutsatt att han eller hon kommer att tillåtas att på nytt resa in i det landet. I det omarbetade asylprocedurdirektivet har tillkommit att sökanden ska beredas tillfälle att bestrida tillämpningen av begreppet första asylland med hänvisning till de särskilda omständigheterna i hans eller hennes fall.

Begreppet första asylland förekommer inte i utlänningslagen men enligt 5 kap. 1 b § första stycket 2 UtlL får en asylansökan avvisas om sökanden i ett land som inte är en EU-stat har förklarats vara flykting eller har motsvarande skydd, om sökanden kommer att släppas in i det landet och där är skyddad mot förföljelse och mot att sändas vidare till ett annat land där han eller hon riskerar förföljelse. Som framgår av avsnitt 5.4.4 ska ett beslut om att avvisa en asylansökan föregås av muntlig handläggning hos Migrationsverket och då ska sökanden få tillfälle att uttala sig om de omständigheter som åberopas i ärendet. Enligt 14 kap. 14 a § UtlL får ett beslut att avvisa en asylansökan med tillämpning av 5 kap. 1 b § överklagas till en migrationsdomstol. Sökanden har därmed möjlighet enligt gällande rätt att i ett överklagande bestrida tillämpningen av den bestämmelsen med hänsyn till hans eller hennes särskilda omständigheter. Bestämmelserna om begreppet första asylland i det omarbetade asylprocedurdirektivet är därmed uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

5.4.6 Begreppet säkert tredjeland

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om säkert tredjeland är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Artikel 38 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som till stora delar motsvarar artikel 27 i det första asylprocedurdirektivet, handlar om begreppet säkert tredjeland. Med säkert tredjeland avses ett land där sökandens liv och frihet inte är hotade på grund av ras, religion, medborgarskap, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk övertygelse och det inte föreligger någon risk för allvarlig skada i form av

dödsstraff, avrättning, tortyr, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning eller allvarligt eller personligt hot mot en civilpersons liv eller lem på grund av urskillningslöst våld i situationer av internationell eller intern väpnad konflikt. Begreppet säkert tredjeland förutsätter också att principen om *non-refoulement* iakttas i enlighet med Genèvekonventionen, att förbudet mot varje återsändande som innebär åsidosättande av förbudet mot tortyr och grym, omänsklig eller förnedrande behandling enligt folkkrätten iakttas och att sökanden har möjlighet att ansöka om flyktingstatus och, om han eller hon befins vara flykting, erhåller skydd i enlighet med Genèvekonventionen. I det omarbetade asylprocedurdirektivet har tillkommit som förutsättning för att medlemsstaterna ska få tillämpa begreppet säkert tredjeland att det inte föreligger någon risk för allvarlig skada enligt definitionen i det omarbetade skyddsgrundsdirektivet. Vidare har tillkommit att sökanden ska ha möjlighet att överklaga tillämpningen av begreppet säkert tredjeland med anledning av att tredjelandet inte är säkert med hänsyn till hans eller hennes särskilda omständigheter. Sökanden ska också tillåtas att invända mot sin anknytning till tredjelandet.

Begreppet säkert tredjeland förekommer inte i utlänningslagen men enligt 5 kap. 1 b § första stycket 3 UtlL får en asylansökan avvisas om sökanden kan sändas till ett land där han eller hon inte riskerar att utsättas för förföljelse, inte riskerar att utsättas för dödsstraff, kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, är skyddad mot att sändas vidare till ett land där han eller hon inte har motsvarande skydd, har möjlighet att ansöka om skydd som flykting och har en sådan anknytning till det aktuella landet att det är rimligt för honom eller henne att resa dit. Gällande svensk rätt innehåller alltså redan ett krav på att en sökande inte ska riskera allvarlig skada enligt det omarbetade skyddsgrundsdirektivet för att det ska vara möjligt att betrakta ett land som ett säkert tredjeland för honom eller henne. Som framgår av avsnitt 5.4.4 ska ett beslut om att avvisa en asylansökan föregås av muntlig handläggning hos Migrationsverket och då ska sökanden få tillfälle att uttala sig om de omständigheter som åberopas i ärendet. Detta innebär att om Migrationsverket avser att avvisa asylansökan med stöd av 5 kap. 1 b § UtlL ska utlänningsverket få tillfälle att uttala sig om de

omständigheter som Migrationsverket avser lägga till grund för sitt beslut, t.ex. att det finns en anknytning till ett säkert tredjeland. Enligt 14 kap. 14 a § UtIL får ett beslut att avvisa en asylansökan med tillämpning av 5 kap. 1 b § överklagas till en migrationsdomstol. Sökanden har därmed möjlighet enligt gällande rätt att i ett överklagande göra gällande att tredjelandet i fråga inte är säkert med hänsyn till hans eller hennes särskilda omständigheter och att han eller hon saknar anknytning till det landet. Bestämmelserna om begreppet säkert tredjeland i det omarbetade asylprocedurdirektivet är därmed uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

5.4.7 Efterföljande ansökan

Förslag: Det ska förtydligas att begreppet nya omständigheter i utlänningslagen inbegriper nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen.

Bedömning: Bestämmelserna om efterföljande ansökan i det omarbetade asylprocedurdirektivet är uppfyllda genom gällande rätt och några författningsåtgärder krävs inte.

Skälen för förslaget och bedömningen: En efterföljande ansökan definieras i artikel 2 q som en ytterligare ansökan om internationellt skydd som lämnas in efter det att ett slutgiltigt beslut har fattats om en tidigare ansökan, inklusive fall där sökanden uttryckligen har dragit tillbaka sin ansökan och fall där den beslutande myndigheten har avslagit en ansökan efter ett implicit återkallande enligt artikel 28.1. Enligt artikel 40.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 32.1 i det första asylprocedurdirektivet, ska medlemsstaterna, när en person som har ansökt om internationellt skydd i en medlemsstat lämnar ytterligare utsagor eller lämnar in en efterföljande ansökan i samma medlemsstat, pröva dessa ytterligare utsagor eller fakta i den efterföljande ansökan i samband med prövningen av den tidigare ansökan eller i samband med prövningen av det omprövade beslutet eller överklagandet i den mån de behöriga myndigheterna kan beakta och pröva alla fakta som utgör grund för dessa ytterligare utsagor eller den

efterföljande ansökan inom denna ram. Av artikel 40.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 32.3 i det första asylprocedurdirektivet, framgår att när beslut fattas enligt artikel 33.2 d om huruvida en ansökan om internationellt skydd ska tas upp till prövning ska en efterföljande ansökan om internationellt skydd först bli föremål för en preliminär prövning om nya fakta eller uppgifter har framkommit eller har lagts fram av sökanden vad avser sökandens rätt att betraktas som en person som ska beviljas internationellt skydd enligt det omarbetade skyddsgrundsdirektivet. Enligt artikel 40.5 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska en efterföljande ansökan som inte prövas vidare enligt denna artikel nekas prövning enligt artikel 33.2 d. Av artikel 40.7 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att om en person avseende vilken ett beslut om överföring ska verkställas i enlighet med den omarbetade Dublinförordningen gör ytterligare framställningar eller lämnar in en efterföljande ansökan i den medlemsstat som ska verkställa överföringen, ska dessa framställningar eller efterföljande ansökningar utredas av den ansvariga medlemsstat som avses i den förordningen i enlighet med det omarbetade asylprocedurdirektivet.

I det omarbetade asylprocedurdirektivet har bestämmelsen om prövning av ytterligare utsagor eller en efterföljande ansökan i artikel 40.1 gjorts obligatorisk till skillnad från dess motsvarighet i det första asylprocedurdirektivet. Bestämmelsen i det omarbetade asylprocedurdirektivet om att det först ska göras en preliminär prövning av om en efterföljande ansökan ska tas upp till prövning har knutits till bestämmelsen i artikel 33.2 d i det omarbetade asylprocedurdirektivet om att en ansökan inte behöver tas upp till prövning om det är en efterföljande ansökan där inga nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen av sökanden rätt att betraktas som en person som ska beviljas internationellt skydd har framkommit eller lagts fram av sökanden. I det omarbetade asylprocedurdirektivet har tillkommit en bestämmelse som förtydligar att en efterföljande ansökan som inte prövas vidare ska nekas prövning. Vidare har tillkommit en upplysningsbestämmelse om vilken medlemsstat som ska pröva ytterligare framställningar eller efterföljande ansökningar i det fall ett beslut om överföring enligt den omarbetade Dublinförordningen ska verkställas. Artikel

33 i det första asylprocedurdirektivet, som gav medlemsstaterna möjlighet att behålla eller införa förfarande om efterföljande ansökan vad avser en asylansökan som lämnas in vid ett senare datum av en sökande som antingen avsiktligt eller av grov försumlighet inte infinner sig på en mottagningsenhet eller hos behörig myndighet vid en fastställd tid, har tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet.

Om en sökande lämnar nya utsagor under tiden hans eller hennes ärende prövas av Migrationsverket kommer dessa nya utsagor att prövas tillsammans med övriga omständigheter inom ramen för den första ansökan. För det fall sökanden lämnar nya utsagor efter överklagande blir instansordningsprincipen avgörande för om domstolen kan pröva dessa nya utsagor eller om den ska återförvisa ärendet till Migrationsverket. Bestämmelsen i det omarbetade asylprocedurdirektivet om prövning av ytterligare utsagor eller en efterföljande ansökan i samband med prövningen av den tidigare ansökan eller i samband med prövningen av det omprövade beslutet eller överklagandet i den mån de behöriga myndigheterna kan beakta och pröva alla fakta inom denna ram uppfylls av gällande rätt. Några författningsåtgärder krävs därför inte.

Efterföljande ansökan i direktivet motsvaras i svensk rätt av ny prövning. Av 12 kap. 19 § första och andra stycket UtL framgår att om utlänningen i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som fått laga kraft åberopar nya omständigheter som kan antas utgöra ett bestående sådant hinder mot verkställigheten som avses i 1, 2 eller 3 §, och dessa omständigheter inte kunnat åberopas av utlänningen tidigare, eller utlänningen visar giltig ursäkt för att inte ha åberopat omständigheterna tidigare, ska Migrationsverket, om beslut om uppehållstillstånd inte kan meddelas enligt 18 §, ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning. Är dessa förutsättningar inte uppfyllda, ska Migrationsverket besluta att inte bevilja ny prövning. Motsvarande reglering för den som utvisats på grund av brott finns i 12 kap. 19 a § UtL. Enligt gällande rätt ska alltså Migrationsverket först pröva om de omständigheter som förs fram efter att ett beslut om avvisning eller utvisning fått laga kraft är nya, dvs. inte redan har framförts tidigare, och om så inte är fallet ska verket neka ny prövning. Detta stämmer överens med

bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om att en preliminär prövning ska göras av om det finns nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen och att om sådana omständigheter inte finns ska ansökan nekas prövning. . Även om förutsättningarna för att bevilja ny prövning enligt utlänningslagen redan enligt gällande ordning motsvarar förutsättningarna för att sakpröva en efterföljande ansökan enligt direktivet kan det finnas skäl att i lagtexten tydliggöra att nya och relevanta fakta eller uppgifter som hänför sig till tidigare åberopade omständigheter kan utgöra grund för ny prövning. Det bör därför anges i 12 kap. 19 § UtlL att begreppet nya omständigheter inbegriper nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen.

Upplysningsbestämmelsen om ansvarig medlemsstat vid överföring enligt Dublinförordningen kräver inte några författningsåtgärder.

Sverige har valt att inte nyttja möjligheten att ha samma förfarande som vid en efterföljande ansökan i det fall en sökande avsiktligt eller av grov oaktsamhet inte infinner sig hos en mottagningsenhet eller behörig myndighet vid en fastställd tid. Att denna möjlighet tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet kräver därför inte några författningsåtgärder.

5.4.8 Undantag från rätten att stanna kvar vid efterföljande ansökningar

Bedömning: De möjligheter som finns i det omarbetade asylprocedurdirektivet att göra undantag från rätten att stanna kvar i medlemsstaten under prövningen i första instans av en efterföljande ansökan bör inte utnyttjas. Inte heller bör möjligheten att införa kortare handläggningstider för efterföljande ansökningar som nekas prövning införas.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 41.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, får medlemsstaterna göra undantag från rätten att stanna kvar på territoriet om en person har lämnat in en första efterföljande ansökan som inte prövas vidare i enlighet med artikel 40.5, enbart för att försena eller hindra

verkställigheten av ett beslut som skulle leda till att han eller hon omedelbart avlägsnas från den medlemsstaten, eller lämnar in ytterligare en efterföljande ansökan i samma medlemsstat som redan fattat ett slutligt beslut om att inte pröva en första efterföljande ansökan enligt artikel 40.5 eller ett slutligt beslut om att avslå den ansökan såsom ogrundad. Medlemsstaterna får göra ett sådant undantag endast om den beslutande myndigheten anser att avlägsnandet inte direkt eller indirekt resulterar i *refoulement* i strid med medlemsstatens internationella och unionsrättsliga åtaganden. Enligt artikel 41.2 b och c i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är nya, får medlemsstaterna göra undantag från de tidsfrister som normalt är tillämpliga i prövningsförfaranden enligt artiklarna 33 och 34 (dvs. i de fall en ansökan nekas prövning), i enlighet med nationell rätt, och/eller göra undantag från artikel 46.8 (rätten att invänta domstols prövning av inhibition).

Enligt 12 kap. 19 § tredje stycket UtL får ett beslut om avvísning eller utvisning inte verkställas i de fall utlänningen åberopar sådana omständigheter som skulle kunna leda till att ny prövning beviljas, innan Migrationsverket har avgjort frågan om ny prövning ska ske eller, om ny prövning beviljas, innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft. I fråga om beslut om utvisning på grund av brott anges i 12 kap. 19 a § tredje stycket UtL att beslutet inte får verkställas innan Migrationsverket har avgjort frågan om prövning ska ske eller, om prövning beviljas, innan frågan om uppehållstillstånd har prövats i en instans och ansökan därvid avslagits. I svensk rätt görs alltså inga undantag från rätten att stanna kvar i landet under prövningen i första instans av om det finns nya omständigheter och, för det fall sådana finns, från rätten att stanna kvar i landet under det att den nya prövningen görs i första instans. Bestämmelsen i direktivet om undantag när sökanden lämnar in en efterföljande ansökan enbart för att försena eller hindra verkställigheten är svårtolkad. Den förutsätter att en preliminär prövning redan har gjorts och att denna mynnat ut i att någon vidare prövning inte ska ske. Vad rätten att stanna kvar innebär i det fallet är oklart. Enligt gällande svensk rätt har en utlänning som gör gällande att det finns nya omständigheter alltid rätt att stanna kvar till dess att beslut har fattats om ny prövning ska beviljas eller inte. Bedömningen av om

en sökande återoppar omständigheter enbart för att försena eller hindra verkställigheten är också mycket vanskelig att göra och en bestämmelse om detta är inte lämplig att föra in i lagstiftning. Vad gäller bestämmelsen i direktivet om att sökanden redan fått ett slutligt beslut om att en första efterföljande ansökan inte ska prövas, eller ett slutligt beslut där den ansökan avslogs som ogrundad, kan konstateras att en prövning av återopade verkställighetshinder alltid måste göras innan en verkställighet kan ske. Frågan om det finns ett verkställighetshinder ingår i bedömningen av om ny prövning ska beviljas. Några egentliga fördelar med att införa ett undantag i de fall sökanden redan fått ett slutligt beslut på en tidigare efterföljande ansökan är svåra att se. I stället riskerar regelverket att onödigt kompliceras med en sådan bestämmelse och det framstår som främmande att införa en bestämmelse om att sökanden inte ska få invänta besked om de nya omständigheter som han eller hon återopat på grund av att omständigheter som han eller hon återopade i ett tidigare förfarande var ogrundade. De möjligheter till undantag från rätten att stanna kvar vid efterföljande ansökningar som föreskrivs i det omarbetade asylprocedurdirektivet bör alltså inte utnyttjas. Det finns inte heller skäl att införa särskilda bestämmelser om tidsfrister för de fall där ny prövning nekas.

Frågan om rätten att stanna kvar under tiden ett överklagande prövas av domstol och möjligheten att göra undantag därifrån behandlas i avsnitt 5.6. Några ytterligare författningsåtgärder utöver dem som föreslås i det avsnittet krävs inte för att uppfylla bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om undantag från rätten att stanna kvar vid efterföljande ansökningar.

5.4.9 Förfaranderegler

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om förfaranderegler för efterföljande ansökningar är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 42.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 34.1 i det

första asylprocedurdirektivet, ska medlemsstaterna se till att sökande vilkas ansökningar är föremål för en preliminär prövning enligt artikel 40 omfattas av de garantier som anges i artikel 12.1.

Bestämmelsen i artikel 12.1 om de garantier som ska gälla vid en preliminär prövning har ändrats i förhållande till det första asylprocedurdirektivet. Artikel 34.2 b i det första asylprocedurdirektivet, enligt vilken medlemsstaterna kunde föreskriva att sökanden skulle lägga fram nya uppgifter inom en viss tid efter det att han eller hon erhöll dem, har tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet. Bestämmelsen i artikel 34.3 b i det omarbetade asylprocedurdirektivet om snabb prövning av en efterföljande ansökan har tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet.

Garantierna i artikel 12.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet behandlas i avsnitt 5.3.7. Som framgår där uppfylls dessa i svensk rätt genom allmänt gällande förvaltningsrättsliga regler som också gäller i de fall Migrationsverket har att ta ställning till om ny prövning ska beviljas enligt 12 kap. 19 § UtlL.

Sverige har valt att inte nyttja möjligheten att föreskriva att sökanden ska lägga fram nya uppgifter inom en viss tid. Att denna möjlighet har tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet kräver därför inte några författningsåtgärder.

Sverige har inte några särskilda bestämmelser om skyndsamhet i fråga om prövning av nya omständigheter. Att bestämmelsen om sådan skyndsamhet tagits bort i det omarbetade asylprocedurdirektivet kräver därför inte några författningsåtgärder.

5.5 Förfaranden för återkallande av internationellt skydd

Förslag: Det ska förtydligas i utlänningslagen att en utlännings rätt till offentligt biträde i mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring även gäller vid överklagande av beslut om att återkalla statusförklaring.

Bedömning: Flertalet av bestämmelserna om förfaranden för återkallande av internationellt skydd i det omarbetade

asylprocedurdirektivet är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder.

Skälen för förslaget och bedömningen: Enligt artikel 45.1 b i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 38.1 b i det första asylprocedurdirektivet, ska medlemsstaterna när de överväger att återkalla en tredjelandsmedborgares eller statslös persons internationella skydd se till att han eller hon ges möjlighet att i en personlig intervju enligt artikel 12.1 b och artiklarna 14–17 eller i en skriftlig förklaring ange sina skäl till varför hans eller hennes internationella skydd inte bör återkallas. Av artikel 45.2 a i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 38.1 c i det första asylprocedurdirektivet, framgår att medlemsstaterna inom ramen för ett återkallelseförfarande ska se till att den behöriga myndigheten kan erhålla korrekta och uppdaterade uppgifter från olika källor, vid behov t.ex. från Stödkontoret och UNHCR, om den allmänna situationen i de berörda ländernas ursprungsländer. Enligt artikel 45.4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 38.3 i det första asylprocedurdirektivet, ska artiklarna 20, 22, 23.1 och 29 (dvs. en del av direktivets bestämmelser om rättsligt bistånd och biträde och bestämmelsen om UNHCR:s roll) vara tillämpliga så snart den behöriga myndigheten har fattat ett beslut om att återkalla det internationella skyddet. Av artikel 45.5 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 38.4 i det första asylprocedurdirektivet, framgår att medlemsstaterna genom avvikelse från punkterna 1–4 i denna artikel får besluta att det internationella skyddet upphör genom lag om den som beviljats internationellt skydd otvetydigt av sagt sig detta skydd. Medlemsstaterna får också föreskriva att det internationella skyddet ska upphöra genom lag om den som beviljats internationellt skydd blir medborgare i den medlemsstaten.

I de fall det hålls en personlig intervju i återkallelseförfaranden ska bestämmelserna om personlig intervju och tolkning vid personlig intervju i direktivet vara tillämpliga. Som framgått ovan har bestämmelsen om personlig intervju i vissa delar ändrats i förhållande det första asylprocedurdirektivet, vilket alltså måste beaktas också i fråga om återkallelse av internationellt skydd. I det

omarbetade asylprocedurdirektivet har också tillkommit att den behöriga myndigheten kan erhålla uppgifter även från Stödkontoret. I de fall den behöriga myndigheten har fattat ett beslut om att återkalla det internationella skyddet ska flera av bestämmelserna om rättsligt bistånd och biträde vara tillämpliga. Som framgått ovan har även dessa bestämmelser ändrats i vissa delar i förhållande till det första asylprocedurdirektivet, vilket också måste beaktas i fråga om återkallelse av internationellt skydd. Därtill har möjligheten för medlemsstaterna att avvika från förfarandereglerna för återkallelse av internationellt skydd genom att låta skyddet upphöra genom lag ändrats i det omarbetade asylprocedurdirektivet.

Vid muntlig handläggning i ett ärende om återkallelse av statusförklaring gäller samma regler som vid muntlig handläggning i ärenden om asyl eller beviljande av statusförklaring. Som framgår av avsnitt 5.3.12 föreslås i denna promemoria att bestämmelser förs in på förordningsnivå om sökandens rätt att kontrollera ett protokoll från en muntlig handläggning eller få tillgång till ljud- eller videoupptagning. Med den föreslagna utformningen av dessa bestämmelser innefattas även muntlig handläggning i ett ärende om återkallelse av statusförklaring. Några ytterligare författningsåtgärder är inte nödvändiga.

Att Migrationsverket, om så är nödvändigt, ska inhämta information från olika källor, varav Stödkontoret kan vara en, följer av verkets allmänna utredningsskyldighet. Några författningsåtgärder är därför inte nödvändiga.

I 18 kap. 1 a § UtlL anges att i mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring ska på utlänningens begäran offentligt biträde förordnas om utlänningen befinner sig i Sverige och det inte är uppenbart att utlänningen inte kommer att beviljas yrkad statusförklaring. Såsom denna bestämmelse är formulerad kan den ge intryck av att bara avse beslut i fråga om att neka statusförklaring. För att tydliggöra att bestämmelsen även gäller beslut i fråga om att återkalla statusförklaring bör det i stället anges att ett kriterium för rätt till offentligt biträde är att det inte är uppenbart att överklagandet inte kommer att bifallas. I övrigt gäller i relevanta delar samma bestämmelser om offentligt biträde för såväl ärenden om beviljande av statusförklaring som återkallelse av statusförklaring. Detsamma

gäller UNHCR:s roll. Några ytterligare författningsåtgärder är därför inte nödvändiga.

Sverige har inte utnyttjat möjligheten att avvika från förfarandereglerne i fråga om återkallelse av internationellt skydd. De ändringar som gjorts i det omarbetade asylprocedurdirektivet i detta avseende saknar därför relevans för svensk del.

5.6 Överklagande och rätten att stanna kvar under tiden ett överklagande prövas

Förslag: Bestämmelsen om när ett beslut om avvisning får verkställas ska ändras så att undantaget att verkställighet inte får ske förrän beslutet har fått laga kraft endast ska omfatta asylsökande och deras familjemedlemmar. Andra avvisningsbeslut ska kunna verkställas utan att de har fått laga kraft.

Migrationsverket ska kunna besluta om avvisning med omedelbar verkställighet om en asylansökan avvisas på grund av att sökanden i en annan EU-stat har förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande eller på grund av att sökanden kan sändas till ett första asylland.

Ett beslut att avvisa ett ensamkommande barn med omedelbar verkställighet ska kunna verkställas tidigast en vecka från den dag då barnet fick del av beslutet.

Om Migrationsverket fattat beslut om avvisning med omedelbar verkställighet och utlänningen överklagar beslutet i fråga om uppehållstillstånd ska den migrationsdomstol som ska pröva överklagandet pröva om beslutet att avvisningen ska ske med omedelbar verkställighet ska kvarstå. Beslutet om avvisning får inte verkställas innan denna prövning har gjorts.

Om Migrationsverket beslutar att inte bevilja ett ensamkommande barn ny prövning ska avvisnings- eller utvisningsbeslutet inte kunna verkställas förrän tidigast en vecka från det att verket fattat sitt beslut.

Om en utlänning överklagar ett beslut att inte bevilja ny prövning och frågan om nyprövning inte avgjorts tidigare ska den migrationsdomstol som ska pröva överklagandet pröva om verkställigheten ska avbrytas. Beslutet om avvisning eller

utvisning ska inte kunna verkställas innan frågan om inhibition har prövats.

Bedömning: Bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om överklagbarhet, prövningen av ett överklagande och skäliga tidsfrister för att överklaga är uppfyllda genom gällande rätt och kräver inte några författningsåtgärder. Möjligheten att neka prövning av ett överklagande i fråga om flyktingstatus när sökanden visar otillräckligt intresse bör inte utnyttjas.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivets bestämmelser

Enligt artikel 46.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som till stora delar motsvarar artikel 39.1 i det första asylprocedurdirektivet, ska medlemsstaterna se till att sökande har rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot följande: ett beslut som fattats om en ansökan om internationellt skydd, inbegripet ett beslut att anse en ansökan ogrundad med avseende på flyktingstatus och/eller alternativt skydd, beslut att en ansökan inte kan tas upp till prövning enligt artikel 33.2 (t.ex. för att en annan medlemsstat har beviljat internationellt skydd eller för att det finns ett första asylland), beslut som fattas vid gränsen eller i en medlemsstats transitzoner enligt artikel 43.1 (dvs. gränsförfaranden), ett beslut att inte pröva en ansökan enligt artikel 39 (dvs. på grund av att sökanden försöker resa in eller har rest in olagligt på territoriet från ett säkert europeiskt tredjeland); en vägran att ta upp prövningen av en ansökan på nytt efter att den har avbrutits i enlighet med artiklarna 27 och 28 (dvs. för att sökanden har återkallat sin ansökan); samt ett beslut att återkalla internationellt skydd enligt artikel 45. Enligt artikel 46.2 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska medlemsstaterna se till att personer som av den beslutande myndigheten ansetts ha rätt till alternativt skydd tillförsäkras rätt till ett effektivt rättsmedel mot beslut som innebär att ansökan ska betraktas som ogrundad med avseende på flyktingstatus. En medlemsstat får neka prövning av ett överklagande av ett beslut

som innebär att en ansökan anses vara ogrundad med avseende på flyktingstatus på grund av otillräckligt intresse från sökandens sida att fullfölja förfarandet, om den status som alternativt skyddsbehövande som beviljats av medlemsstaten ger samma rättigheter och förmåner som flyktingstatus i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

Enligt artikel 46.3 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska medlemsstaterna se till att ett effektivt rättsmedel medför full omprövning och prövning av det aktuella behovet av såväl de faktiska som de rättsliga omständigheterna, däribland, i förekommande fall, en prövning av behovet av internationellt skydd i enlighet med det omarbetade skyddsgrundsdirektivet, åtminstone när handläggningen av överklagandet sker vid domstol eller tribunal i första instans. Av artikel 46.4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som delvis motsvarar artikel 39.2 i det första asylprocedurdirektivet, framgår att medlemsstaterna ska fastställa skäligen tidsfrister och andra nödvändiga bestämmelser så att sökanden kan utöva sin rätt till effektiva rättsmedel enligt punkt 1. Tidsfristerna får inte göra detta omöjligt eller orimligt svårt. Medlemsstaten får även föreskriva att beslut som fattas i enlighet med artikel 43 (gränsförfaranden) ska bli föremål för granskning *ex officio*. Enligt artikel 46.5 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska medlemsstaterna utan hinder av punkt 6 låta sökande stanna på deras territorium till dess att tidsfristen för utövande av rätten till ett effektivt rättsmedel har löpt ut och, om de har utövat denna rätt inom utsatt tid, i avvaktan på resultatet av omprövningen.

Av artikel 46.6 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, framgår att vid vissa beslut ska en domstol eller tribunal ha rätt att avgöra om den sökande får stanna kvar i medlemsstaten, antingen på begäran av sökanden eller *ex officio*, om beslutet leder till att sökandens rätt att stanna kvar i medlemsstaten upphör, och när i sådana situationer rätten att stanna kvar i medlemsstaten i avvaktan på resultatet av prövningen inte regleras i nationell rätt. Bestämmelsen avser beslut att anse en ansökan uppenbart ogrundad i enlighet med artikel 32.2 eller ogrundad efter prövning i enlighet med ett påskyndat förfarande eller gränsförfarande enligt artikel 31.8, utom i fall där dessa beslut grundar sig på att sökanden olagligt anlant till medlemsstatens territorium eller olagligt förlängt

sin vistelse och, utan goda skäl, varken har anmält sig till myndigheterna eller lämnat in en ansökan om internationellt skydd så snart som möjligt med tanke på omständigheterna kring inresan. Vidare avser bestämmelsen beslut att en ansökan inte kan tas upp till prövning enligt artikel 33.2 a, b eller d (dvs. för att en annan medlemsstat har beviljat internationellt skydd, ett land som inte är en medlemsstat kan betraktas som första asylland för sökanden eller ansökan är en efterföljande ansökan, där inga nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen av sökandens rätt att betraktas som en person som ska beviljas internationellt skydd har framkommit eller lagts fram). Bestämmelsen avser också beslut att vägra att återuppta prövningen av sökandens ärende efter att det har avbrutits i enlighet med artikel 28 (dvs. att sökanden implicit återkallat eller avstått från sin ansökan) och beslut att ansökan inte ska prövas eller inte ska prövas fullständigt enligt artikel 39 (dvs. för att sökanden rest in från ett europeiskt säkert tredjeland). Enligt artikel 46.8 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska medlemsstaterna tillåta sökanden att stanna kvar på deras territorium i avvaktan på resultatet av förfarandet enligt punkten 6 för att avgöra om sökanden får stanna kvar på territoriet. Enligt artikel 46.9 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska punkterna 5 och 6 inte påverka tillämpningen av artikel 26 i den omarbetade Dublinförordningen.

De ändringar som har gjorts i det omarbetade asylprocedurdirektivet i förhållande till det första asylprocedurdirektivet är följande. Det anges att även beslut att anse en ansökan som ogrundad med avseende på flyktingstatus och/eller alternativt skydd ska kunna överklagas. Vidare har det tillkommit ett krav på effektivt rättsmedel för det fall ansökan om flyktingstatus anses som ogrundad avseende en sökande som anses ha rätt till alternativt skydd, samt möjlighet att neka prövning av ett sådant överklagande om sökanden visar otillräckligt intresse för att fullfölja förfarandet. Det har också tillkommit bestämmelser om att ett effektivt rättsmedel ska medföra full omprövning och en rätt att som huvudregel få stanna kvar i medlemsstaten under prövningen av ett överklagande samt bestämmelser om vilka garantier den klagande ska tillförsäkras i de fall han eller hon inte har rätt att stanna kvar under prövningen av överklagandet. I bestämmelsen om tidsfrister för att överklaga har det lagts till att

tidsfristerna ska vara skäliga och de inte får göra möjligheten att utöva rätten till ett effektivt rättsmedel omöjlig eller orimligt svår. En upplysningsbestämmelse om att tillämpningen av den omarbetade Dublinförordningen inte ska påverkas av bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om rätten att stanna kvar i medlemsstaten under prövningen av ett överklagande har också tillkommit.

Överklagbarhet

Av 14 kap. 3 § UtlL framgår att Migrationsverkets beslut får överklagas till en migrationsdomstol bl.a. om beslutet innebär avvisning eller utvisning, avslag på en ansökan om uppehållstillstånd eller återkallelse av uppehållstillstånd. Av 14 kap. 5 § UtlL framgår att verkets beslut att inte bevilja ny prövning enligt 12 kap. 19 § får överklagas, liksom verkets beslut att inte bevilja prövning enligt 12 kap. 16 a eller 19 a § (som rör personer som har utvisats på grund av brott). Enligt 14 kap. 6 § UtlL får Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring eller återkallelse av statusförklaring överklagas till en migrationsdomstol. Av 14 kap. 14 a § UtlL framgår att ett beslut om att avvisa en ansökan med tillämpning av 5 kap. 1 b § får överklagas. Beslut att vägra att på nytt ta upp prövningen av en ansökan efter att den avbrutits på grund av att sökanden har återkallat sin ansökan kan inte fattas enligt svensk rätt och någon rätt att överklaga ett sådant beslut är därför inte aktuell. Kraven på överklagbarhet i det omarbetade asylprocedurdirektivet är alltså uppfyllda. Det finns inte skäl att utnyttja möjligheten att neka prövning av ett överklagande om nekad flyktingstatusförklaring på grund av otillräckligt intresse från den sökande i att fullfölja förfarandet. Några författningsåtgärder för att uppfylla det omarbetade asylprocedurdirektivets krav på överklagbarhet behövs alltså inte.

Prövningen av ett överklagande och skäliga tidsfrister

En migrationsdomstol som har att pröva ett överklagande ska pröva de faktiska och rättsliga omständigheter som överklagandet

avser. Av 23 § andra stycket FL framgår att en enskilds överklagande av ett förvaltningsbeslut ska ha kommit in till den myndighet som har meddelat beslutet inom tre veckor från den dag då den enskilde fick del av beslutet. Besvärfristen på tre veckor är den frist som gäller som huvudregel inom svensk förvaltningsrätt. Den måste uppfattas som skälig och kan inte anses göra det omöjligt eller orimligt svårt för den enskilde att överklaga. Kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet på prövningen av ett överklagande och skäliga tidsfrister uppfylls därmed av svensk rätt och några författningsåtgärder krävs inte.

Rätt att stanna kvar i landet under prövningen av ett överklagande

Enligt 12 kap. 6 § UtlL gäller som generell huvudregel att Migrationsverkets beslut om avvisning får verkställas även om beslutet har överklagats. Undantag från denna huvudregel föreskrivs i 12 kap. 7 och 8 a §§ UtlL. Av 12 kap. 8 a § första stycket UtlL framgår att om en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller som annan skyddsbehövande, får ett beslut om avvisning eller utvisning inte verkställas innan ansökan har prövats och då avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft eller innan ett beslut att avvisa ansökan enligt 5 kap. 1 b § har fått laga kraft. Enligt 12 kap. 8 a § andra stycket UtlL gäller inte första stycket om Migrationsverket har beslutat om omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 19 § eller om utlänningen har utvisats på grund av brott. I dessa fall får beslutet om avvisning eller utvisning verkställas när ansökan om uppehållstillstånd har prövats i en instans och då avslagits. I fråga om en utlänning som åberopat nya omständigheter efter lagakraftvunnet beslut gäller enligt 12 kap. 19 § tredje stycket UtlL att beslutet om avvisning eller utvisning inte får verkställas innan Migrationsverket har avgjort frågan om ny prövning ska ske eller, om ny prövning beviljas, innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft. Om en utlänning som av allmän domstol har utvisats på grund av brott åberopar nya omständigheter efter att ha fått en tidigare asylansökan prövad får utvisningsbeslutet enligt 12 kap. 19 a § UtlL inte verkställas innan Migrationsverket har avgjort frågan om prövning ska ske eller, om prövning beviljas, innan

frågan om uppehållstillstånd har prövats i en instans och ansökan därvid avslagits.

Enligt svensk rätt gäller alltså som huvudregel att en asylsökande har rätt att stanna i Sverige till dess att ett beslut att neka asyl eller att inte bevilja ny prövning har fått laga kraft. Det innebär att svensk rätt i fråga om huvudregeln uppfyller kravet i det omarbetade asylprocedurdirektivet och dessutom går utöver vad som krävs, eftersom utlänningslagen i dessa fall ger en rätt att stanna kvar även i avvaktan på ett slutligt avgörande i Migrationsöverdomstolen. I detta avseende krävs alltså inte några författningsåtgärder för att uppfylla direktivets krav. Med hänsyn till systematiken i utlänningslagen finns dock anledning att renodla bestämmelserna om i vilka fall ett beslut om avvisning som huvudregel inte får verkställas innan det har fått laga kraft. Förutom asylsökande och deras familjemedlemmar omfattar undantagsbestämmelserna ytterligare två grupper. Den första gruppen utgörs av utlänningar som inte är EES-medborgare eller familjemedlemmar till EES-medborgare och som har avvisats eller utvisats från en EU-stat eller från Island, Norge, Schweiz eller Liechtenstein genom ett beslut grundat på att det finns ett allvarligt hot mot den allmänna ordningen eller den inre säkerheten och på att utlänningen i den beslutande staten har dömts för ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i minst ett år, eller utlänningen är skäligen misstänkt för att ha begått ett grovt brott eller det finns starka skäl som tyder på att utlänningen avser att begå ett sådant brott, eller beslutet om avvisning eller utvisning har grundats på att utlänningen inte har följt gällande bestämmelser om en utlännings inresa eller vistelse i den staten. Den andra gruppen utgörs av utlänningar som inte är EES-medborgare eller familjemedlemmar till EES-medborgare och som får avvisas på grund av att det har begärts av den centrala utlänningsmyndigheten i ett annat nordiskt land och det kan antas att utlänningen annars beger sig till det landet. Beträffande dessa grupper saknas skäl att frånga huvudregeln att ett avvisningsbeslut får verkställas även om det har överklagats. Bestämmelserna om när ett beslut om avvisning får verkställas bör därför ändras så att undantaget endast gäller för asylsökande och deras familjemedlemmar. För dessa bör fortsatt i stället som huvudregel gälla att de har rätt att stanna kvar i landet till dess att avlägsnandebeslutet har fått laga kraft.

Vad gäller en asylsökande som har utvisats på grund av brott finns inte någon rätt att stanna kvar efter att Migrationsverket har fattat sitt beslut. Detsamma gäller en utlänning som har utvisats på grund av brott och som åberopar nya omständigheter i fråga om skyddsbehov i de fall Migrationsverket beslutar att inte bevilja prövning. Vid genomförandet av det första asylprocedurdirektivet gjordes följande bedömning (prop. 2009/10:31 s. 177 f.). Om en utlänning som är föremål för en brottmålsprocess under processen anför sådana omständigheter som kan utgöra skäl för att erhålla uppehållstillstånd som flykting eller annan skyddsbehövande inhämtar domstolen i brottmålet i regel ett yttrande från Migrationsverket avseende frågan om verkställighetshinder. Eftersom bestämmelserna om verkställighetshinder i 12 kap. 1–3 §§ UtlL korresponderar med bestämmelserna om flyktingar och andra skyddsbehövande i 4 kap. UtlL beaktas utlänningens skyddsbehov i dessa fall i brottmålet. Om Migrationsverket prövar en asylansökan från en person som har utvisats på grund av brott kan således de omständigheter som kan utgöra skyddsskäl redan ha varit föremål för prövning i två eller tre instanser. Om utlänningen först i samband med att utvisningsbeslutet ska verkställas åberopar skyddsskäl har han eller hon dessutom haft god tid på sig att ansöka om uppehållstillstånd och åberopa skyddsskäl. Mot den redovisade bakgrunden ansåg regeringen att det inte var rimligt att verkställigheten av ett beslut om utvisning på grund av brott skulle behöva avvakta en prövning i två eller tre instanser om en utlänning som kanske har vistas i Sverige i flera år plötsligt ansöker om asyl eller åberopar andra skyddsskäl bara för att undvika verkställighet. Samma bedömning gör sig gällande än i dag. Som redovisas i avsnitt 5.2.2 medger artikel 72 i EUF-fördraget att medlemsstaterna gör undantag från bestämmelserna i ett direktiv med hänsyn till behovet av att upprätthålla lag och ordning och att skydda den inre säkerheten. Den brottslighet som kan föranleda en dom om utvisning på grund av brott är av så allvarligt slag att den får anses omfattas av artikel 72 i EUF-fördraget. Att en asylsökande som är dömd till utvisning på grund av brott enligt svensk rätt endast har rätt att stanna kvar i Sverige under prövningen av asylansökan i första instans kan därför inte anses oförenligt med artikel 46 i det omarbetade asylprocedurdirektivet och gällande svenska regler bör i detta avseende kvarstå oförändrade.

Inte heller en asylsökande som fått ett beslut om avvisning med omedelbar verkställighet har rätt att stanna kvar efter Migrationsverkets beslut. Migrationsverket kan besluta om omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 19 § UtlL om asylansökan är uppenbart ogrundad. I det omarbetade asylprocedurdirektivet medges undantag från rätten att stanna kvar i medlemsstaten bl.a. i de fall en ansökan är att anse som uppenbart ogrundad eller i de fall en ansökan inte kan tas upp till prövning för att en annan medlemsstat har beviljat internationellt skydd eller för att ett land som inte är en medlemsstat betraktas som första asylland för sökanden. Dessa undantagssituationer är sådana som enligt gällande svensk rätt kan ligga till grund för ett beslut om avvisning med omedelbar verkställighet. Den precisering som föreslås i denna promemoria av vad som utgör en uppenbart ogrundad asylansökan (se avsnitt 5.4.2) innebär att en ansökan inte kan anses uppenbart ogrundad enbart för att en annan medlemsstat har beviljat internationellt skydd eller det finns ett första asylland för sökanden. I en sådan situation bör det dock alltjämt vara möjligt att besluta om omedelbar verkställighet. Bestämmelsen om avvisning med omedelbar verkställighet i utlänningslagen bör därför kompletteras så att även utläningar vars asylansökningar avvisas på grund av att de förklarats vara flyktingar eller alternativt skyddsbehövande i en annan EU-stat, eller som kan sändas till ett första asylland, ska kunna avvisas med omedelbar verkställighet. Den föreslagna preciseringen av vad som utgör en uppenbart ogrundad asylansökan innebär också att en utläning vars asylansökan avvisats på grund av att det finns ett säkert tredjeland inte längre kan anses vara uppenbart ogrundad. Detta innebär att Migrationsverket i dessa fall inte kan fatta beslut om omedelbar verkställighet vilket innebär att svensk rätt uppfyller direktivets krav i denna del.

I de fall ny prövning inte beviljas finns inte heller någon rätt enligt utlänningslagen att stanna kvar under prövningen av ett överklagande. I det omarbetade asylprocedurdirektivet medges undantag från rätten att stanna kvar i medlemsstaten bl.a. i de fall en ansökan inte tas upp till prövning på grund av att ansökan är en efterföljande ansökan där inga nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen av sökandens rätt att betraktas som en person som ska beviljas internationellt skydd har kommit fram. Ny prövning

ska enligt 12 kap. 19 § UtL nekas om de omständigheter som åberopas har prövats förut, eller hade kunnat åberopas tidigare, och om de inte utgör verkställighetshinder enligt 12 kap. 1, 2 eller 3 § UtL, dvs. inte utgör grund för skyddsbehov. Bestämmelserna i utlänningslagen om när ny prövning ska nekas stämmer överens med bestämmelserna i det omarbetade asylprocedurdirektivet om undantag från rätten att stanna kvar i medlemsstaten vid en efterföljande ansökan. Några författningsåtgärder för att uppfylla direktivets krav i denna del krävs alltså inte.

Garantier för den sökande i de fall det inte finns en rätt att stanna kvar i landet under prövningen av ett överklagande

I det omarbetade asylprocedurdirektivet anges att i de fall där undantag får göras från rätten att stanna kvar i medlemsstaten ska en domstol eller tribunal ha rätt att avgöra om den sökande får stanna kvar i medlemsstaten, antingen på begäran av sökanden eller *ex officio*, om beslutet leder till att sökandens rätt att stanna kvar i medlemsstaten upphör, och när i sådana situationer rätten att stanna kvar i medlemsstaten, i avvaktan på resultatet av prövningen inte regleras i nationell rätt. Medlemsstaterna ska också tillåta sökanden att stanna kvar på deras territorium i avvaktan på resultatet av detta förfarande för att avgöra om sökanden får stanna kvar på territoriet. Av artikel 41.2 c framgår att medlemsstaterna får göra undantag från rätten att stanna kvar under avvaktan på att inhibitionsfrågan avgörs i det fall en person har lämnat in ytterligare en efterföljande ansökan i samma medlemsstat som redan fattat ett slutligt beslut om att inte pröva en första efterföljande ansökan eller ett slutligt beslut om att avslå den ansökan såsom ogrundad.

Ett beslut om omedelbar verkställighet innebär att avvísingsbeslutet får verkställas omedelbart. Enligt 12 kap. 10 § första stycket UtL ska Migrationsverket, om en utlänningsöverklagar ett beslut om avvísning med omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 19 §, pröva om verkställigheten av beslutet tills vidare ska avbrytas. Enligt direktivet krävs det att frågan om rätten att stanna kvar i medlemsstaten i dessa fall prövas av domstol. För att uppfylla kraven i direktivet bör därför bestämmelsen om att Migrationsverket ska pröva frågan om inhibition vid ett

överklagande av ett beslut om avvisning med omedelbar verkställighet tas bort och det bör i stället införas en bestämmelse om att i det fall utlänningen överklagar Migrationsverkets beslut om avvisning med omedelbar verkställighet, ska den migrationsdomstol som ska pröva överklagandet pröva om beslutet om omedelbar verkställighet ska kvarstå. Innan denna prövning har gjorts bör inte beslutet om avvisning få verkställas. Direktivet kräver i och för sig inte att domstol prövar frågan om rätten att stanna kvar *ex officio*. Det kan dock ifrågasättas ur rättssäkerhetssynpunkt om det är lämpligt att inhibitionsprövningen blir beroende av om den enskilde förstår att själv begära det. Enligt nuvarande bestämmelser prövar Migrationsverket frågan om inhibition *ex officio* när ett beslut om avvisning med omedelbar verkställighet överklagas. Vidare kan frågan om huruvida ett inhibitionsyrkande föreligger eller inte föranleda otydlighet kring om ett beslut får verkställas eller inte. Det finns därför goda skäl att införa en bestämmelse om att domstolen ska pröva om beslutet om omedelbar verkställighet ska kvarstå oavsett om det har yrkats eller inte. Även om verkställighet inte kan ske så länge domstolen inte har prövat frågan om beslutet om omedelbar verkställighet ska kvarstå får det, med hänsyn till vikten av en effektiv process, förväntas att domstolen som har att pröva om beslutet om omedelbar verkställighet ska kvarstå gör detta skyndsamt. Någon ändring av gällande regler avseende prövning av inhibition vid överklagande till Migrationsöverdomstolen behövs inte med hänsyn till direktivet och bör heller inte göras.

I de fall ny prövning nekas kan det beslut om avvisning eller utvisning som tidigare har fått laga kraft verkställas omedelbart efter beslutet att neka ny prövning. För att uppfylla kraven i direktivet bör en bestämmelse om inhibitionsprövning vid överklagande till domstol införas för de fall där ny prövning nekas. Direktivet tillåter undantag från rätten att stanna kvar under inhibitionsprövningen när det är fråga om en efterföljande ansökan i samma medlemsstat som redan fattat ett slutligt beslut om att inte pröva en första efterföljande ansökan eller ett slutligt beslut om att avslå den ansökan såsom ogrundad. I syfte att åstadkomma en effektiv verkställighetsprocess finns anledning att utnyttja möjligheten till detta undantag. Skyldigheten för en

migrationsdomstol att pröva frågan om inhibition och rätten för utlänningen att stanna kvar under denna prövning bör alltså i fråga om överklagande av beslut om nekad ny prövning begränsas till den första gången ny prövning begärs. Om ny prövning har nekats vid ett tidigare tillfälle eller ny prövning har beviljats och lett till ett nytt avslagsbeslut i fråga om uppehållstillstånd bör ett överklagande inte medföra någon suspensiv verkan. När Migrationsverket överlämnar ett överklagande till en migrationsdomstol måste verket därför informera domstolen om huruvida frågan om nya omständigheter redan har prövats.

Sökande i behov av särskilda förfarandegarantier och ensamkommande barn

Av artikel 24.3 i det omarbetade asylprocedurdirektivet framgår att i de fall påskyndat förfarande eller gränsförfarande inte får tillämpas på grund av att den sökande är i behov av särskilda förfarandegarantier, särskilt om det är på grund av tortyr, våldtäkt eller andra former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld, och inte kan ges det stöd som behövs får inte undantag från rätten att stanna kvar under ett överklagande tillämpas utan åtminstone vissa angivna garantier i fråga om tolkning och rättsligt bistånd eller biträde. Sökanden ska också få minst en vecka för att förbereda och lägga fram sin begäran om inhibition. Vidare ska domstolen inom ramen för inhibitionsprövningen pröva den beslutande myndighetens negativa beslut med avseende på faktiska och rättsliga omständigheter. Samma garantier ska enligt artikel 25. 6 i det omarbetade asylprocedurdirektivet tillförsäkras ensamkommande barn om de undantas från rätten att stanna kvar i medlemsstaten under ett överklagande.

Skyldigheten att garantera sökande i behov av särskilda förfarandegarantier de ytterligare garantier som anges ovan gäller endast om dessa sökande inte kan ges det stöd som de behöver inom ramen för den vanliga processen. Angående detta stöd anges i skälen till det omarbetade asylprocedurdirektivet att sökande i behov av särskilda förfarandegarantier bör ges det stöd som behövs, inbegripet tillräckligt med tid, för att de faktiskt ska få tillgång till förfarandena och kunna lägga fram det underlag som behövs för att styrka sin ansökan om internationellt skydd.

Sökande i behov av särskilda förfarandegarantier bereds redan enligt gällande ordning, inom ramen för bl.a. serviceskyldigheten och utredningsskyldigheten, det stöd som behövs för att de ska kunna ta till vara sin rätt. Några ytterligare garantier är inte nödvändiga. Svensk rätt, med de ändringar som föreslås ovan i fråga om rätten att stanna kvar vid ett överklagande, uppfyller därmed kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet i detta avseende och några författningsåtgärder är inte nödvändiga.

Vad gäller ensamkommande barn är skyldigheten att tillförsäkra ovan redovisade garantier ovillkorlig i de fall barnet är undantaget från rätten att stanna kvar i medlemsstaten under ett överklagande. Även om det är ytterst ovanligt att beslut om avvisning med omedelbar verkställighet fattas avseende ensamkommande barn är det nödvändigt att analysera behovet av lagändringar. De allmänna förvaltningsrättsliga reglerna om tillgång till tolk gäller även vid avvisning med omedelbar verkställighet och avgörande av om ny prövning ska beviljas. Direktivets krav på tillgång till tolkning när ensamkommande barn undantas från rätten att stanna kvar i medlemsstaten under ett överklagande är därför uppfyllda. Direktivets krav på tillgång till nödvändigt rättsligt bistånd eller biträde när ensamkommande barn undantas från rätten att stanna kvar i medlemsstaten under ett överklagande innebär inte att tillgången till rättsligt bistånd eller biträde ska vara kostnadsfri om inte en sådan rätt gäller enligt andra bestämmelser i direktivet. En enskild har alltid rätt att anlita juridiskt ombud inför en svensk myndighet eller domstol. Även i detta avseende är alltså direktivets krav uppfyllda. För att direktivets krav ska vara uppfyllda i fråga om att ensamkommande barn som undantas från rätten att stanna kvar i medlemsstaten under ett överklagande ska få minst en vecka för att förbereda och lägga fram sin begäran om inhibition bör ett beslut om avvisning med omedelbar verkställighet av ett ensamkommande barn inte få verkställas förrän tidigast en vecka från den dag då barnet fick del av beslutet. På motsvarande sätt bör i de fall ny prövning har nekats beslutet om avvisning eller utvisning som har fått laga kraft inte få verkställas förrän tidigast en vecka från den dag då barnet fick del av beslutet. För det fall barnet överklagar senare och beslutet inte har hunnit verkställas inträder på nytt ett hinder mot att verkställa beslutet fram till dess att domstolen har hunnit pröva frågan om inhibition i enlighet med

vad som föreslås ovan. Inom ramen för prövningen av om inhibition ska beviljas har domstolen enligt allmänna förvaltningsrättsliga regler att göra en preliminär bedömning av utgången i målet, vilket innebär en summarisk prövning av de faktiska och rättsliga omständigheterna. Direktivets krav på att det ska göras en prövning av de faktiska och rättsliga omständigheterna inom ramen för inhibitionsprövningen i de fall ett ensamkommande barn undantas från rätten att stanna kvar i medlemsstaten under ett överklagande är därmed uppfyllda i svensk rätt och några författningsåtgärder är inte nödvändiga.

5.7 Samarbete

Bedömning: En bestämmelse om att Migrationsverket ska vara nationell kontaktmyndighet för informationsutbyte avseende det omarbetade asylprocedurdirektivet bör införas på förordningsnivå.

Skälen för bedömningen: Enligt artikel 49 i det omarbetade asylprocedurdirektivet, som är ny, ska varje medlemsstat utse en nationell kontaktpunkt och underrätta kommissionen om dess adress. Kommissionen ska översända dessa upplysningar till övriga medlemsstater. Medlemsstaterna ska i samarbete med kommissionen vidta alla lämpliga åtgärder för att upprätta ett direkt samarbete och ett informationsutbyte mellan behöriga myndigheter.

I svensk rätt finns ingen bestämmelse om nationell kontaktpunkt för informationsutbyte avseende det omarbetade asylprocedurdirektivet. Genomförandet av direktivet kräver att en sådan bestämmelse införs. Denna bör införas på förordningsnivå. Det bör vara Migrationsverket som är nationell kontaktmyndighet.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2016.

Bedömning: Förordningsändringarna om handläggningstider bör träda i kraft den 1 juli 2018. Övriga förordningsändringar bör träda i kraft den 1 december 2015, förutom de förordningsändringar som består av ändrade paragrafhänvisningar som bör träda i kraft den 1 januari 2016.

Det behövs inte några övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen: Enligt artikel 51.1 i det omarbetade asylprocedurdirektivet ska merparten av bestämmelserna i direktivet vara genomförda i nationell rätt senast den 20 juli 2015. Av artikel 51.2 framgår att vissa angivna bestämmelser i direktivet ska vara genomförda i nationell rätt senast den 20 juli 2018. Artikel 52 i det omarbetade asylprocedurdirektivet innehåller övergångsbestämmelser som innebär att medlemsstaterna får tillämpa de lagar och andra författningar som antagits enligt det första asylprocedurdirektivet på ansökningar om internationellt skydd som lämnats in och på förfaranden för återkallande av internationellt skydd som inletts före dessa datum.

De bestämmelser i direktivet som har längre genomförandetid handlar om handläggningstider. För de föreslagna förordningsändringar som rör handläggningstider bör den längre genomförandetiden utnyttjas och dessa bestämmelser föreslås därför träda i kraft den 1 juli 2018. Övriga författningsändringar bör träda i kraft i så nära anslutning till den 20 juli 2015 som möjligt och det föreslås därför att de föreslagna lagändringarna och de förordningsändringar som består av ändrade

paragrafhänvisningar ska träda i kraft den 1 januari 2016. Återstående förordningsändringar föreslås träda i kraft den 1 december 2015.

De föreslagna bestämmelserna ska tillämpas vid prövning som sker från och med den dag då de nya bestämmelserna träder i kraft. Det finns inte något behov av övergångsbestämmelser.

7 Kostnader och andra konsekvenser

Bedömning: De kostnadsökningar som förslagen i promemorian beräknas medföra ryms inom befintliga anslagsramar.

Skälen för bedömningen: De författningsändringar som föreslås i promemorian i fråga om sökandens önskemål i fråga om kön på utredare respektive tolk vid muntlig handläggning och sökandens kontroll av protokoll från muntlig handläggning innebär i princip en kodifiering av hur Migrationsverket redan arbetar i praktiken och medför därför inga kostnadsökningar. De ändringar som föreslås i fråga om ljud- eller bildupptagning syftar till en effektivisering av handläggningen hos verket och medför inte heller några kostnadsökningar. Även de författningsändringar som föreslås i fråga om rätt till offentligt biträde för ensamkommande barn, närvaro av antingen det offentliga biträdet eller den gode mannen när muntlig handläggning hålls med ensamkommande barn och information till ett ensamkommande barn om vem som har förordnats som god man innebär endast kodifiering av den praktiska tillämpning som redan sker och medför inga kostnadsökningar.

Den utökade rätten till offentligt biträde vid överklagande av beslut att inte bevilja ny prövning kan förväntas medföra marginella kostnadsökningar som dock ryms inom befintliga anslagsramar.

De ändringar som föreslås i fråga om avvisning med omedelbar verkställighet innebär en viss begränsning i förhållande till vad som nu gäller, eftersom utlänningar vars asylansökningar avvisas på grund av att de kan sändas till ett säkert tredjeland inte längre kommer att kunna avvisas med omedelbar verkställighet. En viss

kostnadsökning till följd av att dessa sökande blir kvar i landet längre kan förväntas. Denna kostnadsökning ryms dock inom befintliga anslagsramar.

De ändringar som föreslås i fråga om rätt att stanna kvar i landet efter beslut om avvisning med omedelbar verkställighet eller avslag på ny prövning och rätt att få frågan om inhibition prövad av domstol kan förväntas leda till vissa kostnadsökningar för Migrationsverket och migrationsdomstolarna främst i form av ytterligare administration och handläggningsåtgärder. Dessa bedöms dock rymmas inom befintliga anslagsramar.

Vissa kostnadsökningar för Migrationsverket i form av främst ökad administration kan förväntas med anledning av att verket utses till kontaktmyndighet för det omarbetade asylprocedurdirektivet. Även dessa kostnadsökningar bedöms dock rymmas inom befintliga anslagsramar.

Övriga föreslagna ändringar bedöms inte medföra några kostnadsändringar.

Sammantaget bedöms beräknade kostnadsökningar rymmas inom befintliga anslagsramar.

8 Författningskommentar

8.1 Förslag till lag om ändring i utlänningslagen (2005:716)

1 kap.

7 § Säkerhetsärenden enligt denna lag är ärenden där Säkerhetspolisen av skäl som rör rikets säkerhet eller som annars har betydelse för allmän säkerhet förordar

- att en utlänning ska avvisas eller utvisas,
- att en utlännings ansökan om uppehållstillstånd eller arbetstillstånd ska avslås eller att en utlännings uppehållstillstånd eller arbetstillstånd ska återkallas,
- att en utlänning inte ska beviljas statusförklaring eller att en utlännings statusförklaring ska återkallas,
- att en utlänning inte ska beviljas resedokument, eller
- att en utlännings ansökan om ställning som varaktigt bosatt ska avslås eller att en utlännings ställning som varaktigt bosatt ska återkallas.

Ett ärende hos Migrationsverket om huruvida ny prövning ska beviljas enligt 12 kap. 19 eller 19 b § är ett säkerhetsärende om beslutet om avvisning eller utvisning har fattats i ett säkerhetsärende.

Paragrafen anger vilka ärenden som utgör säkerhetsärenden.

Paragrafhänvisningen i *andra stycket* ändras som en konsekvens av att hittillsvarande 12 kap. 19 a § ska betecknas 12 kap. 19 b §.

8 kap.

19 § Migrationsverket får besluta att verkets beslut om avvisning enligt 17 § första stycket 1 eller 2 får verkställas även om det inte har fått laga kraft (avvisning med omedelbar verkställighet), om det, *på grund av att de skäl som utlännningen åberopar är otillräckliga eller saknar trovärdighet*, är uppenbart att det inte finns grund för asyl och *det är uppenbart* att uppehållstillstånd inte heller ska beviljas på någon annan grund.

Migrationsverket får också besluta om avvisning med omedelbar verkställighet om en asylansökan avvisas med stöd av 5 kap. 1 b § första stycket 1 eller 2.

I 12 kap. 7 § finns närmare bestämmelser om verkställigheten av beslut om avvisning med omedelbar verkställighet.

Paragrafen behandlar beslut om omedelbar verkställighet. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.2 och 5.6. Paragrafen genomför artikel 32.2 och delvis artikel 46.6 i det omarbetade asylprocedurdirektivet.

Ändringarna i *första stycket* görs dels till följd av att bestämmelsen i 12 kap. 6 § ändras på så sätt att Migrationsverkets beslut om avvisning enligt 8 kap. 17 § första stycket 3 nu får verkställas även om beslutet har överklagats och alltså inte längre kan omfattas av ett förordnande om omedelbar verkställighet, dels för att i lag precisera att en asylansökan kan anses uppenbart ogrundad, och därmed leda till ett beslut om avvisning med omedelbar verkställighet, endast om de skäl som utlännings åberopar är otillräckliga eller saknar trovärdighet. Bedömningen att en asylansökan är uppenbart ogrundad kan endast göras efter att ansökan har prövats materiellt. Hittills har en ansökan också kunnat anses som uppenbart ogrundad om sökanden kan sändas till ett s.k. första asylland eller ett s.k. säkert tredjeland. Den möjligheten tas nu bort och i de fallen ska ansökan i stället avvisas. Någon ändring i sak i övrigt av när en ansökan ska anses uppenbart ogrundad är inte avsedd.

Av *andra stycket*, som är nytt, framgår att avvisning med omedelbar verkställighet får beslutas om en asylansökan avvisas på grund av att sökanden har förklarats vara flykting eller alternativt skyddsbehövande i en annan EU-stat eller på grund av att det finns ett första asylland som sökanden kan sändas till.

I övrigt ändras paragrafen språkligt.

12 kap.

6 § Polismyndighetens beslut om avvisning får verkställas även om det har överklagats. Detsamma gäller för Migrationsverkets beslut enligt 8 kap. 17 § *första stycket 3 eller andra stycket*.

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet av vissa beslut om avvisning som inte har fått laga kraft. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

Ändringen innebär att Migrationsverkets beslut om avvisning enligt 8 kap. 17 § första stycket 3 får verkställas även om beslutet har överklagats. Hittills har gällt att ett sådant beslut som huvudregel inte fått verkställas innan det har fått laga kraft, men verket har kunnat besluta om avvisning med omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 19 § i dessa fall.

7 § Migrationsverkets beslut om avvisning enligt 8 kap. 17 § första stycket 1 eller 2 eller utvisning får verkställas även om beslutet inte har fått laga kraft, om

1. utläningen har förklarat sig nöjd med beslutet (nöjdförklaring), eller

2. Migrationsverket enligt 8 kap. 19 § har beslutat att verkets beslut om avvisning får verkställas trots att det inte fått laga kraft.

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet av vissa av Migrationsverkets beslut som inte har fått laga kraft. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

Ändringen görs till följd av att bestämmelsen i 6 § ändras på så sätt att Migrationsverkets beslut om avvisning enligt 8 kap. 17 § första stycket 3 får verkställas även om beslutet har överklagats.

I övrigt ändras paragrafen språkligt.

8 a § Om en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a §, får ett beslut om avvisning eller utvisning inte verkställas innan ansökan har prövats och då avslagits genom ett beslut som har fått laga kraft eller innan ett beslut att avvisa ansökan enligt 5 kap. 1 b § har fått laga kraft.

Första stycket gäller inte om Migrationsverket har beslutat om omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 19 §. *Då gäller i stället att beslutet om avvisning får verkställas när ansökan om uppehållstillstånd har prövats i en instans och då avslagits eller avvisats. Om beslutet avser ett ensamkommande barn får det dock verkställas tidigast en vecka från den dag då barnet fick del av beslutet. Om utläningen överklagar beslutet i fråga om uppehållstillstånd ska den migrationsdomstol som ska pröva överklagandet pröva om beslutet*

att avvisningen ska ske med omedelbar verkställighet ska kvarstå. Beslutet om avvisning får inte verkställas innan denna prövning har gjorts.

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet av beslut om avvisning och utvisning när en utlänning har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller annan skyddsbehövande. Övervägandena finns i avsnitt 5.6. Paragrafen genomför delvis artikel 25.6, 46.6 och 46.8 i det omarbetade asylprocedurdirektivet.

Ändringen i *andra stycket* innebär att ett beslut om avvisning med omedelbar verkställighet som avser ett ensamkommande barn inte kan verkställas förrän tidigast en vecka från den dag då barnet fick del av beslutet. Om ett beslut om avvisning med omedelbar verkställighet överklagas ska behörig migrationsdomstol *ex officio* pröva om avvisningen ska ske med omedelbar verkställighet och under tiden denna prövning görs får verkställighet inte ske. Domstolen bör göra denna prövning skyndsamt. Om sökanden därefter begär inhibition gäller vanliga regler om inhibition i förvaltningsprocesslagen (1971:291). En begäran om inhibition från klaganden efter att domstolen en gång har prövat frågan om omedelbar verkställighet innebär alltså inte i sig att verkställighet inte får ske. Den nya bestämmelsen avser inte överklagande till Migrationsöverdomstolen. Migrationsverket kommer alltså att med stöd av de allmänna inhibitionsbestämmelserna kunna besluta om inhibition i de fall utlänningen inte överklagar eller innan ett överklagande lämnas in.

Hittillsvarande tredje stycket upphävs och motsvarande reglering införs i andra stycket i den nya 8 b §.

I övrigt ändras paragrafen språkligt.

8 b § *Det som sägs i 8 a § gäller inte om utlänningen har utvisats på grund av brott. Då gäller i stället att beslutet om utvisning får verkställas när ansökan om uppehållstillstånd har prövats i en instans och då avslagits eller avvisats.*

Bestämmelsen i 8 a § hindrar inte att utlänningen överlämnas, utlämnas eller överförs till en annan stat eller internationell domstol eller tribunal för att lagföras eller avtjäna en frihetsberövande påföljd.

Paragrafen innehåller bestämmelser om verkställighet av beslut om avvisning och utvisning när en utlänning som har ansökt om uppehållstillstånd som flykting eller annan skyddsbehövande har

utvisats på grund av brott eller ska överlämnas, utlämnas eller överföras till en annan stat eller internationell domstol eller tribunal. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

Paragrafen, som är ny, motsvarar delvis hittillsvarande 8 a § andra och tredje stycket.

10 § När Migrationsverket omprövar ett avvisningsbeslut ska verket pröva *om verkställigheten av beslutet tills vidare ska avbrytas* (inhibition).

Paragrafen innehåller en bestämmelse om inhibition. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

Hittillsvarande första stycket upphävs till följd av att frågan om inhibition vid överklagande av beslut om avvisning med omedelbar verkställighet nu ska prövas av migrationsdomstol enligt 8 a §.

19 § Om utlänningen i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvisning eller utvisning som *fått* laga kraft återoppar nya omständigheter, *inbegripet nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen*

1. som kan antas utgöra ett bestående sådant hinder mot verkställigheten som avses i 1, 2 eller 3 §, och

2. dessa omständigheter inte kunnat återopas av utlänningen tidigare, eller utlänningen visar giltig ursäkt för att inte ha återopat omständigheterna tidigare, ska Migrationsverket, om beslut om uppehållstillstånd inte kan meddelas enligt 18 §, ta upp frågan om uppehållstillstånd till ny prövning.

Är förutsättningarna enligt första stycket inte uppfyllda, ska Migrationsverket besluta att inte bevilja ny prövning.

Första stycket gäller inte om utlänningen ansöker om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a § och en sådan ansökan inte tidigare under utlänningens vistelse i Sverige har prövats genom ett beslut som *har fått laga kraft*. I ett sådant fall ska Migrationsverket pröva ansökan och besluta om inhibition i verkställighetsärendet.

Paragrafen behandlar Migrationsverkets prövning av nya omständigheter. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.7 och 5.6.

Ändringen i *första stycket* görs i förtydligande syfte, så att det klart ska framgå att förutsättningarna för att bevilja ny prövning enligt utlänningslagen motsvarar kraven i det omarbetade asylprocedurdirektivet.

Paragrafen ändras också på så sätt att hittillsvarande tredje stycket upphävs och motsvarande reglering införs i första och andra stycket i den nya 19 a §.

I övrigt ändras paragrafen språkligt.

19 a § *Om utlännningen i ett ärende om verkställighet av ett beslut om avvísning eller utvisning som har fått laga kraft återopar sådana nya omständigheter som avses i 19 § första stycket får beslutet om avvísning eller utvisning inte verkställas innan Migrationsverket har avgjort frågan om ny prövning ska ske.*

Om Migrationsverket beviljar ny prövning får beslutet om avvísning eller utvisning inte verkställas innan frågan om uppehållstillstånd har avgjorts genom ett beslut som har fått laga kraft. Om Migrationsverket inte beviljar ny prövning och beslutet avser ett ensamkommande barn får beslutet om avvísning eller utvisning verkställas tidigast en vecka från den dag då barnet fick del av beslutet.

Om utlännningen överklagar ett beslut att inte bevilja ny prövning, och frågan om ny prövning inte har avgjorts tidigare, ska den migrationsdomstol som ska pröva överklagandet pröva om inhibition ska meddelas. Beslutet om avvísning eller utvisning får inte verkställas innan denna prövning har gjorts.

Paragrafen, som är ny, behandlar verkställighet av beslut när nya omständigheter har återopats. Övervägandena finns i avsnitt 5.6. Paragrafen genomför delvis artikel 25.6, 46.6 och 46.8 i det omarbetade asylprocedurdirektivet.

Första stycket motsvarar första ledet i hittillsvarande 19 § tredje stycket.

Andra stycket motsvarar andra ledet i hittillsvarande 19 § tredje stycket. Därutöver görs en ändring som innebär att om Migrationsverket beslutar att inte bevilja ny prövning enligt 19 § och beslutet avser ett ensamkommande barn får beslutet om avvísning eller utvisning inte verkställas förrän tidigast en vecka från den dag barnet fick del av beslutet.

Av *tredje stycket*, som är nytt, framgår att om ett beslut att inte bevilja ny prövning överklagas, och frågan om nyprövning inte har avgjorts tidigare, ska behörig migrationsdomstol pröva om verkställigheten ska avbrytas och under tiden denna prövning görs får verkställighet inte ske. Domstolen bör enligt vad som allmänt gäller inom förvaltningsprocessrätten pröva inhibitionsfrågan skyndsamt. En begäran om inhibition från klaganden efter att

domstolen en gång har prövat inhibitionsfrågan innebär inte i sig att verkställighet inte får ske. Den nya bestämmelsen avser inte överklagande till Migrationsöverdomstolen.

14 kap.

5 § Migrationsverkets beslut att inte bevilja ny prövning enligt 12 kap. 19 § får överklagas till en migrationsdomstol. Detsamma gäller verkets beslut att inte bevilja prövning enligt 12 kap. 16 a eller 19 b §.

Paragrafen anger beslut som får överklagas.

Paragrafhänvisningen ändras som en konsekvens av att hittillsvarande 12 kap. 19 a § ska betecknas 12 kap. 19 b §.

18 kap.

1 § Offentligt biträde ska förordnas för den som åtgärden avser, om det inte måste antas att behov av biträde saknas, i mål och ärenden om

1. avvisning, dock inte hos Polismyndigheten om inte utlänningsen enligt 10 kap. 1 § eller 2 § hållits i förvar sedan mer än tre dagar,

2. utvisning enligt 8 kap. 6 eller 10 § eller 11 § andra stycket,

3. verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning enligt denna lag, om beslut om inhibition meddelats av Migrationsverket, en migrationsdomstol eller Migrationsöverdomstolen eller om ny prövning beviljats,

4. verkställighet av beslut om avvisning eller utvisning enligt denna lag, dock endast när det gäller fråga om förvar enligt 10 kap. 1 eller 2 § och utlänningsen hållits i förvar sedan mer än tre dagar, och

5. hemsändande enligt 23 kap. 2 §.

Offentligt biträde ska alltid förordnas i mål och ärenden enligt första stycket 1 och 2 för barn som har ansökt om uppehållstillstånd som flykting enligt 4 kap. 1 § eller som annan skyddsbehövande enligt 4 kap. 2 eller 2 a §, om barnet saknar vårdnadshavare här i landet. Offentligt biträde ska också förordnas för ett barn som saknar vårdnadshavare här i landet om ny prövning har beviljats barnet enligt 12 kap. 19 §.

Offentligt biträde ska alltid förordnas för barn som hålls i förvar enligt 10 kap. 2 §, om barnet saknar vårdnadshavare här i landet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om offentligt biträde. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.19. Paragrafen genomför delvis artikel 20.3 och 25.6 d i det omarbetade asylprocedurdirektivet.

Av *andra stycket*, som är nytt, framgår att offentligt biträde alltid ska förordnas i mål hos Migrationsverket om avvisning eller

utvisning av ensamkommande asylsökande barn och när ny prövning enligt 12 kap. 19 § har beviljats ett ensamkommande barn. Ensamkommande barn nekas normalt inte offentligt biträde (prop. 2004/05:136 s. 18 f.). Genom ändringen kommer nu detta till uttryck i lag och undantag är inte längre möjliga.

1 a § I mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring *och beslut att inte bevilja ny prövning* ska på utlänningens begäran offentligt biträde förordnas om utlänningen befinner sig i Sverige och det inte är uppenbart att *överklagandet inte kommer att bifallas*.

Offentligt biträde ska alltid förordnas i mål enligt första stycket för barn som befinner sig i Sverige och som saknar vårdnadshavare här i landet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om offentligt biträde i mål om överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring och beslut att inte bevilja ny prövning. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.15, 5.3.19 och 5.5. Paragrafen genomför delvis artikel 20.1, 20.3, 25.6 d och 45.4 i det omarbetade asylprocedurdirektivet.

Ändringarna i *första stycket* innebär dels att det införs en rätt till offentligt biträde i mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut att inte bevilja ny prövning, dels att det förtydligas att offentligt biträde ska förordnas på utlänningens begäran även i mål om överklagande av återkallelse av statusförklaring.

Av *andra stycket*, som är nytt, framgår att offentligt biträde alltid ska förordnas för ensamkommande barn i mål som rör överklagande av Migrationsverkets beslut i fråga om statusförklaring och beslut att inte bevilja ny prövning om barnet befinner sig i Sverige. I fråga om ensamkommande barn får alltså offentligt biträde inte nekas på den grunden att det är uppenbart att överklagandet inte kommer att bifallas.

8.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2005:429) om god man för ensamkommande barn

3 § Ansökan om god man får göras av Migrationsverket och av socialnämnden i den kommun där barnet vistas. Överförmyndaren får också självmant ta upp frågan.

God man *ska* förordnas så snart det är möjligt.

I ett ärende om förordnande av god man *ska* överförmyndaren ge barnet tillfälle att yttra sig, om det kan ske.

Överförmyndaren ska omedelbart efter förordnandet informera barnet om vem som har förordnats som god man.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förordnande av god man för ensamkommande barn. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.19. Paragrafen genomför delvis artikel 25.1 a i det omarbetade asylprocedurdirektivet.

Av *fjärde stycket*, som är nytt, framgår att barnet omedelbart efter att god man har förordnats ska få information om vem som har förordnats.

I övrigt ändras paragrafen språkligt.

8.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:572) om särskild utlänningskontroll

5 § I ärenden enligt denna lag gäller följande föreskrifter i utlänningslagen (2005:716) i tillämpliga delar:

1 kap. 3 b § om EES-medborgare,

1 kap. 13 § om skyndsam handläggning,

3 a kap. 2 § om familjemedlemmar till EES-medborgare,

4 kap. 1–4 §§ om flyktingar och andra skyddsbehövande,

5 kap. 1–1 c, 2 a–d, 3–10, 12–16 och 17–19 §§ om uppehållstillstånd,

5 a kap. 1–4 och 6 §§ om ställning som varaktigt bosatt,

6 kap. 3 § om arbetstillstånd,

6 a kap. 1–11 §§ om EU-blåkort,

8 kap. 12 och 13 §§ om utvisning av EES-medborgare och sådana medborgares familjemedlemmar,

8 kap. 14 § om utvisning av utlänningar med permanent uppehållsrätt, EES-medborgare som har vistats i Sverige under de tio närmast föregående åren och EES-medborgare som är barn,

8 a kap. 2 § första stycket om sådana hänsyn som ska tas till anknytningen till det svenska samhället, om fråga uppkommit om utvisning av en utlänning som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige,

9 kap. 8 § om fotografi och fingeravtryck,

10 kap. 1, 2, 4–11 och 17 §§ om förvar och uppsikt,

12 kap. 1–5, 13 a och 21–23 §§ om verkställighet av beslut om utvisning,

13 kap. 1–7 §§ om muntlig handläggning hos förvaltningsmyndighet,

13 kap. 10 § om motivering av beslut,

13 kap. 11 § om tolkersättning,

13 kap. 12 § om rättelse av beslut på grund av oriktig uppgift,

13 kap. 15 och 16 §§ om DNA-analys,

16 kap. 1 § andra stycket om Migrationsöverdomstolen,

17 kap. 1 och 2 §§ om skyldighet att lämna uppgifter,

18 kap. 1 § *tredje* stycket om offentligt biträde för barn, och

19 kap. 1–4 §§ om kostnadsansvar.

Skyldigheten enligt 17 kap. 1 § utlänningslagen att lämna uppgifter gäller vid tillämpningen av denna lag även i förhållande till regeringen.

Paragrafen hänvisar till de bestämmelser i utlänningslagen (2005:716) som ska tillämpas vid handläggningen av ärenden enligt lagen om särskild utlänningskontroll.

En paragrafhänvisning i *första stycket* ändras som en konsekvens av att hittillsvarande 18 kap. 1 § andra stycket UtlL flyttas till 18 kap. 1 § tredje stycket.

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2013/32/EU

av den 26 juni 2013

om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktions-sätt, särskilt artikel 78.2 d,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet⁽²⁾, och

av följande skäl:

(1) Ett antal väsentliga ändringar bör göras av rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus⁽³⁾. Av tydlighetsskäl bör det direktivet omarbetas.

(2) En gemensam asylpolitik, inklusive ett gemensamt europeiskt asylsystem, är en del av Europeiska unionens målsättning att gradvis upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa som är öppet för dem som av olika omständigheter legitimt tvingas söka skydd inom unionen. En sådan politik bör bygga på principerna om solidaritet och rättvis fördelning av ansvar, inklusive ekonomiska konsekvenser, mellan medlemsstaterna.

⁽¹⁾ EUT C 24, 28.1.2012, s. 79.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 6 april 2011 (EUT C 296 E, 2.10.2012, s. 184) och rådets ståndpunkt vid första behandlingen av den 6 juni 2013 (ännu ej offentliggjord i EUT), Europaparlamentets ståndpunkt av den 10 juni 2013 (ännu ej offentliggjord i EUT).

⁽³⁾ EUT L 326, 13.12.2005, s. 13.

(3) Europeiska rådet enades vid sitt särskilda möte i Tammerfors den 15 och 16 oktober 1999 om att arbeta för att skapa ett gemensamt europeiskt asylsystem, grundat på en fullständig och allomfattande tillämpning av Genèvekonventionen om flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951, ändrad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967 (nedan kallad *Genèvekonventionen*), och på så sätt bekräfta principen om "non-refoulement" och på så sätt säkerställa att ingen skickas tillbaka för att bli utsatt för förföljelse.

(4) I slutsatserna från Tammerfors fastställs att ett gemensamt europeiskt asylsystem på kort sikt bör omfatta gemensamma normer för rättvisa och effektiva asylförfaranden i medlemsstaterna och, på längre sikt, unionsbestämmer som leder till ett gemensamt asylförfarande i unionen.

(5) Den första etappen av det gemensamma europeiska asylsystemet slutfördes genom antagandet av relevanta rättsakter enligt fördragen, däribland direktiv 2005/85/EG, som utgjorde en första åtgärd i fråga om asylförfaranden.

(6) Vid Europeiska rådets möte den 4 november 2004 antogs Haagprogrammet, som anger de mål som skulle genomföras för området med frihet, säkerhet och rättvisa för perioden 2005–2010. I Haagprogrammet uppmanades Europeiska kommissionen i detta avseende att slutföra utvärderingen av den första etappens instrument, och att förelägga Europaparlamentet och rådet den andra etappens instrument och åtgärder. I enlighet med Haagprogrammet är målet med att inrätta ett gemensamt europeiskt asylsystem att fastställa ett gemensamt asylförfarande och en enhetlig status som gäller i hela unionen.

(7) I den europeiska pakt för invandring och asyl, som antogs den 16 oktober 2008, konstaterade rådet att skillnaderna fortfarande är stora mellan medlemsstaterna när det gäller beviljande av skydd och efterlyste nya initiativ, däribland ett förslag om att införa ett enda asylförfarande med gemensamma garantier, och därigenom slutföra inrättandet av det gemensamma europeiska asylsystemet i enlighet med Haagprogrammet.

29.6.2013

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 180/61

- (8) Vid Europeiska rådets möte den 10–11 december 2009 antogs Stockholmsprogrammet, som upprepade åtagandet att uppnå målet att till 2012 skapa ett gemensamt område för skydd och solidaritet grundat på ett gemensamt asylförfarande och en enhetlig status för dem som beviljats internationellt skydd, med höga skyddsnivåer och rättvisa och ändamålsenliga förfaranden. I Stockholmsprogrammet fastställdes att personer som är i behov av internationellt skydd måste garanteras tillgång till rättssäkra och effektiva asylförfaranden. Enligt Stockholmsprogrammet bör individer erbjudas likvärdig behandling i fråga om förfaranderegler och fastställande av status, oberoende av i vilken medlemsstat deras ansökan om internationellt skydd har lämnats in. Målet är att liknande fall bör behandlas lika och leda till samma resultat.
- (9) De medel som avdelas för Europeiska flyktingfonden samt för Europeiska stödkontoret för asylfrågor (nedan kallat *stödkontoret*) bör användas som stöd för medlemsstaternas ansträngningar när det gäller att genomföra de normer som fastställts för den andra etappen av det gemensamma europeiska asylsystemet, särskilt för de medlemsstater vars asylsystem utsätts för ett särskilt och oproportionellt hårt tryck, främst på grund av deras geografiska läge eller demografiska situation.
- (10) Vid genomförandet av detta direktiv bör medlemsstaterna ta hänsyn till relevanta riktlinjer som utarbetats av stödkontoret.
- (11) För att säkerställa en uttömmande och effektiv prövning av de sökandes behov av internationellt skydd i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet⁽¹⁾ bör unionsramen för hur internationellt skydd beviljas eller återkallas utgå från konceptet med ett enda förfarande.
- (12) Huvudsyftet med detta direktiv är att ytterligare utveckla miniminormerna för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av internationellt skydd för att inrätta ett gemensamt europeiskt asylförfarande i unionen.
- (13) Tillnärmningen av reglerna om förfaranden för beviljande eller återkallande av internationellt skydd bör bidra till att begränsa sekundära förflyttningar för personer som ansöker om internationellt skydd mellan medlemsstaterna när sådana förflyttningar motiveras av skillnader i de rättsliga ramarna och att skapa likvärdiga villkor för medlemsstaternas tillämpning av direktiv 2011/95/EU.
- (14) Medlemsstaterna bör få införa eller bibehålla förmånligare bestämmelser för tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som ansöker om internationellt skydd i en medlemsstat, om en sådan ansökan anses bygga på förutsättningen att personen i fråga är i behov av internationellt skydd i den mening som avses i direktiv 2011/95/EU.
- (15) När det gäller behandlingen av personer som omfattas av detta direktiv är medlemsstaterna bundna av sina skyldigheter enligt de internationella rättsliga instrument som de är parter i.
- (16) Det är av yttersta vikt att beslut om alla ansökningar om internationellt skydd fattas på grundval av fakta och, i första instans, av myndigheter vars personal har lämpliga kunskaper eller har erhållit nödvändig utbildning om internationellt skydd.
- (17) För att säkerställa att ansökningar om internationellt skydd prövas och beslut fattas objektivt och opartiskt är det nödvändigt att personal som utför uppgifter inom ramen för de förfaranden som avses i detta direktiv gör detta med vederbörlig respekt för tillämpliga etiska principer.
- (18) Det ligger i såväl medlemsstaternas som de som ansöker om internationellt skydds intresse att beslut om ansökningar om internationellt skydd fattas så fort som möjligt, dock utan åsidosättande av kraven på att en adekvat och fullständig prövning utförs.
- (19) I syfte att förkorta den totala tidsåtgången för förfarandet i vissa fall bör medlemsstaterna i enlighet med sina nationella behov kunna vara flexibla och prioritera prövningen av en viss ansökan genom att behandla den före andra, tidigare inkomna ansökningar, utan att frånga de för förfarandet normalt tillämpliga tidsfristerna, principerna och garantierna.
- (20) Under klart angivna omständigheter där det är sannolikt att en ansökan är ogrundad eller där det föreligger allvarlig oro för den nationella säkerheten eller den allmänna ordningen bör medlemsstaterna kunna påskynda prövningen, särskilt genom att införa kortare men rimliga tidsfrister för vissa steg i förfarandet, utan att det påverkar en adekvat och fullständig prövning eller sökandens faktiska tillgång till de grundläggande principer och garantier som föreskrivs i detta direktiv

(¹) EUT L 337, 20.12.2011, s. 9.

- (21) Så länge en sökande kan uppvisa godtagbara skäl bör avsaknad av handlingar vid inresan eller användning av förfälskade handlingar i sig inte automatiskt medföra gränsförfaranden eller påskyndade förfaranden.
- (22) Det ligger också i såväl medlemsstaternas som de sökandes intresse att säkerställa en korrekt bedömning av det internationella skyddsbehovet redan i första instans. Därför bör sökande i första instans erbjuda kostnadsfri information om de rättsliga förutsättningarna och förfarandet, med hänsyn till deras särskilda omständigheter. Tillhandahållandet av sådan information bör bland annat göra det möjligt för sökande att förstå förfarandet bättre och därmed hjälpa dem att följa gällande regler. Det skulle vara oproportionellt att begära att medlemsstaterna tillhandahåller sådan information endast via kvalificerade jurister. Medlemsstaterna bör därför ha möjlighet att använda de lämpligaste medlen för att tillhandahålla sådan information, till exempel genom icke-statliga organisationer, personal vid myndigheter eller särskilda statliga organ.
- (23) Sökande som överklagar ett beslut bör på vissa villkor beviljas kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde av personer som enligt nationell rätt är behöriga att tillhandahålla sådana tjänster. Sökande bör dessutom under alla faser av förfarandet ha rätt att på egen bekostnad samråda med juridiska rådgivare och biträden godkända eller tillåtna enligt nationell rätt.
- (24) Begreppet allmän ordning kan bland annat omfatta en fallande dom för ett allvarligt brott.
- (25) För att personer som behöver skydd enligt artikel 1 i Genèvekonventionen ska erkännas som flyktingar eller som subsidiärt skyddsbehövande på riktiga grunder, bör alla sökande få faktisk tillgång till förfarandet, möjlighet att samarbeta och effektivt kommunicera med de behöriga myndigheterna för att lägga fram alla relevanta omständigheter i sitt ärende och de förfarandegarantier som krävs för att de ska kunna föra sin talan genom alla skeden av förfarandet. Dessutom bör förfarandet vid prövning av en ansökan om internationellt skydd åtminstone ge sökanden rätt att stanna kvar i avvaktan på beslut av behörig myndighet, rätt till tolk för att kunna lägga fram sin sak när han eller hon hörs av myndigheterna, möjlighet att meddela sig med en företrädare för Förenta nationernas flyktingkommissarie (UNHCR) och med organisationer som tillhandahåller rådgivning till eller biträde för personer som ansöker om internationellt skydd, rätt till korrekt delgivning av beslut och rätt till en saklig och rättslig motivering av beslutet, möjlighet att rådgöra med en juridisk rådgivare eller annan rådgivare samt rätt att under avgörande skeden i förfarandet informeras om sin rättsliga ställning på ett språk som han eller hon förstår eller rimligen kan förväntas förstå samt, vid ett eventuellt avslag, rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol eller en tribunal.
- (26) För att säkerställa faktisk tillgång till prövning bör tjänstemän som först kommer i kontakt med personer som söker internationellt skydd, i synnerhet tjänstemän som övervakar land- eller sjögränser eller som utför gränskontroller, få relevant information och nödvändig utbildning i hur man känner igen och hanterar ansökningar om internationellt skydd, varvid hänsyn bland annat ska tas till relevanta riktlinjer som utarbetats av stödkontoret. De bör kunna förse sådana tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som befinner sig på medlemsstaternas territorium – även i gränzoner, i territorialvatten eller i transitzoner – och som ansöker om internationellt skydd med relevanta upplysningar om var och hur ansökningar om internationellt skydd kan lämnas in. När sökanden befinner sig på medlemsstatens territorialvatten bör de få landstiga och få ansökan prövad i enlighet med detta direktiv.
- (27) Med tanke på att tredjelandsmedborgare och statslösa personer som uttryckt önskan om att ansöka om internationellt skydd är personer som ansöker om internationellt skydd, bör de uppfylla sina skyldigheter och komma i åtnjutande av sina rättigheter enligt detta direktiv och Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/33/EU av den 26 juni 2013 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd⁽¹⁾. I detta syfte bör medlemsstaterna snarast möjligt registrera att dessa personer är personer som ansöker om internationellt skydd.
- (28) För att underlätta tillgången till prövningsförfarandet vid gränsövergångsställen och i anläggningar för förvar bör information göras tillgänglig om möjligheterna att ansöka om internationellt skydd. Den grundläggande kommunikation som krävs för att de behöriga myndigheterna ska kunna förstå om en person vill ansöka om internationellt skydd ska säkerställas genom tolkningsarrangemang.
- (29) Vissa sökande kan vara i behov av särskilda förfarandegarantier bland annat på grund av ålder, kön, sexuell läggning, könsidentitet, funktionshinder, svår sjukdom, mental ohälsa eller sviter av tortyr, våldtäkt eller andra

(¹) Se sidan 96 i detta nummer av EUT.

- allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld. Medlemsstaterna bör försöka identifiera sökande i behov av särskilda förfarandegarantier innan beslut fattas i första instans. Dessa sökande bör ges det stöd som behövs, inbegripet tillräckligt med tid, för att de faktiskt ska få tillgång till förfarandena och kunna lägga fram det underlag som krävs för att styrka sin ansökan om internationellt skydd.
- (30) Om en sökande i behov av särskilda förfarandegarantier inte kan ges det stöd som behövs inom ramen för påskyndade förfaranden eller gränsförfaranden bör sådana sökande undantas från dessa förfaranden. Behov av särskilda förfarandegarantier av ett slag som skulle kunna förhindra tillämpningen av påskyndade förfaranden eller gränsförfaranden bör även innebära att sökanden får ytterligare garantier om hans eller hennes överklagande inte automatiskt har suspensiv verkan, så att rättsmedlet blir effektivt i hans eller hennes särskilda situation.
- (31) Nationella åtgärder för att identifiera och dokumentera symptom på tortyr eller andra allvarliga former av fysiskt eller psykiskt våld, däribland sexuellt våld, i förfaranden som omfattas av detta direktiv får bland annat bygga på principerna för effektiv utredning och dokumentation av tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (Istanbulprotokollet).
- (32) För att åstadkomma verklig jämställdhet mellan kvinnliga och manliga sökande bör prövningsförfarandet ta hänsyn till könsrelaterade aspekter. I synnerhet bör personliga intervjuer utformas på ett sätt som gör det möjligt för såväl kvinnliga som manliga sökande att tala om sina erfarenheter i fall som involverar könsrelaterad förföljelse. Komplexa könsrelaterade aspekter bör tillmätas vederbörlig vikt i förfaranden som avser begreppen säkert tredjeland, säkert ursprungsland eller efterföljande ansökan.
- (33) I överensstämmelse med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad *stadgan*) och Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter från 1989 bör barnets bästa komma i främsta rummet när medlemsstaterna tillämpar detta direktiv. Vid bedömningen av vad som är barnets bästa bör medlemsstaterna i synnerhet ta vederbörlig hänsyn till den underåriges välbefinnande och sociala utveckling, inklusive hans eller hennes bakgrund.
- (34) Förfaranden för att pröva behovet av internationellt skydd bör göra det möjligt för de behöriga myndigheterna att göra en noggrann prövning av ansökningar om internationellt skydd.
- (35) Om medlemsstaterna använder sig av kroppsvisitering inom ramen för handläggningen av ansökan bör denna genomföras av en person av samma kön som sökanden. Detta ska inte påverka kroppsvisiteringar som genomförs av säkerhetsskäl på grundval av nationell rätt.
- (36) Om en sökande gör en efterföljande ansökan utan att nya bevis eller skäl läggs fram, skulle det vara orimligt om medlemsstaterna vore skyldiga att genomföra ett nytt fullständigt prövningsförfarande. I dessa fall bör medlemsstaterna ha rätt att avvisa ansökan i enlighet med res judicata-principen.
- (37) Vad avser medverkan av personal vid en annan myndighet än den beslutande myndigheten när det gäller att genomföra intervjuer i tid om innehållet i ansökan bör begreppet "i tid" bedömas mot bakgrund av de tidsfrister som anges i artikel 31.
- (38) Många ansökningar om internationellt skydd görs vid gränsen eller i en transitzon i en medlemsstat före ett beslut om sökandens inresa. Medlemsstaterna bör kunna införa rutiner för bedömningen av om en ansökan ska prövas eller ej och/eller sakprövningen som gör det möjligt att fatta beslut om ansökningar på platsen under klart definierade omständigheter.
- (39) När det fastställs huruvida situationen i sökandens ursprungsland alljämt är osäker bör medlemsstaterna säkerställa att de erhåller exakt och aktuell information från relevanta källor som stödkontoret, UNHCR, Europarådet och andra relevanta internationella organisationer. Medlemsstaterna bör säkerställa att ett senareläggande av förfarandets avslutande är fullt förenligt med deras skyldigheter enligt direktiv 2011/95/EU och artikel 41 i stadgan, utan att det påverkar effektiviteten och rättvisan hos förfarandena enligt detta direktiv.
- (40) En nyckelfråga när det gäller att bedöma hur välgrundad en ansökan om internationellt skydd är, är sökandens säkerhet i det egna ursprungslandet. Om ett tredjeland kan anses vara ett säkert ursprungsland bör medlemsstaterna kunna fastställa dess säkerhet och förutsätta att det är säkert för en särskild sökande, såvida han eller hon inte lägger fram motbevis.

- (41) Med tanke på den harmoniseringsnivå som nåtts för när tredjelandsmedborgare och statslösa personer ska betraktas som personer som beviljats internationellt skydd, bör gemensamma kriterier upprättas för att fastställa tredjeländer som säkra ursprungsländer.
- (42) Fastställande av ett tredjeland som säkert ursprungsland med avseende på tillämpningen av detta direktiv garanterar inte någon absolut säkerhet för medborgare i dessa länder. Det ligger i sakens natur att vid den bedömning som ligger till grund för detta fastställande kan hänsyn tas endast till de allmänna civila, rättsliga och politiska förhållandena i landet samt till huruvida aktörer som utövar förföljelse, tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning, i praktiken åläggs sanktioner om de befins skyldiga i det landet. Om en sökande visar att det föreligger giltiga skäl till att anse att landet inte är säkert när det gäller hans eller hennes särskilda omständigheter är det därför viktigt att fastställa landet som säkert inte längre kan anses vara relevant för honom eller henne.
- (43) Medlemsstaterna bör pröva alla ansökningar i sak, det vill säga bedöma om sökanden i fråga har rätt till internationellt skydd i enlighet med direktiv 2011/95/EU, förutom då det här direktivet föreskriver något annat, särskilt om det är rimligt att anta att ett annat land skulle göra prövningen eller lämna tillräckligt skydd. Medlemsstaterna bör i synnerhet inte vara skyldiga att bedöma saksakalen i en ansökan om internationellt skydd om ett första asylland har beviljat sökanden flyktingstatus eller tillräckligt skydd av annat slag och sökanden kommer att tillåtas resa in på nytt i det landet.
- (44) Medlemsstaterna bör inte vara skyldiga att bedöma en ansökan om internationellt skydd i sak om sökanden på grund av tillräcklig anknytning till ett tredjeland enligt definitionen i nationell rätt rimligtvis kan förväntas söka skydd i detta tredjeland, och det finns anledning att anta att sökanden kommer att tillåtas resa in eller resa in på nytt i det landet. Medlemsstaterna bör endast gå vidare på denna grund om denna särskilda sökande skulle vara säker i det berörda tredjelandet. För att undvika sekundära förflyttningar bland sökande bör gemensamma principer fastställas för medlemsstaternas övervägande eller fastställande av säkra ursprungsländer.
- (45) När det gäller vissa europeiska tredjeländer som iakttar särskilt strikta normer avseende mänskliga rättigheter och skydd av flyktingar bör medlemsstaterna tillåtas att inte pröva eller inte fullständigt pröva ansökningar om internationellt skydd för sökande som reser in på deras territorium från sådana europeiska tredjeländer.
- (46) De medlemsstater som tillämpar begreppet säkert land från fall till fall eller betecknar länder som säkra genom att anta förteckningar i detta syfte bör bland annat ta hänsyn till de riktlinjer och handledningar och den information om ursprungsländer och åtgärder, inbegripet rapporteringsmetoden från stödkontoret avseende information om ursprungsländer, som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 439/2010 av den 19 maj 2010 om inrättande av ett europeiskt stödkontor för asylfrågor⁽¹⁾, samt relevanta riktlinjer från UNHCR
- (47) För att underlätta ett regelbundet utbyte av information om den nationella tillämpningen av begreppen säkert ursprungsland, säkert tredjeland och europeiskt säkert tredjeland, liksom en regelbunden översyn från kommissionens sida av medlemsstaternas användning av dessa begrepp, och för att förbereda eventuell ytterligare harmonisering i framtiden, bör medlemsstaterna regelbundet meddela kommissionen vilka tredjeländer som omfattas av dessa begrepp. Kommissionen bör regelbundet underätta Europaparlamentet om resultaten av sina översyner.
- (48) I syfte att säkerställa korrekt tillämpning av begreppen säkert land på grundval av aktuell information bör medlemsstaterna göra regelbundna översyner av situationen i dessa länder på grundval av ett urval av informationskällor, särskilt information från andra medlemsstater, stödkontoret, UNHCR, Europarådet och andra relevanta internationella organisationer. Om en medlemsstat får kännedom om en betydande förändring av människorättsituationen i ett land som det betecknat som säkert bör medlemsstaten säkerställa att en översyn av situationen genomförs så snart som möjligt och att beteckningen som säkert land ändras vid behov.
- (49) När det gäller återkallande av flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande bör medlemsstaterna se till att de personer som har beviljats internationellt skydd vederbörligen informeras om en eventuell ny bedömning av deras status och får tillfälle att lägga fram sina synpunkter innan myndigheterna fattar ett motiverat beslut att återkalla deras status.
- (50) En grundläggande princip i unionsrätten återspeglas i det faktum att beslut som fattats om en ansökan om internationellt skydd, beslut om att inte ta upp prövningen av en ansökan på nytt efter det att den har avbrutits och beslut om återkallande av flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande är föremål för ett effektivt rättsmedel inför domstol eller tribunal.

(¹) EUT L 132, 29.5.2010, s. 11.

29.6.2013

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 180/65

- (51) I enlighet med artikel 72 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) påverkar detta direktiv inte medlemsstaternas ansvar för att upprätthålla lag och ordning och skydda den inre säkerheten.
- (52) Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter⁽¹⁾ reglerar den behandling av personuppgifter som utförs i medlemsstaterna i enlighet med det här direktivet.
- (53) Förfaranden mellan medlemsstater i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelands-medborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat⁽²⁾ behandlas inte i detta direktiv.
- (54) Detta direktiv bör vara tillämpligt på sökande som omfattas av förordning (EU) nr 604/2013 utöver, och utan att det påverkar, bestämmelserna i den förordningen.
- (55) Genomförandet av detta direktiv bör utvärderas med regelbundna intervall.
- (56) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att fastställa gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför, på grund av detta direktivs omfattning och verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget). I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (57) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument av den 28 september 2011⁽³⁾, har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är berättigat.
- (58) I enlighet med artiklarna 1, 2 och 4a.1 i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med
- avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar dessa medlemsstater inte i antagandet av detta direktiv som inte är bindande för eller tillämpligt på dem.
- (59) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till EU-fördraget och EUF-fördraget, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.
- (60) Detta direktiv respekterar de grundläggande rättigheter och iakttar de principer som erkänns i stadgan. Direktivet syftar särskilt till att säkerställa full respekt för den mänskliga värdigheten samt till att främja tillämpningen av artiklarna 1, 4, 18, 19, 21, 23, 24, och 47 i stadgan, och bör genomföras i enlighet med detta.
- (61) Skyldigheten att införliva detta direktiv med nationell lagstiftning bör endast gälla de bestämmelser som utgör en innehållsmässig ändring i förhållande till direktiv 2005/85/EG. Skyldigheten att införliva de bestämmelser som är oförändrade följer av det direktivet.
- (62) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller tidsfristen för införlivande med nationell lagstiftning av direktiv 2005/85/EG som anges i bilaga II del B.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte

Syftet med detta direktiv är att fastställa gemensamma förfaranden för beviljande och återkallande av internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

- a) *Genèvekonventionen*: konventionen av den 28 juli 1951 om flyktingars rättsliga ställning, ändrad genom New York-protokollet av den 31 januari 1967.

⁽¹⁾ EGT L 281, 23.11.1995, s. 31.

⁽²⁾ Se sidan 31 i detta nummer av EUT.

⁽³⁾ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

- b) *ansökan om internationellt skydd eller ansökan*: en ansökan om skydd som lämnas in till en medlemsstat av en tredjelandsmedborgare eller statslös person och där det finns skäl att anta att personen söker flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande och att denne inte uttryckligen ansöker om en annan typ av skydd som ligger utanför tillämpningsområdet för direktiv 2011/95/EU och som kan omfattas av en separat ansökan.
- c) *sökande*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person som har ansökt om internationellt skydd och vars ansökan ännu inte har lett till ett slutligt beslut.
- d) *sökande i behov av särskilda förfarandegarantier*: sökande vars förmåga att utnyttja de rättigheter eller uppfylla de skyldigheter som följer av detta direktiv är begränsad på grund av individuella omständigheter.
- e) *slutligt beslut*: ett beslut om huruvida en tredjelandsmedborgare eller statslös person ska beviljas flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande enligt direktiv 2011/95/EU och som inte längre kan överklagas i enlighet med kapitel V i det här direktivet, oberoende av om ett sådant överklagande innebär att sökandena får stanna i de berörda medlemsstaterna i avvaktan på resultatet.
- f) *beslutande myndighet*: en myndighet med domstolsliknande uppgifter eller en administrativ myndighet i en medlemsstat som är ansvarig för att pröva ansökningar om internationellt skydd och behörig att fatta beslut i första instans i sådana ärenden.
- g) *flykting*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person som uppfyller kraven enligt artikel 2 d i direktiv 2011/95/EU.
- h) *person som uppfyller kraven för subsidiärt skydd*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person som uppfyller kraven enligt artikel 2 f i direktiv 2011/95/EU.
- i) *internationellt skydd*: flyktingstatus och status som subsidiärt skyddsbehövande enligt definitionerna i leden j och k.
- j) *flyktingstatus*: en medlemsstats erkännande av en tredjelandsmedborgare eller statslös person som flykting.
- k) *status som subsidiärt skyddsbehövande*: en medlemsstats erkännande av en tredjelandsmedborgare eller statslös person som en person som uppfyller kraven för subsidiärt skydd.
- l) *underårig*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person under 18 år.
- m) *ensamkommande barn*: ett ensamkommande barn enligt definitionen i artikel 2.1 i direktiv 2011/95/EU.
- n) *företrädare*: en person eller organisation som av behöriga organ utsetts att bistå och företräda ett ensamkommande barn i förfarandena enligt detta direktiv, för att tillgodose barnets bästa och vid behov företräda barnet rättsligt. Om en organisation utses till företrädare ska den utse en person som ansvarig för att uppfylla företrädarens ansvar för det ensamkommande barnet i enlighet med detta direktiv.
- o) *återkallande av internationellt skydd*: ett beslut av en behörig myndighet om att återkalla, upphäva eller vägra att förnya en persons flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande i enlighet med direktiv 2011/95/EU.
- p) *stanna kvar i medlemsstaten*: att stanna kvar på den medlemsstats territorium där ansökan om internationellt skydd har lämnats in eller håller på att prövas, inbegripet vid gränsen eller i denna medlemsstats transitzoner.
- q) *efterföljande ansökan*: en ytterligare ansökan om internationellt skydd som lämnas in efter det att ett slutligt beslut har fattats om en tidigare ansökan, inklusive fall där sökanden uttryckligen har dragit tillbaka sin ansökan och fall där den beslutande myndigheten har avslagit en ansökan efter ett implicit återkallande enligt artikel 28.1.

Artikel 3

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv är tillämpligt på alla ansökningar om internationellt skydd som lämnas in på medlemsstaternas territorium, inbegripet vid gränsen, i deras territorialvatten eller i deras transitzoner, samt på återkallande av internationellt skydd.
2. Detta direktiv är inte tillämpligt på ansökningar om diplomatisk eller territoriell asyl som lämnas in till medlemsstaternas beskickningar.
3. Medlemsstaterna får besluta att tillämpa detta direktiv på förfaranden för att fatta beslut om ansökningar om alla typer av skydd som inte ingår i tillämpningsområdet för direktiv 2011/95/EU.

Artikel 4

Ansvariga myndigheter

1. Medlemsstaterna ska för alla förfaranden utse en beslutande myndighet som ska ansvara för en korrekt prövning av ansökningarna enligt detta direktiv. Medlemsstaterna ska se till att denna myndighet förses med de resurser som krävs, inbegripet tillräckligt med kompetent personal, för att utföra sina uppgifter i enlighet med detta direktiv.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att en annan myndighet än den som anges i punkt 1 ska vara ansvarig då syftet är att

a) handlägga ärenden enligt förordning (EU) nr 604/2013,

b) bevilja eller neka inresa inom ramen för det förfarande som avses i artikel 43, på de villkor som anges i de punkterna och på grundval av den beslutande myndighetens motiverade yttrande.

3. Medlemsstaterna ska se till att personalen vid den beslutande myndighet som avses i punkt 1 har den utbildning som krävs. Därför ska medlemsstaterna tillhandahålla relevant utbildning som ska omfatta de moment som anges i artikel 6.4 a–e i förordning (EU) nr 439/2010. Medlemsstaterna ska också ta hänsyn till den relevanta utbildning som har tagits fram och utvecklets av Europeiska stödkontoret för asylfrågor (nedan kallat *stödkontoret*). Personer som intervjuar sökande i enlighet med detta direktiv ska även ha tillägnat sig allmänna kunskaper om problem som kan ha en negativ inverkan på sökandens förmåga att bli intervjuad, till exempel indikationer på att sökanden tidigare kan ha varit utsatt för tortyr.

4. Om en myndighet utses enligt punkt 2 ska medlemsstaterna se till att personalen vid den myndigheten har lämpliga kunskaper eller får den utbildning som krävs för att kunna fullgöra sina skyldigheter vid genomförandet av detta direktiv.

5. Ansökningar om internationellt skydd som görs i en medlemsstat till myndigheterna i en annan medlemsstat som där utför inresekontroller ska behandlas av den medlemsstat på vars territorium ansökan lämnas in.

Artikel 5

Förmånligare bestämmelser

Medlemsstaterna får införa eller behålla förmånligare normer för förfaranden för beviljande och återkallande av internationellt skydd, förutsatt att de normerna är förenliga med detta direktiv.

KAPITEL II

GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER OCH GARANTIER

Artikel 6

Rätt till prövning av ansökan

1. Om en person ansöker om internationellt skydd vid en myndighet som enligt nationell rätt är behörig att registrera sådana ansökningar ska denna diarieföring ske senast tre arbetsdagar efter det att ansökan gjorts.

Om ansökan om internationellt skydd görs vid en annan myndighet som kan förväntas få ta emot sådana ansökningar men som inte är behörig att registrera dem i enlighet med nationell rätt ska medlemsstaterna säkerställa att diarieföringen sker senast sex arbetsdagar efter det att ansökan gjorts.

Medlemsstaterna ska säkerställa att de andra myndigheter som kan förväntas få ta emot ansökningar om internationellt skydd, till exempel polisen, gränsbevakningen, invandring myndigheterna och personalen vid förvarningsläggnings har relevant information och att deras personal erhåller nödvändig utbildning med hänsyn till utförandet av sina uppgifter och sitt ansvar och instrueras att upplysa sökande om var och hur ansökningar om internationellt skydd kan lämnas in.

2. Medlemsstaterna ska se till att en person som har ansökt om internationellt skydd har en faktisk möjlighet att lämna in sin ansökan så snart som möjligt. Om sökanden inte lämnar in sin ansökan får medlemsstaterna tillämpa artikel 28 i enlighet därmed.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 får medlemsstaterna ställa som krav att ansökningar om internationellt skydd ska lämnas in personligen och/eller på en angiven plats.

4. Utan hinder av punkt 3 ska en ansökan om internationellt skydd anses ha lämnats in när en blankett har lämnats in av sökanden eller en officiell rapport inkom till de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten i enlighet med nationell rätt.

5. Om ett stort antal tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ansöker om internationellt skydd samtidigt, med följden att det i praktiken blir mycket svårt att respektera den tidsfrist som föreskrivs i punkt 1, får medlemsstaterna besluta att tidsfristen ska förlängas till tio arbetsdagar.

Artikel 7

Ansökningar som görs för personer i beroendeställning eller för underåriga

1. Medlemsstaterna ska se till att varje enskild myndig person med rättskapacitet har rätt att lämna in en ansökan om internationellt skydd för sin egen räkning.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att en sökande får lämna in asylansökningar för personer i beroendeställning. I sådana fall ska medlemsstaterna säkerställa att vuxna personer i beroendeställning samtycker till att en ansökan lämnas in för deras räkning och, om de inte skulle godta detta, att de ges möjlighet att själva lämna in en ansökan.

Samtycke ska begäras när ansökan lämnas in eller senast i samband med den personliga intervjun med den vuxna personen i beroendeställning. Innan samtycke begärs ska alla vuxna personer i beroendeställning enskilt informeras om de relevanta förfarandemässiga följderna av inlämnandet av ansökan för deras räkning och om deras rätt att göra en separat ansökan om internationellt skydd.

3. Medlemsstaterna ska se till att en underårig har rätt att lämna in en ansökan om internationellt skydd för sin egen räkning, om han eller hon har rättslig handlingsförmåga enligt den berörda medlemsstatens rätt, eller genom sina föräldrar eller andra vuxna familjemedlemmar, eller genom en vuxen person som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten har ansvar för henne eller honom, eller genom en företrädare.

4. Medlemsstaterna ska se till att de lämpliga organ som avses i artikel 10 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna⁽¹⁾ har rätt att lämna in en ansökan om internationellt skydd för ensamkommande barns räkning om organen efter en individuell prövning av barnets situation anser att barnet kan ha sådant behov av skydd som avses i direktiv 2011/95/EU.

5. Medlemsstaterna får genom nationell lagstiftning fastställa

- a) i vilka fall en underårig har rätt att lämna in en asylansökan för sin egen räkning,
- b) i vilka fall en ansökan för ett ensamkommande barn måste lämnas in av en företrädare enligt artikel 25.1 a,
- c) i vilka fall inlämnandet av en ansökan om internationellt skydd även anses inbegripa inlämnande av en ansökan om internationellt skydd för eventuella ogifta underåriga.

⁽¹⁾ EUT L 348, 24.12.2008, s. 98.

Artikel 8

Information och rådgivning i förvarsanläggningar och vid gränsövergångsställen

1. Om det finns indikationer på att tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som hålls i förvarsanläggningar eller som finns vid gränsövergångsställen, inbegripet transitzoner vid de yttre gränserna, kan vilja ansöka om internationellt skydd ska medlemsstaterna ge dem information om möjligheten att göra detta. I dessa förvarsanläggningar och vid dessa gränsövergångsställen ska medlemsstaterna tillhandahålla tolkning i den utsträckning som behövs för att underlätta tillgång till asylförfarandet.

2. Medlemsstaterna ska se till att organisationer och personer som tillhandahåller rådgivning till sökande har faktiskt tillträde till sökande som befinner sig vid gränsövergångsställen, däribland transitzoner, vid de yttre gränserna. Medlemsstaterna får anta bestämmelser om sådana organisationers och personers närvaro på gränsövergångsställen och i synnerhet om att tillträdet är föremål för en överenskomst mellan de behöriga myndigheterna i medlemsstaterna. Tillträdet får endast begränsas om detta objektivt och på grundval av nationell rätt är nödvändigt av skäl som har att göra med säkerhet, allmän ordning eller den administrativa driften av det berörda gränsövergångsstället under förutsättning att tillträdet därigenom inte begränsas mycket kraftigt eller omöjliggörs helt.

Artikel 9

Rätt att stanna kvar i medlemsstaten under prövningen av ansökan

1. Sökande ska ha rätt att stanna kvar i medlemsstaten enbart så länge som förfarandet pågår, till dess att den beslutande myndigheten har fattat beslut i enlighet med de förfaranden i första instans som fastställs i kapitel III. Rätten att stanna kvar ska inte utgöra ett berättigande till uppehållstillstånd.

2. Medlemsstaterna får avvika från denna regel endast när en person gör en efterföljande ansökan enligt artikel 41 eller när de kommer att överlämna eller i förekommande fall utlämna en person antingen till en annan medlemsstat enligt skyldigheter i enlighet med en europeisk arresteringsorder⁽²⁾ eller på annat sätt, eller till ett tredjeland eller till internationella brottmålsdomstolar eller tribunaler.

3. En medlemsstat får utlämna en sökande till ett tredjeland i enlighet med punkt 2 endast om de behöriga myndigheterna är säkra på att ett utlämningsbeslut inte kommer att resultera i direkt eller indirekt *refoulement* i strid med den medlemsstatens internationella och unionsrättsliga åtaganden.

⁽²⁾ Rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämning mellan medlemsstaterna (EGT L 190, 18.7.2002, s. 1).

Artikel 10

Krav som ställs på prövningen av asylansökningar

1. Medlemsstaterna ska se till att ansökningar om internationellt skydd inte avslås eller nekas prövning enbart på den grunden att de inte har lämnats in så snart som möjligt.
 2. Vid prövning av ansökningar om internationellt skydd ska den beslutande myndigheten först fastställa om sökande uppfyller kraven på flyktingstatus och, om så inte är fallet, besluta om sökande kan komma in fråga för subsidiärt skydd.
 3. Medlemsstaterna ska se till att den beslutande myndigheten fattar sina beslut om ansökningar om internationellt skydd efter en korrekt prövning. Medlemsstaterna ska därför se till att
 - a) ansökningar prövas och beslut fattas individuellt, objektivt och opartiskt,
 - b) exakt och aktuell information erhålls från olika källor, t.ex. från stödkontoret, UNHCR och relevanta internationella människorättsorganisationer, om den allmänna situation som råder i de sökandes ursprungsländer och, vid behov, i de länder som de sökande har rest igenom, och att denna information görs tillgänglig för den personal som ansvarar för att pröva asylansökningar och fatta beslut om dessa,
 - c) den personal som prövar asylansökningar och fattar beslut om har kunskap om tillämpliga normer på området för asyl- och flyktinglagstiftning,
 - d) den personal som prövar ansökningar och fattar beslut om dessa har möjlighet att vid behov inhämta råd från experter i särskilda frågor, t.ex. medicinska frågor, kulturella frågor och religionsfrågor samt barn- eller könsrelaterade frågor.
 4. De myndigheter som avses i kapitel V ska, genom den beslutande myndigheten, genom sökanden eller på annat sätt, få tillgång till den allmänna information som avses i punkt 3 b, när denna behövs för att de ska kunna utföra sitt arbete.
 5. Medlemsstaterna ska föreskriva regler för översättning av handlingar som är relevanta för prövningen av ansökningar.
2. När en ansökan avslås med avseende på flyktingstatus och/eller status som subsidiärt skyddsbehövande ska medlemsstaterna dessutom se till att de faktiska och rättsliga skälen för detta anges i beslutet och att det ges skriftlig information om hur ett beslut som går sökanden emot kan överklagas.
- Medlemsstaterna behöver inte lämna skriftlig information om hur ett negativt beslut ska överklagas tillsammans med beslutet om sökanden har försetts med sådan information i ett tidigare skede antingen skriftligen eller med hjälp av elektroniska medel som är tillgängliga för sökanden.
3. För de ändamål som avses i artikel 7.2, och när ansökan grundar sig på samma skäl, får medlemsstaterna fatta ett enda beslut som omfattar samtliga personer i beroendeställning, såvida inte detta skulle leda till att en persons individuella förhållanden röjs på ett sätt som riskerar att skada hans eller hennes intressen, särskilt vid risk för förföljelse som grundar sig på kön, sexuell läggning, könsidentitet eller ålder. I sådana fall ska ett separat beslut fattas om den berörda personen.

Artikel 12

Garantier för sökande

1. Medlemsstaterna ska se till att alla sökande omfattas av följande garantier i samband med de förfaranden som föreskrivs i kapitel III:
 - a) Sökandena ska upplysas på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå om det förfarande som ska följas och om sina rättigheter och skyldigheter under detta förfarande och de tänkbara konsekvenserna av att inte uppfylla sina skyldigheter och inte samarbeta med myndigheterna. De ska upplysas om den tidsram och de medel som står till deras förfogande för att uppfylla skyldigheten att lägga fram de fakta som avses i artikel 4 i direktiv 2011/95/EU, liksom om konsekvenserna av ett uttryckligt eller implicit tillbakadragande av ansökan. Informationen ska tillhandahållas i så god tid att de kan utöva de rättigheter som garanteras genom det här direktivet och uppfylla de skyldigheter som anges i artikel 13.
 - b) Sökandena ska närhelst så är nödvändigt få hjälp av en tolk som kan framföra deras argument till de behöriga myndigheterna. Medlemsstaterna ska anse det vara nödvändigt att tillhandahålla tolk åtminstone när sökanden ska intervjuas i enlighet med artiklarna 14, 15, 16, 17 och 34 och adekvat kommunikation inte kan säkerställas utan sådana tjänster. I detta fall, liksom i andra situationer då de behöriga myndigheterna kallar in sökanden, ska kostnaderna för tolken täckas med offentliga medel.
 - c) Sökandena får inte nekas möjlighet att meddela sig med UNHCR eller någon annan organisation som erbjuder juridisk eller annan rådgivning till sökande i enlighet med nationell rätt i den berörda medlemsstaten.

Artikel 11

Krav som ställs på beslut av den beslutande myndigheten

1. Medlemsstaterna ska se till att beslut om ansökningar om internationellt skydd meddelas skriftligen.

- d) Sökandena och i förekommande fall deras juridiska rådgivare eller andra rådgivare, i enlighet med artikel 23.1, ska ha tillgång till den information som avses i artikel 10.3 b eller den information som tillhandahålls av experter som avses i artikel 10.3 d, om den beslutande myndigheten har tagit hänsyn till denna information när den fattar beslut om deras ansökan.
- e) Sökandena ska inom skäligen tid underrättas om vilket beslut den beslutande myndigheten har fattat om deras ansökan. Om en juridisk rådgivare eller annan rådgivare rättsligt företräder sökanden, får medlemsstaterna välja att underrätta honom eller henne om beslutet i stället för sökanden.
- f) Sökandena ska på ett språk som de förstår eller rimligen kan förväntas förstå informeras om resultatet av det beslut som fattats av den beslutande myndigheten, om de inte biträds eller företräds av en juridisk rådgivare eller annan rådgivare. Denna information ska i enlighet med bestämmelserna i artikel 11.2 innefatta upplysningar om möjligheterna att överklaga ett beslut som går dem emot.
- d) de behöriga myndigheterna får kroppsvisitera sökanden och söka igenom de föremål han eller hon bär med sig; utan att det påverkar den kroppsvisitation som genomförs av säkerhetsskäl ska en kroppsvisitation av sökanden som företas enligt detta direktiv utföras av en person av samma kön som sökanden under fullständigt beaktande av principerna om mänsklig värdighet samt fysisk och psykisk integritet,
- e) de behöriga myndigheterna får ta ett fotografi av sökanden, och
- f) de behöriga myndigheterna får registrera sökandens muntliga utsagor, förutsatt att han eller hon blivit upplyst om detta i förväg.

Artikel 14

Personlig intervju

2. Medlemsstaterna ska i fråga om de förfaranden som föreskrivs i kapitel V se till att alla sökande omfattas av garantier som är likvärdiga dem som anges i punkt 1 b–e.

1. Innan den beslutande myndigheten fattar något beslut ska sökanden ges tillfälle att höras om sin ansökan om internationellt skydd av en person som är behörig att genomföra en sådan intervju enligt nationell rätt. Intervjuer om innehållet i en ansökan om internationellt skydd ska genomföras av personal vid den beslutande myndigheten. Denna punkt ska inte påverka tillämpningen av artikel 42.2 b.

Artikel 13

Skyldigheter för sökande

1. Medlemsstaterna ska ålägga sökande en skyldighet att samarbeta med de behöriga myndigheterna för att fastställa sin identitet och andra förhållanden som avses i artikel 4.2 i direktiv 2011/95/EU. Medlemsstaterna får ålägga sökande andra skyldigheter att samarbeta med de behöriga myndigheterna i den utsträckning behandlingen av ansökan kräver sådana skyldigheter.
2. Medlemsstaterna får särskilt föreskriva att
- a) sökande ska rapportera till de behöriga myndigheterna eller infinna sig där personligen, antingen genast eller vid en angiven tidpunkt,
- b) sökande måste överlämna handlingar de innehar som är av betydelse för prövning av ansökan, t.ex. egna pass,
- c) sökande ska informera de behöriga myndigheterna om sin aktuella bostadsort eller adress samt om ändringar av dessa snarast möjligt; medlemsstaterna får föreskriva att sökanden måste ta emot eventuella underrättelser på den senaste bostadsort eller adress som han eller hon sålunda har uppgivit,

Om ett stort antal tredjelandsmedborgare eller statslösa personer samtidigt ansöker om internationellt skydd, vilket gör det praktiskt omöjligt för den beslutande myndigheten att i tid genomföra intervjuer om innehållet i varje ansökan, får medlemsstaterna besluta att personalen vid en annan myndighet tillfälligt engageras för att genomföra sådana intervjuer. I sådana fall ska personalen vid den andra myndigheten på förhand erhålla relevant fortbildning, som ska omfatta de moment som anges i artikel 6.4 a–e i förordning (EU) nr 439/2010. Personer som genomför personliga intervjuer med sökande i enlighet med detta direktiv ska även ha tillägnat sig allmänna kunskaper om problem som kan ha en negativ inverkan på en sökandes förmåga att bli intervjuad, till exempel indikationer på att sökanden tidigare kan ha varit utsatt för tortyr.

När en person har lämnat in en ansökan om internationellt skydd för personer i beroendeställning ska varje vuxen person i beroendeställning beredas tillfälle till en personlig intervju.

Medlemsstaterna får genom nationell lagstiftning fastställa i vilka fall en underärig ska ges möjlighet till en personlig intervju.

2. Den personliga intervjun om innehållet i ansökan behöver inte genomföras om

- a) den beslutande myndigheten kan fatta ett positivt beslut om flyktingstatus på grundval av tillgänglig bevisning, eller
- b) den beslutande myndigheten anser att sökanden inte bör eller kan höras på grund av varaktiga omständigheter som ligger utanför hans eller hennes kontroll. Om oklarhet råder ska den beslutande myndigheten anlita en medicinsk yrkesutövare för att fastställa om tillståndet som gör att sökanden inte bör eller kan höras är övergående eller varaktigt.
- Om en personlig intervju inte genomförs i enlighet med led b eller, i förekommande fall, med en person i beroendeställning, ska skäliga ansträngningar göras för att ge sökanden eller personen i beroendeställning möjlighet att lämna ytterligare upplysningar.
3. Även om någon personlig intervju som avses i denna artikel inte har genomförts, ska den beslutande myndigheten kunna fatta beslut om en ansökan om internationellt skydd.
4. Även om någon personlig intervju enligt punkt 2 b inte har genomförts, ska detta inte påverka den beslutande myndighetens beslut i negativ riktning.
5. Oberoende av artikel 28.1 får medlemsstaterna när de fattar beslut om en ansökan om internationellt skydd beakta att sökanden inte har infunnit sig för en personlig intervju, såvida inte han eller hon haft godtagbara skäl för att inte infinna sig.
- b) om möjligt ordna så att intervju med sökanden genomförs av en person av samma kön, om sökanden så begär, såvida inte den beslutande myndigheten har skäl att anta att en sådan begäran grundar sig på omständigheter utan koppling till sökandens eventuella svårigheter att på ett uttömmande sätt lägga fram grunderna för sin ansökan,
- c) utse en tolk som kan säkerställa en fungerande kommunikation mellan sökanden och den person som genomför intervjun; kommunikationen ska äga rum på det språk som sökanden föredrar, såvida det inte finns något annat språk som han eller hon förstår och som han eller hon kan kommunicera tydligt på; när det är möjligt ska medlemsstaterna tillhandahålla en tolk av samma kön som sökanden, om sökanden så begär, såvida inte den beslutande myndigheten har skäl att anta att en sådan begäran grundar sig på omständigheter utan koppling till sökandens eventuella svårigheter att på ett uttömmande sätt lägga fram grunderna för sin ansökan,
- d) se till att den som intervjuar en person som ansökt om internationellt skydd om innehållet i ansökan inte bär militär eller brottsbekämpande myndigheters uniform,
- e) se till att intervjuer med underåriga genomförs på ett barn-tillvänt sätt.
4. Medlemsstaterna får fastställa regler för tredje parts närvaro vid den personliga intervjun.

Artikel 16

Den personliga intervjuens innehåll

När den beslutande myndigheten genomför en personlig intervju om innehållet i en ansökan om internationellt skydd ska myndigheten se till att sökanden har lämpliga möjligheter att lägga fram underlag som behövs för att styrka ansökan om internationellt skydd i enlighet med artikel 4 i direktiv 2011/95/EU så fullständigt som möjligt. Detta ska innebära en möjlighet för sökanden att förklara eventuella saknade uppgifter och/eller eventuella oförenligheter och motsägelser i sökandens utsagor.

Artikel 17

Rapportering och upptagning av personliga intervjuer

1. Medlemsstaterna ska se till att det i samband med varje personlig intervju antingen upprättas en ingående, objektiv rapport som innehåller alla väsentliga uppgifter eller att det görs en utskrift.
2. Medlemsstaterna får föreskriva ljud- eller videoupptagning av den personliga intervjun. Om en sådan upptagning görs ska medlemsstaterna se till att upptagningen eller utskriften av denna finns tillgänglig i anslutning till sökandens akt.
- a) se till att den person som genomför intervjun har den kompetens som krävs för att kunna beakta de personliga och allmänna omständigheter som ligger bakom ansökan, inklusive sökandens kulturella ursprung, kön, sexuell läggning, könsidentitet eller utsatta ställning,

3. Medlemsstaterna ska se till att sökanden ges möjlighet att muntligen och/eller skriftligen kommentera eller förtydliga eventuella felöversättningar eller missuppfattningar i rapporten eller utskriften, antingen i samband med att den personliga intervjun avslutas eller inom en fastställd tidsfrist innan den beslutande myndigheten fattar beslut. För detta ändamål ska medlemsstaterna säkerställa att sökanden underrättas om rapportens hela innehåll eller innehållet i de väsentliga delarna av utskriften, om nödvändigt med bistånd av en tolk. Medlemsstaterna ska där- efter begära att sökanden bekräftar att rapportens eller utskrif- tens innehåll återger intervjun korrekt.

Om den personliga intervjun tas upp i enlighet med punkt 2 och om upptagningen får användas som bevisning i sådana överklaganden som avses i kapitel V behöver inte medlemssta- terna begära att sökanden bekräftar att rapportens eller utskrif- tens innehåll återger intervjun korrekt. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 16 kan medlemsstaterna, om de till- handahåller både en utskrift och upptagning av den personliga intervjun, neka sökanden att lämna in kommentarer och/eller förtydliganden med avseende på utskriften.

4. Om en sökande vägrar bekräfta att innehållet i rapporten eller utskriften återger den personliga intervjun korrekt, ska skälen till vägran noteras i sökandens akt.

En sådan vägran ska inte hindra den beslutande myndigheten från att fatta beslut om ansökan.

5. Sökande och deras juridiska rådgivare eller andra rådgiva- re, såsom dessa definieras i artikel 23, ska ha tillgång till rap- porten eller utskriften och, i förekommande fall, upptagningen innan den beslutande myndigheten fattar beslut.

Om en medlemsstat föreskriver både en utskrift och en upp- tagning av den personliga intervjun behöver medlemsstaten inte ge tillgång till upptagningen under de förfaranden i första in- stans som avses i kapitel III. I sådana fall ska medlemsstaten likväld ge tillgång till upptagningen vid de överklaganden som avses i kapitel V.

Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 i denna artikel får medlemsstaterna, om ansökan behandlas i enlighet med artikel 31.8, föreskriva att tillgång till rapporten eller utskriften och, i förekommande fall, upptagningen beviljas vid den tid- punkt då beslutet fattas.

Artikel 18

Läkarundersökning

1. Om den beslutande myndigheten bedömer att det är rele- vant för bedömningen av en ansökan om internationellt skydd i

enlighet med artikel 4 i direktiv 2011/95/EU ska medlemssta- terna, med förbehåll för sökandens medgivande, anordna en läkarundersökning av sökanden med avseende på tecken som skulle kunna tyda på tidigare förföljelse eller allvarlig skada. Alternativt får medlemsstaterna föreskriva att sökanden anord- nar en sådan läkarundersökning.

De läkarundersökningar som avses i första stycket ska utföras av kvalificerade medicinska yrkesutövare och resultatet därav ska överlämnas till den beslutande myndigheten, så snart som möj- ligt. Medlemsstaterna får utse de medicinska yrkesutövare som får utföra sådana läkarundersökningar. En sökandes vägran att genomgå en sådan läkarundersökning ska inte hindra den be- slutande myndigheten att fatta beslut om ansökan om interna- tionellt skydd.

Läkarundersökningar som utförs i enlighet med denna punkt ska täckas av offentliga medel.

2. Om ingen läkarundersökning utförs i enlighet med punkt 1 ska medlemsstaterna informera sökande om att de på eget initiativ och på egen bekostnad får genomföra en läkarunder- sökning med avseende på tecken som skulle kunna tyda på tidigare förföljelse eller allvarlig skada.

3. Resultaten av de läkarundersökningar som avses i punk- terna 1 och 2 ska vägas in i den beslutande myndighetens bedömning tillsammans med övriga delar av ansökan.

Artikel 19

Kostnadsfritt tillhandahållande i första instans av rättslig information och information om förfarandet

1. När det gäller de förfaranden i första instans som avses i kapitel III ska medlemsstaterna se till att sökande på begäran får kostnadsfri rättslig information och information om förfarandet, vilket åtminstone inbegriper information om förfarandet mot bakgrund av sökandens särskilda förhållanden. Om beslutet an- gående en ansökan i första instans skulle gå sökanden emot ska medlemsstaterna också på begäran ge sökande information ut- över den information som ges i enlighet med artiklarna 11.2 och 12.1 f i syfte att tydliggöra skälen till beslutet och förklara hur det kan överklagas.

2. Det kostnadsfria tillhandahållandet av rättslig information och information om handläggningen i ärendet ska omfattas av de villkor som anges i artikel 21.

Artikel 20

Kostnadsfritt rättsligt bistånd eller biträde vid överklaganden

1. Medlemsstaterna ska se till att kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde beviljas på begäran i sådana överklaganden som föreskrivs i kapitel V. Detta ska åtminstone omfatta utarbetande av de nödvändiga inlagorna och deltagande i förhandlingarna i domstol eller tribunal i första instans på sökandens vägnar.

2. Medlemsstaterna får också tillhandahålla kostnadsfritt rättsligt bistånd och/eller biträde i sådana förfaranden i första instans som avses i kapitel III. I sådana fall ska artikel 19 inte tillämpas.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att kostnadsfritt rättsligt bistånd och/eller biträde inte ska beviljas om en domstol, tribunal eller annan behörig myndighet anser att sökandens överklagande saknar rimliga utsikter till framgång.

Om en myndighet som inte är en domstol beslutar att inte bevilja kostnadsfritt rättsligt bistånd eller biträde med hänvisning till denna punkt ska medlemsstaterna se till att sökanden har rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot det beslutet.

Vid tillämpningen av denna punkt ska medlemsstaterna se till att det rättsliga biståndet och biträdet inte inskränks godtyckligt och att sökandens faktiska tillgång till rättslig prövning inte hindras.

4. Kostnadsfri tillgång till rättsligt bistånd och biträde ska omfattas av de villkor som anges i artikel 21.

Artikel 21

Villkor för kostnadsfritt tillhandahållande av rättsligt information och information om förfarandet och av rättsligt bistånd och biträde

1. Medlemsstaterna får föreskriva att den kostnadsfria rättsliga information och information om förfarandet som avses i artikel 19 ska tillhandahållas av icke-statliga organisationer, av personal vid myndigheter eller av särskilda statliga organ.

Det kostnadsfria rättsliga bistånd och biträde som avses i artikel 20 ska tillhandahållas av dessa personer i enlighet med vad som är godkänt eller tillåtet i nationell rätt.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att kostnadsfri rättslig information och information om förfarandet enligt artikel 19 och kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde enligt artikel 20 ska beviljas

a) endast personer som saknar tillräckliga medel, och/eller

b) endast genom tjänster som tillhandahålls av juridiska rådgivare eller andra rådgivare som genom nationell rätt särskilt har utsetts att bistå och företräda sökande.

Medlemsstaterna får fastställa att det kostnadsfria rättsliga bistånd och biträde som avses i artikel 20 beviljas endast för överklagandeförfaranden i enlighet med kapitel V vid en domstol eller tribunal i första instans och inte för ytterligare överklagande eller omprövning som föreskrivs i nationell rätt, inbegripet förnyad behandling eller en ytterligare omprövning.

Medlemsstaterna får också föreskriva att det kostnadsfria rättsliga bistånd och biträde som avses i artikel 20 inte beviljas sökande som inte längre befinner sig på territoriet vid tillämpning av artikel 41.2 c.

3. Medlemsstaterna får fastställa närmare föreskrifter för hur en sådan begäran om kostnadsfri rättslig information och information om förfarandet enligt artikel 19 och om kostnadsfritt rättsligt bistånd och/eller biträde enligt artikel 20 ska lämnas in och handläggas.

4. Medlemsstaterna får även

a) införa belopps- och/eller tidsgränser för tillhandahållandet av sådan kostnadsfri rättslig information och information om förfarandet som avses i artikel 19 och sådant kostnadsfritt rättsligt bistånd och biträde som avses i artikel 20, förutsatt att dessa gränser inte innebär att tillgången till rättslig information och information om förfarandet och rättsligt bistånd och biträde godtyckligt begränsas,

b) när det gäller avgifter och andra kostnader, föreskriva att behandlingen inte ska vara mer förmånlig än den behandling som deras medborgare vanligtvis får i frågor som gäller rättsligt bistånd.

5. Medlemsstaterna får begära att helt eller delvis få ersättning för beviljade kostnader om och när sökandens ekonomiska situation avsevärt har förbättrats eller om beslutet att bevilja sådana kostnader fattades på grundval av falska uppgifter från sökanden.

Artikel 22

Rätt till rättsligt bistånd och biträde i alla skeden av förfarandet

1. Sökande ska ges en faktisk möjlighet att på egen bekostnad rådgöra med en juridisk rådgivare eller annan enligt nationell rätt godkänd eller tillåten rådgivare i frågor som rör ansökningar om internationellt skydd i alla skeden av förfarandet, också efter ett beslut som gått sökanden emot.

2. Medlemsstaterna får tillåta icke-statliga organisationer att lämna kostnadsfritt rättsligt bistånd och/eller biträde till sökande i förfaranden som avses i kapitel III och kapitel V i enlighet med nationell rätt.

Artikel 23

Räckvidden för rättsligt bistånd och biträde

1. Medlemsstaterna ska se till att en juridisk rådgivare eller en annan, enligt nationell rätt godkänd eller tillåten, rådgivare som bistår eller företräder en sökande i enlighet med villkoren i nationell rätt har tillgång till den information i sökandens akt som ligger eller kommer att ligga till grund för ett beslut.

Medlemsstaterna får göra undantag för sådana fall där offentliggörande av uppgifter eller källor skulle äventyra den nationella säkerheten, säkerheten för de organisationer eller den eller de personer som tillhandahåller uppgifterna eller säkerheten för den eller de personer som uppgifterna hänför sig till eller där utredningar i samband med medlemsstaternas behöriga myndigheters behandling av ansökningar om internationellt skydd eller medlemsstaternas internationella relationer skulle äventyras. I sådana fall ska medlemsstaterna

a) ge de myndigheter som avses i kapitel V tillgång till uppgifterna eller källorna, och

b) fastställa förfaranden i nationell rätt som garanterar att sökandens rätt till försvar iaktas.

När det gäller led b får medlemsstaterna i synnerhet bevilja juridiska rådgivare eller andra rådgivare som genomgått säkerhetskontroll tillgång till uppgifterna eller källorna i fråga, i den mån uppgifterna är relevanta för prövningen av ansökan eller beslutet om att återkalla internationellt skydd.

2. Medlemsstaterna ska se till att den juridiska rådgivaren eller en annan rådgivare som bistår eller företräder en sökande har tillträde till områden med begränsat tillträde som försvarsenheter och transitzoner för att kunna rådgöra med denne, i enlighet med artiklarna 10.4 och 18.2 b och c i direktiv 2013/33/EU.

3. Medlemsstaterna ska tillåta sökanden att till den personliga intervjun medföra en juridisk rådgivare eller annan, enligt nationell rätt godkänd eller tillåten, rådgivare.

Medlemsstaterna får föreskriva att den juridiska rådgivaren eller den andra rådgivaren endast får göra inlägg i slutet av intervjun.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av denna artikel eller artikel 25.1 b får medlemsstaterna föreskriva regler för juridiska rådgivares eller andra rådgivares närvaro vid alla intervjuer under asylförfarandet.

Medlemsstaterna får begära att sökanden är närvarande vid den personliga intervjun även om han eller hon i enlighet med villkoren i nationell rätt företräds av en juridisk rådgivare eller annan rådgivare och får kräva att sökanden personligen besvarar de frågor som ställs.

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 25.1 b, ska frånvaron av juridisk rådgivare eller annan rådgivare inte hindra den behöriga myndigheten från att genomföra en personlig intervju med sökanden.

Artikel 24

Sökande i behov av särskilda förfarandegarantier

1. Medlemsstaterna ska inom rimlig tid efter det att en ansökan om internationellt skydd har gjorts bedöma huruvida sökanden är i behov av särskilda förfarandegarantier.

2. Den bedömning som avses i punkt 1 får integreras i befintliga nationella förfaranden och/eller i den bedömning som avses i artikel 22 i direktiv 2013/33/EU och behöver inte ske genom ett administrativt förfarande.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att sökande som har identifierats som sökande i behov av särskilda förfarandegarantier får det stöd som behövs för att de ska kunna utnyttja de rättigheter och uppfylla de skyldigheter som följer av detta direktiv under hela asylförfarandet.

Om det stöd som behövs inte kan ges inom ramen för de förfaranden som avses i artiklarna 31.8 och 43, särskilt i de fall där medlemsstaterna anser att sökanden är i behov av särskilda förfarandegarantier på grund av tortyr, våldtäkt eller andra allvarliga former av psykiskt, fysiskt eller sexuellt våld, ska medlemsstaterna antingen inte tillämpa eller upphöra att tillämpa artiklarna 31.6 och 43. Om medlemsstaterna tillämpar artikel 46.6 på sökande på vilka artiklarna 31.6 och 43 inte kan tillämpas i enlighet med detta stycke ska medlemsstaterna åtminstone ge de garantier som föreskrivs i artikel 46.7.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att behovet av särskilda förfarandegarantier även uppfylls, i enlighet med detta direktiv, om behovet framkommer i ett senare skede av förfarandet, utan att nödvändigtvis börja om förfarandet.

Artikel 25

Garantier för ensamkommande barn

1. När det gäller alla förfaranden som fastställs i detta direktiv ska medlemsstaterna, utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 14–17,

a) snarast möjligt vidta åtgärder för att säkerställa att en företrädare företräder och biträder det ensamkommande barnet, för att göra det möjligt för honom eller henne att utnyttja de rättigheter och uppfylla de skyldigheter som följer av detta direktiv; det ensamkommande barnet ska omedelbart informeras om att en företrädare har utsetts; denna företrädare ska utföra sitt uppdrag i enlighet med principen om barnets bästa och ska ha de nödvändiga sakkunskaper för detta; företrädaren ska endast bytas ut om det är nödvändigt; organisationer eller personer som befinner sig i eller skulle kunna finnas i en intressekonflikt med det ensamkommande barnet ska inte kunna utses till företrädare; företrädaren kan också vara den företrädare som avses i direktiv 2013/33/EU,

b) se till att företrädaren ges tillfälle att informera det ensamkommande barnet om innebörden och de tänkbara konsekvenserna av den personliga intervjun och, i förekommande fall, om hur han eller hon kan förbereda sig inför den personliga intervjun. Medlemsstaterna ska se till att företrädaren och/eller en juridisk rådgivare eller annan, enligt nationell rätt godkänd eller tillåten, rådgivare är närvarande vid denna intervju och har möjlighet att ställa frågor och lämna synpunkter, inom den ram som fastställs av den person som genomför intervjun.

Medlemsstaterna får kräva att det ensamkommande barnet ska närvara vid den personliga intervjun, även om företrädaren är närvarande.

2. Medlemsstaterna får avstå från att utse någon företrädare om det ensamkommande barnet med största sannolikhet kommer att fylla 18 innan ett beslut fattas i första instans.

3. Medlemsstaterna ska se till att

a) om ett ensamkommande barn intervjuas om sin ansökan om internationellt skydd i enlighet med artiklarna 14–17 och 34, ska denna intervju genomföras av en person som har nödvändiga kunskaper om underårigas särskilda behov,

b) den beslutande myndighetens beslut om en asylansökan från ett ensamkommande barn förbereds av en tjänsteman med nödvändiga kunskaper om underårigas särskilda behov.

4. Ensamkommande barn och deras företrädare ska kostnadsfritt förses med rättslig information och information om

förfarandet enligt artikel 19 också i sådana förfaranden om återkallande av internationellt skydd som föreskrivs i kapitel IV.

5. Medlemsstaterna får använda sig av läkarundersökningar för att fastställa åldern på ensamkommande barn i samband med prövningen av en ansökan om internationellt skydd i sådana fall där medlemsstaterna, efter sökandens allmänna uttalanden eller andra relevanta indikationer hyser tvivel beträffande sökandens ålder. Om medlemsstaterna därefter fortfarande hyser tvivel när det gäller sökandens ålder ska de utgå ifrån att sökanden är underårig.

Alla läkarundersökningar ska ske med full respekt för den personliga värdigheten varvid den minst invasiva typen av undersökning bör föredras och utföras av kvalificerade medicinska yrkesutövare, för att i möjligaste mån medge ett tillförlitligt resultat.

När läkarundersökningar används ska medlemsstaterna se till att

a) ensamkommande barn före prövningen av ansökan om internationellt skydd informeras om att en åldersbestämning genom en läkarundersökning kan komma att göras och att denna information ges på ett språk de förstår eller rimligen kan förväntas förstå; denna information ska innehålla upplysningar om undersökningsmetoden och eventuella konsekvenser som resultatet av läkarundersökningen kan få för prövningen av ansökan om internationellt skydd och också om konsekvenserna av en vägran från det ensamkommande barnet att genomgå en läkarundersökning,

b) ensamkommande barn och/eller deras företrädare ger sitt samtycke till att en läkarundersökning görs för att fastställa de berörda underårigas ålder, och

c) ett beslut om avslag på en ansökan om internationellt skydd från ett ensamkommande barn som har vägrat att undergå en läkarundersökning inte baseras enbart på denna vägran.

Det faktum att ett ensamkommande barn har vägrat att genomgå en läkarundersökning ska inte vara ett hinder för den beslutande myndigheten att fatta beslut om ansökan om internationellt skydd.

6. Barnets bästa ska komma i främsta rummet när medlemsstaterna genomför detta direktiv.

Om en medlemsstat under asylofförandet fastställer att en person är ett ensamkommande barn får den

a) tillämpa eller fortsätta att tillämpa artikel 31.8 endast om

i) sökanden kommer från ett land som uppfyller kriterierna för säkra ursprungsländer enligt detta direktiv,

- ii) sökanden har lämnat in en efterföljande ansökan om internationellt skydd som inte kan nekas prövning i enlighet med artikel 40.5, eller
- iii) sökanden på allvarliga grunder kan betraktas som en fara för den inre säkerheten eller den allmänna ordningen i medlemsstaten eller med tvång har utvisats som ett allvarligt hot mot allmän ordning och säkerhet enligt nationell rätt,
- b) tillämpa eller fortsätta att tillämpa artikel 43 i enlighet med artiklarna 8–11 i direktiv 2013/33/EU endast om
- i) sökanden kommer från ett land som uppfyller kriterierna för säkra ursprungsländer enligt detta direktiv,
- ii) sökanden har lämnat in en efterföljande ansökan,
- iii) sökanden på allvarliga grunder kan betraktas som en fara för den inre säkerheten eller den allmänna ordningen i medlemsstaten eller med tvång har utvisats som ett allvarligt hot mot allmän ordning och säkerhet enligt nationell rätt,
- iv) det finns rimlig anledning att anta att ett land som inte är en medlemsstat är ett säkert tredjeland för sökanden i enlighet med artikel 38,
- v) sökanden har vilselett myndigheterna genom att visa upp falska handlingar, eller
- vi) sökanden i ond tro har förstört eller gjort sig av med en identitets- eller resehandling som skulle ha bidragit till att fastställa hans eller hennes identitet eller medborgarskap.

Medlemsstaterna får tillämpa leden v och vi endast i enskilda fall där det föreligger starka skäl att anta att sökanden försöker dölja relevanta faktorer som sannolikt skulle medföra ett negativt beslut och under förutsättning att sökanden har fått full möjlighet, med hänsyn tagen till de särskilda rätts-säkerhetsbehoven för ensamkommande barn, att uppvisa godtagbara skäl för de handlingar som avses i leden v och vi, inbegripet genom samråd med sin företrädare.

- c) neka prövning av ansökan i enlighet med artikel 33.2 c om ett land som inte är en medlemsstat anses vara ett säkert tredjeland för sökanden i enlighet med artikel 38 under förutsättning att detta är för den underäriges bästa,
- d) tillämpa det förfarande som avses i artikel 20.3 om den underäriges företrädare har juridisk utbildning i enlighet med nationell rätt.

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 41 ska medlemsstaterna vid tillämpningen av artikel 46.6 på ensamkommande barn åtminstone ge de garantier som föreskrivs i artikel 46.7 i samtliga fall.

Artikel 26

Förvar

1. Medlemsstaterna får inte hålla en person i förvar endast av det skälet att han eller hon är en sökande. Skäl och villkor för förvar samt garantier för sökande i förvar ska utformas i enlighet med direktiv 2013/33/EU.

2. I de fall en sökande hålls i förvar ska medlemsstaterna säkerställa att det finns en möjlighet till påskyndad rättslig prövning i enlighet med direktiv 2013/33/EU.

Artikel 27

Förfarande om ansökan återkallas

1. I den mån som medlemsstaterna i sin nationella rätt föreskriver en möjlighet att uttryckligen återkalla ansökan ska de se till att den beslutande myndigheten fattar beslut om att antingen avbryta prövningen eller att avslå ansökan om internationellt skydd om en sökande uttryckligen återkallar ansökan.

2. Medlemsstaterna får också bestämma att den beslutande myndigheten ska ha rätt att avbryta prövningen utan att fatta beslut. I så fall ska medlemsstaterna se till att den beslutande myndigheten inför en tjänsteanteckning i sökandens akt.

Artikel 28

Förfarande om sökanden implicit återkallar eller avstår från sin ansökan

1. Om det finns skäligen grund att anta att en sökande implicit har återkallat eller avstått från sin ansökan, ska medlemsstaterna se till att den beslutande myndigheten fattar beslut om att antingen avbryta prövningen eller, förutsatt att den beslutande myndigheten finner ansökan ogrundad på grundval av en adekvat utredning av sakförhållandena i enlighet med artikel 4 i direktiv 2011/95/EU, avslå ansökan.

Medlemsstaterna får förutsätta att sökanden implicit har återkallat eller avstått från sin ansökan om internationellt skydd, i synnerhet om det har kunnat fastställas att

- a) sökanden har underlåtit att besvara en begäran om att lämna information av betydelse för ansökan i enlighet med artikel 4 i direktiv 2011/95/EU, eller har underlåtit att infinna sig till en personlig intervju enligt artiklarna 14–17 i det här direktivet, om inte sökanden inom rimlig tid kan visa att hans eller hennes underlåtenhet beror på omständigheter som han eller hon inte rådde över,

29.6.2013

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 180/77

b) sökanden har avvikit eller utan tillstånd lämnat den plats där han eller hon bodde eller hölls i förvar utan att inom skäligen tid kontakta den behöriga myndigheten eller han eller hon har underlåtit att inom skäligen tid fullgöra sin anmälnings-skyldighet eller annan skyldighet att meddela sig om sökanden inte kan visa att detta berodde på omständigheter som han eller hon inte rådde över.

För att genomföra dessa bestämmelser får medlemsstaterna fastställa tidsfrister eller riktlinjer.

2. Medlemsstaterna ska se till att en sökande som efter ett beslut om att avbryta prövningen enligt punkt 1 i denna artikel åter anmäler sig hos den behöriga myndigheten har möjlighet att begära att ärendet tas upp på nytt eller att lämna in en ny ansökan, som inte ska omfattas av förfarandet i artiklarna 40 och 41.

Medlemsstaterna får besluta om en tidsfrist på minst nio månader efter vilken sökandens ärende inte längre kan tas upp på nytt eller den nya ansökan får behandlas som en efterföljande ansökan som omfattas av förfarandet i artiklarna 40 och 41. Medlemsstaterna får föreskriva att sökandens ärende endast får tas upp på nytt en gång.

Medlemsstaterna ska se till att en sådan person inte avlägsnas i strid med principen om "non-refoulement".

Medlemsstaterna får föreskriva att den beslutande myndigheten ska kunna återuppta prövningen i det skede där prövningen av ansökan avbröts.

3. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av förordning (EU) nr 604/2013.

Artikel 29

UNHCR:s roll

1. Medlemsstaterna ska ge UNHCR möjlighet att

- a) ta kontakt med sökande, även de som hålls i förvar, befinner sig vid gränsen och i transitzoner,
- b) få tillgång till information om enskilda ansökningar om internationellt skydd, om förfarandets gång och om vilka beslut som har fattats, under förutsättning att sökanden samtycker till detta,
- c) vid utövandet av sin tillsyn enligt artikel 35 i Genèvekonventionen lägga fram synpunkter till vilken behörig myndighet som helst i fråga om enskilda ansökningar om internationellt skydd i alla skeden av förfarandet.

2. Punkt 1 ska även vara tillämplig på en organisation som för UNHCR:s räkning verkar i den berörda medlemsstaten i enlighet med ett avtal med medlemsstaten i fråga.

Artikel 30

Insamling av uppgifter om enskilda ärenden

Medlemsstaterna får inte vid prövning av enskilda ärenden

- a) röja uppgifter om enskilda ansökningar om internationellt skydd, eller det faktum att en ansökan har lämnats in, till den eller de påstådda aktörer som bedriver förföljelse eller orsakar allvarlig skada,
- b) inhämta uppgifter från den eller de påstådda aktörer som bedriver förföljelse eller orsakar allvarlig skada på ett sätt som skulle leda till att dessa aktörer får direkt information om att en ansökan har lämnats in av sökanden i fråga, och som skulle äventyra den fysiska integriteten hos sökanden eller hos personer i beroendeställning, eller skulle äventyra friheten och säkerheten för hans eller hennes familjemedlemmar som bor kvar i ursprungslandet.

KAPITEL III

FÖRFARANDEN I FÖRSTA INSTANS

AVSNITT I

Artikel 31

Prövningsförfarande

1. Medlemsstaterna ska handlägga ansökningar om internationellt skydd genom ett prövningsförfarande i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II.
2. Medlemsstaterna ska se till att ett prövningsförfarandet avslutas så snart som möjligt utan att åsidosätta en lämplig och fullständig prövning.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att prövningsförfarandet avslutas inom sex månader från det att ansökan lämnats in.

Om en ansökan är föremål för det förfarande som föreskrivs i förordning (EU) nr 604/2013 ska tidsfristen på sex månader inledas vid den tidpunkt då det i enlighet med den förordningen fastställs vilken medlemsstat som är ansvarig för prövningen samt sökanden befinner sig på den medlemsstatens territorium och har tagits om hand av den behöriga myndigheten.

Medlemsstaterna får förlänga den tidsfrist på sex månader som anges i denna punkt med en period på högst ytterligare nio månader om

- a) ärendet involverar komplicerade faktiska och/eller rättsliga omständigheter,

b) ett stort antal tredjelandsmedborgare eller statslösa personer samtidigt ansöker om internationellt skydd, med följderna att det i praktiken blir mycket svårt att avsluta förfarandet inom sexmånadersfristen,

c) förseningen uppenbart kan hänföras till sökandens underlätenhet att uppfylla sina skyldigheter enligt artikel 13.

I vederbörligen motiverade undantagsfall får medlemsstaterna överskrida de tidsfrister som föreskrivs i denna punkt med högst tre månader om det krävs för att säkerställa tillräcklig och fullständig prövning av ansökan om internationellt skydd.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 13 och 18 i direktiv 2011/95/EU får medlemsstaterna skjuta upp avslutandet av prövningsförfarandet om den beslutande myndigheten, på grund av osäkra förhållanden i ursprungslandet som förväntas vara av tillfällig natur, inte rimligen kan fatta beslut inom de tidsfrister som fastställs i punkt 3. I dessa fall ska medlemsstaterna

a) se över situationen i det berörda ursprungslandet minst var sjätte månad,

b) i rimlig tid informera de berörda sökandena om skälen till senareläggandet, och

c) i rimlig tid informera kommissionen om uppskjutandet av förfarandena för det ursprungslandet.

5. Medlemsstaterna ska under alla omständigheter slutföra prövningsförfarandet inom högst 21 månader från det att ansökan inkommit.

6. Om inget beslut kan fattas inom sex månader ska medlemsstaterna se till att sökanden

a) informeras om förseningen, och

b) på begäran erhåller information om skälen för förseningen och om den tidsfrist inom vilken beslut om hans eller hennes ansökan är att vänta.

7. Medlemsstaterna får prioritera en prövning av en ansökan om internationellt skydd i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II, i synnerhet,

a) om ansökan kan förväntas vara välgrundad,

b) om sökanden är utsatt i den mening som avses i artikel 22 i direktiv 2013/33/EU eller är i behov av särskilda förfarandegarantier, särskilt ensamkommande barn.

8. Medlemsstaterna får även föreskriva att ett prövningsförfarande i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II ska påskyndas och/eller genomföras vid gränsen eller i transitzoner i enlighet med artikel 43 om

a) sökanden vid inlämnandet av sin ansökan och framläggandet av de faktiska omständigheterna endast tagit med uppgifter som saknar betydelse för prövningen av hans eller hennes rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU, eller

b) sökanden kommer från ett säkert ursprungsland enligt detta direktiv, eller

c) sökanden har vilselett myndigheterna genom att lämna oriktiga uppgifter eller falska handlingar eller genom att undanhålla relevanta uppgifter eller handlingar som rör hans eller hennes identitet och/eller medborgarskap och som kunde ha påverkat beslutet i negativ riktning, eller

d) det är troligt att sökanden i ond tro har förstört eller gjort sig av med en identitets- eller resehandling som skulle ha bidragit till att fastställa hans eller hennes identitet eller medborgarskap, eller

e) sökanden har lämnat uppenbart inkonsekventa och motsägelsefulla, klart falska eller uppenbart osannolika uppgifter som motsäger tillräckligt kontrollerad information om ursprungslandet på ett sätt som gör att hans eller hennes påstående om rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU uppenbart är föga övertygande, eller

f) sökanden har lämnat in en efterföljande ansökan om internationellt skydd som inte kan nekans prövning i enlighet med artikel 40.5, eller

g) sökanden lämnar in en ansökan enbart för att försena eller hindra verkställigheten av ett redan fattat eller förestående beslut som skulle leda till att sökanden avlägsnats, eller

h) sökanden olagligen anlände till medlemsstatens territorium eller olagligen förlängde sin vistelse och, utan goda skäl, varken har anmält sig till myndigheterna eller lämnat in en ansökan om internationellt skydd så snart som möjligt med tanke på omständigheterna kring inresan, eller

- i) sökanden vägrar att fullgöra sin skyldighet att lämna fingeravtryck i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 603/2013 av den 26 juni 2013 om inrättande av Eurodac för jämförelse av fingeravtryck för en effektiv tillämpning av förordning (EG) nr 604/2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har gett in i någon medlemsstat och för när medlemsstaternas brottsbekämpande myndigheter begär jämförelser med uppgifter i Eurodac för brottsbekämpande ändamål (¹), eller
- j) sökanden på allvarliga grunder kan betraktas som en fara för den inre säkerheten och den allmänna ordningen i den aktuella medlemsstaten eller har med tvång utvisats som ett allvarligt hot mot allmän ordning och säkerhet enligt nationell rätt.
9. Medlemsstaterna ska fastställa tidsfrister för att fatta ett beslut i första instans i enlighet med punkt 8. Dessa tidsfrister ska vara rimliga.

Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 3, 4 och 5 får medlemsstaterna överskrida dessa tidsfrister om det krävs i syfte att säkerställa en adekvat och fullständig prövning av ansökan om internationellt skydd.

Artikel 32

Ogrundade ansökningar

1. Om inte annat följer av artikel 27 får medlemsstaterna endast anse en ansökan som ogrundad om den beslutande myndigheten har konstaterat att sökanden inte har rätt till internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU.

2. Vid ogrundade ansökningar, där någon av de omständigheter som förtecknas i artikel 31.8 är tillämplig, får medlemsstaterna även anse en ansökan vara uppenbart ogrundad, om den definieras på detta sätt i nationell lagstiftning.

AVSNITT II

Artikel 33

Ansökningar som inte kan tas upp till prövning

1. Utöver de fall då en ansökan inte prövas enligt förordning (EU) nr 604/2013 behöver inte medlemsstaterna pröva om sökanden uppfyller kraven för internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU, om en ansökan inte anses kunna tas upp till prövning enligt denna artikel.

2. Medlemsstaterna får anse att en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning endast om

(¹) Se sidan 1 i detta nummer av EUT.

- a) en annan medlemsstat har beviljat internationellt skydd,
- b) ett land som inte är en medlemsstat betraktas som första asylland för sökanden enligt artikel 35,
- c) ett land som inte är en medlemsstat betraktas som ett säkert tredjeland för sökanden enligt artikel 38,
- d) ansökan är en efterföljande ansökan, där inga nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen av sökandens rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU har framkommit eller lagts fram av sökanden, eller
- e) en person i beroendeställning lämnar in en ansökan efter det att han eller hon enligt artikel 7.2 har godtagit att det egna ärendet ska utgöra en del av en ansökan som lämnats in på hans eller hennes vägnar och det inte finns några omständigheter kring situationen för personen i beroendeställning som motiverar en separat ansökan.

Artikel 34

Särskilda bestämmelser om intervjuer för att avgöra om ansökan ska upptas till prövning

1. Medlemsstaterna ska ge sökande möjligheten att lägga fram sina synpunkter på tillämpningen av de grunder som avses i artikel 33 på de särskilda omständigheterna i hans eller hennes fall, innan den beslutande myndigheten beslutar huruvida ansökan om internationellt skydd ska tas upp till prövning eller inte. Medlemsstaterna ska därför genomföra en personlig intervju för att avgöra om ansökan ska upptas till prövning. Om medlemsstaterna vill avvika från denna regel i samband med en efterföljande ansökan, får detta endast ske med stöd av artikel 42.

Denna punkt ska inte påverka tillämpningen av artikel 4.2 a i detta direktiv och artikel 5 i förordning (EU) nr 604/2013.

2. Medlemsstaterna får föreskriva att personal vid andra myndigheter än den beslutande myndigheten ska genomföra den personliga intervjun för att avgöra om ansökan om internationellt skydd ska tas upp till prövning eller inte. I sådana fall ska medlemsstaterna säkerställa att sådan personal i förväg får nödvändig grundläggande utbildning, särskilt om internationell människorättslagstiftning, unionens asylregelverk och intervju-teknik.

AVSNITT III

Artikel 35

Begreppet första asylland

Ett land kan betraktas som första asylland för en enskild sökande, om

- a) han eller hon har erkänts som flykting i landet och fortfarande kan erhålla detta skydd, eller
- b) han eller hon åtnjuter annat tillräckligt skydd i landet, inbegripet enligt principen om "non-refoulement",

förutsatt att han eller hon kommer att tillåtas resa in på nytt i det landet.

När medlemsstaterna tillämpar begreppet första asylansökan på en sökandes särskilda omständigheter, får de ta hänsyn till artikel 38.1. Sökanden ska beredas tillfälle att bestrida tillämpningen av begreppet första asylansökan med hänvisning till de särskilda omständigheterna i hans eller hennes fall.

Artikel 36

Begreppet säkert ursprungsland

1. Om det fastställs att ett tredjeland är ett säkert ursprungsland enligt detta direktiv kan landet, efter en enskild prövning av ansökan, betraktas som ett säkert ursprungsland för en enskild sökande endast om

- a) han eller hon är medborgare i det landet eller
- b) han eller hon är en statslös person som tidigare hade sitt hemvist i det landet,

och han eller hon inte har lagt fram några allvarliga skäl för att landet inte ska anses som ett säkert ursprungsland med hänsyn till hans eller hennes särskilda omständigheter och i fråga om hans eller hennes rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd i enlighet med direktiv 2011/95/EU.

2. Medlemsstaterna ska i den nationella lagstiftningen fastställa närmare regler och föreskrifter för tillämpningen av begreppet säkert ursprungsland.

Artikel 37

Nationellt fastställande av tredjeländer som säkra ursprungsländer

1. Medlemsstaterna får behålla eller införa lagstiftning som, i enlighet med bilaga I, gör det möjligt att på nationell nivå fastställa säkra ursprungsländer i samband med prövning av ansökningar om internationellt skydd.

2. Medlemsstaterna ska regelbundet se över situationen i tredjeländer som fastställts som säkra ursprungsländer i enlighet med denna artikel.

3. Bedömningen av huruvida ett land är ett säkert ursprungsland i enlighet med denna artikel ska grunda sig på ett urval av informationskällor, särskilt information från andra medlemsstater, stödkontoret, UNHCR, Europarådet och andra berörda internationella organisationer.

4. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om de länder som betraktas som säkra ursprungsländer i enlighet med denna artikel.

Artikel 38

Begreppet säkert tredjeland

1. Medlemsstaterna får tillämpa begreppet säkert tredjeland endast om de behöriga myndigheterna är övertygade om att en person som ansöker om internationellt skydd kommer att behandlas i enlighet med följande principer i det berörda tredjelandet:

- a) Sökandens liv och frihet är inte hotade på grund av ras, religion, medborgarskap, tillhörighet till en viss samhällsgrupp eller politisk övertygelse.
- b) Det föreligger ingen risk för allvarlig skada enligt definitionen i direktiv 2011/95/EU.
- c) Principen om "non-refoulement" iakttas i enlighet med Genèvekonventionen.
- d) Förbudet mot varje återsändande som innebär åsidosättande av förbudet mot tortyr och grym, omänsklig eller förnedrande behandling i enlighet med folkrätten iakttas.
- e) Sökanden har möjlighet att ansöka om flyktingstatus och, om de befinns vara flyktingar, erhålla skydd i enlighet med Genèvekonventionen.

2. Begreppet säkert tredjeland ska tillämpas i enlighet med bestämmelser i nationell rätt, inbegripet

- a) bestämmelser enligt vilka sökanden måste ha en anknytning till det berörda tredjelandet som gör att det skulle vara rimligt för denne att resa till det landet,
- b) bestämmelser om vilka metoder de behöriga myndigheterna ska använda för att säkerställa att begreppet säkert tredjeland kan tillämpas på ett enskilt land eller en enskild sökande; sådana metoder ska inbegripa att i varje enskilt fall bedöma huruvida landet är säkert för en enskild sökande och/eller att på nationell nivå fastställa länder som i allmänhet betraktas som säkra,
- c) bestämmelser i enlighet med internationell rätt som gör det möjligt att genom en enskild prövning fastställa huruvida det berörda tredjelandet är säkert för en enskild sökande, och vilka minst ska göra det möjligt för sökanden att överklaga tillämpningen av begreppet säkert tredjeland med anledning av att tredjelandet i fråga inte är säkert med hänsyn till hans eller hennes särskilda omständigheter; sökanden ska också tillåtas att invända mot sin anknytning till tredjelandet i enlighet med led a.

29.6.2013

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 180/81

3. Om ett beslut genomförs endast på grundval av denna artikel ska medlemsstaterna

a) informera sökanden om detta, och

b) förse sökanden med en handling på tredjelandets språk som underrättar myndigheterna i det landet om att ansökan inte har prövats i sak.

4. Om tredjelandet nekar en sökande tillstånd att resa in på dess territorium, ska medlemsstaterna se till att rätt till prövning ges i enlighet med de grundläggande principer och garantier som beskrivs i kapitel II.

5. Medlemsstaterna ska regelbundet underrätta kommissionen om tredjeländer på vilka detta begrepp tillämpas enligt bestämmelserna i denna artikel.

Artikel 39

Begreppet europeiska säkra tredjeländer

1. Medlemsstaterna får föreskriva att en ansökan om internationellt skydd och säkerheten för sökanden när det gäller hans eller hennes särskilda omständigheter enligt beskrivningen i kapitel II inte ska prövas eller inte ska prövas fullständigt i fall där en behörig myndighet på grundval av sakförhållanden har fastställt att sökanden försöker att resa in eller har rest in olagligt på territoriet från ett säkert tredjeland i enlighet med punkt 2.

2. Ett tredjeland kan endast anses vara ett säkert tredjeland enligt punkt 1 om

a) det har ratificerat och följer bestämmelserna i Genèvekonventionen utan geografiska begränsningar,

b) det har inrättat ett lagstadgat asylförfarande, och

c) det har ratificerat Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och följer bestämmelserna i denna, inklusive normerna med avseende på effektiva rättsmedel.

3. Sökanden ska beredas tillfälle att bestrida tillämpningen av begreppet europeiska säkra tredjeländer med hänvisning till att det berörda tredjelandet inte är säkert på grund av de särskilda omständigheterna i hans eller hennes fall.

4. De berörda medlemsstaterna ska i nationell rätt fastställa villkoren för genomförande av bestämmelserna i punkt 1 och följderna av de beslut som fattas enligt dessa bestämmelser i enlighet med principen om "non-refoulement", inbegripet bestämmelser om undantag från tillämpningen av denna artikel av humanitära, politiska eller folkrättsliga skäl.

5. Vid genomförande av ett beslut som enbart grundas på denna artikel ska de berörda medlemsstaterna

a) informera sökanden om detta, och

b) förse sökanden med en handling på tredjelandets språk som underrättar myndigheterna i det landet om att ansökan inte har prövats i sak.

6. Om det säkra tredjelandet inte återtar sökanden ska medlemsstaterna se till att rätt till prövning ges i enlighet med de grundläggande principer och garantier som anges i kapitel II.

7. Medlemsstaterna ska regelbundet underrätta kommissionen om tredjeländer på vilka detta begrepp tillämpas i enlighet med denna artikel.

AVSNITT IV

Artikel 40

Efterföljande ansökan

1. När en person som har ansökt om internationellt skydd i en medlemsstat lämnar ytterligare utsagor eller lämnar in en efterföljande ansökan i samma medlemsstat ska medlemsstaten pröva dessa ytterligare utsagor eller fakta i den efterföljande ansökan i samband med prövningen av den tidigare ansökan eller i samband med prövningen av det omprövade beslutet eller överklagandet i den mån de behöriga myndigheterna kan beakta och pröva alla fakta som utgör grund för dessa ytterligare utsagor eller den efterföljande ansökan inom denna ram.

2. När beslut fattas enligt artikel 33.2 d om huruvida en ansökan om internationellt skydd ska tas upp till prövning ska en efterföljande ansökan om internationellt skydd först bli föremål för en preliminär prövning om nya fakta eller uppgifter har framkommit eller har lagts fram av sökanden vad avser sökandens rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU.

3. Om den preliminära prövningen enligt punkt 2 leder fram till slutsatsen att nya fakta eller uppgifter har framkommit eller lagts fram av sökanden vilka på ett avgörande sätt bidrar till sökandens möjligheter att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU, ska ansökan prövas på nytt enligt kapitel II. Medlemsstaterna får också ange andra skäl till att gå vidare med en efterföljande ansökan.

4. Medlemsstaterna får föreskriva att ansökan endast kommer att prövas vidare om sökanden utan egen förskyllan i det tidigare förfarandet var oförmögen att göra gällande de situationer som avses i punkterna 2 och 3 i denna artikel, i synnerhet genom att använda sin rätt till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 46.

5. När en efterföljande ansökan inte prövas vidare enligt denna artikel ska den nekas prövning enligt artikel 33.2 d.

6. Det förfarande som avses i denna artikel får också tillämpas på

- a) en person i beroendeställning som lämnat in en ansökan efter det att han eller hon enligt artikel 7.2 har godtagit att det egna ärendet ska utgöra en del av en ansökan som lämnats in på hans eller hennes vägnar, och/eller
- b) en ogift underårig som lämnat in en ansökan efter det att en ansökan lämnats in på hans eller hennes vägnar enligt artikel 7.5 c.

I sådana fall ska man vid den preliminära prövningen enligt punkt 2 undersöka om det finns fakta avseende ifrågavarande persons eller den ogifte underåriges situation som motiverar en separat ansökan.

7. Om en person avseende vilken ett beslut om överföring ska verkställas i enlighet med förordning (EU) nr 604/2013 gör ytterligare framställningar eller lämnar in en efterföljande ansökan i den medlemsstat som ska verkställa överföringen, ska dessa framställningar eller efterföljande ansökningar utredas av den ansvariga medlemsstat som avses i den förordningen i enlighet med detta direktiv.

Artikel 41

Undantag från rätten att stanna kvar vid efterföljande ansökningar

1. Medlemsstaterna får göra undantag från rätten att stanna kvar på territoriet om en person

- a) har lämnat in en första efterföljande ansökan som inte prövas vidare i enlighet med artikel 40.5, enbart för att försena eller hindra verkställigheten av ett beslut som skulle leda till att han eller hon omedelbart avlägsnas från den medlemsstaten, eller
- b) lämnar in ytterligare en efterföljande ansökan i samma medlemsstat som redan fattat ett slutligt beslut om att inte pröva en första efterföljande ansökan enligt artikel 40.5 eller ett slutligt beslut om att avslå den ansökan såsom ogrundad.

Medlemsstaterna får göra ett sådant undantag endast om den beslutande myndigheten anser att avlägsnandet inte direkt eller indirekt resulterar i *refoulement* i strid med medlemsstatens internationella och unionsrättsliga åtaganden.

2. I de fall som avses i punkt 1 får medlemsstaterna också

- a) göra undantag från de tidsfrister som normalt är tillämpliga på påskyndade förfaranden, i enlighet med nationell rätt, om prövningsförfarandet påskyndas i enlighet med artikel 31.8 g,
- b) göra undantag från de tidsfrister som normalt är tillämpliga i prövningsförfaranden enligt artiklarna 33 och 34, i enlighet med nationell rätt, och/eller
- c) göra undantag från artikel 46.8.

Artikel 42

Förfaranderegler

1. Medlemsstaterna ska se till att sökande vilkas ansökningar är föremål för en preliminär prövning enligt artikel 40 omfattas av de garantier som anges i artikel 12.1.

2. Medlemsstaterna får i nationell rätt föreskriva bestämmelser om den preliminära prövningen enligt artikel 40. Dessa bestämmelser får bland annat

- a) lägga den berörda sökanden att ange de sakförhållanden och lägga fram de bevis som motiverar ett nytt förfarande,
- b) tillåta att den preliminära prövningen genomförs enbart på grundval av skriftliga inlagor utan krav på att sökanden ska intervjuas personligen, förutom i de fall som avses i artikel 40.6.

Dessa regler får inte göra det omöjligt för en sökande att få tillgång till ett nytt förfarande och de får inte heller innebära att tillgången till ett nytt förfarande i praktiken sätts ur spel eller allvarligt inskränks.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att sökanden informeras på lämpligt sätt om utfallet av den preliminära prövningen och, om ansökan inte kommer att prövas vidare, skälen till detta och möjligheterna att överklaga eller begära en omprövning av det beslutet.

AVSNITT V

Artikel 43

Gränsförfaranden

1. Medlemsstaterna får föreskriva förfaranden, i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II, för att vid medlemsstatens gräns eller i transitzoner besluta om

- a) huruvida en ansökan som lämnas in där ska tas upp till prövning, enligt artikel 33, och/eller

b) innehållet i en ansökan i ett förfarande enligt artikel 31.8.

2. Medlemsstaterna ska se till att ett beslut inom ramen för de förfaranden som föreskrivs i punkt 1 fattas inom rimlig tid. Om ett beslut inte har fattats inom fyra veckor, ska sökanden beviljas inresa till medlemsstatens territorium så att hans eller hennes ansökan kan handläggas i enlighet med andra bestämmelser i detta direktiv.

3. I händelse av ankomster som omfattar ett stort antal tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som lämnar ansökningar om internationellt skydd vid gränsen eller i en transitzon, vilket gör det omöjligt i praktiken att där tillämpa bestämmelserna i punkt 1, får dessa förfaranden även tillämpas om och under den tid dessa tredjelandsmedborgare eller statslösa personer normalt är förlagda på platser i närheten av gränsen eller i transitzonen.

KAPITEL IV

FÖRFARANDE FÖR ÅTERKALLANDE AV INTERNATIONELLT SKYDD

Artikel 44

Återkallande av internationellt skydd

Medlemsstaterna ska se till att en utredning får inledas om att återkalla en persons internationella skydd så snart det framkommer nya fakta eller uppgifter som tyder på att det finns skäl att ompröva giltigheten av hans eller hennes internationella skydd.

Artikel 45

Förfaranderegler

1. Medlemsstaterna ska se till att när den behöriga myndigheten överväger att återkalla en tredjelandsmedborgares eller en statslös persons internationella skydd i enlighet med artikel 14 eller 19 i direktiv 2011/95/EU, ska denna person åtnjuta följande garantier:

a) Han eller hon ska underrättas skriftligen om att den behöriga myndigheten omprövar hans eller hennes rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd och skälen för en sådan omprövning.

b) Han eller hon ska ges möjlighet att i en personlig intervju enligt artikel 12.1 b och artiklarna 14–17 eller i en skriftlig förklaring ange sina skäl till varför hans eller hennes internationella skydd inte bör återkallas.

2. Dessutom ska medlemsstaterna inom ramen för det förfarande som anges i punkt 1 se till att

a) den behöriga myndigheten kan erhålla korrekta och uppdaterade uppgifter från olika källor, vid behov t.ex. från stödkontoret och UNHCR, om den allmänna situationen i de berörda personernas ursprungsländer, och

b) om uppgifter samlas i ett enskilt fall för att ompröva en persons internationella skydd, får dessa inte inhämtas från en aktör som utövar förföljelse eller orsakar allvarlig skada på ett sådant sätt att en sådan aktör får direkt information om att den berörda personen är en person som beviljats internationellt skydd vars status är under omprövning, eller att den fysiska integriteten för den berörda personen eller personer i beroendeställning eller friheten och säkerheten för de familjemedlemmar som fortfarande är bosatta i ursprungslandet äventyras.

3. Medlemsstaterna ska se till att den behöriga myndigheten beslutat att återkalla det internationella skyddet lämnas skriftligen. De faktiska och rättsliga skälen ska anges i beslutet och information om hur beslutet kan överklagas ska lämnas skriftligen.

4. Så snart den behöriga myndigheten har fattat ett beslut om att återkalla det internationella skyddet ska artiklarna 20, 22, 23.1 och 29 även vara tillämpliga.

5. Genom avvikelse från punkterna 1–4 i denna artikel får medlemsstaterna besluta att det internationella skyddet upphör genom lag om den som beviljats internationellt skydd otvetydigt av sagt sig detta skydd. Medlemsstaterna får också föreskriva att det internationella skyddet ska upphöra genom lag om den som beviljats internationellt skydd blir medborgare i den medlemsstaten.

KAPITEL V

ÖVERKLAGANDE

Artikel 46

Rätten till ett effektivt rättsmedel

1. Medlemsstaterna ska se till att sökande har rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot följande:

a) Ett beslut som fattats om en ansökan om internationellt skydd, inbegripet ett beslut

i) att anse en ansökan oggrundad med avseende på flyktingstatus och/eller subsidiärt skydd,

ii) att en ansökan inte kan tas upp till prövning enligt artikel 33.2,

iii) som fattas vid gränsen eller i en medlemsstats transitzon enligt artikel 43.1.

- iv) att inte pröva en ansökan enligt artikel 39.
- b) En vägran att ta upp prövningen av en asylansökan på nytt efter det att den har avbrutits i enlighet med artiklarna 27 och 28.
- c) Ett beslut att återkalla internationellt skydd enligt artikel 45.
2. Medlemsstaterna ska se till att personer som av den beslutande myndigheten ansetts ha rätt till subsidiärt skydd tillförsäkras rätt till ett effektivt rättsmedel i enlighet med punkt 1 mot beslut som innebär att ansökan betraktas som ogrundad med avseende på flyktingstatus.
- Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 c får en medlemsstat neka prövning av ett överklagande av ett beslut som innebär att en ansökan anses vara ogrundad med avseende på flyktingstatus på grund av otillräckligt intresse från sökandens sida att fullfölja förfarandet, om den status som subsidiärt skyddsbehövande som beviljats av medlemsstaten ger samma rättigheter och förmåner som flyktingstatus i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.
3. I syfte att fullgöra skyldigheterna i punkt 1 ska medlemsstaterna se till att ett effektivt rättsmedel medför full omprövning och prövning av det aktuella behovet av såväl de faktiska som de rättsliga omständigheterna, däribland, i förekommande fall, en prövning av behovet av internationellt skydd i enlighet med direktiv 2011/95/EU, åtminstone när handläggningen av överklagandet sker vid domstol eller tribunal i första instans.
4. Medlemsstaterna ska fastställa skäliga tidsfrister och andra nödvändiga bestämmelser så att sökanden kan utöva sin rätt till effektiva rättsmedel enligt punkt 1. Tidsfristerna får inte göra detta omöjligt eller orimligt svårt.
- Medlemsstaten får även föreskriva att beslut som fattats i enlighet med artikel 43 ska bli föremål för granskning *ex officio*.
5. Utan hinder av punkt 6 ska medlemsstaterna låta sökande stanna på deras territorium till dess att tidsfristen för utövande av rätten till ett effektivt rättsmedel har löpt ut och, om de har utövat denna rätt inom utsatt tid, i avvaktan på resultatet av omprövningen.
6. Vid beslut om
- a) att anse en ansökan uppenbart ogrundad i enlighet med artikel 32.2 eller ogrundad efter prövning i enlighet med artikel 31.8, utom i fall där dessa beslut grundar sig på de omständigheter som avses i artikel 31.8 h,
- b) att en ansökan inte kan tas upp till prövning enligt artikel 33.2 a, b eller d,
- c) att vägra att återuppta prövningen av sökandens ärende efter att det har avbrutits i enlighet med artikel 28, eller
- d) om att ansökan inte ska prövas eller inte ska prövas fullständigt enligt artikel 39,
- ska en domstol eller tribunal ha rätt att avgöra om den sökande får stanna kvar i medlemsstaten, antingen på begäran av sökanden eller *ex officio*, om beslutet leder till att sökandens rätt att stanna kvar i medlemsstaten upphör, och när i sådana situationer rätten att stanna kvar i medlemsstaten, i avvaktan på resultatet av prövningen inte regleras i nationell rätt.
7. Punkt 6 ska endast tillämpas på de förfaranden som anges i artikel 43 under förutsättning att
- a) sökanden har tillgång till nödvändig tolkning och nödvändigt rättsligt bistånd och biträde samt har minst en vecka på sig att förbereda sin begäran och att för domstolen lägga fram de argument som talar för att låta honom eller henne stanna kvar på territoriet i avvaktan på resultatet av förfarandet,
- b) inom ramen för prövningen av den begäran som avses i punkt 6, domstolen eller tribunalen prövar den beslutande myndighetens negativa beslut med avseende på faktiska och rättsliga omständigheter.
- Om de villkor som avses i leden a och b inte är uppfyllda ska punkt 5 tillämpas.
8. Medlemsstaterna ska tillåta sökanden att stanna kvar på deras territorium i avvaktan på resultatet av förfarandet enligt punkterna 6 och 7 för att avgöra om sökanden får stanna kvar på territoriet.
9. Punkterna 5, 6 och 7 ska inte påverka tillämpningen av artikel 26 i förordning (EU) nr 604/2013.
10. Medlemsstaterna får fastställa tidsfrister för domstolen enligt punkt 1 för att pröva den beslutande myndighetens beslut.
11. Medlemsstaterna får även i nationell lagstiftning fastställa under vilka förhållanden det kan anses att en sökande implicit har återkallat eller avstått från sitt rättsmedel enligt punkt 1, tillsammans med regler om det förfarande som ska följas.

KAPITEL VI

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 47

Överklagande från offentliga myndigheter

Detta direktiv påverkar inte offentliga myndigheters möjlighet att överklaga administrativa och/eller rättsliga beslut enligt nationell lagstiftning.

Artikel 48

Konfidentialitet

Medlemsstaterna ska se till att de myndigheter som genomför detta direktiv är bundna av tystnadsplikt enligt nationell lagstiftning vad avser alla uppgifter de får kännedom om i samband med sitt arbete.

Artikel 49

Samarbete

Varje medlemsstat ska utse en nationell kontaktpunkt och underrätta kommissionen om dess adress. Kommissionen ska översända dessa upplysningar till övriga medlemsstater.

Medlemsstaterna ska i samarbete med kommissionen vidta alla lämpliga åtgärder för att upprätta ett direkt samarbete och ett informationsutbyte mellan behöriga myndigheter.

Om de åtgärder som avses i artiklarna 6.5, 14.1 andra stycket och 31.3 b tillgrips ska medlemsstaterna så snart skälen för tillämpningen av dessa undantagsåtgärder inte längre föreligger, och minst årligen, informera kommissionen om detta. Denna information ska om möjligt innefatta uppgifter om den andel av ansökningarna för vilken undantag tillämpats jämfört med det totala antalet ansökningar som behandlats under perioden.

Artikel 50

Rapport

Senast den 20 juli 2017 ska kommissionen rapportera till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv i medlemsstaterna och föreslå nödvändiga ändringar. Medlemsstaterna ska till kommissionen översända alla uppgifter som behövs för att utarbeta denna rapport. Efter det att rapporten har lagts fram ska kommissionen minst en gång vart femte år rapportera till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av detta direktiv i medlemsstaterna.

Som en del av den första rapporten ska kommissionen också särskilt ta upp tillämpningen av artikel 17 och de olika verktyg som används när det gäller protokollet från den personliga intervjun.

Artikel 51

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa

artiklarna 1–30, artikel 31.1, 31.2, 31.6–31.9, artiklarna 32–46, artiklarna 49 och 50 och bilaga I senast den 20 juli 2015. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser.

2. Medlemsstaterna ska senast den 20 juli 2018 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artikel 31.3, 31.4 och 31.5. De ska till kommissionen genast överlämna texten till dessa bestämmelser.

3. När en medlemsstat antar de bestämmelser som anges i punkterna 1 och 2 ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till det direktiv som upphävs genom detta direktiv ska anses som hänvisningar till detta direktiv. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.

4. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 52

Övergångsbestämmelser

Medlemsstaterna ska tillämpa de bestämmelser i lagar och andra författningar som anges i artikel 51(1) på ansökningar om internationellt skydd som lämnats in och på förfaranden för återkallande av internationellt skydd som inlemts efter den 20 juli 2015 eller vid ett tidigare datum. Ansökningar som lämnats in före den 20 juli 2015 och förfaranden för återkallande av flyktingstatus som inlemts före den dagen ska omfattas av de lagar och andra författningar som antagits enligt direktiv 2005/85/EG.

Medlemsstaterna ska tillämpa de lagar och andra författningar som avses i artikel 51.2 på ansökningar om internationellt skydd som lämnats in efter den 20 juli 2018 eller ett tidigare datum. Ansökningar som lämnats in före den dagen ska omfattas av de lagar och andra författningar som anges i direktiv 2005/85/EG.

Artikel 53

Upphävande

För de medlemsstater som är bundna av det här direktivet ska direktiv 2005/85/EG upphöra att gälla den 21 juli 2015, dock utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter när det gäller den tidsfrist för införlivande med nationell lagstiftning av direktivet som anges i del B i bilaga II.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga III.

Artikel 54

Kraftträdande och tillämpning

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artiklarna 47 och 48 ska tillämpas från och med den 21 juli 2015.

Artikel 55

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdat i den 26 juni 2013.

På Europaparlamentets vägnar
M. SCHULZ
Ordförande

På rådets vägnar
A. SHATTER
Ordförande

BILAGA I

Fastställande av säkra ursprungsländer enligt artikel 37.1

Ett land ska betraktas som ett säkert ursprungsland om det på grundval av den rättsliga situationen, tillämpningen av lagstiftningen inom ett demokratiskt system och de allmänna politiska förhållandena framgår att det allmänt och genomgående inte förekommer någon förföljelse enligt artikel 9 i direktiv 2011/95/EU, samt ingen tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning och inget hot på grund av urskillningslöst våld i situationer av internationell eller intern väpnad konflikt.

Vid denna bedömning ska man bland annat beakta i vilken utsträckning skydd mot förföljelse eller misshandel ges genom att undersöka

- a) landets berörda lagar och förordningar och på vilket sätt de tillämpas,
- b) hur landet iakttar de rättigheter och friheter som är fastställda i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och/eller i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter och/eller Förenta nationernas konvention mot tortyr, särskilt de rättigheter från vilka det inte går att göra undantag enligt artikel 15.2 i nämnda Europeiska konvention,
- c) hur landet iakttar principen om "*non-refoulement*" i enlighet med Genèvekonventionen,
- d) om landet tillhandahåller ett system med effektiva rättsmedel mot överträdelse av dessa rättigheter och friheter.

BILAGA II

DEL A

Upphävt direktiv

(som det hänvisas till i artikel 53)

Rådets direktiv 2005/85/EG

(EUT L 326, 13.12.2005, s. 13)

DEL B

Tidsfrist för införlivande med nationell lagstiftning

(som det hänvisas till i artikel 51)

Direktiv	Tidsfrister för införlivande
2005/85/EG	Första tidsfrist: den 1 december 2007 Andra tidsfrist: den 1 december 2008

BILAGA III

Jämförelsetabell

Direktiv 2005/85/EG	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2 a–c	Artikel 2 a–c
—	Artikel 2 d
Artikel 2 d–f	Artikel 2 e–g
—	Artikel 2 h och i
Artikel 2 g	Artikel 2 j
—	Artikel 2 k och l
Artikel 2 h–k	Artikel 2 m–p
—	Artikel 2 q
Artikel 3.1 och 3.2	Artikel 3.1 och 3.2
Artikel 3.3	—
Artikel 3.4	Artikel 3.3
Artikel 4.1 första stycket	Artikel 4.1 första stycket
Artikel 4.1 andra stycket	—
Artikel 4.2 a	Artikel 4.2 a
Artikel 4.2 b–d	—
Artikel 4.2 e	Artikel 4.2 b
Artikel 4.2 f	—
—	Artikel 4.3
Artikel 4.3	Artikel 4.4
—	Artikel 4.5
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6.1	Artikel 6.1
—	Artikel 6.2–6.4
Artikel 6.2 och 6.3	Artikel 7.1 och 7.2
—	Artikel 7.3
—	Artikel 7.4
Artikel 6.4	Artikel 7.5
Artikel 6.5	—
—	Artikel 8
Artikel 7.1 och 7.2	Artikel 9.1 och 9.2

Direktiv 2005/85/EG	Detta direktiv
—	Artikel 9.3
Artikel 8.1	Artikel 10.1
—	Artikel 10.2
Artikel 8.2 a–c	Artikel 10.3 a–c
—	Artikel 10.3 d
Artikel 8.3 och 8.4	Artikel 10.4 och 10.5
Artikel 9.1	Artikel 11.1
Artikel 9.2, första stycket	Artikel 11.2 första stycket
Artikel 9.2, andra stycket	—
Artikel 9.2, tredje stycket	Artikel 11.2 andra stycket
Artikel 9.3	Artikel 11.3
Artikel 10.1 a–c	Artikel 12.1 a–c
—	Artikel 12.1 d
Artikel 10.1 d och 10.1 e	Artikel 12.1 e och f
Artikel 10.2	Artikel 12.2
Artikel 11	Artikel 13
Artikel 12.1 första stycket	Artikel 14.1 första stycket
Artikel 12.2 andra stycket	—
—	Artikel 14.1 andra och tredje stycket
Artikel 12.2 tredje stycket	Artikel 14.1 fjärde stycket
Artikel 12.2 a	Artikel 14.2 a
Artikel 12.2 b	—
Artikel 12.2 c	—
Artikel 12.3 första stycket	Artikel 14.2 b
Artikel 12.3 andra stycket	Artikel 14.2 andra stycket
Artikel 12.4–6	Artikel 14.3–14.5
Artikel 13.1–2	Artikel 15.1 och 15.2
Artikel 13.3 a	Artikel 15.3 a
—	Artikel 15.3 b
Artikel 13.3 b	Artikel 15.3 c
—	Artikel 15.3 d
—	Artikel 15.3 e
Artikel 13.4	Artikel 15.4

29.6.2013

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 180/91

Direktiv 2005/85/EG	Detta direktiv
Artikel 13.5	—
—	Artikel 16
Artikel 14	—
—	Artikel 17
—	Artikel 18
—	Artikel 19
Artikel 15.1	Artikel 22.1
Artikel 15.2	Artikel 20.1
—	Artikel 20.2–20.4
—	Artikel 21.1
Artikel 15.3 a	—
Artikel 15.3 b och c	Artikel 21.2 a och b
Artikel 15.3 d	—
Artikel 15.3 andra stycket	—
Artikel 15.4–6	Artikel 21.3–21.5
—	Artikel 22.2
Artikel 16.1 första stycket	Artikel 23.1 första stycket
Artikel 16.1 andra stycket första meningen	Artikel 23.1 andra stycket inledande orden
—	Artikel 23.1 a
Artikel 16.1 andra stycket andra meningen	Artikel 23.1 b
Artikel 16.2 första meningen	Artikel 23.2
Artikel 16.2 andra meningen	—
—	Artikel 23.3
Artikel 16.3	Artikel 23.4 första stycket
Artikel 16.4 första stycket	—
Artikel 16.4 andra och tredje stycket	Artikel 23.4 andra och tredje stycket
—	Artikel 24
Artikel 17.1	Artikel 25.1
Artikel 17.2 a	Artikel 25.2
Artikel 17.2 b och c	—
Artikel 17.3	—
Artikel 17.4	Artikel 25.3
—	Artikel 25.4
Artikel 17.5	Artikel 25.5

Direktiv 2005/85/EG	Detta direktiv
—	Artikel 25.6
Artikel 17.6	Artikel 25.7
Artikel 18	Artikel 26
Artikel 19	Artikel 27
Artikel 20.1 och 20.2	Artikel 28.1 och 28.2
—	Artikel 28.3
Artikel 21	Artikel 29
Artikel 22	Artikel 30
Artikel 23.1	Artikel 31.1
Artikel 23.2, första stycket	Artikel 31.2
—	Artikel 31.3
—	Artikel 31.4 och 31.5
Artikel 23.2, andra stycket	Artikel 31.6
Artikel 23.3	—
—	Artikel 31.7
Artikel 23.4 a	Artikel 31.8 a
Artikel 23.4 b	—
Artikel 23.4 c i	Artikel 31.8 b
Artikel 23.4 c ii	—
Artikel 23.4 d	Artikel 31.8 c
Artikel 23.4 e	—
Artikel 23.4 f	Artikel 31.8 d
Artikel 23.4 g	Artikel 31.8 e
—	Artikel 31.8 f
Artikel 23.4 h och i	—
Artikel 23.4 j	Artikel 31.8 g
—	Artikel 31.8 h och i
Artikel 23.4 k och l	—
Artikel 23.4 m	Artikel 31.8 j
Artikel 23.4 n och o	—
—	Artikel 31.9
Artikel 24	—
—	Artikel 32 (flyttad artikel 28)
Artikel 25	Artikel 33
Artikel 25.1	Artikel 33.1

29.6.2013

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 180/93

Direktiv 2005/85/EG	Detta direktiv
Artikel 25.2 a-c	Artikel 33.2 a-c
Artikel 25.2 d och e	—
Artikel 25.2 f och g	Artikel 33.2 d och e
—	Artikel 34
Artikel 26	Artikel 35
Artikel 27.1 a	Artikel 38.1 a
—	Artikel 38.1 b
Artikel 27.1 b-d	Artikel 38.1 c-e
Artikel 27.2-5	Artikel 38.2-5
Artikel 28	Artikel 32
Artikel 29	—
Artikel 30.1	Artikel 37.1
Artikel 30.2-30.4	—
—	Artikel 37.2
Artikel 30.5 och 30.6	Artikel 37.3 och 37.4
Artikel 31.1	Artikel 36.1
Artikel 31.2	—
Artikel 31.3	Artikel 36.2
Artikel 32.1	Artikel 40.1
Artikel 32.2	—
Artikel 32.3	Artikel 40.2
Artikel 32.4	Artikel 40.3 första meningen
Artikel 32.5	Artikel 40.3 andra meningen
Artikel 32.6	Artikel 40.4
—	Artikel 40.5
Artikel 32.7 första stycket	Artikel 40.6 a
—	Artikel 40.6 b
Artikel 32.7 andra stycket	Artikel 40.6 andra stycket
—	Artikel 40.7
—	Artikel 41
Artikel 33	—
Artikel 34.1 och 34.2 a	Artikel 42.1 och 42.2 a
Artikel 34.2 b	—
Artikel 34.2 c	Artikel 42.2 b

Direktiv 2005/85/EG	Detta direktiv
Artikel 34.3 a	Artikel 42.3
Artikel 34.3 b	—
Artikel 35.1	Artikel 43.1 a
—	Artikel 43.1 b
Artikel 35.2 och 35.3 a–f	—
Artikel 35.4	Artikel 43.2
Artikel 35.5	Artikel 43.3
Artikel 36.1–36.2 c	Artikel 39.1–39.2 c
Artikel 36.2 d	—
Artikel 36.3	—
—	Artikel 39.3
Artikel 36.4–6	Artikel 39.4–39.6
—	Artikel 39.7
Artikel 36.7	—
Artikel 37	Artikel 44
Artikel 38	Artikel 45
—	Artikel 46.1 a i
Artikel 39.1 a i och ii	Artikel 46.1 a ii och iii
Artikel 39.1 a iii	—
Artikel 39.1 b	Artikel 46.1 b
Artikel 39.1 c och d	—
Artikel 39.1 e	Artikel 46.1 c
—	Artikel 46.2 och 46.3
Artikel 39.2	Artikel 46.4 första stycket
—	Artikel 46.4 andra och tredje stycket
Artikel 39.3	—
—	Artikel 46.5–46.9
Artikel 39.4	Artikel 46.10
Artikel 39.5	—
Artikel 39.6	Artikel 41.11
Artikel 40	Artikel 47
Artikel 41	Artikel 48
—	Artikel 49
Artikel 42	Artikel 50

29.6.2013

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 180/95

Direktiv 2005/85/EG	Detta direktiv
Artikel 43 första stycket	Artikel 51.1
—	Artikel 51.2
Artikel 43 andra och tredje stycket	Artikel 51.3 och 51.4
Artikel 44	Artikel 52 första stycket
—	Artikel 52 andra stycket
—	Artikel 53
Artikel 45	Artikel 54
Artikel 46	Artikel 55
Bilaga I	—
Bilaga II	Bilaga I
Bilaga III	—
—	Bilaga II
—	Bilaga III

Departementsserien 2015

Kronologisk förteckning

1. Gälldenärens möjligheter att överklaga utmättningsbeslut. Ju.
2. Värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument. Fi.
3. Trossamfundens sociala insatser. En preliminär undersökning. S.
4. Brottmålsprocessen – en konsekvensanalys. Ju.
5. Uppbörd av böter. Ju.
6. En jämnare och mer aktuell utveckling av inkomstpensionerna. S.
7. Rätten till försvarare, m.m. Ju.
8. Ytterligare en månad inom föräldrapenningen reserveras för vardera föräldern. S.
9. Ett reformerat bilstöd. S.
10. Återlämnande av olagligt utförda kulturföremål. Ku.
11. Res lätt med biljett. N.
12. Missbruk av svenska pass. Omfattning och åtgärdsförslag. Ju.
13. Ändringar i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. N.
14. Statliga utställningsgarantier. En översyn. Ku.
15. Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare. N.
16. Avlägsnande av vrak. Ju.
17. Avskaffande av den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen. S.
18. Patientrörlighet inom EES – vissa kompletterande förslag. S.
19. Det kommunala vårdnadsbidraget avskaffas. S.
20. Kostnadsansvar för smittskyddsläkemedel. S.
21. Offentliggörande av uppgifter om ekologiska aktörer. N.
22. Barnombudsmannens anmälnings-skyldighet. S.
23. Höjt avgiftstak för avgift enligt socialtjänstlagen (2001:453) 8 kap. 5 §. S.
24. Ett effektivare förbud vid bristande kreditprövning. Ju.
25. Ett ändamålsenligt minoritetsskydd. Ju.
26. Avskaffande av systemet med etableringslotsar. A.
27. Gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott. Genomförande av det nya CBE-direktivet. Ju.
28. Bidrag för glasögon till barn och unga. S.
29. Skärpta åtgärder mot missbruk av tidsbegränsade anställningar. A.
30. Genomförande av EU:s direktiv om penningförfalskning. Ju.
31. Framtidens filmpolitik. Ku.
32. Anknätningskravet i skuldsaneringslagen. Ju.
33. Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända. A.
34. Nya regler för AP-fonderna. Fi.
35. Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande. N.
36. Genomförande av EU:s direktiv om fri rörlighet för arbetstagare. A.
37. Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet. Ju.

Departementsserien 2015

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

- Avskaffande av systemet med etableringslotsar. [26]
- Skärpta åtgärder mot missbruk av tidsbegränsade anställningar. [29]
- Ett gemensamt ansvar för mottagande av nyanlända. [33]
- Genomförande av EU:s direktiv om fri rörlighet för arbetstagare. [xx]

Finansdepartementet

- Värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument. [2]
- Nya regler för AP-fonderna. [34]

Justitiedepartementet

- Gäldenärens möjligheter att överklaga utmättningsbeslut. [1]
- Brottmålsprocessen – en konsekvensanalys. [4]
- Uppbörd av böter. [5]
- Rätten till försvarare, m.m. [7]
- Missbruk av svenska pass. Omfattning och åtgärdsförslag. [12]
- Avlägsnande av vrak. [16]
- Ett effektivare förbud vid bristande kreditprövning. [24]
- Ett ändamålsenligt minoritetsskydd. [25]
- Gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott. Genomförande av det nya CBE-direktivet. [27]
- Genomförande av EU:s direktiv om penningförfalskning. [30]
- Anknytningskravet i skuldsaneringslagen. [32]
- Genomförande av det omarbetade asylprocedurdirektivet. [37]

Kulturdepartementet

- Återlämnande av olagligt utförda kulturföremål. [10]
- Statliga utställningsgarantier. En översyn. [14]
- Framtidens filmpolitik. [31]

Näringsdepartementet

- Res lätt med biljett. [11]
- Ändringar i lagen om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel. [13]
- Sanktionsavgifter för andra aktörer på fiskets område än yrkesfiskare. [15]
- Offentliggörande av uppgifter om ekologiska aktörer. [21]
- Investeringsstöd för anordnande av hyresbostäder och bostäder för studerande. [35]

Socialdepartementet

- Trossamfundens sociala insatser. En preliminär undersökning. [3]
- En jämnare och mer aktuell utveckling av inkomstpensionerna. [6]
- Ytterligare en månad inom föräldrapenningen reserveras för vardera föräldern. [8]
- Ett reformerat bilstöd. [9]
- Avskaffande av den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen. [17]
- Patientrörlighet inom EES – vissa kompletterande förslag. [18]
- Det kommunala vårdnadsbidraget avskaffas. [19]
- Kostnadsansvar för smittskyddsläkemedel. [20]
- Barnombudsmannens anmälningskyldighet. [22]

Höjt avgiftstak för avgift enligt social-
tjänstlagen (2001:453) 8 kap. 5 §. [23]
Bidrag för glasögon till barn och unga. [28]

